

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 7 / Sayı 78 / 15 Mayıs 1989 / 2.50 DM

Bahar Atılımımız zirvede

1 MAYIS EYLEMLERLE KUTLANDI

● Dersim-Çiçekli'de, Siirt-Eruh'ta, Hakkari-Çukurca'da, Dersim-Ovacık'ta, Siirt-Şırnak'ta, Hakkari-Uludere ve Beytüşşebap'da, Mardin-İdil'de yeni eylem dalgası

Ulusal kurtuluş savaşımız bahar dönemini yaygın eylemlilikle yaşıyor. Bahar döneminin son günlerinin yaşandığı ülkemizde eylemlerdeki yükseliş zirveye ulaştı. Sömürgeci Türk devletinin sıkı sansür uygulayıp, gelişmeleri kamuoyuna duyurmak istememesine rağmen, yine de eylemlerin bir kısmı basına yansıtılmak zorunda kaldı. Basına yansıyan eylemler bile sömürgecilerin yaşadığı çöküşü çok açık bir şekilde gözler önüne sermektedir. Bize ulaşan bilgiler yaşanan yoğun eylemliliğin bütününe yansıtılsa bile, ülkemizde yaşanan Bahar Atılımının yaygınlığını göstermeye yetecek düzeydedir.

Bahar dönemi eylemliliğinin zirveye ulaşması, sömürgecileri büyük bir panik ve korku içerisine sürükledi. Sömürgeci basın yaşanan korkuyu birçok örnekle dile getirmek zorunda kaldı. Hürriyet gazetesi 12 Mayıs tarihli nüshasında son 12 gün içerisindeki eylem bilançosunu yayınlarken, gelişmeler karşı-

sında devleti bir kez daha uyardı. Burjuva basınının diğer gazeteler ve dergileri de gelişmeler karşısında, ulusal kurtuluş mücadelemize karşı iftira kampanyasına başladılar.

Yeni dönem Bahar Atılımımı-

zın sağladığı gelişmeleri gizlemek için sömürgeciler, yoğun bir çaba içerisine girdiler. Basının yanı sıra, özel savaş birliklerini de harekete geçirerek bahar döneminin gelişmelerini engelledi.

Devamı 3. sayfada

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaş değerlendiriyor:

“Örgütsel bağlarımız ve anlayışımız güçlü olmalıdır”

“...Örgüt yaşamı, tamamen örgütsel yaşamdır. Bütün hal, hareket ve mimiklerden tutalım, en resmi otorite tavra kadar; yemek başındaki sohbetlerden tutalım, hayati bir söylev vermeye kadar; hepsi örgütsel yaşamdır. Düşman, bugün en çok bu özelliğimize öfkeleniyor. 'Hepsi birbirine benziyor, sanki bir makineden çıkmış gibiler' diyor...”

Yazısı orta sayfada

PKK ile bağlantılı “terörist birlik” nedeniyle 17 Kürdün davasına ve Federal Savcılığın iddianamesine ilişkin avukatların yaptığı basın açıklaması:

“Federal Savcılık tarafından tüm Avrupa’da yürütülen takibat, PKK’ye ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı Türk askeri rejimini destekleme eylemidir”

“Federal Savcılık iki yıldan bu yanadır bir bütün olarak PKK’yi ‘terörist’ olarak lanse etme yönünde geniş ve yoğun bir basın politikası yürütmektedir. PKK’ye mal edilen cinayetler ve ‘Halk Mahkemeleri’ gibi değişik iddiaların kısmi olarak yanlışlığı ortaya çıkmış bulunuyor...”

“Hukuki açıdan iddianame öyle karışık ve temelsiz ki, ‘normal’ bir savcının böyle bir iddianameyi ileri sürmesi mümkün değildir...”

“PKK’nin silahlı eylemleri (Kürdistan’daki) Uluslararası Savaş Hukukuna göre bir savaş olduğundan PKK’liler ceza hukukuna göre takibata uğratılamazlar ve demek ki PKK bir bütün olarak ‘terörist karakterli’ bir kuruluş olarak ifade edilemez...”

“Kürt gazetelerinin okunmasına izin verilmemesi, savunma ve düşünce özgürlüğüne vurulmuş en büyük darbedir. Müvekkillerimiz PKK için veya PKK bünyesinde yürüttükleri faaliyetlerinden dolayı suçlanmaktadır. O halde, savunmalarını hazırlamak için mevcut kendi yayınlarından yararlanmalarına imkan verilmek zorunluluğu vardır...”

“Dava, ‘Avrupa’da açılan ikinci cephe’ olarak Türkiye tarafından sevinçle karşılandı...”

8. sayfada

1989 Newroz kutlamaları coşkuyla sonuçlandı GELECEK NEWROZLARA...

● 1989 Newroz birlik, direniş ve isyan geceleri son Kopenhag, Londra, Gronobl, Metz ve Batı Berlin kutlamalarıyla sonuçlandı.

KOPENHAG: 22 Nisan 1989 günü Danimarka’nın başkenti Kopenhag’da birlik ve isyan günü Newroz, bir gece düzenlenerek kutlandı. Coşkuyla kutlanan Newroz’a 1000’e yakın kitle katıldı.

Gece programı devrim şehitlerinin anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Koro, Ozan Dilgeş, Ozan Arman, Koma Nujin, Arhus’tan Müzik Grubu, Ozan Xelil Xemgin ve Koma Berxwedan program akışı içerisinde marş ve türküler söyleyerek alkışlandılar. Gecede yapılan siyasi

konuşmada, Newroz’un anlamı ve ulusal kurtuluş mücadelesiyle katedilen gelişmeler dile getirildi. Ramazan ayı nedeniyle oruçlu olan yurtseverler için özel yer ayrıldı. Kopenhag’dan çocuk folklor ekibi YKWK-Kopenhag folklor ekibi ve Stockholm’den çocuk folklor ekibi Kürdistan’dan halk oyunlarını sergilediler. Programın ikinci bölümüne tiyatro ile başlandı. Sahnelenen tiyatrodan Yeşilyurt olayı ve TC’nin ajanlık faaliyetleri gibi konular işlendi.

Devamı 6. sayfada

Bayan Mitterrand’ın gezisi ve Fransa’nın Kürt sorununa yaklaşımı
Orta sayfada

Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan
17. ölüm yıldönümlerinde anıldılar
4. sayfada

Kürdistan halkı ile benzer sorunları ve hedefleri olan kardeş Tamil halkının mücadele tarihini Tamil Kurtuluş Kaplanları (LTTE)’nin MK Üyesi L. Thilakar anlatıyor:

“Halkımızın özgürlüğü ve saygınlığını kazanmak için savaşım veriyoruz”

16. sayfada

GERÇEKLER VE BURJUVA BASININ ARTAN HEZEYANLARI

Faşist burjuva basınının, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine yönelik karalama kampanyası sürüyor. Bu kampanya sürece elbette; sona erecek beklentisine düşülemez tabii. Ancak bu iki yüzlü kampanyanın yeni boyutlarına, netleşen organizeliğine dikkat çekmek gerekiyor.

1989 yılıyla birlikte “yenilenen” özel savaş kampanyasının basın cephesi komutanlığına, azgın şovenist yüzünü gizleme gereğini duymayan Tercüman atanmıştır. Hep Tercüman öne çıkacak değil tabii. Hürriyet, Milliyet ve Tercüman’ın öteden beri bu işi devrevi yaptıkları biliniyor. Ancak Tercüman, uşaklığını yaptığı rejim gibi bir krizi yaşıyor. Bir basın panelinde Nazlı Ilıcak, kocası Kemal Ilıcak’ın, gazetesini (Tercüman’ı) yaşatmak için büyük servet kaybına uğradığını belirtiyordu. İşte bu açığı kapatmanın yolunu, Tercüman, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı özel savaşın basın cephesindeki öncülüğünde buldu.

Devamı 12. sayfada

1 Mayıs Kutlamaları bu yıl daha militanca

1 Mayıs işçi sınıfının birlik ve dayanışma günü; 1989 1 Mayıs’ında güçlü ve militanca kutlandı. Kürdistan’da, Türkiye’de ve yurt dışında Kürdistanlı ve Türküneli kitleler geniş katılımlarla sokaklara dökülüp 1 Mayısı kutladılar.

Türkiye’nin büyük metropollerinde, yasaklamalara rağmen işçiler, devrimciler, demokratlar ve yurtseverler, Türkçe ve Kürtçe olarak “Yaşasın 1 Mayıs-Bijf 1

Gulan” sloganlarını haykırarak ve faşist-sömürgeci rejimin uygulamalarını protesto eden yazılı pankartlar taşıyarak yürüdüler.

1 Mayıs, Kürdistan’ın bazı şehirlerinde de gösteri vb. eylemlerle kutlandı. Ancak bu kutlamalar özellikle dışarıya sızdırılmadı.

Kürdistan’da bu kutlamalar dışında, Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu-ARGK gerillaları, Türk ordu birliklerine karşı saldırı ey-

Devamı 5. sayfada

**DİRENİŞ
KAHRAMANLARIMIZ**

Partimizin seçkin militanlarından ve ARGK'nin değerli komutanlarından Mustafa ÖMÜRÇAN (Ömer) yoldaşı ölüm-süzlüğe erişmesinin 2. yıldönümünde saygı ile anıyoruz.

Mustafa ÖMÜRÇAN yoldaşı, Maraş'ın Pazarcık ilçesine bağlı Bayramgazi köyünde geçimini topraktan sağlayan emekçi bir ailenin ortanca çocuğu olarak dünyaya geldi. İlkokulu bitirdikten sonra erkenden yaşam kavgasına atılarak terzilik mesleğini öğrenmeye başladı. Antep'te başladığı mesleğini ilerletmek amacıyla daha sonraki yıllarda İstanbul'da çalışmaya başladı. Çok duyarlı ve dürüst bir karaktere sahip olan Mustafa yoldaşı, değişik ortamlarda geçen bu yılları süresince, geldiği yapıyı inkar ederek yozlaşmak ve metropollerde erimek yerine, aksine bu yaşamı gelişmenin, olgunlaşmanın aracı haline getirdi. Olumlu kişilik özellikleri emekçi kişilikle bütünleşerek ortaya sağlam, direngen ve geleceğe hükmetmeyi bilen bir kişiliğin çıkması için, işlenmeye elverişli bir yapı çıkardı.

İstanbul'da geçen yıllarının ardından yeniden Antep'e dönerek terzilik yapmaya başlayan Mustafa yoldaşı, 1976 yılında burada ulusal kurtuluşçu düşüncelerle tanıştı. Kürdistan gençliğini derinden etkilemeye başlayan ulusal kurtuluşçu düşüncelere ilk sahip çıkanlardan biri de Mustafa yoldaşı oldu. O bir emekçi olarak, sınıfından aldığı olumlu özelliklerinin yanısıra dürüst ve halktan yana kişiliğiyle de bu düşüncelere sahip çıkmakta bir an bile tereddüt etmedi. Haki KARER yoldaşı önderliğinde bu alanda verilen mücadelenin ilk neferleri arasında yer aldı. Başlangıçta sempatanın düzeyinde sürdürdüğü ilişkisi çok geçmeden profesyonelce katılıma dönüştü. Çalışkan, atak ve fedakar yapısıyla her geçen gün daha çok güven uyandıran bir konuma ulaştı. Sadece ilkokul düzeyinde eğitim görmüş olmasına karşılık, engin kavrayışı ve kıvrak zekasıyla ideolojiyi özümsemekte zorluk çekmedi. Giderek propaganda ve kitle örgütlenme faaliyetleri içinde yer almaya başladı. Ancak daha ilk dönemlerden başlayarak, cesareti ve ustalığıyla askeri alanda daha büyük bir gelişme ortaya koydu. Ulusal kurtuluş hareketimizin, doğuşuyla birlikte dört bir taraftan saldırılarla yüzyüze gelmesi, ideolojik ve silahlı mücadelenin içiçe yürütülmesini de kaçınılmaz kılmaktaydı. Bu dönemde Antep'te de bir yandan MHP'li faşistler, bir yandan da HK, DHB gibi sosyal şoven örgütler Hareketimizi silahlı saldırılarla daha gelişmeden

Ulusal kurtuluş davası ve Partiyeye bağlılığın seçkin militanı, Komutan Mustafa ÖMÜRÇAN yoldaşı ölümsüzlüğünün ikinci yıldönümünde saygıyla anıyoruz

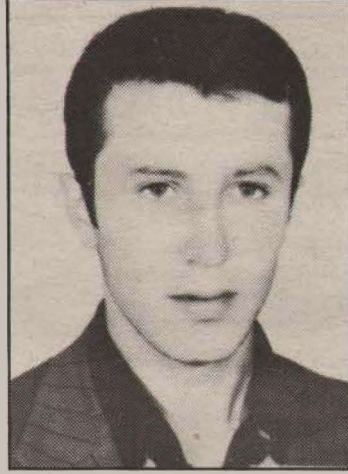
boğmak istiyorlardı. Mustafa yoldaşı bu güçlerden kaynaklanan saldırılara karşı Hareketimizi savunmak ve yurtsever çevrelerimizi korumak için aktif bir çaba içinde oldu.

Mustafa ÖMÜRÇAN yoldaşı yalnızca faşistler ve sosyal-şovenlerden kaynaklanan saldırılar karşısında değil; MİT tarafından örgütlendirilen ve Hareketimizin varlığına yönelen Sterka Sor ve Tekoşin oluşumlarının saldırılarına karşı da kararlılıkla duranlardandı. 1977 yılında Haki KARER yoldaşın ajan örgüt Sterka Sor eliyle katledilmesi ardından bu ajan örgütün dağılmasında aktif rol alarak, öğrencisi olduğu Haki yoldaşın anısına layık olmayı bildi. Yine bu dönemde Hareketimizin varlığına kasteden ajan-provokatör Tekoşin yapılanmasına karşı Hareketin birlik ve bütünlüğünün korunması ve bu alçakça provokasyonun etkisiz kılınmasında çaba sarfetti.

Mustafa yoldaşı, 1980 yılında faşist cuntanın iktidarı gaspmesine kadar Antep alanındaki mücadele içinde yer aldı. Bu süreçte çeşitli mahallelerde sorumlu olarak görev almanın yanısıra esas olarak Askeri Komite içinde görev yürüttü. Bizzat kendi önderliğindeki grubuyla birçok eylemi başarıyla planlayıp gerçekleştirdi. Devrimci silahlı otoritenin hakim kılınması ve siyasi mücadele-örgütlenme alanlarında başarı kaydedilmesinde Mustafa yoldaşın da içinde yer aldığı Askeri Komitenin önemli rolü oldu. Mustafa yoldaşı uzun bir zaman sürecinde bu faaliyet içinde bulunmasına karşılık kendini korumayı ve düşmana kolay yem olmamayı bildi. Bu O'nun devrimci faaliyet ilkelerindeki tutarlılığının, kurallara sıkı sıkıya bağlı olmasının yanısıra zekası ve ustalığının da bir sonucuydu. Yine, böbürlenme, kendini ön plana çıkarma, yaptıklarından dolayı gurura kapılma yerine, son derece sade ve alçakgönüllü bir yapı sergilemesinin de bundaki payı büyüktür. Bu özellikleriyle Mustafa yoldaşı halkta saygı ve güven uyandırır, sevilirdi.

Sömürgeci-faşist cuntanın iktidara geldiği 1980 yılının Ekim ayında Mustafa yoldaşı, Partinin geri çekilme taktiğinin bir gereği olarak Lübnan-Filistin sahasına geçti. Burada çeşitli kamplarda siyasi ve askeri eğitim gördü. Geçmiş mücadeleden edindiği deneyimleri bu eğitimle bütünleştirerek güçlendi; kişiliğini köklü bir yenilemeden geçirdi. Partinin II. Kongresi'nde yer alan Mustafa yoldaşı, Kongre'de alınan "ülkeye dönüş" kararının en coşkulu savunucularından biri oldu ve Kongre sonrası ülkeye yönelen ilk gruplar içinde yer aldı.

Şemdinli alanında görev verilen Mustafa yoldaşı, 1983 yılında komutası altındaki grupla birlikte bu alanda silahlı propaganda hazırlık faaliyetlerini geliştirmeye başladı. Daha önce Hareketimizin hiçbir çalışmasının olmadığı Şemdinli alanı yeni dönem mücadelemizin geliştirilmesinde büyük önem

taşıymaktaydı. Buradan başlayarak adım adım Botan'a yayılma ve Botan'ı ulusal kurtuluş savaşımızın bir çıkış noktası olarak kullanma hedefi vardı. Sorumlusu olduğu grupla birlikte, alanı tanıma, ilk ilişkileri oluşturma ve barınma olanaklarını yaratma görevlerini başarıyla tamamlayan Mustafa yoldaşı bu çabalarıyla ileride Şemdinli'nin Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesindeki tarihi çıkışın merkezlerinden birisi olma koşullarının yaratılmasında önemli rol oynadı. 1984 yılının ortalarına gelindiğinde ülkedeki grupların silahlı propagandanın zeminini yaratma çabası başarıya ulaşmış ve Kürdistan'daki tarihi çıkışın koşulları yaratılmıştı. Bu çıkış için seçilen iki alan vardı: Eruh ve Şemdinli. 15 Ağustos 1984'te Kürdistan tarihinde yeni bir sayfa yazılıyordu. Bu sayfaya yazılan onurlu isimlerden biri 14 Temmuz Silahlı Propaganda Birliği, diğeri ise 21 Mart Silahlı Propaganda Takımı idi. Mahsum KORKMAZ yoldaşı önderliğindeki 14 Temmuz Silahlı Propaganda Birliği Eruh'a baskın gerçekleştirenken, komutanlarından biri de Mustafa ÖMÜRÇAN yoldaşı olan 21 Mart Silahlı Propaganda Takımı da Şemdinli'yi basıyor ve başarılı bir eylemle ulusal kurtuluş savaşımızın başladığını ilan ediyordu. Planlanmasında ve gerçekleştirilmesinde aktif rol aldığı Şemdinli baskını ile Mustafa yoldaşı, Kürdistan ulusal kurtuluş savaşının kahramanları arasında yer alırken, komutanlıkta adım adım gelişmesi de hız kazanıyordu.

1985 yılı başlarına kadar Şemdinli'deki faaliyetlerini sürdüren Mustafa yoldaşı bir yandan örgütlenme faaliyetlerini sürdürürken diğer yandan da birçok eylemde yer aldı. Yer aldığı eylemlerle Şemdinli ve çevresinde cecetçiliğin ezilmesinde önemli katkıları oldu. Yaratılan zemin üzerinde mücadelemizin gelişme koşullarının artması ve yeterli güce önemli oranda ulaşılması sonucu Mustafa yoldaşı yeni alanları mücadeleye açmak göreviyle yeni hedeflere doğru yöneldi. 1985 yılı başlarında sorumluluğunu üstlendiği bir grupla beraber Bingöl-Diyarbakır üzerinden Kürdistan'ı bir baştan diğer başa yürüterek Adıyaman'a ulaştı. Adıyaman ve çevresinde mücadeleyi yükselterek Botan'a bu cepheden güç verme çabası içine girdi. 1985-86 yıllarında Adıyaman'da Mustafa yoldaşın sorumluluğunda önemli gelişmeler yaşandı. 1986 bahar atılımı Adıya-

man'da güçlü eylemlerle karşılandı. Toybelen Petrol Dolum Tesislerinin tahrip edilmesi ve sömürgeci ordu güçlerine önemli darbelerin vurularak bazı askerlerin silahlarına el konulması, Kürdistan'da yeni bir savaş cephesinin güçlendirilmekte olduğunu ortaya koyuyor ve sömürgecileri paniğe itiyordu.

Bu dönemde Mustafa yoldaşın gerçekleştirdiği bir diğer önemli görev de Maraş-Pazarcık alanlarını dolaşarak incelemeler yapması, keşif hareketini yürütmesi ve mücadelenin geliştirilme koşullarını saptaması oldu. Düşmanın 12 Eylül sonrası üzerinde en çok oynadığı, devrimcilerin bitirildiğine kitleyi önemli oranda inandırdığı bu alanda, Mustafa yoldaşı geliştirdiği sınırlı ve dar ilişkilerle umut tohumlarını ekmeyi başardı. Alan hakkında önemli gözlemlerde bulunarak Partinin bu alana yapacağı müdahalenin koşullarını saptadı. Halka deringüven ve devrimci inceleme tarzıyla, alanın mücadelenin geliştirilmesine elverişli olduğu, görünürdeki durgun ve yığın yapının altında hızla umuda ve mücadeleye dönüşebilecek bir yapının yatmakta olduğu ve bu nedenle de alana devrimci müdahalenin acil ve önemli olduğu sonuçlarına vardı; durumu Partiyeye bildirdi.

Mustafa ÖMÜRÇAN yoldaşı ülkede gerçekleştirdiği bu görevlerin ardından Parti III. Kongresi'ne katılmak üzere 1986 Haziran'ında yeniden alandan ayrıldı. Ulaştığı yeni alanda aktif olarak III. Kongre hazırlık çalışmalarına katıldı. Bir yandan savaş içinde geçen yılların ardından kendini yenileme çabası içine girerken diğer yandan da savaş deneyimlerini yoldaşlarına aktarmaya çalışıyor; mücadelenin sorunlarının tartışılması ve çözümlere ulaşılması için üzerine düşen rolü oynuyordu. 1986 Ekim'inde yapılan III. Kongre'ye delege olarak katıldı ve Merkez Komitesi Yedek Üyeliğine seçildi.

Kongre ardından Mustafa yoldaşı tüm gücüyle III. Kongre Kararlarının hayata geçirilmesi ve yeni döneme hazırlık faaliyetlerine katıldı. Bu dönemde Mahsum KORKMAZ Akademisi yönetiminde görevlendirildi. Kendinde var olan tüm bilgi birikimi ve yetenekleri yoldaşlarıyla paylaşmak, hazırlamak için örnek bir çaba içinde bulunuyor; bu alanda büyük bir fedakarlık ve sorumluluk sergiliyordu.

III. Kongre sonrası dönemde Mustafa yoldaşın ortaya koyduğu çabalar ve kişilik, ulusal kurtuluş mücadelesinde yenden doğuşun olumlu örneklerini kavramada bir ışıkta benim için. Mustafa yoldaşı daha önce en son 1979'da Antep'te kısa bir süre için görmüştüm. O'nun devrimci mücadelede kaydettiği gelişmeye yakından tanık olmamakla birlikte zaman zaman olumlu gelişmesini duyuyordum. Ancak 1986 sonlarından 87'de ülkeye yönelinceye kadarki sürede Akademi ortamında tanıdığım insan yepyeni bir insandı. Aske-

ri alandan örgütlemeye kadar devrimci mücadelenin hemen her alanında büyük deneyim sahibi, uzmanlaşma yolunda küçümsenmeyecek bir yol katetmiş olan bir öğretmendi karşımdaki. Burjuva eğitiminden sınırlı oranda yararlanmış olmasına karşılık devrim okulunda seçkin bir eğitimden geçmiş; kendisini her yönden eğitiyordu. Her konuda bizleri eğitiyor; öğretmenlik yapıyordu. Gerilla savaşının inceliklerini pratik yaşam içinde ölümle burun buruna öğrenmiş, şimdi bizlere deneyimlerini aktarıyordu. Elinde tebeşirle kartahtanın başına geçmiş; anlatıyor, yazıyor, şemalar çiziyordu. Ama devrimci mücadelenin yetiştirdiği bu "profesör"ün geçmişte gördüklerimizle hiçbir ilgisi yoktu; O hayatın gerçeklerini, düşmanı nasıl yeneceğimizi öğretiyor ve öğretirken bile aynı zamanda bir öğrenci olduğunu unutmuyor, devrimci alçakgönüllülüğün en yücesini sergiliyordu.

Yoldaşlarına karşı derin bir sevecenlik duyar; onları hatalara karşı uyardı, eğitmede, korumada büyük çaba sarfederdi. Sorumluluk duygusu çok derindi. Tehlikeyi sezdiğinde herkesten önce ileriye atılır, kendisini yoldaşlarına siper ederdi. O'nun bu özelliğine Akademi'de yaşadığımız bir olay sırasında çok yakından tanık olduk. Yine dershaneyi doldurmuş, Mustafa yoldaşın gerilla taktikleri üzerine verdiği dersi dinliyorduk. Birden büyük bir gürültüyle dershanenin duvarları, camları sarsıldı. İsrail yeni bir saldırıya geçmiş, kampları bombalıyordu. İlk aklımıza gelen, kampımızın bombalandığıydı. Hemen silahlarımızı alıp açık alanda mevzilenmek üzere kapıya yöneldik. Ancak Mustafa yoldaşı hemen gerekli komutları vererek hepimizden önce kapıya yöneldi ve yakın çevrede tehlike olmadığını anladıktan sonra, arkadaşların çıkmasını sağladı. Ardından, arazide üçer-beşer dağılarak konumlanmış olan grupları tek tek dolaşıp eğitime devam etti. Ancak konu bu kez somut durumdan alınacak dersler üzerinedir. Ülkede yaşadığı birçok örnekten yola çıkarak, hava saldırılarına karşı nasıl kamufraj yapacağımız, nasıl korunacağımız konusunda eğitiyordu bizleri.

Bu dönemde Mustafa yoldaşın sergilediği en seçkin özelliklerinden biri de Parti içi sınıf mücadelesi konusundaki tutarlılığı, Partiyeye derin bağlılığı ve kendisini bütünüyle devrime adanmışlığıydı. Parti içi sınıf mücadelesinin yoğun bir şekilde yaşandığı bu dönemde III. Kongre çizgisinin tüm yapıya ve kendi şahsına egemen kılınması için yoğun bir çaba sergiliyordu; eleştiri-özeleştiri silahını yetkince kullanıyor; Parti çıkarları ve yoldaşlık bağlarını her türlü kişisel, feodal bağın üstünde tutarak sınıf mücadelesinde yerini kararlılıkla alıyordu. Karşısında mücadele edilmesi gereken öğelerin üzerine son dere-

1 MAYIS EYLEMLERLE KUTLANDI

Baştarafı 1. sayfada lemeye çalışan sömürgeciler, başarılı olamayacaklarını görünce, katı bir sansür uygulamasına başvurdular. Bununla da gelişmelerin düzeyini yansıtmamayı amaçlıyorlar. Ancak tüm örtbas etme çabaları da boşa çıktı.

Bahar Atılımımız, ülke içinde ve dışında büyük yankı uyandırmaya devam ediyor. Sömürgeci ordu birliklerine, özel tim elemanlarına ve son kırıntıları kalan köy koruculuğuna vurulan darbeler, halkımızın ulusal kurtuluş mücadelemiz etrafında daha fazla toparlanmasını sağlıyor. Gelişen mücadelemiz, sömürgecilerin "bitirdik, yokettik" iddialarının asılsızlığını da ortaya koyuyor. Nitekim, özel savaş yönetimi son dönemlerde "bitirdik, yokettik, kalmadılar" biçimindeki nakaratı telafuz etmeyi bıraktı. Özel savaş yönetimi, ortaya attığı iddialara çocukların bile inanmadığını çok iyi biliyor. Bunun için de, bu tür iddiaları nakarat gibi yinelemeyi bıraktı. Bu gelişme düzeyine ulaşmak bile, mücadelemizin gücünü gösteren önemli bir gelişmedir.

Dersim Çiçekli'de karakol baskını

Özel savaş yönetiminin, ulusal kurtuluş mücadelemizin gelişmesini engellemek için olağanüstü tedbirlere başvurduğu bölgelerden biri de Dersim'dir. Önemli bir askeri gücü bu alana yığan özel savaş yönetimi, 1 Mayıs dolayısıyla tedbirlerini daha da yoğunlaştırdı.

1 Mayıs'ı kutlama dolayısıyla ulusal kurtuluş güçlerimizin eylemlere girişeceğini bilen özel savaş yönetimi, özel kuruluşlar, karakol ve kışlalar etrafındaki güvenlik tedbirlerini iki katına çıkardı. Böylece, muhtemel eylemliliğin önünü almak isteyen özel savaş yönetimi, tüm hazırlıklarını ulusal kurtuluş güçlerimizin hareketliliğini engellemeye yönelik olarak yaptı.

Düşmanın bu yoğun hazırlıklarına rağmen, bir ARGK birliği 1 Mayıs'ın anlamına uygun olarak, düşmana beklediği alanlarda ağır bir darbe indirdi. 1 Mayıs günü, Çiçekli karakolunu basan ARGK birliği, düşmana ağır kayıp verdirdi. Baskında 7 asker ölümler, 10'u ağır yaralandı. ARGK birliği baskında kayıp vermeden geri çekilmeyi başardı.

Düşmanın yoğun tedbir aldığı bir dönemde, başarılı bir eylemle karakol baskınının gerçekleştirilmesi, ARGK'nin askeri gücünün geliştiğinin bir kanıtıdır.

Ovacık'ta ihbarcılara ait iki ev yakıldı

Ulusal kurtuluş mücadelemiz önünde ciddi engeller oluşturan ajan-ihbarcı yapıya yönelik geliştirilen eylemler, bu engelin ortadan kaldırılmasında önemli gelişmeler sağladı.

Düşmanın ajan-ihbarcı yapıya ağırlık verdiği bölgelerden biri de Dersim'dir. Köy koruculuğunu geliştiremeyen özel savaş yönetimi, burada ajan-ihbarcı yapıyı örgütlemeye ağırlık

verdi. Bazı alanlarda kendisine ihbarcılar bulan düşman, bunları ulusal kurtuluş mücadelemize karşı kullanmaya başladı.

ARGK gerillaları, düşmanın bu oyununu boşa çıkarmak için yoğun bir propaganda, ikna ve yıldırma faaliyetliliği içerisine girdiler. Yürütülen çalışmalar, geniş etki yaratarak, düşmanın oyununu boşa çıkardı. Son olarak Ovacık'ta iki ajan-ihbarcının evini yakarak uyarıda bulunan ARGK birliği, ihanete aman tanımayacağını da bu eylemiyle bir kez daha gösterdi.

Eruh'ta eylem dalgası

Mayıs ayının ilk gününden başlayarak, Eruh bölgesinde peşpeşe eylemler gelişti. 1 Mayıs'ta 5 özel tim elemanı asker ve 1 üstteğmen, 2 Mayıs'ta 1 asker, 3 Mayıs'ta 1 asker, 9 Mayıs'ta çok sayıda asker öldürül-

bölgesine binlerce kişilik özel birlik sevk edildi. Bunların yanı sıra, helikopterler eşliğinde özel timler bölgede operasyonlara katıldı. Operasyonu ise Siirt Güvenlik Bölge Komutanı Tuğgeneral Erdinç Türe ile jandarma Alay Komutanı Albay Temel Cingöz yönettiler. Bütün bu çabalara rağmen, sömürgeciler yeni darbeler yemekten kendilerini kurtaramadılar.

Düşmanın operasyon birliğine karşı pusu kuran ARGK birliği, düşman güçlerini yayılım ateşi altında tuttu. Yoğun ateş sonucu 1 asker öldü, bir çoğu da ağır yaralandı.

3 Mayıs'ta ikinci bir çatışma daha meydana geldi. Bu çatışmada 1 asker öldü, bir çoğuyasa yaralandı. 8 Mayıs'ta mayına basan sömürgeci askerlerden biri öldü, bir-kaçı ağır yaralandı. Eruh'un Dönerdöver ile Dadaklı köyleri arasındaki böl-

dü; onlarcası da ağır bir şekilde yaralandı. Bu yoğun eylemlilik içerisinde ARGK'nin iki kahraman savaşçısı da şehit düştü.

1 Mayıs günü, Eruh-Fındık yolunu ulaşıma kapatan ARGK gerillaları, bütün taşlıları durdurarak kimlik kontrolü ve arama yaptılar. Sayısı 50'yi bulan ARGK gerilla müfrezesi, yola barikat kurdukları sürede 7 adet minibüsü ve çok sayıda taşıtı durdurdular.

Yapılan kimlik kontrolü sonucunda yolcular arasında bulunan 5 özel tim elemanını ayırarak tutukladılar. Barikat sonucunda biriken topluluğa yönelik konuşma yapan ve 4 adet minibüsü ateşe veren ARGK birliği, eylemini tamamladığında 5 özel tim elemanını da birlikte götürdü. Yapılan soruşturma sonucu suçları sabit görülen özel tim elemanlarına hak ettikleri ceza verildi. Kurşuna dizilen 5 özel tim elemanı hak ettikleri sona uğratıldılar.

Eylem haberini alan sömürgeci ordu birlikleri, eylem alanına yönelik olarak bir operasyon başlattılar. Operasyon alanında ARGK'nin çeşitli noktalara döşediği mayınlara basan düşman askerlerinden çok sayıda ölü ve yaralı var. Bir mayına basarak ağır yaralanan üstteğmen Ömer Mavi daha sonra öldü. Böylece, aynı gün içerisinde düşmana peşpeşe kayıp verdirdi.

2 Mayıs'ta Türk sömürgeci ordu birlikleri operasyonlarını devam ettirdiler. Eruh-Fındık

gede yere döşeli mayına basan sömürgeci orduda panik ve korku daha da arttı. Aynı gün meydana gelen çatışmada 1 asker öldürüldü. Eruh'un Tünekpınar köyü yakınlarında meydana gelen çatışmada düşman güçlere ağır darbe indirildi.

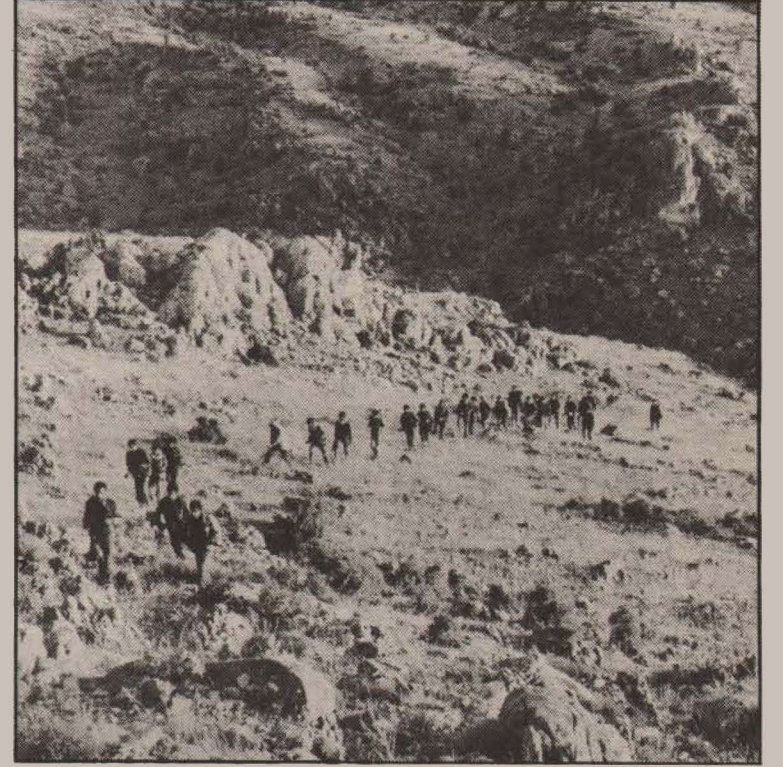
Düşman birliklerine karşı gerçekleştirilen pusu ve baskın eylemleri düşman saflarındaki çöküşü daha da hızlandırdı. Sömürgeci birlikler önemli oranda hareket kabiliyetlerini kaybettiler.

Eruh alanında büyük bir çatışmaya 9 Mayıs günü meydana geldi. Eruh ilçesi Fındık bucağına bağlı Akdizgin köyünde meydana gelen çatışmada düşmanın büyük sayıdaki gücüne rağmen, ARGK birliği düşmana kayıp verdirmesini bildi. Kesin netice elimize ulaşmamakla birlikte, düşmanın ölü ve yaralı olarak kaybının çok yüksek olduğu bildirilmektedir. Aynı çatışmada ARGK'nin iki değerli savaşçısı da şehit düştü.

Çukurca'da 6 çete silahsızlandırıldı

Çukurca'nın Pinyaniş-Seve mıntıkasında 6 çete silahsızlandırıldı; suçu sabit görülen çetelerden birisi de cezalandırıldı. Cezalandırılan çete, birçok operasyona fiili olarak katılmış, bu operasyonlarda düşmana öncülük etmiş biriydi.

Aynı zamanda yörede de çeteciliğin gelişmesine güç veren

bu çetenin hak ettiği cezaya çarptırılması halkta büyük bir etki yarattı. Halk, ihanetçilerin, kendi kardeşlerine karşı silah kullananların affedilmeyeceğini bu örnekle bir kez daha gördü.

Diğer çetelerinse silahlarına el koyan ARGK birliği, bu çeteleri de uyararak, düşmanın yanında, kendi kardeşlerine karşı savaşmaktan vazgeçmelerini istedi. Bir daha düşmanın yanında yer almayacaklarına dair söz vermeleri üzerine, ARGK birliği kalan 5 çeteyi serbest bıraktı.

Pervari ve Şırnak'ta ARGK saflarına katılım sürüyor

26 Nisan günü, Şırnak'ın İkizce köyünde çetecilik yapan bir hain ölümle cezalandırıldı. Öteden beri sık sık uyarılmasına rağmen, ihanette ısrar eden çete, sonunda hak ettiği cezayı buldu.

Şırnak ve Pervari'de ARGK saflarına gençler yoğun olarak katılmaya devam ediyorlar. Şırnak'ta ve Pervari'de yoğun bir şekilde devam eden katılımlar, bu alanda gelişen Bahar Atılımımızın ortaya çıkardığı bir sonuçtur.

Şırnak'tan 10'a yakın genç ARGK saflarına katılırken, en son olarak Pervari'nin Erkent köyünden de 3 genç daha ARGK saflarına katıldı.

Ülkemizin diğer alanlarında da ARGK saflarına katılım yoğun bir şekilde sürüyor. Kürdistan gençliği, kendi öz ordusu saflarına katılarak, ulusal kurtuluş mücadelesi saflarındaki yerini alıyor.

5 Mayıs'ta Şırnak'ın Sarıdalı köyüne giden bir ARGK birliği, burada 1 genci askere aldı. Aynı eylemde köylülere yönelik propaganda amaçlı bir toplantı da düzenleyen ARGK birliği, köylülerden büyük bir ilgi gördü.

Cizre'de baskın

9 Mayıs günü, Cizre şehir merkezinde ajan bir aileye ait eve baskın düzenlendi. Aynı zamanda çevreye yozluğu ve ahlaksızlığı yaymaya çalışan ajanın evine düzenlenen baskın halkta büyük bir etki yarattı. Baskın sonucunda evde bulunan 3 kişi ağır yaralandı.

İdil'de bir çete ağır yaralandı

İdil'e bağlı Yüksekköy'de bir çeteye karşı eylem gerçekleştirildi. Köy çıkışında gerçekleştirilen eylemde çete ve kardeşleri ağır yaralandı.

ARGK'nin tüm uyarılarına rağmen, çeteciliği bir meslek haline getirip ihaneti sürdüren çete şimdilik hak ettiği ölüm cezasından kurtulmuş olsa da ihaneti sürdürmekte ısrar ederse hak ettiği cezadan kendisini kurtaramayacaktır.

Uludere'de yola mayın

Uludere ilçesinin Ortabağ köyü yoluna mayın döşeyen ARGK birliği düşmana ağır kayıp verdirdi. ARGK birliğinin yola döşediği mayına çarpan düşman birliği ölü ve yaralı olarak kayıp verdi.

Şırnak merkezinde eylem

Şırnak şehir merkezinde koruculuk yapan İsmail Kuran'ın evine bomba atıldı. Yapılan uyarılara rağmen, çetecilikte ısrar eden bu hain son bir kez uyarılarak ihanetten vazgeçmesi istendi.

Son bir uyarı amacıyla yapılan eylem köy korucularını ve bu haini büyük bir korku içerisine sürükledi. Şehir merkezinde kendilerine ulaşamayacağını sanan bu hainler, gerçekleşen eylemle birlikte ciddi bir uyarı aldılar. Eylemin ardından korucularındaki paniğin daha da arttığı bildirilmektedir.

Beytüşşebap-Ayvalık köyüne baskın

Ayvalık köyünde düşmana ajanlık yapan, köy muhtarı ve diğer 2 kişinin evlerine yönelik, saldırı eylemi gerçekleştirildi.

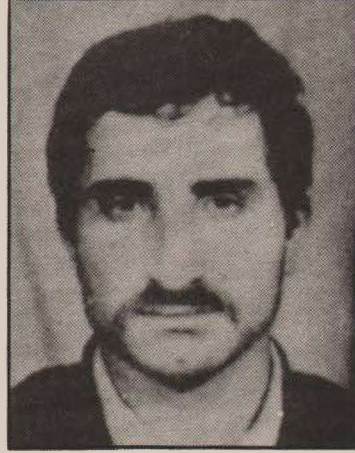
Köy muhtarı ve diğer iki ajanın evlerine yönelik olarak gerçekleştirilen eylemde, hainlerin evleri tamamen yıkıldı, ARGK birliği, daha önceden düşmana işbirliği yapmama konusunda uyardığı 3 haine yönelik gerçekleştirdiği eylemle, çetelerin ve ajanların yüreklerine korku saldı.

Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan

17. ölüm yıldönümlerinde anıldılar

Deniz GEZMİŞ

Yusuf ASLAN

Hüseyin İNAN

6 Mayıs 1972'de idam edilen Türkiye devrimci-geçlik hareketinin önderlerinden Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan ölüm yıldönümlerinde çeşitli etkinliklerle anıldılar.

12 Mart faşizmi ile birlikte devrimci-geçliğin önderleri üzerine amansız bir şekilde yönelen Türk egemenleri, Mahir Çayan ve arkadaşlarını Kızılde-re'de, Sinan Cemgil ve arkadaşlarını Nurhak'larda, İbrahim Kaypakkaya'yı işkencede katletti. Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ı ise tutuklayarak idama mahkum etti.

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, ve Hüseyin İnan 6 Mayıs 1972'de idam sehpasına çekildiler. Deniz, Yusuf, Hüseyin celladın idam ipini boyunlarına geçirip "Yaşasın Türk ve Kürt halklarının mücadelesi" sloganı ile devrime duydukları büyük inançla karşıladılar.

Ölümlerinin yeni bir yıldönümünde devrime duydukları büyük inancı idam sehpasında son nefeslerini verirken bile haykıran bu ihtilalci devrimcileri anmak için çeşitli etkinlikler yapıldı. İstanbul Üniversitesinde bir grup devrimci, ilerici öğrenci, forum düzenledi. Forumda idam sehpası yakılarak, Deniz, Yusuf ve Hüseyin'in idamları protesto edildi. Öğrenciler 6 Mayıs 1972'nin unutulmaya çağını belirterek, anılarına bağlı kalacaklarını haykırdılar.

Türkiye devrim tarihinde devrimci-ihtilalci çıkışı temsil eden 6 Mayıs direnişçilerini ölümsüzlüklerinin 17. yıldönümünde bir kez daha saygıyla anıyoruz. Anılarına bağlılığın da bir gereği olarak, Kürdistan'da bağımsızlık ve özgürlük mücadelemizin bayrağını daha da yükseklerde dalgalandıracakız.

Diyarbakır DGM'de 200 tutuklu tahliye edildi

Yeni yıl başından bu yana yapılan operasyonlarda tutuklanarak cezaevlerine konulan 200 kişi Diyarbakır DGM'de 9 Mayıs 1989'da yapılan celsede tahliye edildi.

Yılbaşından itibaren Batman, Diyarbakır ve Mardin şehir merkezleriyle ilçelerinde yapılan operasyonlarda binlerce yurtsever Kürdistanlı göz altına alındı. Büyük çoğunluğu mahkemelere bile çıkarılmadan, işkencelerden geçirildikten sonra serbest bırakıldı. Günümüze kadar süren operasyonlarda ise 200 kişi tutuklandı. Diyarbakır DGM'de ilk celseye çıkarılan 200 tutuklu da serbest bırakıldı.

Binlerce kişinin gözaltına alınıp, sonradan serbest bırakılması, Türk sömürgecilerinin operasyonlarının hangi amaca yönelik olduğunu çok açık bir şekilde göstermektedir. Ulusal kurtuluş savaşımızın kitleselleşmesini engellemek için faşist Türk sömürgecileri böylesine yaygın tutuklamalara girişmektedir. Yaygın bir terör estirerek kitlelerin ulusal kurtuluş saflarına alınmasını önlemeye çalışan özel savaş yönetimi, bahar dönemine girmeden tutuklamaları yoğunlaştırdılar. Binlerce insanımız işkenceden geçirilerek PKK'ye destek vermemele-ri yönünde tehdit edildi.

İnsanlık dışı uygulamalara ve uygulanan vahşete rağmen, kitleler düşmana boyun eğmediler. "PKK'ye desteğinizi kesin" biçimindeki düşman tehditine karşı kararlıca Partiye sahip çıktılar. Kürdistan yurtseverlerinin bu kararlı tutumu geleceğin "İntifadası'nın da bir işaretidir. Düşmana karşı artan öfke, ulusal kurtuluş güçlerimiz PKK, ERNK ve ARGK'ye artan destek Kürdistan İntifadası'nın pek de uzak olmadığını haber veriyor.

12 Eylül faşizminin ölümüne terkettiği tutuklu devrimci Hamdullah Erbil'e sahip çıkın!

Yaşadığımız son on yıl içinde cezaevine girmeyen, tutuklanmayan, hatta gözaltına alınmayanlar bile bizim koşullarımız hakkında önemli oranda bilgi sahibidirler. Çünkü bu yıllar cezaevleri ve cezaevlerindeki karşılaştıkları uygulamalar ile toplumun bütün alanlardaki yaşamın bir göstergesiydi. Ücreti yaşamasına yetmeyen işçi, ürünü yok pahasına elinden alınan köylü, ya da en sıradan demokratik haklarına sahip çıkma durumunda olan insanların tümü cezaevi gerçeğiyle karşı karşıydılar. Halen de böyledir. Bu durumda, insanların cezaevine girmesiyle yaşamı hakkında en ciddi kararı vermiş olması gerekiyordu. 12 Eylül'ün gerçekleştiricileri sadece dışarda polisi, işkencesi, ihbarı ve terörüyle değil, aynı zamanda cezaevlerindeki uygulamalarıyla insanları sindirmek, seslerini çıkaramaz hale getirmek istiyordu. Elbette bu durumda da onuruna sahip çıkanları eğer açıktan öldürmüyorsa, beden ve ruhen çürütmek, karşısına çıkaracak bir muhalif olmaktan çıkarmak istiyordu. Cezaevlerinde, bu amaca hizmet eden uygulamaları gizli ölüm infazları diye adlandırmak gerekiyor. Aslında buna gizli demek bile uygun düşmüyor. Çünkü düzen, kendine muhalif herkese açık yaşam hakkı tanımayacak biçimde, en yetkililerin ağzından ifade edecek tarzda savaş açmıştır. Bu savaşta, onuruna sahip çıkan onlarcasını şehit verdik. Şimdi yüzlerce bu yılların tahribatlarını, bünyelerinde tedavisi olanaksız hastalıkların ortaya çıkmasıyla, gizli ölüm cezası infazın sürecini yaşıyor.

Yaşadığımız koşullara yabancı sayılmazsınız. Çünkü dışarda da yaşam koşulları zindandan pek farklı değil. Ama şu da var ki, dışarda insanların yaşamlarını yönlendirmede bizden daha özgür olmaları sözkonusudur. Zaten bir devletin karakterinin bilinmesinde en önemli kistaslardan biri olarak cezaevlerine bakılmasının belirlenmesi, insanları tutsak edip duvarlar arasına koyduktan sonra, onların yaşamı üzerinde nasıl bir tasarrufta bulunduğu önemindedir. Tarih, gelişmeye engel olan güçlerin, bu tavırlarını zindanları doldurmakla gösterdiklerine onlarca kez tanık olmuştur. Nitekim gelmeden, özgürlükten ve demokrasiden yana olan güçlerin de ilk önemli eylemlerinin zindanları boşaltmak olduğu örneklerle sabittir. Zindan yaşamı bizim için geleceğin özgürlüğü için ödenen bir bedeldir. Ne var ki her şeyde olduğu gibi, bu konuda ödenen bedelin büyük olup olmaması sadece gelişmeye engel olmak isteyen gücün karakterine bağlı değildir. Bir de bedel ödetilmek istenenlerin, yani topyekün halkın, kendi değerlerine ve haklarına sahip çıkmasının da önemi büyüktür. Nitekim bizleri cezaevlerine doldurmakla yetinmeyip yaşamamızı bile çok gören bir zihniyet elbette onlarca şehit vermeseydi ve dışarda halkın bizim şahsımızda kendi haklarına sahip çıkması olmasaydı bugün aramızda yaşayan onlarca insanı açık ya da gizli yine ölümüne yollayacağı kesindir. 9 yıllık sürecin bize ödettiği sadece şehitlerimizle mi sınırlıdır? Elbette değil. Hemen hepimizin açlık grevleri ve ölüm oruçları ardından sadece nişasta ve şekerle yenilenen hücrelerinin direnci en ufak bir mikrobik hastalığa bile dayanamayacak derecede zayıflamış durumdadır. Bizleri ayakta tutan en çok da geleceğe, özgürlüğe olan inancımızdır. Ama bu, aramızdan birilerinin sık sık ölümcül ve tedavisi ya hiç ya da cezaevi koşullarında mümkün olmayan bir hastalığa yakalanmasını önlemeye yetmiyor.

Hamdullah Erbil adlı devrimci arkadaşımıza, Çukurova Tıp Fakültesi Hastanesi'nde lösemi (kan kanseri) teşhisi konulmuştur. Hamdullah arkadaş 12 yıldır cezaevinde yatmaktadır. Yıllardır onca işkence ve baskı yanında bir de bir çok kere mide kanamasına yolaçan ülserle de uğraşmaktadır. Bulduğu koşullarda tedavi olanakları olmayan ülser yanında bir de lösemi teşhisi, 12 Eylül yıllarının devrimci tutsaklara yaşattığı işkence ve baskıların sonucudur. Hamdullah sadece bir örnektir. Üstelik, hükümlü olduğu gerekçesiyle bu arkadaş, hastanede tutulmamakta, Adana E Tip'i'nde hastalığıyla başbaşa bırakılmış bulunmaktadır. Her geçen gün, onun gizli ölüm infazının gerçekleşmesi anlamına gelmektedir.

Daha önce yaşanan örneklerden bilinmektedir ki, tedavisi mümkün olmayan ya da en azından cezaevi koşullarında mümkün olmayanların erken tahliye ya da tedavi izni gibi yasal hakları vardır. Ancak devlet, özellikle de siyasi tutsaklara bu hakkı kullandırmakta cimri davranmakta, bu hakkın kullanımını ya çok geciktirerek pratik olarak geçersizleştirmekte ya da lösemi gibi geç kalınması koşullarında anlamsızlaşacak tavırlar sergilenmektedir. Bu durum karşısında sadece bir insanın, bir devrimcinin yaşamı için çaba gösterme sorumluluğu değil ama aynı zamanda bu sonuca yolaçan işkenceyi lanetlemek ve protesto anlamına da gelecek ve sorumlu yerlerin harekete geçmesine katkıda bulunacak girişimlerde bulunmak insanlık görevidir.

Biz sesimizi sizlere duyurabiliyoruz. Siz bizim duyularımızın yansıtıcısı olarak da çok şey yapabilirsiniz. Buna inanıyor, bunu umuyoruz.

Gaziantep Özel Tip Cezaevinden Devrimci Tutsaklar

Çanakkale ve Bayrampaşa cezaevlerinde açık görüş yasağı

Şeker Bayramı dolayısıyla cezaevlerinde yapılan açık görüşler İstanbul-Bayrampaşa ve Çanakkale cezaevinde engellendi.

Bayramın ilk günü Çanakkale cezaevine gelen tutuklu aile ve yakınlarından 1'nci derecedeki akrabaları dışında, diğerlerinin açık görüşe alınmayacağı açıklandı. Yapılan bu açıklama devrimci tutsakların açık görüş haklarını gaspetmeye yönelik bir girişimdi.

Devrimci tutsaklar bu engellemeyi kabul etmeyeceklerini açıklayarak, 3'ncü derecedeki yakınlarının da açık görüşe alınmasını istediler. Cezaevi idaresinin, daha önce varolan bu hakkı gaspetme girişimleri nedeniyle devrimci tutsaklar görüşe çıkmayarak bu durumu protesto ettiler. "Ziyaret hak-

kımız engellenemez. Keyfi yönetime son. Kahrolsun faşist yönetim" sloganlarını atan devrimci tutsaklar koşullarına çekildiler. 1'nci derecedeki yakınlarıyla da açık görüş yapmayarak, cezaevi idaresinin bu tutumunu protesto ettiler.

Bayrampaşa Cezaevinde ise tünel bulunduğu gerekçesi ile devrimci tutsakların görüş hakları gaspedildi. Devrimci tutsaklar ile aileleri ve yakınları, bu yasağı protesto ederek, açık görüş hakkının gaspedilmesine karşı çıktılar.

Impressum:
M. Atar
Göttinger Chausse 75
3000 Hannover 91

Yazışma Adresi:
Berxwedan
c/o Feyka-Kurdistan
Postfach: 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme Adresi:
BFG. - Bonn
Konto Nr.: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya	3.00 \$	Hollanda	3.00 hfl.
Avusturya	18.00 s.	İngiltere	0.80 £
Belçika	60.00 bfr.	İsviçre	6.00 skr.
Danimarka	8.00 dkr.	İsviçre	2.50 sfr.
Fransa	6.00 ff.	Norveç	10.00 nkr.

1 MAYIS KUTLAMALARI BU YIL DAHA MİLİTANCA

Baştarafı 1. sayfada lemleri gerçekleştirerek 1 Mayıs'ı kutladılar.

Faşist-sömürgeci rejimin, Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki yasaklar çemberi 1 Mayıs kutlamaları ile daha açık şekilde kırılmaya başladı. TC'nin yasaklar çemberinin yarılması daha da hızlanacaktır.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi, yaygın ve başarılı eylemlerle hızlanarak gelişiyor. PKK Genel Sekreteri Abdullah ÜCALAN yoldaş, yeni yıl değerlendirmesinde, "1989 yılı, her yıldan daha fazla halkımızın olacaktır" mesajını kamuoyuna duyuruyordu. Ulusal kurtuluş mücadelemiz bugün bu mesajın gerçekliğini yaşıyor.

Türkiye işçi sınıfı, faşist rejimin egemen kıldığı sessizliği bozuyor. 1 Mayıs'ta ve öncesindeki gösteriler, bu yönlü adımların giderek daha da güçlendiğini gösteriyor.

Faşist sömürgeciliğin son durumu, karşısındaki devrimci-toplumsal muhalefetin güçlenmesi ortamında kötüleşiyor. 1 Mayıs göstericilerine karşı, faşist kolluk kuvvetlerinin silah kullanması, tutuklamalara girişmesi, dünya kamuoyunda nefretle kinandı. 1 Mayıs'taki faşist saldırılar, TC'nin demokrasi maskesi altındaki faşist yüzünü daha da belirginleştirdi.

Batı Almanya'nın Der Spiegel dergisi, 1 Mayıs'ın, her ülkede bayram havasında geçerken, Türkiye'de kanlı geçtiğini yazdı. Aynı dergi, Türkiye'deki hareketlenmeyi, "Türkiye, sosyal patlama eşliğinde" şeklinde yorumladı.

Kürdistanlı ve Türkiyeli emekçilerin yoğunlaştığı Avrupa ülkelerinde sol güçler 1 Mayıs'ı bildiriler dağıtarak ve yürüyüşlere katılarak kutladılar. Bu yılki 1 Mayıs yürüyüşlerine ERNK taraftarlarının—buldukları alanlarda—, geniş ve militanca katılımları hemen herkesin dikkatini çekti. ERNK taraftarı Kürdistanlı yurtseverlerin bu güçlü katılımları, onların buldukları her yerde kendi davalarının daha bir güçlü temsiline ulaştıklarını gösteriyordu.

Batı Berlin, Frankfurt, Paris, Reims, Belçika, Stockholm, Atina **BERXWEDAN** muhabirleri bildiriyor.

BATI BERLİN

1 Mayıs birlik ve dayanışma gününde, Batı Berlin'de iki ayrı koldan yürüyüş yapıldı. Yürüyüş kollarından birini DGB, diğerini Anti-empyalist gruplar organize etti.

ERNK taraftarları kendi birliklerinin pankartları altında her iki yürüyüş kolunda da geniş katılımlarla yer aldılar.

FRANKURT

Batı Almanya'nın Frankfurt şehrinde, 1 Mayıs-ışçı sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele günü düzenlenen bir yürüyüş ve mitingle kutlandı. Sol grupların ve ulusal kurtuluş hareketlerinin taraftarlarının da yer aldığı 1 Mayıs kutlamasına yaklaşık 20.000 kişi katıldı. Mevcut sayı içerisinde ERNK taraftarlarının sayısı 500'ün üzerin-

Paris 1 Mayıs yürüyüşü

Frankfurt 1 Mayıs yürüyüşü

Stockholm 1 Mayıs yürüyüşü

Belçika 1 Mayıs yürüyüşü

deydi.

Kürdistanlı yurtsever emekçilerin davul-zurna eşliğinde yürüyüşe katılmaları, çevrede izleyenlerin oldukça ilgisini çekti. Miting alanında ise Koma Serkeftin halk oyunlarını sergileyerek tüm kitlenin beğenisini kazandı.

1 Mayıs kutlaması esnasında Türkiye'de 1 Mayıs göstericilerine ateş açılması sonucu bir göstericinin öldürülmesi üzerine, tüm örgütler yeni bir protesto eylemine karar verdiler. TC-Frankfurt Konsoloslukuna kadar korsan yürüyüş düzenlenecekti. Almanların da katılımı sağlandı. Bu arada bazı Türk sol gruplar, ERNK taraftarlarının bayrak ve flama taşımamalarını istediler. Bunun üzerine tartışma çıktı. ERNK'li yurtseverler, gerekir-

se tek başlarına yürüyeceklerini, ama bayrak ve flamalarını da taşıyacaklarını söylediler. Sonunda tartışma, ERNK'li yurtseverlerin isteği doğrultusunda sonuçlanarak ortak yürüyüş gerçekleştirildi. Yürüyüşe yaklaşık 2000 kişi katıldı. Öldürülen göstericinin anısına saygı duruşu yapıldıktan sonra, TC protesto edilerek yürüyüş sonuçlandı.

(Stuttgart/Berxwedan) 1 Mayıs işçi bayramı, birçok Alman, Kürt, Türk ve başka yabancı örgütlerin katıldığı bir yürüyüşle kutlandı.

ERNK taraftarları, 1 Mayıs yürüyüşüne coşkulu ve disiplinli katılımlarıyla çevrenin büyük ilgisini çektiler. ERNK birlikleri (YKWK, YJWK, YXK) pankartı arkasında yürüyen Kür-

distanlı emekçilerin kortejinde davul-zurna eşliğinde folklor gösterileri yapılıyor ve Kürt kadınları zılgıt çalıyorlardı. Yine sık sık atılan sloganlar ve toplu alkışlar ilgiyle izleniyordu.

250'ye yakın ERNK taraftarının bulunduğu yürüyüş mitingine dönüştü. Miting alanında 1 Mayıs'a ilişkin konuşmalar yapıldı. Burada da Kürdistanlı emekçiler folklor gösterileri yaptı ve yayın sergisi açtılar. Miting alanında en sona kalan ERNK taraftarları, "APO Hate Hılvanê" halayını çekerek 1 Mayıs kutlamasını sonuçlandırdılar. Miting alanında 400'e yakın kişilik kitle ERNK'li yurtseverlerin gösterilerini sonuna kadar seyrederek alkışladı.

(Duisburg/Berxwedan) 1 Mayıs günü ERNK taraftarları, Duisburg-Pollman semtinde Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi birlikleri olan YKWK, YJWK ve YXK pankartları altında yürüyüş kortejinde yerlerini aldılar. ERNK taraftarlarının katılımı 300'e yakındı. Yürüyüş boyunca bildiri dağıtıldı, "Bijf 1 Gölân!", "Kahrolsun sömürgecilik, yaşasın bağımsızlık!" ve "Selam selam APO'ya bin selam!" vb. sloganlar sık sık atıldı. ERNK korteji arkasında dost güç SVP taraftarları yürüyordu. "Yaşasın uluslararası dayanışma!" ve "Selam selam PKK'ya bin selam!" sloganları SVP'li dostların attıkları sloganlar arasındaydı.

Yürüyüşün sonunda DGB (Alman Sendikalar Birliği), 1 Mayıs şenliği düzenledi. Bu şenlikte Kürdistanlı çocuklardan oluşan bir folklor ekibi, çeşitli oyunlarıyla gösteri yaptı.

Daha sonra "1 Mayıs'ın siyasal anlamı, güncel gelişme ve görevlerimiz" konulu bir toplantı yapıldı. Saat 14.00'de başlayan toplantıya 150'ye yakın kişi katıldı. Toplantıda YKWK'yi temsilen 2, YJWK'yi 1, YXK'yi 1 ve SVP'yi temsilen 1 arkadaş konuşma yaptılar. Toplantının sonunda olumlu tartışmalar yapıldı. Kürdistanlı ve Türkiyeli işçilere ve Kürdistan'da savaşan gerillalara birer mesaj sunuldu.

PARİS

1 Mayıs yürüyüşü, biri Nation'dan ve diğeri Republique'den olmak üzere iki koldan başlatıldı.

ERNK taraftarları Republique kolunda yer aldılar. 1600 kişilik sayılarıyla yabancılar arasında en kalabalık grubu oluşturuyorlardı. Bastille alanına doğru yürüyüşe başlamadan önce başlangıç alanında her grup gösterilerde bulundu. Tüm örgütler, İstanbul'da bir göstericinin ölümü üzerine saygı duruşunda bulundular.

Başlangıç alanında ve yürüyüş sırasında tüm dikkatler ERNK'li Kürdistanlılar üzerindediydi. Kürdistan'dan eylem haberi geliyor; bu haberler gösterileri daha da hareketlendiriyordu. Tüm kitlede büyük coşku, sevinç ve hareketlilik vardı. Özellikle Ozan Seyitxan'ın "Stalin digot silah ü silah" türküsünün eşliğinde Koma Serhed'in folklor gösterisi, alandaki hemen tüm insanları çevresinde topluyordu. Megafonlardan müzik, sloganlar, konuşmalar ve şiddetli alkışlar... Gerçek bir

bayram ve zafere adım adım yaklaşmanın sevinci yaşanıyor-du.

ERNK, THKP-C (Acilciler), Sosyalist, TKP (B), Dev-Sol ve THKP-C/HDÖ "Kürdistanlı ve Türkiyeli devrimciler" pankartı arkasında yürüdüler.

Yürüyüş 10.000 kişilik bir mitingle sonuçlandı.

REİMS

Reims'teki 1 Mayıs yürüyüşüne 70'in üzerinde Kürdistanlı emekçi katıldı. ERNK taraftarlarının YKWK pankartı arkasındaki coşkulu ve disiplinli korteji ilgi topladı. Yürüyüş boyunca Fransızca Kürdistan Dosyası vb. yayın dağıtımı yapıldı, tutuklularla dayanışma için imza toplandı. Miting alanında açılan yayın sergisi yabancıların dikkatini çekti.

(Marsilya/Berxwedan) Fransa'nın Marsilya bölgesinde de Kürdistanlı yurtseverler 1 Mayıs yürüyüşüne militanca katıldılar. ERNK taraftarlarının yürüyüş kortejindeki disiplin ve coşkuları, basının ve çevredeki kitlelerin büyük ilgisini topladı. 1 Mayıs yürüyüşündeki en coşkulu ve militan grubu ERNK taraftarlarının oluşturması birçoklarına merak konusu oldu. Bu nedenle birçokları gelip, "Hangi ülkedensiniz" vb. gibi sorular soruyordu ERNK taraftarlarına.

Ayrıca Fransa'nın Alsace-Lorraine ve Dreux alanlarında da Kürdistanlı yurtseverler 1 Mayıs yürüyüşüne katıldılar.

BRÜKSEL, LİEGE, ANVER

ERNK taraftarı Kürdistanlı yurtseverler, Belçika'nın Liege, Brüksel ve Anvers şehirlerinde toplam 1300 kişilik bir katılımla 1 Mayıs yürüyüşüne katıldılar. YKWK pankartı arkasında yürüyen Kürdistanlı emekçiler, yürüyüş boyunca yayın dağıtımını yaptılar, bildiriler dağıttılar.

STOCKHOLM

Kürdistanlı emekçiler, bu yılki 1 Mayıs yürüyüşüne daha coşkulu katıldılar. Kürdistanlı kitleler, üzerinde oynanan tüm oyunlara ve engellemelere rağmen, bir önceki yıla oranla üç misli (300) daha fazla bir katılımla '89 1 Mayıs'ına katıldılar.

ATİNA

Yunanistan'da 1 Mayıs işçi bayramı, dini bir bayram nedeniyle bir hafta gecikmeyle kutlandı.

PKK, SVP THKP-C (Acilciler) ve TKP (B) örgütleri, oluşturdukları Devrimci Birlik Platformu (DBP) kortejinde 1 Mayıs mitingine katıldılar. Mitingden sonra, Parlamento binasına kadar yürüyüş yapıldı. Buradan da Devrimci Birlik Platformu, Yunan İşçi Sendikası ve bazı Türk solu örgütleri TC elçiliğine kadar yürüyüşü sürdürdüler. Elçilik önünde gösteriler yapıldı. Kitle dağılmak üzereyken DBP, polis kortejini geriletterek ilerledi ve bir Türk bayrağını yakarak basın, TV ve kitlenin dikkatini üzerine topladı.

1989 Newroz kutlamaları coşkuyla sonuçlandı

GELECEK NEWROZLARA...

Baştarafı 1. sayfada

Newroz kutlamasına davetli olarak katılan Torture Center (İşkence Tedavi Merkezi) Başkanı Inge Glenkiane de kısa bir konuşma yaparak, TC'nin Kürdistan halkı üzerindeki baskılarını dile getirdi. Danimarkalı Karin Hilseholm adlı dost, Abdullah ÖCALAN yoldaşın çizdiği portresini hediye etti. Gece programının sonunda çıkan Koma Berxwedan'ın türküler programı ardından söylediği "APO Hate Hilvanê" ile kitle halay çekerek Newroz kutlaması sonuçlandı.

Newroz kutlamasına THKP-C/Dev Savaş Yurtdışı Temsilciliği, Kopenhag'dan Fıratspor, Stockholm-ERNK taraftarları, Toplumsal Kurtuluş-Danimarka Temsilciliği, Danimarka-Sol Sosyalist ve Danimarkalı demokrat bir dost Lisbet Nielsen dayanışma mesajlarını gönderdiler.

LONDRA: İngiltere'nin Başkenti Londra'da 23 Nisan 1989 günü kutlanan Newroz'a 250 civarında kitle katıldı.

Devrim şehitlerine bir dakikalık saygı duruşuyla başlayan gece programı kitleler tarafından ilgi ve coşkuyla izlendi. Ozan Seyitxan, Ozan Xemgin ve Koma Berxwedan programın müzik bölümlerinde coşkuyla alkışlandılar. 3 Kürt çocuğunun birlikte okudukları şiir beğeniyle dinlendi. Koro devrimci marşlar sundu. Gece kutlamasına ilişkin yapılan siyasi konuşma sloganlarla karşılandı. HUNERKOM'un folklor ekibi, programa iki kez çıkarak Kürdistan'ın değişik yörelerinden halk oyunlarını sergiledi. Sahnelenen tiyatronun konusu ilgiyle izlendi. Gece programı "APO Hate Hilvanê" halayı çekilerek sonuçlandı.

Londra'daki Newroz kutlaması coşku içerisinde geçti. Kutlamada yaşanan bu coşku, yurtseverler üzerinde önemli olumlu etki bıraktı.

GRONOB: 23 Nisan 1989 günü Güney Fransa'nın Gronobl alanında kutlanan Newroz'a 400 civarında kitle katıldı.

Kutlama programının kültürel bölümüne HUNERKOM merkezinin ozanları, folklor ekibi ve Paris'ten Koma Serhed katılarak gösterilerde bulundular. Gecede yapılan siyasi konuşmada Newroz'un önemi ve anlamı üzerinde duruldu. Tiyatronun da segilediği Newroz kutlaması "APO Hate Hilvanê" halayı ile sonuçlandı.

METZ: Fransa'nın Metz alanında Newroz, 29 Nisan 1989 tarihinde kutlandı. Coşkuyla geçen Newroz kutlamasına 600'ün üzerinde kitle katıldı.

Gece, Newroz'u temsil eden özel bir programla başladı. Ozan Xelil Xemgin, Ozan Şemdin, Ozan Tirej, Ozan Seyitxan ve Montbeliard'dan yurtsever ozanlar devrimci direniş türkülerini programın müzik bölümüne katılarak kitleyi coşturup alkış topladılar. Montbeliard'dan folklor ekibi sergilediği oyunlarla alkış toplayarak beğeni kazandı. Gecede yapılan siyasi konuşma, "Selam selam APO'ya bin selam", "Biji PKK-ERNK-ARGK" vs. sloganlarla

karşılandı. Folklor ve müziğiyle kutlamaya katılan Koma Serhed, başarılı programıyla kitlenin ilgisini topladı. Tiyatro konusu da kitle tarafından dikkatle izlendi. Son olarak Koma Berxwedan sahneye çıkarak programını başarılı şekilde tamamlayarak alkışlandı. Newroz kutlaması davul-zurna eşliğinde "APO Hate Hilvanê" halayı çekilerek sonuçlandı.

TRABLUS: 24 Nisan 1989 günü Libya'nın Trablus şehrinde gerçekleşen Newroz kutlaması güçlü katılım ve coşkuyla geçti. Kutlamaya 2500'e yakın Kürdistanlı katıldı. Yapılan Newroz gecesine, Kürdistanlılar dışında 200'ün üzerinde yabancı dost da katıldı. Bu dostlar arasında Sovyet, Bulgar, Filistin, Libya, Polisario vb. halklardan ilericiler vardı.

Gece programı şehitlere saygı duruşuyla başladı. Libya-merkezi kültür grubu devrimci

den siyasi konuşma yapıldı. Kitlelerin coşkuyla izlediği programda ozanlar, müzik grupları ve koronun devrimci türkü ve marşları alkışlar ve sloganlar arasında dinlendi. Çocuk ve büyüklerden oluşan folklor ekipleri Kürdistan'dan hareketli halk oyunları ile kitleyi coşturarak beğeni kazandılar. Program akışı içerisinde ARGK gerillalarının yaşamını dile getiren video filmi seyrettiler. Ayrıca tiyatro da gece programında yer alıyordu. Newroz kutlaması "APO Hate Hilvanê" halayı çekilerek sonuçlandı.

B. Berlin Newroz kutlamasına, B. Berlin-Sosyalist Parti taraftarları, TKP(B) taraftarları, Alman Demokratik İzciler Birliği, YKWK, YJWK ve YXK dayanışma mesajlarını sundular.

GÜNEY-BATI KÜRDİSTAN: Suriye egemenliğindeki Güney-Batı Kürdistan parçasında da Newroz, her yıl olduğu gibi bu yıl

Güney-Batı Kürdistan'da Newroz kutlaması

Den Haag Newroz kutlaması

marşlar söyledi ve folklor oyunlarını sergiledi. Koma Karker, büyük coşkuyla devrimci halk türkülerini sundu. Ayrıca Binvelid müzik ve folklor grubu gösterilerini sundu. Koma Zar-ya ise halk oyunlarını sergiledi. Gecede Kürtçe ve Arapça siyasi konuşma yapıldı. Tiyatronun da sahnelendiği gece, geleneksel "APO Hate Hilvanê" halayı ile sonuçlandı.

BATI BERLİN: 15 Nisan 1989 günü, Batı Berlin'de Newroz bir gece düzenlenerek kutlandı. Newroz kutlamasına 1100'ün üzerinde kitle katıldı. Gece disiplinli ve coşkulu şekilde gerçekleşti. Newroz kutlamasında üç dil-

da yüzbinlerce Kürdistanlı katılımı ile coşku içinde kutlandı. Kuzey-Batı Kürdistan parçasındaki ulusal kurtuluş mücadelemizden en çok etkilenen bu parçada halkımız PKK-ERNK-ARGK üçlüsünün manevi önderliğinde her yıl daha da çok anlamına kavuşturarak kutladığı Newroz'u bu yıl da birlik ve direnişle bütünleşme yolunda bir adım olarak kutladı. Kürdistanlılar Kamışlı, Derik, Amude, Heseke, Kobani, Afrin vd. yerleşim alanlarında Newroz'u kitlesele katılım ve halk kültürümüzün en güzel örneklerini giyimlerinden folklorlerine dek zengin biçimde yansıtarak kutladılar.

NEWROZ KUTLAMALARININ ARDINDAN

1989 Newroz kutlamaları sonuçlandı. Batı Almanya, Fransa, İsviçre, İsveç, Hollanda, Danimarka, Avusturya, İngiltere, Norveç, Belçika, Yunanistan, Lübnan, Avustralya, Suudi Arabistan ve Libya'da ERNK yurt dışı temsilcilikleri tarafından geceler düzenlenerek Newroz kutlandı. Batı Almanya'nın 11, Fransa'nın 3, Avusturya'nın 2, Norveç'in 3, İsveç'in 2, İsviçre'nin 1, Hollanda'nın 1, Danimarka'nın 1, İngiltere'nin 1, Belçika'nın 1, Suudi Arabistan'ın birçok şehrinde, Libya'nın 1, Lübnan'ın 1, Yunanistan'ın 1, Avustralya'nın 1 yerleşim alanında Newroz gecelerine kitlesele katılım sağlandı. Avrupa, Asya, Afrika ve Avustralya kıtalarının toplam 31 yerleşim alanında Newroz coşkuyla kutlandı.

Çizelgede de görüldüğü gibi, 1989 Newroz'u Kürdistan'daki ulusal direnişin etkisiyle daha güçlü bir anlama ulaşarak halkımızın birlik, beraberlik ve dayanışmasını daha da güçlendirmiştir. Bir önceki yıla oranla, açık bir farkla daha da kitlesele olarak kutlanmıştır. '88 Newroz'una 20.000'e yakın katılım

geçmesi, kabul edilmesi gereken bir gerçeği kabul etmeyen kafalara çarpmıştır: Newroz, direniştir.

Yine bu yılki Newrozlarda diğer bir gerçek de görüldü: Kürdistan adına yabancı dillere tutunarak yaşamlarını sürdürmeye çalışan ilkel milliyetçi ve reformist güçlerin kendi mantıklarına göre olsa bile, Newroz'a sahip çıkamayışları. Yaptıkları bir iki "Newroz kutlaması" nı da kendi güçleriyle değil —çünkü güçleri yok—, meslekleri müzik olan ses sanatçılarının propagandalarını yaparak gerçekleştirmeye çalıştılar. Newroz'u, öylesine anlamsız bir şekilde kutlamak zorundaydılar. Zira Newroz, direniştir. Tabii ki, direniş de reformist-teslimiyetçilerin çok yabancı oldukları bir olgu.

Direniş ve bağımsızlığın düşmanı bu grupçuklar, her dönemde Kürdistan adına yeni yüzkarası izler bırakadursunlar, Kürdistan bağımsızlık mücadelesi yeni mevziler kazanıyor; Newroz'a bu paralele yüklü anlamlar yüklüyor ve adının birlik, direniş ve isyan olduğunu is-

patlıyor.

'89 Newroz'u, bu yıl yurt dışının çok daha fazla yerleşim alanlarında kutlandı ve katılımlar çok daha yüksek düzeyde oldu. "Her şey direnişle mümkündür" deyimi, gerçekliğini pratikte gösterdi. Direnişin adı olan Newroz, bu yıl daha fazla sayıda insanımızı bir araya getirerek, birlik ve dayanışmasını güçlendirdi.

Kürdistan halkının isyan ve direniş geleneği olan Newroz'a ancak direnenlerin ve direnenlerin yanında yer alanların sahip çıkabilirdiği açıktan görüldü. Çünkü Newroz, Kürdistan'ın yeni tarihinde yeni bir içeriğe kavuşmuştur. Newroz'da Çağdaş Kawa Mazlum Doğan yoldaşın kanı vardır. Bu nedenle Newroz, Kürdistan halkı için bayram değildir. Hem köle bir halkın hiçbir şeyleri yoktur ki, bir şeyler için bayram kutlasın. Onun yapacağı, köle-

NEWROZ'UN KUTLANDIĞI ALANLAR VE KATILIM SAYILARI

(BATI ALMANYA)	
Nürnberg	: 1000
Rüsselsheim-Frankfurt	: 1800
Duisburg	: 1000
Saarbrücken	: 1000
Hamburg	: 2000
Stuttgart	: 1500
Köln / Bonn	: 2000
Hannover	: 2000
Braunschweg	: 400
Bielefeld /Münster	: 1200
Batı Berlin	: 1100
(FRANSA)	
Paris	: 2500
Gronobl	: 400
Metz	: 600
(NORVEÇ)	
Stavanger	: 150
Trondheim	: 300
Oslo	: 400
(İSVEÇ)	
Göteborg	: 200
Stockholm	: 1000
(AVUSTURYA)	
Viyana	: 700
...	: 600
(İSVİÇRE)	
Lozan	: 4000
(DANİMARKA)	
Kopenhag	: 1000
(İNGİLTERE)	
Londra	: 250
(YUNANİSTAN)	
Atina	: 300
(BELÇİKA)	
Liege	: 700
(AVUSTRALYA)	
Sidney	: ...
(LÜBNAN)	
Barlias	: 1000
(LİBYA)	
Trablus	: 2500
...	: ...
Toplam:	31 33.200

sağlanırken, '89 Newroz'una katılım ise 33.000'i aşmıştır. Bu yılki Newroz kutlamalarının bu düzeyde güçlü katılım ve coşkulu

likten kurtuluş için her şeyini isyana dönüştürmektir.

Bağımsızlık ve özgürlük yolunda yeni Newrozlara doğru...

“Korku duvarı artık yıkılmıştır...”

Reims muhabirimiz, iznini Kürdistan'da geçiren bir yurtseverle söyleşi yaptı. Kürdistanlı yurtsever emekçi, bu söyleşide kısaca izlenimlerini ve bazı olayları anlattı

□ Kürdistan'a, yıllık izniniz kullanıp gittiniz. Bu süre içerisinde tanık olduğunuz olayları ve gelişmeleri aktarır mısınız?

□ Evet. Ben köyüme varmadan üç gün önce, cezaevinden çıkmış arkadaşlarla görüşmek üzere bir arkadaş köye geliyor. Kim olduğu belli olmayan bir köylü tarafından takip edilmiş. Arkadaş da bunu farkedince köylü terketmek zorunda kalmış. Köylü terkederken bakkala da uğrayarak bazı gıda maddeleri satın almış. Bakkal dükkanının sahibi muhtar, arkadaş kimliğini sormuş. Arkadaş söylemeyince, muhtar ısrar etmiş. Arkadaş çıkıp gittikten sonra, muhtar karakola bildirmiş. Bunun üzerine köye askerler yığılıyor. Hava da yağmurlu. Ayak izleri kayalık bir dağa kadar takip ediliyor. Operasyon birliği komutanı üstteğmen birliğe dur emrini verdikten sonra, muhtara dönerek, "yaptığını beğeniyor musun? Buradan gelip geçen yolcuyu hemen karakola bildiriyorsun. Ben de sana uyup Diyarbakır'a bildirseydim burası ana-baba gününe dönerdi. İyi bir muhtar olsaydın, yanına köy korucularını alırdı, takibe çıkardın. Bir daha böyle bir hata yapma" demiş.

□ Yani üstteğmen, arkadaşlarla çatışmanın çıkmamasına seviyor mu?

□ Tabii, evet. O an, üstteğmen için bir bayramdı.

□ Cezaevinden çıkan arkadaşlardan bahsettiniz. Bu arka-

daşların durumuna ilişkin bilgi verir misiniz?

□ Ben bunlardan bir arkadaşın durumuna tanık oldum. Bir gün köye bir sürü asker geldi. Bizi köy meydanına topladılar. O arkadaşaya yönelik olarak, "Sen o kadar yıl cezaevinde yattın, ne anladın?" denilince; arkadaş öne doğru çıkarak, "eğer konuşmak istiyorsanız, neden yalnız beni çağırıp konuşmuyorsunuz da, tüm insanları köy meydanına topluyorsunuz?" dedi. Bir şey demeden köylü terkettiler.

Bir arkadaş daha vardı. Zaten kolundan sakatlanmış. Bir gün onu da karakola çağırılmışlar; "Sen sekiz yıl cezaevinde yattın ve sakat oldun. Boş bir dava için" demişler. Arkadaş buna sert tepki göstererek, "Aslında sizinki boş bir davadır, bizimki şereftir" deyince, üzerine çullarıyla dövülmüş. Arkadaş topallaya topallaya karakoldan çıkarken, "Bunun hesabını katbekahtan soracağız" demiş büyük bir kinle.

□ Peki, hiç köy korucularıyla karşılaşmış mısınız?

□ Evet. Uzaktan iki akrabam da köy korucusudur. Ben bunlarla konuştum. Ben, "Bu silahları almayın; bunun suçu büyüktür" dedim. Ama beni dinlemediler. Fazla detaylı konuşmadım. Diğerleriyle hiç konuşmadım. Son dönemde köy korucuları Şemdinli'ye çağırılmıştı. Döndüklerinde, yüzlerinden derin bir pişmanlık okunuyordu.

□ Bu sürede siz herhangi bir

baskı veya soruşturmayla tabi tutuldu musunuz?

□ Evet. Beni bir gün karakola çağırdılar. İçeri girer girmez karakol komutanı sigara ikram etti. Sigara içemediğimi söyleyince, "galiba çekiniyorsunuz" dedi. "Hayır" dedim. Daha sonra çay ikram etti. Bu arada bir iki arkadaşın ismini söyleyerek, onları tanıyıp tanımadığımı sordu. "Hayır" dedim. "Fransa'da Apocular'la görüşüyor musun" diye sordu. Tekrar "hayır görüşmüyorum" dedim. Tüm sorularına "hayır veya bilmiyorum" cevaplarını verdim. En sonunda gülererek "ben şaka yapıyorum. Senin bir mahkemen vardı, onun için çağırıldım" dedi.

□ Başka belirtmek istedikleriniz ve yurtseverlere duyurmak istediğiniz bir mesaj var mı?

□ Kürdistan halkına şunları duyurmak istiyorum: Eskiden düşman, 2 askerini bir köye gönderip her şeyi yaptırdı. Şimdi ise, yüzlerce gönderiliyor, halk bunlarla alay ediyor. Ben diyorum ki; Artık korku duvarı yıkılmıştır. Yani biz yurtseverler daha fedakar ve daha duyarlı olursak, düşmanın asker sürüleri ülkemizden defolup gidecekler.

Benim güvenim artık sonuna kadar pekişmiştir. Bizim, artık dağ gibi sarsılmaz önderimiz APO var. Şahin gibi vuran ordumuz ARGK var. Her yerde düşmanı yenilgiye uğratan cepimiz ERNK var. Biz bu üç silahımızla düşmanı yeneceğiz.

BERN'DE BASIN TOPLANTISI

21 Nisan 1989 tarihinde, İsviçre'nin başkenti Bern'de Kürdistan Komitesi basın toplantısı düzenledi.

Batı Almanya'da tutuklu bulunan Kürt politikacılar üzerindeki anti-demokratik uygulamaları İsviçre kamuoyuna duyurmak amacıyla düzenlenen basın toplantısına, basın muhabirleri, basın toplantısını desteklemek için AKAT'ın (İşkençeye Karşı Hıristiyanlar Hareketi) Başkanı Ian Haos ve Sekreteri Mario Opizzi ile ASK'ın (İsviçreli ve Kürdistanlılar Derneği) temsilcisi katıldı.

Basın toplantısında Kürdistan Komitesi temsilcisi, Batı Almanya'nın Türkiye ile ilişkileri, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı tutumu ve devrimci Kürt politikacılar üzerinde uyguladığı anti-demokratik uygulamaları üzerinde durarak açıklamalarda bulundu.

İsviçre-AKAT Başkanı Ian Haos ise yaptığı konuşmada, PKK önderliğinde gelişen ulusal kurtuluş hareketinin desteklenmesinin bir insanlık görevi olduğunu, kendilerinin ise bu haklı mücadeleyi içten desteklediklerini belirtti. AKAT Başkanı, geçmişte Avrupalı anti-emperyalist güçlerin, Vietnam, Cezayir ve Nikaragua'daki mücadeleleri aktif biçimde destekledikleri gibi, Kürdistan'daki mücadeleyi de desteklemeleri ve TC'nin Kürdistan'da estirdiği teröre sessiz kalmamaları gerektiğini vurguladı.

Direnış şehitleri ve tutuklularla dayanışma gecesi

Nürnberg BERXWEDAN muhabiri

Kürt ve Türk Halklarıyla Dayanışma Birliği, Kürdistan ve Türkiye cezaevlerinde insanlık onurunu korumak için, sömürgeci-barbar işkencelere karşı direnen şehit düşen ve hala direnmekte olan devrimci tutuklularla dayanışmak ve desteklemek amacıyla bir gece düzenledi.

Kürdistanlı yurtsever ve Türkiyeli demokratların birkaç ay önce kurdukları KTHDB'nin organize ettiği geceye 400 civarında kitle katıldı.

Gece programı zengindi ve kitle coşkuyla izledi. Nihat Behram şiirlerinden okudu ve cezaevlerindeki durumla ilgili bir konuşma yaptı. TAYAD'dan gelen temsilci de konuşarak, tutuklu-

luk koşullarına ilişkin açıklamalarda bulundu. Ozan Savaş devrimci türkülerini program katıldı. Kitle sık sık "Kahr olsun teslimiyet, yaşasın direniş" vd. sloganları atıyordu. HUNERKOM sanatçısı Ozan Dülgeş'in söylediği türküler kitleyi oldukça coşturdu. Nürnberg'den folklor ekibinin sergilediği oyunlar canlı ve hareketliydi. Alman demokratlarından oluşan bir müzik grubu, "Binbaşı Ernesto'ya bin selam/APO'ya bin selam" marşını söyleyerek büyük alkış topladı. HUNERKOM'un korusu da direniş türkülerini söyledikten sonra, gece, "APO Hate Hilvané" halayı çekilerek sonuçlandı.

KTHDB'nin düzenlediği gece, başarılı ve coşkuyla geçerek olumlu bir sonuca ulaştı.

Hamburg'da Alevistan provası

Hamburg BERXWEDAN muhabiri

Hamburg Alevi-Bektaşlı Kültür Grubu ve Hamburg Üniversitesi Alman Dili Bölümü 21 Nisan 1989 akşamı "Türkiye Toplumunda Alevilik-Bektaşlılık" adlı bir konferans düzenledi. Konferansa konuşmacı olarak Rotterdam Üniversitesi'nden (Hollanda) Prof. Dr. Mehmet Fuat Bozkurt ve davetli olarak Dursun Akçam, Fikret Otyam gibi yazarlar katıldılar. İzleyici olarak katıldığımız bu özel toplantının amacını konuşmacı şöyle açıklıyordu:

"Türkiye'deki sayıları 15 milyonu aşan Alevilerin ve Bektaşlıların varlığını Almanlara tanıtmak; Almanya'da bulunan 35 bin kadar Alevinin azınlık haklarını savunmak; bu azınlık hakları çerçevesinde Almanlarla kaynaşmayı (entegrasyonu) yürütmektir."

Konuşmacı, konferansını Aleviliğin tarihsel kökenleri, Türkiye'de mezhepler ve azınlıklara tanınan haklar ve pratik uygulamalar üzerine tartışmalarla karışık sürdürmeye çalıştı. Güya Türkiye'de din eğitimi resmen Sunni mezhebi çerçevesinde yaptırılıyor ve Alevi-Bektaşlılık böylece dışlanıyor! Şimdilik TBMM'de en az 25 Alevi mebus varken, bunlar, Kürtçülük, işkence konularıyla çokça ilgileniyorlarmış, ama Alevilerin haklarına kimse aldırış etmiyormuş!

Alevilik tarihçesi anlatılırken, Altay Dağları'ndan Balkanlar'a uzanan Türk tarihi önünde savunulup, Yavuz Sul-

tan Selim döneminin Alevi-Sunni çatışmaları özenle anlatılıyordu. Öyle ya Yavuz Sultan Selim'in 40 bin Aleviyi kılıçtan geçirdiği biliniyor. Cumhuriyet ilanı, M. Kemal'in laikliği dayatması güya Alevi-Bektaşlılara da anayasal demokratik azınlık haklarını garantilemiş, ama son yıllarda bu haklar kullandırılmıyormuş! Buna rağmen "Millî Birlik" etrafında, Türkiye cumhuriyeti menfaatine çağrılar dikkati çekiyordu. Tabii bu yönelim konferans-TC Konsoloslugu ilişkisini de ortaya çıkarıyordu. Sorular ve cevaplar bölümünde bu daha da belirginleşiyordu.

Özellikle Hamburg Kürt Kültür Merkezi'nden bir grubun "dini, kültürel azınlıklar" üzerine eleştirel soruları konferansın akışını etkiledi, hatta bitişini hızlandırdı.

Kürdistan'da din ve mezhep çelişkileri üzerinde de yoğunlaşan bir savaş ve bunun yurt dışına yansımaları, bu tür konferanslarla içiçe yürütülüyor. Helikopterler bir ara "Bakara Süreleri"ni yağırdıyordu Kürdistan'a ve Batman şehir merkezinde de imama zorla rakı içiriliyordu. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi bir halk hareketi olarak, Kars-Dersim-Diyarbakır farkı gözetmeden her aşiret ve mezhepten kaynaşmayı hızlandırıyor ve savaşı derinleştiriyor. Alevi-Sunni çelişkisini, Alevistan hayallerini böylece konferanslarla canlandırmak bir "özel savaş" yönütemidir. Ramazan ayı olmasına

rağmen oruç-namaz-niyazdan uzak ve böylesi bir Müslüman azınlık olduklarını belirten konuşmacı bir ara "din adamı" değil, bir "bilim adamı" sıfatıyla hareket ettiğini de belirtti. Kısaca Türklük temasının işlenilmeye çalışıldığı bu Alevilik-konferansında XIV. yy. Alevi Türkmenlerinin önderi Şeyh Bedrettin ve muridi Börklüce Mustafa'dan pek söz edilmedi. Öyle ya bu ayaklanmalar Osmanlılara ve onların resmi-Sunnilik siyasetine karşı yürütülmüştü.

Toplantıda hazır bulunan Dursun Akçam ve Fikret Otyam bu ortamda, tepkilere ortak olmamak için olsa gerek, Alevilik üzerine insanlık nutku atamadılar. Fikret Otyam 1975'de Cumhuriyet gazetesinde, "Beritan Aşiretinin" fotoğraflarıyla bu konulara öncülük ettiği için ödüllendirilmişti. "Cunta ilericiliği" bu yazar-çizer takımı vasıtasıyla daha nelere el atacak acaba?

BERXWEDAN OKUYUCULARI VE DAĞITICILARINA;

Gazetemiz Berxwedan'a abone bulma kampanyasına güçlü katılalım!

Gazetemizi en geniş çevrelere en erkenden ulaştırmak için gücümüzü seferber edelim!

BERXWEDAN

ABONE FİŞİ

Adı, Soyadı:

Adres:

6 Aylık

Almanya içi:

DM 30

Almanya dışı:

DM 35

1 Yıllık

Almanya içi:

DM 60

Almanya dışı:

DM 70

Abone Hesap Numarası:

BfG. - Bonn

Konto Nr: 1205242100

BLZ: 3801011

Yazışma Adresi:

Feyka-Kurdistan

Postfach 1531

5300 Bonn 1

Not: Bu fişi doldurarak ödeme makbuzu ile birlikte yazışma adresine postalayınız.

PKK ile bağlantılı "terörist birlik" nedeniyle 17 Kürdün davasına ve Federal Savcılığın iddianamesine ilişkin avukatların yaptığı basın açıklaması

—Karlsruhe, 19.04.1989—

"Federal Savcılık tarafından tüm Avrupa'da yürütülen takibat, PKK'ye ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı Türk askeri rejimini destekleme eylemidir"

Bizler, 17 tutuklunun avukatları olarak (Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesine sunduğumuz) kapsamlı itiraz yazımızla ana davanın açılmasına karşı olduğumuzu belirttik. Gerçek bir dava ile bağdaşmayan bu davada önyargıya dayanarak müvekkililerimizi "terörist" olarak gösterme çabalarına ve bu yönlü özellikle de Federal Başsavcılık tarafından yürütülen yoğun propaganda kampanyasına karşı durulmasını kamuoyundan talep etmekteyiz. Yine, kamuoyundan, özel tutukluluk koşullarına ve savunma imkanlarının yoğun olarak engellenmesine karşı protestoda bulunmasını istiyor ve dikkatini tamamen haksız bir temele dayanan Federal Başsavcılığın iddianamesine çekiyoruz. Bu dava, hukuki ölçülere vurulduğunda, açılmasının mümkün olmadığı görülmektedir. Federal Başsavcılık, PKK (Partiya Karkerên Kurdistan) üyesi veya destekleyicisi 17 Kürde karşı Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesi 5. Ceza Senatusunda dava açmış bulunmaktadır. Bilgilerimize göre, Ceza Kanununun 129a maddesi ilk kez bir yabancı örgütün "üye" veya "destekleyicisine" karşı uygulanmaktadır. 15 kişi (ki hepsi özel tutukluluk koşullarında tutuklu bulunmaktalar) "terörist birliğe üye oldukları"ndan dolayı, 2 kişi de "destekledikleri"nden dolayı Ceza Kanununun 129a maddesi gereğince yargılanmaktadırlar. Ana iddianamede hepsine karşı, 1983 yılından buyana sözde "terörist örgüt" ile bağlantılı oldukları suçlamalarının yanısıra —bu örgütün kim ve ne olduğuna, iddianamede açıklık getirilmemektedir— başka suçları da (sahte belge düzenlenmesinden tutulmuş sözde öldürme olayına kadar) işlediklerine dair ayrıca tek tek kişilere karşı da suçlamalar ileri sürülmektedir. Başka tutuklamalar da yapıldı, başka davaların açılması beklenilmektedir. Federal Savcılığın açıklamalarına göre bu dava, şimdiye kadar Ceza Kanununun 129a maddesine göre Federal Almanya'da açılan davaların en büyüğünü oluşturacaktır. Henüz davanın görüleceğine dair bir kararın verilmesinden önce, Ceza Kanununun 129a maddesi gereğince yapılacak olan duruşmalar için şimdiden Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesi binasının özel olarak yeniden inşası için 7 Milyon DM masraf edilmiş; inşaata şimdiden başlanmış bulunmaktadır.

Yıllardan beridir tüm Avrupa ülkelerinde, özellikle de şu anda Federal Almanya Cumhuriyeti'nde (FAC) Kürdistan ulusal kurtuluş hareketi ve Kuzey Kürdistan'da Türkiye'ye karşı verilen silahlı mücadeleye yönelik, her şeyden önce de bu mücadelede büyük rolü olan PKK'ye karşı bir propaganda yürütülmektedir. Şimdiye kadar diğer ülkelerde (İsveç, Fransa, İsviçre) PKK'ye karşı yapılan karalama ve suçlamalarda çok az denecek şekilde başarı elde edilebildi, hatta büyük oranda tamamen boşa çıktı.

(İsveç'te işlenen Palme cinayetinin PKK'ye yüklemek istenmesinde görüldüğü gibi.) Şimdi ise yapılan karalama ve suçlamalar Federal Savcılık tarafından FAC'de yoğunlaştırılmak istenmektedir. "Başarı" derecesi burada az görülmektedir, zira;

— Diğer Avrupa ülkelerinde benzeri bulunmayan Ceza Kanununun 129a maddesi FAC'de bulunmakta ve bu maddeye dayanılarak özel yetkilerle donatılmış Federal Kriminal Dairesi (BKA), Federal Savcılık ve bazı Eyalet Üst Mahkemeleri, hukuk devleti esaslarıyla çelişen, özel tutukluluk ve özel tutukluluk genelgesi çıkarma yetkisine, bunu politik oluşum ve gelişmelere uygulama imkanlarına sahip bulunmaktadırlar.

— Devletin politik çıkarlarını dile getiren, Türk hükümetinin politik çizgisini —Kürdistan kurtuluş mücadelesini "terörist" olarak karalama— destekleyen devlet kurumlarının, bunu FAC'de daha yoğun bir şekilde işlemekte oldukları söylenebilir. Türkiye'deki yatırımların en büyüğünü FAC yapmaktadır. O, özellikle NATO'nun doğu kanadının sakin, sessiz olmasından kendini sorumlu hissetmektedir. Bundan başka, ayrıca çok geniş bir taraftar kitlesine sahip olan büyük bir Kürt örgütünün "terörist" olarak gösterilmesi, yabancılar ve sığınmacılar kanununu sertleştirmede haklılık kanısına denk düşürülmek istenmektedir.

1. Dava hukuksal olarak karışık ve tutarsız, hukuk politikası açısından tehlikelidir.

Federal Savcılık iki yıldan bu yanadır bir bütün olarak PKK'yi "terörist" olarak lanse etme yönünde geniş ve yoğun bir basın politikası yürütmektedir. PKK'ye mal edilen cinayetler ve "Halk Mahkemeleri" gibi değişik iddiaların kısmi olarak yanlışlığı ortaya çıkmış bulunmaktadır. Soruşturmanın başlangıcından kısa bir müddet sonra, bu iddialar temel gerçeklikler olarak kabul edildi ve yaygınlaştırıldı. Yaygın tutuklamalara, aramalara ve el koymalara da sebebiyet verildikten sonra, Federal Savcılık nihayet davayı iç politik ön çalışmasının geçici olarak "taçlandırılması" (zaferi ç.n.) olarak ileri sürdü.

20 Ekim 1988 tarihinde Federal Savcılık 249 sayfa kapsayan iddianamesi ile bir taaruzu başlattı. Bu taaruzda, şimdiye kadar Ceza Kanununun 129a maddesinin kapsamını birçok noktada aştığını ve nihayet bu üst yargı organının ciddiyetini ve hukuk devleti anlayışını açık bir şekilde aydınlığa çıkarmaktadır.

Hukuki açıdan iddianame öyle karışık ve temelsiz ki, "normal" bir savcının böyle bir iddianameyi ileri sürmesi mümkün değildir. Açıkçası, Federal Savcılık, güven içinde, Özel Senato ile (Ceza Senatosu ç.n.) birlikte garanti edilen çalışmayla bunu başarabileceği düşüncesindedir. Her şeyden önce, karışıklık aşağıdaki çıkmaza dayanmak-

tadır: Açıkçası, bir taraftan Federal Savcılık iç politika ve propaganda alanında kendisine yarattığı durumların muhakkak olduğu gibi kalmasını istemektedir. Bunun için de, yargı işlevleri kendilerince yürütülen yabancı örgütlere karşı mücadelede sorumlu merkez olarak kendisini gören Federal Savcı Rebmann'a göre, Ceza Kanununun 129a maddesine göre bir "terörist birliğin" muhakkak ortada olması gerekir. Diğer taraftan ise, yaptığı propagandaya karşılık PKK'yi hem hukuki, hem de gerçek nedenlerden "terörist" olarak yargılamanın korkusu ve bu korkudan da öte, dış politik nedenlerden dolayı da içine gireceği çıkmaz korkusu vardır.

Davanın bir bütün olarak PKK'yi karşısına alması mümkün değil. —Çünkü, FAC'de geçerli olan hukuki çerçevede, Ceza Kanununun 129a maddesine göre, yabancı bir örgüt olan PKK'ye —Merkezi Şam'da bulunmaktadır— saldırılamaz. Anayasa Mahkemesinin 3. (politik) Ceza Senatosunun son olarak 1982 yılında bir Neo-faşist örgüt olan "Hoffman Savunma Spor Grubu-Yurt dışı" üyesi olan Alman vatandaşları davasında almış olduğu karar gibi. (Dava Dosyası: BGHSt 30 328 ff) Bu da FAC'ın açıkça bir dünya polisi rolünü oynama küstahlığı manasına gelir ki, o zaman PKK'nin Kürdistan'daki faaliyetleri ve oradaki silahlı ulusal kurtuluş mücadelesini de burada yargılamak zorunluluğu doğar.

— Çünkü, Federal Savcı, PKK'nin cinayetleri ve özgürlükleri kısıtlamayı örgütlediğini, tersine bir bütün olarak FAC'de Kürtler arasında yayımsal, kültürel ve sendikali çalışmaları yürüttüğünü inkar edemeyecektir. Şimdiye kadar Federal Savcı ve BKA'nın karanlık kişilerin açıklamalarına, birçok kez canalıcı noktalarda yanlışlığı ispatlanan tercümelelerdeki yanlışlıklara dayanarak yapabildikleri tutarsız açıklamaları olayların PKK tarafından veya onun bir yan örgütü tarafından yapılmadığını göstermektedir. Tersine, olaydan olaya değişiklik gösteren, bireysel kişilerin bireysel olaylarıdır. Federal Savcı kendisi bile, kendi açıklamalarını ispatlamak için, olanlardan hemen hemen partiden kimsenin haberi olmadığını belirtmektedir. Ancak böylece açıklamalarını belli bir tutarlılığa kavuşturabilir. Federal Savcı FAC'de gerçekleştirilen bireysel olayların (C.K. 129a maddesine göre. İddianame bunlara dayanmaktadır) Partiden "oldukça gizli" olarak organize edildiği iddiasına sıkıca sarılmaktadır.

Böylece iddianamede PKK'nin sözde herhangi bir alt örgütünün, FAC'de bireysel olaylardan sorumlu "alt örgüt" olarak ileri sürülmesi denenmektedir.

Keza; Anayasa ve Federal Üst Mahkemelerin kararlarında belirtilen özelliklere uygun bir örgütün varlığı dahi oldukça açık kalmaktadır; hele de söz konusu olan örgüt çerçevesi, yapısı ve özellikleri olunca. İd-

dianame ve soruşturmanın önemli kesimlerinde FAC'de olduğu ileri sürülen örgütün (mahkeme kararlarının öngördüğü şekilde) yapısı, bileşimi, örgütsel yapısı asgari derecede de olsa, bırakalım bir kez tanımayı, tahmin dahi edilememektedir. Federal Savcı tutukladığı insanların çoğunu "terörist örgüte" üye olmaları nedeniyle —ihtimalen bu durum bilinmeyen daha büyük sayıda insanlar için de geçerli olacaktır— yargılamak istemektedir. O halde sormak lazım: "Terörist örgüt" olarak hangi örgüt kastediliyor?

İddianamenin hiçbir yerinde —toplamı 430 sayfayı kapsayan iki dosyadan oluşmaktadır.— Savcılık "örgüt" olarak ileri sürdüğü yapıya ilişkin herhangi bir işaret, somut faaliyetlerini ve bu yapıyı örgüt yapabilecek özelliklerini gösterememektedir. Uzun yıllardır sürdürülen soruşturmalara rağmen, Federal Savcının bunu yapacak güçte olmadığı görülmektedir. Görülmektedir ki, iç ilişkileri bilinmeden, daha birçok sözde örgüt, grup, grupçuk ve insan birlikleri, bireysel kişilere kadar indirgenen, içinde çelişkiler taşıyan ve kesişen birlikler ortaya çıkarılarak, yan yana düzleştirilerek. Böylece hukuk diline sürekli olarak aşağıda görüldüğü gibi, PKK'ye mal edilen beklenmedik yeni terimler girmektedir: "Avrupa Önderliği", "Önder Takımı", "Önderlik", "Önderlik düzeyi", sözde bir "Avrupa Merkez Komitesi", bir "Avrupa Çalışma Alanı, Parti Birliği, Kontrol ve İstihbarat", keza FAC'de "Gruplar", "Özel görevler için", "Halk Mahkemeleri" veya "Devrim Mahkemeleri", "Parti Araştırma Komisyonları", "Bölgeler düzeyinde", "Alt Komiteler", "Cephe Komiteleri" vb... Bir kez Federal Savcının toplayabildiği tüm şeylerden suçlanan "örgütün" nasıl oluştuğunu iddianamede hukuki olarak açıklamadığı ve bu yönlü bir tercihinin de olmadığı görülmektedir.

Evet dahası da var. Gerçi Federal Savcı bir ara başlıkta "FAC'de PKK'nin yan örgütü" deyimini kullanmaktadır. Ama hiçbir yerde, her ne olursa olsun sadece nispi de olsa, kendisi tarafından ileri sürülen gruplaşmaların —Anayasa Mahkemesinin geçerli kararına göre, merkezi yurt dışında olan ana örgütün bir yan örgütünün takibata uğramama dokunulmazlığı vardır— FAC'deki, "örgüt" (ler?)'in bağımsızlığı iddia edilmiyor. Tam tersi, Federal Savcı kendisine tam da uygun olan, kendisince çizdiği PKK'nin Marksist-Leninist ve demokratik merkeziyetçiliğe ilişkin "korkunç" resmini—her üyenin ve yan örgütlerin MK emirlerine ve hatta Genel Sekreter A. Öcalan'a tamamen bağlı olduğunu sık sık vurgulamaktadır.

Geçerli hukuk ölçülerine göre, dava kendi içinde kararsız ve tutarsızdır. Dava hukuk politikası uyarınca planlanmıştır, bu da Ceza Kanununun 129a maddesinin daha da genişletilmesi tehlikesi anlamına gelmektedir.

Eğer bu dava açılacak olursa şu ana kadar Ceza Kanununun 129a maddesinin uygulanması sonucu edinilen tecrübelerle göre, hukuki açıdan tutarsızlığına rağmen şu sonuçları doğuracaktır:

— İlk kez olarak bu paragrafın (129a ç.n.) 50'li ve 60'lı yıllarda (eski) KPD (Alman Komünist Partisi) FDJ vb. örgütlerin üyelerine karşı uygulandığı gibi, bir kitle işçi örgütünün tüm üyelerine karşı uygulanması söz konusu olacaktır.

— İlk kez olarak —cüzi de olsa— bir yapı oluşturulmuş olacaktır. Her ne şekilde olursa olsun, buna dayanılarak uydurma "yan örgütler" FAC'de takibata uğrayacaktır. Ki, Cenevre Sözleşmesi ve 1977 tarihli ek protokolüne göre, bağımsızlık mücadelesini destekleyen yurt dışı örgütleri cezai takibe uğrayamazlar. Böylece dava diğer 129a davaları için de, örneğin, İRA, PLO vb. örgütlerin üyelerine karşı bir öncü rolü oynayabilir.

— Eğer örgüte malle edilen suçlamaların net olarak ispatı istemi kesinlik kazanırsa, o zaman "terörist örgüte" sadece üye olmak veya desteklemek nedeniyle yapılacak olan takibatın keyfi bir hukuk zihniyeti olduğu tamamen ortaya çıkmış olacaktır.

2— Özel takibat önlemleri (yönlemleri ç.n.) ve Federal Savcının basın kampanyası önyargı havasını yaratmaktadır.

Basının "FAC tarihinde görülen en büyük terörist davası" olarak gösterdiği dava, başlangıçtan beri alışılmamış durumları karakterize etmektedir.

— Dava, yabancı örgütleri takibata uğratmayı mümkün kılan Ceza Kanunu 129a ek maddesinin 1.1.1987 tarihinde yürürlüğe girmesinden hemen birkaç gün sonra, Federal Kriminal Müdürlüğünün (BKA) geniş kapsamlı bir dosya açmasıyla başlatıldı.

— 1987 yazından bu yana Almanya çapında Kürt örgütlerine yönelik aramalar, operasyonlar ve tutuklamalar yürütülmektedir. 700.000 DM'ye elkonuldu. Ve altı aya yakın, hiçbir hukuki neden gösterilmeden alıkonuldu. Legal olarak yapılan birçok Kürt örgütlerin geceleri çeşitli bahaneler ileri sürülerek yasaklandı veya katılan tüm kitlelerin üzeri aranarak, kayıtlara geçirildi. Daha 1988 Aralık ayında Feyka-Kürdistan'ın Bonn'da yapılan bir toplantısı polis tarafından kesintiye uğratıldı.

— Sadece Federal Almanya çapında Kürtler çağrılarak PKK veya belirli yöneticileri hakkında sorgulanmakla kalmadı, aynı zamanda İsveç ve Hollanda'da şahitlerin ifadesine başvuruldu. Federal Savcı İsveç, Fransa, Hollanda ve hatta Türkiye'den insanların buraya teslim edilmesi için resmi başvurulara bulundu.

— Kendilerine karşı hiçbir şey (suçlama ç.n.) bulunmayan Kürtlere karşı bazı toplantı ve geceler esnasında ve Türk Cumhurbaşkanı Evren'in ziyareti esnasında, evlerini terketmeme yasağı uygulandı.

— Federal Savcı, "Suçlu ba-

yan K'nin tutukluluk halinin kaldırılması halinde yurt dışı edilmesi durumunda tutuklanma ihtimalinin olup olmadığı" şeklinde sormasından sonra, 1988 Haziran'ında sığınma başvurusunda bulunmuş bulunan bir tutukluya karşı yetkili Sulh Mahkemesince yurt dışı kararı verildi. Sulh Mahkemesi hukuki bir dayanak bulamamasına rağmen, ilginç bir neden ileri sürdü: "Federal Almanya kendisinin yabancı terörist örgütlerin oyun sahası olarak kirletilmesine müsaade edemez. Politikacılar cesaretsiz kaldığı müddetçe, eğer böyle yurt dışı edilme olayı idari makamlara kalırsa, bu her şeyden önce mahkemelerin (yargı organlarının ç.n.) görevidir.

Her ne kadar sonradan bu karar bozulduysa da davaya yaklaşımın tehlikelerini göstermektedir. Avukatlara gönderilen dava dosyalarının fotokopisi bu arada 150 klasöre (30.000 sayfayı aşmaktadır) vardı. Bunların içinde, destekleyenler, ilişkiler ve sayısız insanların kişisel özellikleri ve adlarını kapsayan Kürt örgütlerine ait resmi ve gizli binlerce belge bulunmaktadır. 1988 Ekim tarihli dava iddianamesi 250 sayfayı kapsamaktadır. Buna ispat belgeleri ve buldukları yerleri gösteren 300 sayfa daha eklenmelidir.

— Davanın görüleceği yer olan Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesinin devlet güvenliğiyle görevli Senato binası özel olarak bunun için aylardan beridir 7 milyon DM harcanarak, bir nevi çok sağlam bir sığınak haline getirildi. Halbuki davanın açılıp açılmayacağına ancak şimdi karar verilebilmektedir.

Federal Savcılık şimdiye kadar konuya ilişkin yaptığı tüm açıklamalarında sözkonusu davanın çok önemli olduğunu vurguluyordu.

"Kürtlerin bu davası devlet güvenliğimizi ve yargı organlarımızı, hukuki alanda şimdiye kadar bilinmeyen boyutlarda sorunlarla karşı karşıya getirmektedir..." (Basın Açıklaması, 21.7.1988, sayfa 6)

Protesto eylemleri, hakim ve savcılara karşı sözde tehditlere —ki bunun ispatlanması için şimdiye kadar beş kez başvurulmasına karşın herhangi bir ispat delili gösterilemedi— ilişkin şöyle denilmektedir:

"Federal Savcılığın soruşturmalarının yürütülmesini etkilemek maksadıyla 1977 yılından bu yana böyle bir şey görülmemiştir ve hele yabancılar tarafından hiç bir zaman olmamıştır..." (aynı açıklama, sayfa 5)

Kulakları tırmalayan seslerden sonra Federal Savcı kendisi tarafından takip edilen politik hedefleri açıklayıp, sonuç almak istemektedir:

"PKK'nin ileri düzeydeki eylemlerini bilmeliler ve aynı zamanda düşünmeliler ki, bu tür eylem ve tehditlerle FAC'de belli bir oranda yabancı düşmanlığına kendileri zemin hazırlamaktadırlar. Bu bağlamda, ülkeyi güvenliğin çökmesine yararı olmayan, geniş müsamaha-kar bir sığınma-ve yabancılar politikasının bir faktör olarak ileri bir süreçte devletimizi istikrarsızlığa götürebileceğini, gözönüne almak zorunluluğu vardır." (aynı açıklama, sayfa 5)

Gerçeklerin aydınlığı kavuşması için, avukatlar olarak bugüne kadar giriştiğimiz tüm çabaların boşa çıktığı bir esna-

da, Federal Savcının bu ve diğer tüm açıklamalarına istisnasız tüm basın ve yayın kuruluşlarında az veya çok yer verildi.

Bu nedenle şu sonuca vardık: Federal Savcı, basın ve yayın kampanyası ve buna paralel olarak yürütülen takibat ve baskı yöntemlerinin yarattığı önyargılar sonucu, artık gerçek bir davanın görülmesinin mümkün olmayacağı görülmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine göre, suçluluk ihtimalinin artık sadece partiye bağlı olayı olarak görülmemesi gerekir. Açıkçası Yabancılar ve Sığınmacılar Kanununun daha da daraltıldığı bir zamana, "PKK'nin davası" ile "Kürt terörü" korku ve yabancı düşmanlığını geliştirir düşünceleri gerçeğe bağdaşmamaktadır.

3— Tutukluluk koşulları ve savunmaların kısıtlanması,

Suçlanan tutuklular çok sıkı koşullarda tek kişilik hücrelerde, özel emniyetli yerlerde tutulmaktadır; hücrelerde ek emniyet tedbirlerine başvurulmaktadır. Ziyaretçiler ve tutuklular hem ziyaretten önce ve hem de ziyaretten sonra aranmaktadır. Avukatların yazışmaları da kontrol edilmekte, avukatların telefon görüşmelerine dahi müsaade edilmemektedir.

Geçen yılın Mayıs ayına kadar diğer tutuklularla ilişki tamamen yasaklanmıştı, tutukluların sivil elbise giymelerine müsaade edilmemekte, hücre pencereleri ek olarak ızgara tülle veya delikli metal tabela ile kapatılarak, dışarıya karşı görüş engellenmekte vb... Avukatların erişitli başvuruları, değişik önerileri ve tutukluların birçok kez açlık grevine başvurularından sonra, "soruşturmalar esnasında tutukluların hal ve davranışları gözönüne alınarak" Mayıs 1988'den itibaren tutukluluk koşullarında kısmi bazı hafiflemelere gidildi: Cezaevlerindeki kitlesel toplantılara katılma imkanı, sivil elbiselerin giyilmesine izin verilmesi, pencerelerden dışarıyı görmeyi engelleyen maddelerin kaldırılması gibi. Diğer kısıtlamalar ise, "davanın özelliği gözönüne alınarak" olduğu gibi kaldılar. Eğer soruşturma esnasındaki tutukluluk hali ve cezaevi düzeni gerektiriyorsa, Ceza Davaları Düzenleyen Kanunun (StPO) 119. mad. 2. fık. kısıtlamaların tutuklulara uygulanmasını öngörür. Tek tek durumların incelenmesi ve gerekçelendirilmeleri müvekkillerimize uygulanan kısıtlamaların hak-sızlığını göstermektedir. Kısıtlamaları hakkı gösterecek herhangi bir nedenin varlığı ne iddia ve ne de ispat edilmektedir. Ne suçlananlar, ne de bir bütün olarak PKK, FAC'de devlet kurumlarına yönelik, hele cezaevinde, eylemleri nedeniyle suçlanmamaktadırlar.

Davaya bakmakla sorumlu Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesi davanın kendisine devredilmesinden sonra, tutukluların önceden ifadesine, avukatların görüşüne ve tek tek olayların gerekçelerini incelemesine başvurmadan, Kasım 1988 tarihinde 57 maddeden oluşan, tecriti daha da sıkılaştıran yeni bir tutukluluk genelgesi çıkardı. Ayrıca şu hususlar da ileri sürülmüştü: Hücre kapılarının ek bir anahtar veya zincirin takılması, hücre pencerelerinin ek olarak ızgara tel veya delikli metalle kaplan-

ması, diğer tutuklularla kesin olarak teması kesme, aramalar, avukatların savunma yazılarının kontrolü, göze çarpmayacak şekilde tutukluyu gece ve gündüz sürekli gözetleme vb. Buna karşı birçok açlık grevleri ve protesto eylemleri yapıldı. Avukatlar olarak Federal Üst Mahkemesinin tutumuna karşı birlikte yaptığımız açıklamada tepkilerimizi dile getirmiş ve tamamen nedensiz olarak oluşturulan tutukluluk koşullarının sertleştirilmesinin müvekkillerimizi —bir kısmı Alman dilini konuşmamaktadırlar— özellikle etkilediğini vurgulamıştık. Başlangıçtan beri müvekkillerimize zoraki olarak uygulanan kısıtlı yazışma ve haberleşme olgusu yanında bir de tecrit durumunun varlığı, fiziki ve psikolojik olarak büyük etkiler yaratmaktadır. Özellikle tutuklular tehlikeli olarak görüldükleri için böyle hareket edilmekte; yani tutukluluk koşulları sertleştirilerek sonuç alınmanın denendiği açıkça görülmektedir.

Yukarıdaki girişimler üzerine Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesi Şubat 1989'da koşulları bazı noktalarda hafifletmek zorunda kaldı; hücrelerin ek emniyet tedbirleri kısmi olarak geri alındı; bazı cezaevi yönetimlerine cezaevinde yapılan kitle toplantılarına katılmama yasağının kaldırılması yetkisi verildi; gazete ve dergilerin alınması sınırı biraz genişletildi.

Müvekkillerimizin tecrit durumları tabii hiçbir zaman kaldırılmadı. Cezaevlerinin çoğu, mantığa uygun bir biçimde diğer hükümlülerle ilişki imkanlarının genişletmesini hiç düşünmedikleri gibi, hatta bazıları kolaylıkların uygulanmasına tamamen karşı çıkmaktadırlar!

Özellikle "Serxwebûn", "Berxwedan" gazeteleri ile "Ağrı Yayınevi'nin diğer yayınlarını alma yasağı olduğu gibi kaldı; zira bunlar, "PKK'nin yayın organları"ymış. Ziyaretlerin, Eyalet Kriminal Dairesinden bir görevlinin hazır bulunması şartıyla ve cam arkasında en fazla 30 dakika olmak üzere ayda iki kez yapılmasına izin verilmektedir. Telefon görüşmelerine ancak özel durumlarda cezaevi yönetiminin müsaadesiyle ve bir tercümanın hazır bulunması koşuluyla izin verilmektedir.

Gerek bizlerden müvekkillerimize ve gerekse de müvekkillerimizden bizlere postalanan mektuplar ancak 4 haftalık bir süreden sonra verilmektedir, kısmen daha da uzun bir süreki kapsayan durumlar yaşanmaktadır. Tutukluların Kürt gazetelerine gönderdikleri birçok yazılarına Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesince, "suçlananlar mektuplarla PKK'nin lehine politik ajitasyonu yapmaktadırlar" gerekçesiyle el konulmaktadır.

Bu nedenle şu sonuca vardık: Bu gerekçe ile Düsseldorf Eyalet Üst Mahkemesi gerçekte PKK'yi bir bütün olarak takibata uğratmaktadır ve böylece Federal Savcılığın politik çizgisini —Evet hukuki olarak sadece PKK'nin FAC'daki bir "Yan örgütü" yargılanır olmasına rağmen— takip etmektedir.

Kürt gazetelerinin okunmasına izin verilmemesi, savunma ve düşünce özgürlüğüne vurulmuş en büyük darbedir. Müvekkillerimiz PKK için veya PKK bünyesinde yürüttükleri faaliyetlerinden dolayı suçlanmaktadır. O halde, savunma-

larını hazırlamak için mevcut kendi yayınlarından yararlanmalarına imkan verilmek zorunluluğu vardır.

Ceza Kanununun 129a maddesine göre açılan davalarda savunma oldukça sınırlıdır. Diğer ek engellemeler şunlardır:

— İddianameden başka ayrıca soruşturma dökümanlarının önemli yerlerinin Kürtçe veya Türkçe olarak tercüme edilmesine Federal Savcı ve Federal Üst Mahkeme karşı çıkmaktadırlar. Bu, tutuklularla avukatları arasında davaya ilişkin yapılan görüşmeleri imkansız kılmak demektir.

— Senatonun verdiği bilgiye göre, ekonomik anlaşmazlıklarla ilgili davalarda mümkün iken, bu davanın oldukça geniş ve karışık olması nedeniyle, suçlananın isteyeceği ikinci bir avukatın tutulmasına müsaade edilmemektedir.

— Zaman zaman avukatlar ve tutukluların karşılıklı gönderdikleri yazılar kontrol hakimleri tarafından engellerle karşılaşmaktadır. Gerekçe olarak, "Bir avukatın gözaltında bulunan tutukluya gönderdiği yazının içeriğini incelemek mümkün değil, zira yazı —muhtemelen Türkçe— yetkili kontrol hakimince anlaşılmamaktadır. Bunun mümkün kılınması için, bir tercüman vasıtasıyla yazının tercüme edilmesi gerekir ki, bu da kontrol hakiminin susma (mesleki gizlilik ç.n.) görevine ters düşmektedir..." iddiası ileri sürülmektedir.

4. Dava, Federal Savcılığın Türk askeri rejiminin Kürt halkına karşı yürüttüğü savaşı destekleme deneyidir.

Suçlananlardan çoğu, Türk askeri rejimine karşı verilen Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde verdikleri faaliyetlerinden dolayı —çoğu Fransa'da— politik olarak takibata uğrayanlar olarak tanınmaktadır. FAC'de ise şimdi aynı faaliyetlerinden dolayı "terörist" olarak takibata uğradıklarını görmektedirler.

Federal Savcı, "yetkili Türk makamlarına" başvurarak, suçlananlarla ve henüz tutuklanmayan diğer Kürtlerle ilgili geçmiş tüm sicillerinin (daha önceden ceza ve suçları vb. ç.n.) ve diğer bilgileri istemesi sonucu, Ankara-İnterpol'dan "bunların terörist faaliyetlerinden dolayı Türkiye'de tutuklandıkları" iddiası ve suçlananların ve diğer TC vatandaşlarının özgeçmişleri, kişisel bilgiler, faaliyetleri hakkında çok geniş yazılı bilgiler dosyalarda mevcut bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan ve Federal Savcılık tarafından tüm Avrupa çapında yürütülen takibat önlemleri ve soruşturma dosyalarındaki durumlardan şu sonuç çıkmaktadır: Mevcut dava Türk askeri rejiminin çıkarına olarak, "devletin bir numaralı düşmanı" PKK'ye karşı, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı önemli bir destekleme eylemidir. Dava, "Avrupa'da açılan ikinci cephe" olarak Türkiye tarafından sevinçle karşılandı. Bundan bir yıl önce Türkiye İçişleri Bakanı Kalemli Federal Hükümet'e şu sözlerle teşekkür etti; "Alman makamları, bizim son zamanlardaki haklı şikayetlerimizi yerinde görmüş ve bu konuda gereken tedbirleri almıştır. Dostlarımızın bu şekilde hareketlerinin devamından da büyük memnuniyet duydum. Bölücü terör örgütü

PKK'nin devletin bütünlüğüne yöneltilmiş olan saldırılarına karşı hükümetlerimizin aldığı tedbirler başarılı olmuştur. Hepsinin hakkından geliriz! (Tercüman 26.03.1988)

Türk askeri rejiminin "haklı" şikayetlerinin Federal Savcılığa yankı bulacağı beklenen bir şeydir, ama buna karşı terörist eylemlerden dolayı Türkiye'nin "bozkurtlarına" karşı hiçbir şey yapılmadığı gibi şefleri 1987 yılında Federal Almanya'yı gezilemekte ve Franz Josef Strauss tarafından karşılanabilmektedir, ki bunların terörist eylemleri kısmi olarak mahkemeler tarafından ispatlanmıştır.

Az veya çok Türkiye askeri rejimine verilen bu destek yardımı, PKK'yi bir bütün olarak "terörist" olarak damgalayıp, terörizm kategorisini Kürdistan'da verilen silahlı ulusal kurtuluş mücadelesine yükleme deneyidir.

Burada şu sonuca varmaktayız: Ulusal bağımsız bir Kürdistan yaratmak için, halkın büyük bir kesimi tarafından desteklenen PKK tarafından Türk devletine karşı silahlı bir mücadele yürütülmektedir. Burada savaşlarda geçerli olan uluslararası hukuk kurallarına ve Savaş Esirlerine Karşı Muameleye İlişkin olarak 12.8.1948 tarihli Cenevre Antlaşmasına göre silahlı bir ihtilaf sözkonusudur. Önceleri 1960 yılında Birleşmiş Milletlerce alınan bir kararda, uluslararası silahlı ihtilaf (ve bundan ayrı olarak BM Sözleşmesinde savunma savaşları) belirtilmektedir. 12.12.1977 tarihli Cenevre Sözleşmesine Ek-Protokol'e göre, uluslararası silahlı ihtilaf, "halkların sömürgeci hakimiyete, yabancı işgale ve ırkçı rejimlere karşı kendi kaderlerini tayin hakkı için verdikleri mücadele... silahlı ihtilaflardır" (Ek-Protokol'ün 1. mad.4. pragraf)

Demek ki, PKK'nin silahlı eylemleri (Kürdistan'daki) Uluslararası Savaş Hukukuna göre bir savaş olduğundan PKK'li-ler ceza hukukuna göre takibata uğratılmazlar ve demek ki PKK bir bütün olarak "terörist karakterli" bir kuruluş olarak ifade edilemez.

Eğer Ortadoğu'daki savaş koşullarının ortaya çıkardığı uygulamalar —Lübnan'daki PKK kamplarında uygulanan bir disiplin cezası gibi— hiç koşulsuz burada Federal Savcılığa Ceza Hukukuna tabi tutulursa bu, Federal Savcılığın geçerli Uluslararası Savaş Hukuk Kurallarını inkar ettiğini göstermektedir ve yabancı devletlerin iç işlerine müdahale etmenin ispatıdır.

Avukatlar:

Rainer Ahues, Dortmund
Elard Biskamp, Frankfurt/M
Joachim Bromer, Frankfurt/M
Jürgen Crummenerl, Köln
Ulrike Halm, Giessen
Franz Hess, Köln
Carl W. Heydenreich, Bonn
Albercht Scharmann, Frankfurt
Jens Janssen, Freiburg
F. Eckart Klawitter, Hannover
Thomas Klein, Osnabrück
Uli Kraft, Bielefeld
Edith Lunnebach, Köln
Dietmar Müller, Köln
Ernst Rönthe, Frankfurt/M
Klaus Düther, Osnabrück
Dirk Schönihan, Hannover
Hans E.Schultz, Bremen
Michael Schubert, Freiburg
Reinhold Wendel, Wiesbaden

İddianame FAC savcısına mı, yoksa faşist Türk sömürgeciliğinin savcılarını mı ait?

Bizler, bir kısım Kürdistanlı devrimci politikacı ve yurtseverler olarak ortalama bir yılı aşkın süredir tutukluuz. Kamuoyu ve yurtseverlerce neden tutuklandığımız ve ne ile itham edildiğimiz az çok bilinmektedir. Davanın Türk sömürgeciliği adına açıldığını ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini tecrite yönelik olduğunu, bu karakteriyle davanın tümüyle siyasal bir komplo olduğunu da yurtseverler bilmektedir.

Sorulabilir; sözde demokratik olan burjuva hukuku bile olsa titizlikle uygulandığı, kamuoyunun hakları konusunda son derece duyarlı olduğu, kocaman bir faşist yönetim ve tahribat deneyi yaşanmış bir ülkede, nasıl oluyor da başka bir devlet adına dava açılıyor, üstelik her türlü hukuk ve ahlak ilkeleri çiğnenerek.

Savcının iddianamesi her şeyi ortaya koymaktadır. Komplonun boyutlarını, yurtseverlerin kavraması açısından iddia savcısının hazırladığı iddianameden bazı ana bölümleri aktaracağım.

1— İddianame PKK'yi suçlamakla başlamaktadır. PKK, üç-dört cümleyle tanımlanmaktadır. PKK'nin ideolojisi, politikası nedir sorularına cevap mevcut değildir. PKK'nin var oluşuna yol açan tarihsel ve güncel zemin ile nedenler nedir; onlar da dava savcısı için bir sırdır.

Kürdistan neresidir, Kürt halkı kimdir, ne durumdadır? Kürdistan'da sömürgecilik; tarihi, güncel; katliamlar, asimilasyon, insan hakları tanımayan zulüm, sürgünler, cezaevleri, işkenceler, kimyevi gazlar (bunların Alman firmaları ile ilişkisi) vb... Tüm bunlar savcı için önemli değildir. Ve tek kelimeyle bahsedilmemiştir.

Halbuki PKK bu gerçeklerin adidir. Her geçi doğuran siyasal-sosyal zemin vardır. Bu gerçekler sıralanmadan PKK tanımlanabilir mi?

Sözde adaletin savcısı tüm bunlardan tek kelime ile söz etmiyor. Ama sözü PKK'yi tanımlamak ve suçlamakla açıyor.

Peki, bu savcının görevi değil miydi? Eğer PKK değerlendirilecekse bunlar konmak zorundadır. Savcının bilgisi mi yok? PKK hakkında birkaç aydır suçlayıcı binlerce bulgu toplamaıyı beceren savcının, Kürdistan ve sömürgecilik hakkında bilgi bulamaması düşünülemez. En azından bu bilgiler, FAC parlamentosunda, basınında ve bizzat savcının kendisinde var.

Fakat savcı, Türk savcılar gibi hareket ediyor, Kürdistan adını ağzına almıyor, Kürdistan'ı reddediyor, PKK'yi uzayda, sosyal-siyasal bir temeli olmayan bir güç olarak ele alıyor...

Bu tarzda bir koyuş savcının komposunu ele veren temel anahtardır.

2— Okuyucu şaşıracaktır, şu cümleleri okuyunca: "PKK'nin merkezi Şam'dadır. PKK'nin İran ve Irak'ta kampları var." Bu cümleler Diyarbakır sömürgeci Türk mahkemelerinin savcılarının ait değil, FAC'ın en yetkili ve de en hünerli savcısına aittir!..

Her şeyden önce Alman savcısına sorulmaz mı: Sana ne?

Kürt halkı düşmanına karşı uzayda bile örgütlenme olanağı bulabilse değerlendirecektir.

Yurtseverler bilir ki, bu alçakça çarpıtmaların tarihi çok eskidir. 1920-40 arası Kürt ayaklanmaları, İngiliz kaynaklı ve kışkırtmalı gösterildi. 1950'lerde İngilizlerin yerini bu defa SSCB aldı... Şimdi de Suriye, İran ya da Yunanistan...

Tüm bu yaklaşım, Kürdistan gerçeğini inkara yöneliktir. Özüde Kürdistan'ı, Kürt halkını ve özgürlük hakkını inkar eden, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini yadsıyan yaklaşımdır.

Evet, tarih boyunca Kürdistan sorununu sömürgeci ve emperyalist güçlere dayalı olarak çözümlenemeyen isteyenler olmuştur. Bırakalım bunların herhangi bir çözüme varmalarını, bu politika Kürdistan sorununu bugüne kadar çözümsüz bırakan en önemli nedenlerden biri olmuştur.

Savcının PKK'yi ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini dış kaynaklı gösterme çabası; yalanı, çarpıtmayı, kini, tepkiyi ve kuşruk acısını içeriyor. Bonn, Paris, Londra ve Washington'a göre Kürdistanlı işbirlikçiler oluşturmada çok geç kalınmış ve PKK üzerine oynanan tasfiyeci çabalar amacına ulaşmamıştır.

Bu çarpıtma diğer önemli bir konuyu da içermektedir. PKK ve ERNK ile Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi bölgesel ve uluslararası alanda önemli bir dayanışma gücü olarak yükselmiştir. TC sömürgeciliğine tutum alan ve bu tutumları tarihsel ve güncel olan pekçok güç vardır. Bu tepkileri Kürdistan'a kanalizasyon edebilmek ve bu yönlü bir çaba Kürt halkının lehinedir ve doğrudur. Bu dayanışmalarda temel alınan ilkeler nettir; anti-emperyalist, anti-sömürgeci, anti-feodal; daha net olarak da anti-TC'ci ittifaklardan ve bu yelpazede stratejik-taktik ittifaklardan yana olmak gerekir. Bunları inkar etmek politik çocukluk ve ciddi bir güç durumuna gelmemektir. PKK'nin yapabildiği —az ya da çok dayanışma ilişkileriyle, tarihte ilk defa Kürt halkının çıkarları temelinde dayanışmalar sağlanması ve TC faşizmi ile emperyalizmi iyice korkutacak düzeyde gelişme sağlayabilmesidir.

Herhalde PKK'nin merkezi Bonn'da olsaydı, dava savcısı çok sevinir ve her gün çiçek yolları. Ama o zaman da ortada ne bağımsız tutum, ne direniş, ne de onur kalırdı... Örneği, Komkar'dır.

Savcının iddiası, Kürdistan'ın dört bir yanında yıllardır verilen mücadele, çarpışmalar, şehitler, cezaevleri, tutuklular ordusu ve Kürdistan'da konumlanmış Türk ordu gücü ile yalanlanmaktadır...

3— İddianamede (s. 63) "PKK üyeleri Ebu Nidal terör grubu ve Necla Seyriye grubunun kamplarında özel eğitim görmektedirler..." denmektedir.

Neden özellikle "Ebu Nidal" seçilmektedir. Bilindiği üzere dünya kamuoyu bu gruba karşı koşullandırılmaktadır. Buradan PKK'ye darbe vurulmak isteniyor. Kaldı ki Ebu Nidal adlı bir örgütün ve kamplarının olduğunu da kim iddia edebilir

ki... Herkes biliyor ki böyle bir örgüt varsa dahi, karşı karşıya olduğu onca saldırıdan sonra ne açık kampı, ne de belli üyesi olacaktır.

Herhalde, savcıdan başka dünyada Necla Seyriye adlı örgütün adını duyan yoktur. Zira böyle bir örgüt yoktur.

Savcı bir film senaristi gibi, örgüt ve senaryo yaratıyor. Amaç belli: PKK'yi mahkum etmek.

Peki ama, bu kocaman gerçeği nasıl inkar edebileceğine ya da başkalarına yutturabileceğine inanıyor? PKK, 1984'ten beri fiili silahlı mücadele veriyor. Kocaman beş yıl. Üstün ordu güçleriyle her gün çatışmalar oluyor. Bazıları bir-iki gün devam eden muharebeler düzeyine varıyor... Bu savaşı verebilmek inanç ve fedakarlığın yanı sıra askeri beceri ister. Bu durum da, bırakalım PKK'li-leri başkalarının eğittiğini, ARGK komutan ve gerillalarının başkalarını eğitecek güç ve askeri kapasitede olduğunu gösterir. Yine şu açıktır ki savaşı insanların %90'ı yurtdışını görmemiş Kürdistan gençleridir.

Savcının komplocu yalanının başka bir amacı da var: Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi ile Filistin ulusal direnişi arasında kanla yaratılan dayanışmaya gölge düşürmek. Neden bu dayanışmadan söz edilmiyor? PKK, Filistin direnişinde 11 şehit verdi. Bu şehitler Kürdistan'ın onuru, Filistin halkına kan bağışı... Bu kanı hiçbir düşkünlük lekeleyemez. Neden Filistin örgütleri içinden özellikle ikisi seçiliyor? Okuyan herkes için savcının niyeti açıktır.

Şu husus da nettir. PKK'nin bir tarihsel doğrusu da 1980 12 Eylül darbesiyle yurtdışına çıktığında toparlanmak için Filistin direnişi ve diğer Ortadoğu alanlarını seçmesidir. Öyle yapmaz da, Avrupa'yı seçseydi, ne olurdu? Diğer Kürt örgütleri ve Türk örgütleri; yani bir Komkar ve Dev-yol gibi olurdu... Bu amaçla PKK'yi Avrupa'ya çekmek için ne kadar uğraşıldı? Bırakalım örgütleri, tek başına olan sıradan Kürdistan insanların düşünelim. Kaçta kaç bireysel yokoluştan kendini kurtardı?

Savcı, ERNK'ye saldırıyor. Çünkü ERNK'nin Lübnan, Avrupa ve Kürdistanlıların yoğun buldukları diğer alanlardaki örgütlenmesini, buradaki Kürt yığınlarının politikleşmesini, yurda dönüş ruhunu hazmedemiyor. Dünyanın herhangi bir yerindeki —aslında— Almanlılığından bir şey kalmamış bireyi için her fedakarlığı yapan FAC savcısının, her türlü haktan yoksun bırakılmış Kürdistan bireyinin ülkesi için çalışmasına saldırmasının altında yatan neden izah gerektirmeyecek kadar açıktır.

4— Savcı, kocaman PKK programını şu birkaç cümleye indirgemektedir (s. 62): "PKK Ortodoks bir komünist partisi durumundadır, yalnız kendi önderliği altında komünist bir milli Kürt devleti kurmayı hedeflemektedir. Parti, bu hedefine Türkiye'de ve Kürtlerin toplu olarak yaşadıkları diğer devletlerde devrim gerçekleştirerek

ulaşmaya çalışmaktadır..."

M. Doğan'ın savunması hatırlanırsa, Diyarbakır'da faşist Türk savcısının da aynı çarpıtmayı yaptığı görülecektir. M. Doğan, amaç-araç örneğini vererek, savcının alçakça çarpıtmalarını gayet açık çürütmüştü.

Halbuki, PKK'nin programı çok açık. Azami, asgari programı var. PKK marksist-leninist ilkeleri rehber alıyor. Bu ilkeler bilimsel, toplumsal ve ulusal kurtuluş ilkeleridir. PKK, ulusal kurtuluş hareketidir ve bağımsız-demokratik bir Kürdistan'ı hedeflemektedir.. Bu hedef hiç de komünist bir ülke hedefi değildir. ERNK ve ARGK ile onlarda örgütlenen hiç de komünist olmayan çeşitli yurtsever sınıf ve katmanlardan kesimlerin varlığı bunun ispatıdır.

Savcının dili, bir türlü Kürdistan demeye varmıyor... Kürtlerin toplu yaşadıkları devletler ne demek... Kürdistan var. Zorla bölünmüş ve sömürgeci egemenlik altında Türk devletinin 80.000 insan için Kıbrıs'da devlet kurmasını meşru gören ve halen Demokratik Alman Cumhuriyetini tanımayan bay savcı neden kendi kaderini tayin etme hakkını Kürt halkı için fazla görüyor...

Kaldı ki, PKK'nin diğer Kürdistan parçalarında devrimi kendi öncülüğüne bağlama ilkesi yoktur. Programında böyle bir ilke yoktur; savcı komplocu hüneri ile bunu eklemiştir. Komünist devrim tanımı da savcının, bilime ve PKK programına bir katkısıdır!

PKK, Türk sömürgeciliğinin egemenliğindeki Kuzey-Batı Kürdistan'da örgütleniyor. Burada ulusal-demokratik devrimi öngörüyor. Her Kürdistan parçasının kurtuluşu o parçadaki Kürt halkının özgücü ve örgütlenmesinin ürünüdür. Kürdistan'ın birliği, bu kurtuluşları izleyen uzun bir sürecin sonucudur...

Demek ki savcı, açık yalan söylüyor. Ayrıca PKK'nin kendisi dışında güç tanımadığı yalanına da sarılıyor. Bu iddianın sahipleri bellidir. PKK'nin ulusal kurtuluş anlayışı, ulusal kurtuluş cephesi anlayışıdır. Bu anlayış örgütsel olarak ERNK'de somutlaşmıştır. Yurtsever ve ulusal kurtuluşçu tüm kişi, grup ve örgütlere açıktır. Ki bu bırak ilke Kürdistan halkının %95'inin toplumsal ve ulusal konumuna denk düşüyor.

Dikkat edilirse, ERNK'nin kitleleştiği ve Kürdistan çapında Ulusal Kongre'nin gündemde olduğu, bunun siyasal koşullarının olgun olduğu ve Kürt halkı için bu gelişmenin acil bir beklenti haline geldiği dönemde savcı yalanları diziyor.

Savcı Kürdistan adına, insanına, kurtuluş mücadelesine ve birlik çalışmalarına saldırıyor...

5— Ve nihayet savcı asıl saldırısını yapıyor. Bu asıl niyeti de açığa çıkarıyor. PKK'nin örgütsel işleyişi tanımlanıyor. Beylik "PKK, demokratik-merkeziyetçilik ilkesi üzerinde örgütlüdür." ifadesi sıralandıktan sonra (iddianame s. 63-64), bu ilkenin açıklaması yapılıyor ve şu sonuca varılıyor: "PKK'de diktatörlük var, PKK içinde muhalefete izin vermiyor, ken-

dinden ayrılanları vuruyor..."

Bunlar kimin cümleleri, neden ve ne zamandan yapılıyor? Tümünü, PKK'yi az çok tanıyan yurtseverler tarafından gayet iyi bilinmektedir. Uzun açıklamıyorum. Sadece savcının niyetini koyuyorum.

Herkes biliyor ki, günümüzde tüm devletler ve kurtuluş örgütleri merkeziyetçilik üzerinde örgütlüdür. Hele faşist Türk devletine karşı ulusal bağımsızlık savaşını veren bir güç en katı merkeziyetçilik ve disiplin olmadan bir gün dahi varlığını sürdürebilir mi? Kaldı ki PKK'yi yaşatan önemli bir özelliği de disiplini olmuştur. Merkeziyetçilik demokrasiyi dışlar mı; elbette hayır.

Ama savcının niyeti belli. Benimsenen, 1980 sonrası Avrupa'da bir kısım döneç ve tasfiyecinin yaydığı "demokratik birey" anlayışıdır. İlginç, adı bile inkar edilen Kürdistan bireyi hiçbir hakkı olmadan demokrasi ekseninde tartışılmak isteniyor. Kendi ülkesinde ve insanı için bile demokrasinin düşmanı bir savcı Kürt bireyinin demokratik haklarını savunuyor! Ne büyük özveri!

Kendi tutukluluk deneyimimden şunu net gördüm: FAC'da bütün hukuki hiyerarşiye rağmen, bir BKA ajanı ve emri savcı ve hakimleri aşiyor ve kimse karışmıyor. Gestapo anlayışı hukuki ve demokratik örtü altında dört dörtlük yürütülüyor.

Hayret ki, Kenan Evren bile PKK'de demokrasi yok diyordu. Savcının amacı nettir. Savcı iddialarıyla, savaşı Kürdistanlılara, şehitlere, on yıldır sömürgeci zindanlarda inançlarından başka sermayeleri olmadan direnen savaş esirlerine ve nihayet Kürdistanlı yurtsever politik yığınlara hakaret ediyor.

Ama, aynı zamanda bunlar savcının iddialarını çürüten ve düşman maksadını açığa çıkaran net olgulardır.

6— İddianamede savcının büyük kozu yalancı şahitlerdir. Siyasal davalarda yalancı şahitliğin ne anlama geldiğini her Kürdistan insanı bilir. Ajanlaştırılmış, kişiliksizleştirilmiş, düşman tarafından tuzağa düşürülmüş, neticede düşmanın piyonu olan bu kişiler, 12 Eylül '80 dönemi hukukunun temel ögesi oldular. Binlerce insan, bu yalan ifadeler yüzünden ağır cezalara çarptırıldılar. Özellikle PKK'ye karşı bu ahlaksız yasa işletildi... Kürdistan halkı halen bu aşağılık insanlardan büyük zarar görüyor.

Bunların sonunu da halk biliyor. Estetik ameliyat oluyorlar; bir kısmı pişmanlığın pişmanlığı oluyor, ama neticede işleri bitince düşman tarafından da atılıyor, toplum tarafından dışlanıyor ve çoğu da intihar ediyor.

Bu piyonların kaçınılmaz sonu. Bu uygulamanın hukuki geçerliliği var mıdır? Elbette yoktur. Ahlaki yönü ise hiç yoktur. Türkiye'de bile hukukçuların bir kısmı bunu reddettiler. Zira yalancı şahitlik, —burjuva hukuku bile olsa— hukukun reddidir.

Şimdi, FAC'ın dava savcısı Devamı 19. sayfada

**GEL CİHADA
İMAM KARDEŞ**

Vatan toprak namusumuz
Ezilenler kardeşimiz
Yoktur aslında farkımız
Gel cihada imam kardeş

Özgürlüğe mutluluğa
Dostluğa kardeşliğe
Birliğe eşitliğe
Cihada gel imam kardeş

Vatan paramparça olmuş
Anadilden alıkonulmuş
Şeyh Sait ipe çekilmiş
Gel cihada imam kardeş

Cihad farzdır bilirsiniz
Adaleti ister misiniz
Halka vaaz verirsiniz
Gel cihada imam kardeş

Arau'dan bir yurtsever
imam hatip öğrencisi
3 Nisan 1989

Şirin ülkemizi, Kürdistan'ımızı terketmedik, terketmemeliyiz. Çünkü her karış toprağın oluk oluk akan kanla suladık. Çok şehit verdik onun uğruna; kurtuluşu için daha da vereceğiz. Tek bir insanımız kalana dek...

Nasil savrulduk dörtbir yana; kentlimiz, köylümüz nasıl ulaştı Avrupa alanlarına ve Arap çöllerine?..

Kimler yeniden diriltti, varlığını dünyaya duyurarak kabul ettirdi bizi?..

Kimiz biz; bilinmiyordu. Yıllar öncesine kadar nasıl anılıyorduk? Dün varlığımız-yokluğumuz bir bilmeceydi, gülüp geçilir ve ciddiye bile alınmazken, bugün dünya yoklar ordusundan varlar ordusuna geçtik. Nasıl direndik, şirin ülkemiz Kürdistan toprağında?..

PKK öncülüğünde başlayan ve gelişen ulusal kurtuluş ve yeniden diriliş mücadelesi, bin yılların dolup taşan intikamıyla bir bomba gibi patladı. O gün gelip çatmıştı: Ya bağımsızlık ve özgürlük, ya ölüm!..

Gün geçtikçe bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi geliyor. Sömürgecilik büyük bir korku ve panik içinde. Faşist devlet önce terörü ile sindiriyor, sonra yurt-

dışına açılan kapıları gösteriyor; "Doğduğunuz yere değil, doğduğunuz yere bakın" diyor. Bunun için birçok yol ve yöntem deniyor; aracılar piyasaya sürüyor.

Önce köylerimizi satmaya ve yıkıp-yakmaya yöneldiler. Sonra insanlarımızı Avrupa pazarlarına sürdüler. İnsanlarımız gittiler; ama oralarda nasıl yaşıyorlar? Kesinlikle huzurlu değiller. "Vatan gibi yar olmaz" sözünü vatan-sızlığı yaşayanlar boşuna söylememiş. Biz Avrupa'da yaşayanların neyi var, ne için yaşıyoruz? Gelecek kuşağa hangi mirası bırakıyoruz? Koskocaman bir hiç... Avrupa devletleri bizlere ne veriyor ki, yarınlarımızı kurtarabilelim? Bunu çok iyi biliyoruz. Verilenlerin ne için verildiğini de biliyoruz. Fakat bilmeyenlerimiz de var. Bugün Avrupa'da bize verilenler, halkımızın kurtuluş mücadelesinden uzak tutmak içindir; ve de bu, "doğduğunuz yere değil, doğduğunuz yere bağlan" politikasıdır. Sömürgecilik ve emperyalizm bin almazsa, bir vermez. Bir söz vardır, "dirhem dirhem veren, okka okka alır" diye. İşte Avrupalıların Kürdistanlı emekçilere yönelik politikası böyle...
Berxwedan aracılığıyla Avru-

pa'da bulunan tüm yurtsever halkıma seslenmek istiyorum:

Ülkemizden koparılıp Avrupa ve Arap çöllerine atıldık. Bu koptuğu hiçbir çıkarımız yoktur. Ama sömürgecilik ve onu destekleyen emperyalizm, kökünü topraktan koparıp çıkardığı bu ağacın meyvesini yiyemeyecek. Bunu biliyorlar. Sömürgecilik, topraklarımızı yabancı tohumlar ekmek istiyor. Dün Afgan gericilerini yerleştirdiği gibi, bugün de başkalarını yerleştirecek, bizlerin terk ettiği köylerimize ve kentlerimize. Öyleyse şirin ülkemize, topraklarımıza yeniden dönelim. Kürdistan halkı, yalnız Avrupa'nın çeşitli alanlarına dağıtılanlar değil otuz milyonluk bir halkın birer parçası olarak, özkaynağımız Kürdistan'a geri dönelim. Orada bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini daha da alevlendirelim. Ve ülkemiz toprağından bir daha hiç ama hiç kopmamak üzere kök salalım. Çünkü Kürdistan bizimidir, terkedilemez; o şirin vatanımızdır.
Yaşasın özkaynağımızın temsilcisi PKK!

Berxwedan okuyucusu
Suna

"Kürdistan bizimdir, terkedilemez..."

Araya araya bulsam seni

Araya araya bulsam seni
İzinin tozunu sürsem yüzüme
Allah nasip etse de görsem yüzünü
Serok APO canım fedadır sana

Şanlı bir savaştır bizim yolumuz
Kürdistan yolunda canımı versem
Bir gün nasip olsa da yüzünü görsem
Serok APO canım fedadır sana

Cihan kalmadı gönlümdede hile
Mazlum'un direnişiyi girmişsem bu yola
Haki, Kemal, Hayri'nin şanlı yoluna
Serok APO canım fedadır sana

Haki, Mazlum, Kemal, Hayri yolunda
Sevgisi gönlüm, PKK yolunda
Herkes gelsin savaşımla ARGK saflarında
Serok APO canım fedadır sana

Gabar, Cudi'dir bizim dağımız
Orda şehit oldu Agit yoldağımız
Kürdistan'da yatar bizim şehitlerimiz
Serok APO canım fedadır sana

Haki, Mazlum, Kemal, Hayri yüceltti
bizi dillerde.

Dillerde, dillerde taht kurdu gönüllerimizde
Bin selam olsun tüm şehitlerimize
Serok APO canım fedadır sana

Bonn'dan
ERNK taraftarı Turgut

Direnişi destekleyelim

Can kurban yoldaşlarım. Mücadelenizi ne sömürgeci Türk ordusu, ne de ihanetler durdurabilir. Abdullah ÖCALAN yoldaşa uzanan eller kırılacak ve zafer Kürdistan halkının olacaktır.

Kimimiz kurtuluşu Avrupa'ya kaçışta bulduk. Avrupa'da da değişik yöntemlerle baskıya maruz kalıyoruz.

Kürdistan'da maruz kaldığımız baskıyı zulmü unutamadım. Yani yoldaşlarımın, kardeşlerimin işkence altında en zor koşullarda Partiyi savunduklarını, bir dilim ekmeklerini tümünden fenala-

şan arkadaşlara verdiklerini unutmadım. Onların zindanlardaki yaşamlarını bir an olsun kafandan silip atamadım.

Savaş esirlerimizin direniş çağrısına kulak vermeliyiz. Bu, sömürgeci Türk ordusuna darbe vurmakta olan kurtuluş ordumuz ARGK'ye katılmakla mümkündür. Bağımsızlık ve özgürlük için ARGK'yi maddi ve manevi olarak desteklemek gerekiyor. Ağlamak ve sızlamak kurtuluşumuza çare değildir.

Arnheim'den bir yurtsever

Berxwedan gazetesine....

Bu kendi düşüncelerim ve ellerimle yaptığım resmi '89 NEWROZ'u için çizdim. Bütün dünya halkına NEWROZ kutlu olsun.

Yaşasın Newroz bayramı!
Yaşasın Çağdaş Kawa Mazlum DOĞAN!
Yaşasın önderimiz Abdullah ÖCALAN!
Kahrolsun emperyalizm ve Türk sömürgecileri!

Devrimci selamlarımla
Mazlum

Başlıksız bir yazı olmaz mı?

Bir defasına...

Öyle ya başlıksız yazı

Eksik de olabilir...

Çünkü gördüklerime söyleyecek kelime bulamıyorum

Ama kelime bulamıyorum anlamına gelmez...

Bende derin iz bırakan görünüm: **SESSİZLİK.**

Bu da bir başlık olabilir.

Bir cümle ne yazı, ne dizi.

Bir beyaz sayfa ve bir dakikalık saygı duruşu.

Size bir görünüm hatırlatayım sadece

Televizyonlarda da gösterdiler.

Tüm bir sivil halk

Yerlerde, yollarda, caddelerin kenarında.

İnsanlar yan üstü, sırt üstü, ağız üstü

Uyuyorlardı sanki güler yüzlü...

Ama öldürülmüşler... kimyasal gazla.

Irak faşist rejimi Halepçe'de...

Burası Hiroşima'yı, Sabra'yı, Şatila'yı hatırlatıyor

Ama kansız...

Yaralı da çok...

Gözleri görmüyor, dilleri dönmüyor anlatsınlar

İnanılmaz, düşünülemez vahşeti...

İsviçre'den Ali / 23.04.1989

**YURTSEVER
KÜRDİSTAN
GENÇLİĞİNE**

Dağlarda, zindanlarda bir parça özgür vatan toprağı yaratma uğruna her türlü zorluğa göğüs gererek "ölümde yaşamı yaratan" direniş şehitlerimizin bizlere bıraktığı değerlere sahip çıkmak Kürt gençliğinin görevidir.

Bundan dolayıdır ki, Kürt gençliğine sesleniyoruz. Bir parça özgür vatan toprağı görmek ve halkımızı insanlık arenasında çağdaş konuma yükseltmek için zaman kaybetmeden kurtuluşumuzun umudu olan ordumuz ARGK saflarında yerimizi alalım!

Nuri Dersimi'nin gençliğe çağrısını gerçekleştirilelim!

Savaşanlara yoldaş olmak için ileri!

Yaşasın PKK, ERNK, ARGK!

Kassel'den C.E.
8.4.1989

Öğrendim Kürdistan'ın karanlık günlerini!

Daha küçük çocuktum düşe kalka yürüyen
Hep kucaktan kucağa atılarak sevilen
Zaman gelir gülerdim, zaman olur ağlardım
Fakat büyüklerimin sözlerini dinlerdim
Gün geçtikçe büyüdüm perişanlı içinde
Kızım diyordu babam, anne olacaksın
Sen büyüdüğün zaman söyle ne olacaksın
İnanki anneciğim sözünü tutacağım
Okuyup yükselerek ATATÜRK olacağım
Annem hayret içinde donup kaldı yerinde
Ağabeyime dönüp baktım, yaşlar dolu gözünde
Koştum ona sarıldım, dedim neden ağlarsın
Üzülme dedi, büyüyünce anlarsın
ATATÜRK ne demektir?
Bu duygular içinde geçti aylar seneler
Okudum birçok, öğrendim neler neler
Öğrendim güzel Kürdistan'ın karanlık günlerini
Daha iyi anladım ağabeyimin gözyaşlarını
Rahat ol Kürdistan korurum eserini
İnkâr etmem sakın bir an özümü
İlk şikâyet eden ben miyim
Aldırma sen kardeşim sen de bizdensin
Üzerine bastığım toprak toprağı değil
Göklerde dalgalanan bayrak bayrağı değil.

Danimarka'dan N. Heval

GERÇEKLER VE BURJUVA BASININ ARTAN HEZEYANLARI

Baştarafı 1. sayfada muş! Kaybettiklerini yeniden kazanma umuduyla yalan üzerine yalan üreterek diğer burjuva gazetelerine fark atmaya çalışıyor.

Türk basını, bunalımlı rejime uşaklığını devam ettirdiği, inkarcı mantığı üzerinden atmadıkça ve yalan-düzmece haberlerle okuruna saygısızlığını sürdürdüğüce tiraj kaybının önüne geçmeye güç yetiremeyecektir. Bu birkaç nokta üzerinde kısaca durduktan sonra, Nisan ayında Türk basınının ulusal kurtuluş mücadelesini karalamak amacıyla işlediği haberlerden bazılarını ele almak istiyoruz.

TARİHE KARIŞACAK GÜÇ AÇIKLANMIŞTIR: TC

Tescilli MİT ajanı Tokay Gözütok'un 14 Nisan '89 tarihli Tercüman'daki haberinin büyük puntolu başlığı: "PKK çocuk savaşçıların eline kaldı." 200'ün üzerinde çocuğun —onlara göre— kaçırılıp eğitildiği ve fakat yarısının geri kaçtığı belirtiliyor.

ARGK saflarına, kendilerinin çocuk dedikleri gençlerin katılım sayısı belirtilen birkaç mislidir. Çoğu alanda gençler, gönüllü olarak tercih yapılmaktadırlar; TC ordusuna değil, Kürt ordusuna asker olmak istiyorlar. Kurtuluş ordusuna katılan gençler, aksi durumda TC tarafından "mehmetçik"leştirileceklerdir. Evet bu durumda kazanan kim, kaybeden kim? Bunun telaşdır TC'yi sahtekarlığa iten...

Aynı gazeteci taslağı, haberinin kaynağını dayandırdığı faşist Vali H. Kozakçıoğlu'ndan şu gülünç sözleri almıştır:

"Yaptığımız son operasyonlar ve aldığımız tedbirlerle PKK örgütü, değil fetih planlarını uygulamak, kendilerini bile toparlayamaz duruma geldiler. Şu anda örgütün attığı her adımdan haberimiz var. Çok yakın bir zamanda PKK tarihe karışacak. Örgüt diye bir şey kalmayacaktır."

Bu sözlerin ardından bir hafta geçmeden PKK "fetih planını" Silopi'de uyguladı. Bunun dışında birçok başarılı eylem de cabası. Operasyonlara, tedbirlere, istihbaratlara vb. tüm uygulamalara hepten inkar mantığı yön verdi ve vermeye devam ediyor. İşte bu mantık PKK'yi anlayamadı, anlayamayacak da.

Faşist-sömürgeci vali ne zaman keskin konuşmuşsa "çok yakın bir zamanda" tükürdüğünü yalamıştır.

Tarihe karışacak bir güç vardır: TC. PKK, bunu tüm dünyaya ilan etmiştir.

EMPERYALİZM KÜRDİSTAN'I KAYBETMİŞTİR

Birkaç ay öncesinde Türk basını "Hayret" diyordu, "ABD, PKK'yı terörist saymadı..." Basınla birlikte, sömürgeci rejim de ABD'ye yalvar-yakar oldu. Susturuldular. Gözden kaçtığı belirtildi, bir sonraki raporda PKK'nin "terörist"liğinin işleneceği söylendi.

14 Nisan tarihli gazeteler, "PKK'nin teröristliğinin" nihayet ABD tarafından da kabul edildiğini yazdılar. ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan "uluslararası terörizm raporu"nu, "Çark raporu" olarak yorumladılar. Tercüman, Milliyet ve Hürriyet de aynı mantıkla haberi yorumlayarak, ABD tarafından, PKK'nin ilk defa 'Marksist-Leninist terör grubu' olarak değerlendirildiği konusunu işlediler.

ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan raporda, PKK'nin "terörist" gösterilmesinin anlamı, bağımsızlık çizgisinin zaferidir. Aynı şekilde bu, ABD'nin bağımlı-otonom Kürdistan umudunu yitirmesi ve Kürdistan'ı kaybetmesidir. Onun Kürdistan politikasının iflas etmesidir. Kısacası bu, PKK'nin hiçbir güç tarafından hizaya getirilemeyeceği ve onun Kürdistan'ı sahiplerine kazandıracığı yönündeki kararlılığının ispatlanıp kabul edilmek zorunda kalınmasıdır.

Açık ki, ABD bir sonuca ulaşarak PKK değerlendirmesini yapmıştır. 1988 yılına ilişkin bu rapor, '88 trafiğinin sonuçlarını temel almıştır. Hatırlarda tazeliğini henüz koruyor; C. Talabani'nin ABD'ye uçması, İran-İrak savaşının sonuçlandırılması, Irak'ın kimyasal gaz kullanması, TC'nin "mülteci Kürtlere sahip çıkması", PKK'ye provokasyonun dayatılması, Batı Alman emperyalizminin PKK'ye yönelik tutuklamalara girişmesi, ilkel milliyetçilerin TC ile ilişkilerini daha da sıkılaştırması, Fransa'nın teslimiyetçi Kürt reformistlerini bir araya getirerek otonomiye hazırlaması vb. vb... Evet, emperyalizmin Kürdistan'ı PKK'den koparıp almak için yürüttüğü çabalar, PKK'nin bağımsızlıkçı ve direnişçi çizgisinin duvarında parçalandı. Sonuç olarak emperyalizm Kürdistan'ı kaybetti. Kazanan yine PKK oldu.

PKK'YE HAYALİ "BÜYÜK DARBE"

Mardin'in Silopi ilçesi, kalabalık bir ARGK birliği tarafından tüm giriş-çıkışları kontrol altına alınarak basılıyordu. İlçe merkezindeki jandarma Alay Bölüğü ve polis lojmanları da seri ateşlerle taranacaktı. Eylem ardında TC ordusundan ölümler ve kayıplar bırakarak başarıyla tamamlanıyordu. Uluslararası haber ajansları ise eylemi, "PKK'nin şimdiye kadarki en büyük eylemi" şeklinde dünyaya duyuracaklardı.

Silopi'nin basılması eyleminin yankıları sığağı sığağına devam ediyorken, Özel Harp Dairesi, Tercüman gazetesine dağarcığındaki hayali haberlerden birini yetiştiriyordu: "PKK'ya büyük darbe..." Habere göre sözkonusu çatışma 10 gün önce akşam saatlerine kadar devam etmiş ve "7 terörist öldürülmüş!" "7 teröristin öldürüldüğü" bir çatışma, 10 gün sonra duyurulmuş! Ancak tümünden boş olan bir mantığa sığabilir. Silopi eylemi haberi bir sonraki güne ertelenerek, bu hayali haber araya sıkıştırılıyordu. Kimbilir, Silopi eylemi, ger-

çekleştiği tarihten 10 gün sonra yapılsaydı, Nasreddin Hoca gibi hayali haber sahipleri de sözlerinden dönmeyecek ve yine 20 değil de, 10 gün önce "7 teröristin öldürüldüğü" duyuracaklardı. Bunca sahtekarlığa ve yalancılığa rağmen hala ustalasamama ve bunu yüze-göze bu-laştırma.

HALK BİRLİĞİMİZE YÖNELİK BİTMEYEN OYUNLAR

"PKK şimdi de Yezidiler'e çengel attı." 28 Nisan 1989 tarihli Tercüman, bu başlıklı haberi, birinci sayfasının en üst sağ köşesine yerleştirerek duyuruyordu.

Bu haber de, Türk sömürgeciliği ve Batı Alman emperyalizminin ortaklaşa halkımızın Yezidi kesimine yönelik bilinen oyunlarını işliyor. Amaç, Yezidiler'e sahip çıkıldığı imajını yaratmaktır. Ve onları Partimize karşı çıkarmaktır.

Sözkonusu haberde, Alman hükümetinin, Yezidiler'e Türk makamlarıyla irtibata geçmeleri halinde oturma izni verdiği belirtiliyor. Bunun karşılığı alınmak istenen bir oyun olduğunu belirtmek bile gereksiz. Gazetemize, bu oyuna dikkat çekmek ve oynamak istenen oyunları teşhir etmek için açıklamaların yayınlanmasını isteyen çok sayıda okuyucu mektubu ulaşmaktadır.

Evet, halkımızın bu kesimine yönelik oyunlar son dönemlerde daha da artmıştır. Özellikle belirli bazı ajanlar çevresinde bu oyunlar dini toplantılar aracılığıyla gerçekleştirilmek istenmektedir. Türk basını da bu oyunların başarısı için destek vermektedir. Yezidi dinine mensup insanlarımızın büyük çoğunluğu bu oyunların farkına varmış durumda ve bu yurtsever kesim, kendileri üzerinde oynamak isteyen unsurlara karşı cephe alarak ulusal kurtuluş mücadelesinden yana tavır almaktadır. Böylelikle bu sinsi

şetin gerekçesi olarak "Kürt tahriki"ni görmesi ve bununla da şovenizmi körüklemesi onun suçlarına, suç ekliyor.

Halkımıza karşı bu şekilde düşmanlıkta sınır tanımayan bir rejimin, "mülteci Kürtlere sahip çıkıyor" imajına inanan ve onunla dostluk ilişkilerini geliştirme çabasında olan Barzaniler ve Talabanilere ne demeli?..

CEZALANDIRMAK SUÇLARIN BEDELİDİR

5 Mayıs 89' tarihli Tercüman'ın bir diğer haberi, "PKK'nin 1 Mayıs katliamı 5 evde ağıt yakırdı..." başlıklıydı. Haberde, cezalandırılmış "mehmetçik" oğlu için gözyaşı dökken bir ailenin fotoğrafını da yerleştiren bu ırkçı gazete, suç işlemiş 5 halk düşmanı için "kallesçe öldürüldüler" diyor. Bundaki amaç çok açık.

Bütün Kürt anaları az mı gözyaşı döktü? Oğullarını, kızlarını ve bebelerini kaybeden Kürt analarının ağıtları, feryatları az mı kulakları sağır etti? Kürt analarının tarihi gözyaşı, ağıt ve feryatlardan ibaret değil mi?

Tabii ki halkımıza sıra geldiğinde her şey tersine işletiliyor.

Eruh'ta 5 halk düşmanı, sadece hakkettikleri için ölümle cezalandırıldılar. Halkımıza karşı suç işleyerek ve bunun mükafatını alarak 2 ay öncesinden terhis olacaklar!

Geçmişte Kürdistan'da halkımıza karşı işlenen suçların hesabı verilmeden, hep sahiplerinin yanına kâr kaldı. Bu büyük haksızlık tespit edilmiş ve suç sahipleri açığa çıkarılmıştır. Halkımıza karşı suç işleyenler, suçlarının hesabını veriyorlar ve vereceklerdir.

Türk ordusu, halkımıza karşı suç işlemekte başarılı olan "mehmetçikleri", izine ayırarak, erken terhis ederek ödüllendiriyor. Halkımızın kurtuluş ordusunun da ödülü var: Ölüm. ARGK ödülünün daha geçerli olduğu, bu eylemle pratikte bir kez daha görüldü. Halkımıza karşı suç işleyenlerin affedilmemesinden daha doğal ne olabilir...

DAYANAMAYAN SÖMÜRGEÇİ TÜRK REJİMİDİR

"APO'ya adam dayanmıyor", 2 Mayıs 89 tarihli Tercüman'ın diğer bir şaibeli haberidir. Sözde, PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaş, PKK'de sivriyen militanları çeşitli yöntemlerle tasfiye ediyormuş!

Bu gerçeğe ilgisi bulunmayan iddia, halkımızın bilcümle düşmanları tarafından yıllardan beri ileri sürülmektedir. Bu iddia üzerinde kafa yormak bile yersiz.

Her şeyden önce, emperyalizmin ve her türlü gericiliğin dize kapandıramadığı bir PKK hızla gelişiyor. Onun liderliğini yapan Apo'dur. Tereddütsüz ve gün gibi gerçek olan budur.

O halde, "APO'ya dayanamayan", PKK'nin gelişen kadroları değil; Türk sömürgeciliği, emperyalizm ve provokatörlerdir.

Sömürgeci rejimin kendi vah-

Bereketli ovanın ortasında bir şirin beldemiz

M U Ş

— III —

YERLEŞİM ALANLARI VE NÜFUS DAĞILIMI

Muş beldemiz, "Türk Cumhuriyeti"nin ilanıyla birlikte il yapılı. Ancak Kuzey-Batı Kürdistan'da yer yer patlak veren isyanlar ve politik çalkantılar nedeniyle TC yeni düzenlemelere gitmek zorunda kalır. 1925'te Şeyh Said isyanının gündeme gelmesi Muş'un idari şeklinde değişiklik yaratır. Muş beldemiz, 1926'da TC yönetiminin Bitlis'e bağlanır. Şeyh Said isyanı sonrasında yapılan bu düzenleme, Kürdistan'daki isyanların zorlanmadan bastırılması ve bir bütün olarak Kürdistan'ın teslim alınarak susturulması amacıyla yöneliktir. Zaten TC, Kürdistan'daki idari bölünme ve yönetimi bu şekilde yapmıştır.

Muş, 1929 yılına kadar Bitlis'e bağlı bir ilçe olarak kaldıktan sonra il yapılmıştır. Bu yıllarda Muş'a, Bitlis dışında Mutki, Sason, Genç, Bingöl, Solhan, Varto, Bulanık ve Malazgirt ilçeleri de bağlıdır. Bir süre bu idari bölünmeyle yönetildikten sonra, 1936'da yeni bir düzenleme yapılarak, Muş şimdiki durumuna getirilir.

Muş beldemize, —1980 istatistiklerine göre— 3 ilçe, 11 bucak ve merkezi olan 372 köy bağlı bulunuyor.

MERKEZ İLÇE: Muş Ovası'nda kurulan Merkez, beldenin güneyinde yer alır. Kuzeyinde Varto ve Bulanık ilçeleri, doğusunda Bitlis, güneyinde yine Bitlis, Siirt ve Diyarbakır, batısında ise Bingöl'le çevrilidir.

Merkez'in nüfusu 146.527, yüzölçümü 3.538 kilometrekaredir. Denizden yüksekliği ise 1260 ile 1520 metre arasında değişir. Beldenin hem nüfus bakımından, hem de alan bakımından en büyük yerleşim alanıdır. Kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu 41 kişidir. Nüfusun %72'si (105.550) kırsal kesimde yaşamaktadır. Merkez ilçe'nin topraklarının büyük bölümünü Muş Ovası kaplar. Yerleşim, bitkisel üretimin ve daha çok da hayvancılığın yapıldığı bu ovada yoğunlaşır.

Merkez İlçe'ye 4 bucak ve merkezi olan 150 köy bağlıdır.

Muş merkezinin nüfusu, 1955'te demiryolu ulaşımı ile birlikte artmaya başlamıştır. Merkez İlçe'nin 2 belediyesi vardır. Bunlardan biri Merkez Belediyesi, diğeri ise, beldedeki tek köy belediyesi olan Hasköy Belediyesi'dir.

BULANIK: Beldenin kuzeydoğusunda yer alır. Kuzeyinde Erzurum ve Malazgirt, doğusunda yine Malazgirt, güneyinde Bitlis, batısında ise Merkez ve Varto ile çevrilidir. 1924'te Muş'a bağlanan Bulanık, beldede Merkez İlçe'den sonra ikinci büyük yerleşim alanıdır.

Denizden yüksekliği 1.480 metre olan Bulanık, kendi adıyla anılan (Bulanık Ovası) ovada kurulmuştur. Bu ova, beldede bitkisel üretimin en ağırlıkta olduğu yerdir. Bitkisel üretim içinde de tahıl ekimi ağırlıktadır.

Bulanık'ın nüfusu 63.420'dir. Bu nüfusun %85,6'sı (54.280) kırsal kesimde, %14,4'ü (9.140) ise ilçe merkezinde yaşamaktadır. Yüzölçümü 1706 kilometreka-

Nüfusu:	364.000
Yüzölçümü:	8.713
Kilometrekare başına düşen nüfus yoğunluğu:	41.8
İlçe sayısı:	3
Bucak sayısı:	11
Köy sayısı:	372

redir. Kilometrekare başına düşen nüfus yoğunluğu 37 kişidir. Bu oran belde ortalamasıyla aynıdır. 2 bucak ve merkezi olan toplam 64 köyü vardır. Bu köylerden 3'ünün nüfusu 2000'in üzerindedir.

Malazgirt

MALAZGİRT: Kuzeyinde Erzurum ve Ağrı, doğusunda yine Ağrı, güneyinde Bitlis, batısında Bulanık ve Erzurum'la çevrili olan Malazgirt, beldenin kuzeydoğu ucunda yer alır. 1924'ten sonra Muş'a bağlanmadan önce, Osmanlı dönemi süresince Erzurum'un bir sancağıydı. Topraklarının %60'ı ovalık, diğer kalanı ise dağlıktır. Üzerinde kurulduğu topraklar, daha çok hayvancılığa elverişlidir.

Malazgirt'in denizden yüksekliği 1550 metre yüksekliğinde ve yüzölçümü ise 1534 kilometrekaredir. İlçenin 49.711 olan toplam nüfusunun %71,7'si (35.643) kırsal kesimde, %28,3'ü (14.068) ise ilçe merkezinde yaşamaktadır. İlçenin kırsal kesimi 3 bucak ve merkezi olan 70 köyden oluşur. Malazgirt'e bağlı köylerin nüfusları genellikle azdır.

Malazgirt'te nüfus yoğunluğu, belde ortalamasının altındadır. Kilometrekare başına düşen nüfus yoğunluğu 32 kişidir. Beldenin, Merkez'den sonra nüfusu 10.000'i aşan ikinci bir yerleşim alanıdır. Düzenli bir kent görünümünde olan Malazgirt, Türk askeri birliklerinin üs olarak kullandığı bir yöredir de.

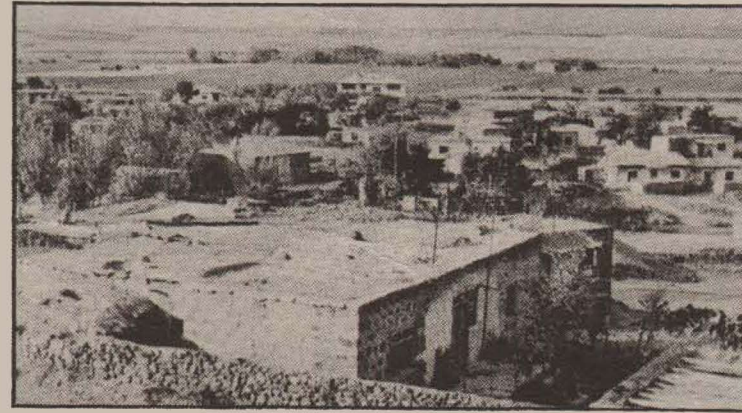
VARTO: Belde topraklarının kuzeyinde kurulmuştur. Varto, kuzeyinde Erzurum, doğusunda Bulanık, güneyinde Merkez İlçe, batısında ise Bingöl'le çevrilidir. Hem nüfus ve hem de toprak bütünlüğü olarak beldenin en küçük ilçesidir.

1418 kilometrekarelik yüzölçüme sahip olan Varto'da, kilometre başına düşen nüfus yoğunluğu 30 kişidir. Nüfusu 42.748'dir. Bu toplam nüfusun %83,9'u kırsal kesimde, %16,1'i ise ilçe merkezinde yaşamaktadır. 2'si bucak

merkezi olan 80 köyü vardır. Varto'ya bağlı köyler, beldenin en az nüfuslu yerleşim birimleridir.

Varto'nun yerleşim alanı dağlıktır. Merkezi ve birçok köyü deprem hattında yer alır. 1946 ve 1966 yılında iki büyük depremi yaşadı. Bu depremlerde Varto'da azımsanmayacak sayıda yapı yıkıldı ve çok sayıda insan öldü. Bu depremler sonucu, Varto, nüfus kaybına uğradığı gibi, nüfusunun bir bölümü de göç etti. Kimi yerleşim birimleri tümünden yerle bir olarak otutulamaz hale geldiler. İlçe merkezi yaşadığı depremler

sonucu hemen hemen tümünden yıkıldığı için, yeniden inşalara geçildi. Varto'nun yıkılıp viraneye dönmeye üzerine birçok türkü ve ağıtlar yakıldı. Varto ve çevresinin birinci derece deprem kuşağına girmesi ve birçok depremi yaşamasına rağmen; TC'nin birakalım depremlere karşı tedbir geliştirmesi, tersine o bu depremlerde büyük vurgunlar vurmuştur. Depremlerin açtığı yaraların sarılması için çeşitli miktarda yapılan iç ve dış yardımlar gaspedilerek depremden zarar gören halka ulaştırılmamıştır. Sadece gasp ve talancılığın gizlemek için çadır ve gıda madde-

Bulanık

lerini yöreye göndermiştir.

Muş beldemiz, nüfus varlığı bakımından Kuzey-Batı Kürdistan'ın küçük yerleşim alanlarından biridir. Son yıllarda nüfus yüksek doğurganlık nedeniyle hızla artmaktadır. Yıllık ortalama nüfus artışına göre, 1988 yılında Muş beldesinin nüfusu 364.000'e yükselmiştir. Ve kilometrekareye düşen nüfus yoğunluğu ise 41,8'e çıkmıştır.

Beldedeki hızlı nüfus artışı ve

ekonominin yetersizliği, beraberinde işsizliği de arttırmıştır. Bunun sonucu olarak nüfusun bir kısmı başka alanlara göç etmiştir. Beldedeki göç hareketi 1950'lerden sonra başlamıştır. Ancak bu oran o kadar yoğun değil. 1955'te beldeye uzanan demiryolu, Türk kapitalizminin sömürü amaçlı giriş göç hareketinde rol oynamıştır.

KÜLTÜREL YAŞAM

1950'lere kadar yöre halkı dışı kapalı bir yaşamı sürdürüyordu. Kürtlük özelliklerinin belirgin olarak yaşandığı bir alandır Muş beldemiz. Sömürgeci egemenliğin tahribatlarına ve iç ihanete rağmen, yöre halkı geçmiş isyanları belleğinde canlı tutmakta ve modern şekilde olmasa da ülke sevgisi taşımaktadır. Kendi değerlerine, gelenek ve göreneklerine bağlıdır. Özellikle kırsal kesimlerde güzel ve sade Kürtçe konuşulur.

Halk oyunları ve müziği bakımından da zengin olan bir beldemizdir Muş. Müzikte, folklor, hikaye vb. türdeki anlatımlarda halk ve yöre sevgisi dile gelir. Muş ve ovasının doğal güzelliği Kürt halk türkülerine konu olmuştur. Beldede oynanan cirit oyunu ise meşhurdur.

Yöredeki giyim-kuşam, Kürdistan'ın diğer alanlarında olduğu gibi, halkımızın gelenek ve göreneklerine uzundur. Kadınlar renkli entari ve uzun fiistanlar giyerler. Erkekler ise şal-şepik giyerler. Bu giysiler mevsimlere göre değişir. Giyilen ayakkabılar ise çeşitlidir. Yazın ince çoraplar, kışın ise tiftikten çoraplar giyilir.

SOSYAL YAŞAM VE EKONOMİK YAPI

Yöre halkının yaşamında, feodal-aşiret bağlarının ve çağdışı gericiğin tahribatları izler bırakmıştır. Ancak toprak ağalığı ve feodal ilişkiler sınırlı da olsa çözülmüş durumdadır. Özellikle Muş şehir merkezinde ve çevre alanlarında feodal gericiğin ağır etkisi vardır. Geçmişte MHP ve MSP, günümüzde ANAP yöredeki aşiretçiliğe ve feodal gericiğe dayanmaktadır. Bu kesim ulusal inkarcı ve feodal komprador kesimdir. Aynı şekilde ulusal kurtuluş mücadelesine düşman olan Türk sömürgeciliğinin gönüllü uşaklarıdır bunlar. Kalsınlar, Ak-

taşlar ve Sakıklar, bu kesimlerin belli başlı ileri gelenleridir.

Bölgede aşiretler arası kavgalar ve kan davaları yaygınca görülür. Bu durum öyle ileri düzeydedir ki, Bulanık ve Malazgirt'in kimi köyleri boşalmak durumunda kalmıştır. Mezhepsel çelişkiler de mevcuttur. Bu, en çok Varto ilçesi ve çevresinde görülür. Buradaki Alevi ve Sünni kesim bu yönlü çelişkiyi yaşıyor.

Beldede Türk kapitalizminin

MUŞ'UN ÇEVRE İLLERE UZAKLIĞI

Muş-Bitlis	85 km
Muş-Bingöl	118 km
Muş-Siirt	185 km
Muş-Elazığ	275 km
Muş-Diyarbakır	272 km
Muş-Erzurum	257 km

MUŞ MERKEZİNİN İLÇE MERKEZLERİNE UZAKLIĞI

Muş-Bulanık	113 km
Muş-Malazgirt	140 km
Muş-Varto	53 km

gelişme düzeyi sınırlıdır. Fakat buna rağmen Kemalizmin Türkleştirme özellikleri özellikle şehirsel alanlara yoğunca taşırılmıştır. Muş şehir merkezinde, Varto'da, Malazgirt'te ve başka birkaç alanda asimilasyonun en yoğun olarak geliştirildiği kurumlar olan yatılı okullar açılmıştır. Ulusal değerlere yabancılaştırma politikası hızla geliştirilerek yaygınlaştırılmaktadır. Özellikle Varto'da kendisini Türk sanan ve ulusal kurtuluş mücadelesine karşı alet edilen önemli bir kesim vardır. Hormek aşiretinin ileri gelenlerinden M. Şerif Fırat'ın konumu açık bir örnektir. Bu gönüllü uşak unsur, geçmişte kendi aşiretini Şeyh Said isyanı'na karşı kullanmış ve bölgeyi etkileyen isyanın bastırılması için kemalistlere yardım etmiştir. Bununla da kalmayarak, yazdığı "Doğu İlleri ve Varto Tarihi" adlı kitapta, Alevi kesiminin kökenini ve tüm aşiretlerin geçmişini Orta Asya'dan gelen Türklerle bağlayacak kadar ileri gitmiştir. Günümüzde bu aşiretin başları Kemalizme uşaklıklarını sürdürmektedirler.

Beldede Türk kapitalizminin sömürüsü daha çok tarımsal ve hayvansal ürünlere dayanır. TEKEL, Türkiye Şeker Fabrikası A.O., Süt Endüstri Kurumu, Devlet Malzeme Ofisi ve Et-Balık Kurumu başlıca sömürgeci işletmelerdir.

Tarımsal alanda en çok pancar, tütün ve hububat yetiştirilir. Muş tütününü meşhur; sarı, ince ve yüksek kapasitesiyle aranan bir tütündür. Muş merkezinde Pancar Değerlendirme İşletmesi ve Süt Endüstri Kurumu vardır. Bu her iki işletmenin de işçi çalıştırma kapasitesi oldukça düşüktür. Bölgede daha önemli düzeyde canlı hayvan üretimi için Yem Sanayi Fabrikası kurulmaya çalışılmaktadır. Her yıl Erzurum Et Kombinasyonu'na binlerce küçük ve büyükbaş hayvan sevk edilmektedir. Tüccar, tefeci ve aracılar bu sömürden önemli pay almaktadırlar. Alpaslan Devlet Üretim Çiftliği bu amaçla kurulmuştur.

Halkın geçim kaynağı tarımcılık ve hayvancılıktır. Halkın binbir emekle elde ettiği ürünler TEKEL tarafından çok ucuza alındığı gibi, bir de tüccar ve aracıların vurgunlar vurması halkın geçimini daha da zorlaştırmaktadır.

Orta köylülük giderek yoksullaşmış, yoksul köylülüğün yaşadığı sorunlarla karşılaşarak geçim sıkıntısına düşmektedir. İşçi kesimi ise yok denecek kadar azdır.

Belde nüfusunun ezici çoğunluğu köylülüktür; onun da ezici çoğunluğu ise yoksul köylülüktür. Artan hayat pahalılığı, ve yoğunlaşan sömürü ile düşük taban fiyatları, mevcut sınıfsal ve ulusal çelişkileri derinleştirmektedir.

SÜRECEK

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaş değerlendiriyor

“Örgütsel bağlarımız ve anlayışımız güçlü olmalıdır”

Kürdistan'da kardeşin bile kardeşi ciddiye almadığı, çıkar için kavgaya tutuşmaktan geri durmadığı bir toplumsal zeminde, en yüce söze metelik kadar değer verilmediği, herkesin herkese karşı kıskırtıldığı, ikili bir ortamdan bugüne kadar gelinmiştir. Halkın irade birliğine yö-

Gizlilik sağlanmış mıdır? Sorumlusu iyi seçilmiş midir? Hep bakacağız, deneyeceğiz ve denetleyeceğiz. Ve işin yürürlükte olduğuna emin olacağız.

Önümüzdeki dönem, bu özellik konuşturularak kazanılacaktır. Militan, görevler üstlenirken bu özelliğimizi esas alarak dönemin üzerine yürürse, başarı imkanını daha şimdiden hazırlamış olacaktır ve daha birçok eksikliğini şimdiden ilk

rek yaklaşanlar kaya gibi sağlam adamlardır. Böyle adam olmak istemez misiniz? Böyle adam olmak, güçlü adam olmak demektir; sınıf savaşımında, ulusal kurtuluş savaşımında zaferin güvence altına alınması demektir. Şüphesiz somut koşullara uygun olarak bu özellik konuşturulur. Somut koşullara göre; silahlı savaşımında ayrıdır, cephe çalışmasında ayrıdır, şehirde ayrıdır, kırdan ayrıdır, yurt dışında ayrıdır, yurt içinde ayrıdır, dağ faaliyetleri için ayrıdır, geniş faaliyetler için ayrıdır. Örgütsel ilişki, alanın özelliklerine göre biçimlenir. Bu da örgütsel ustalaktır; örgüte biçim kazandırmaktır. Aynı zamanda biçimsellik, somut koşullara göre renk almasını bilmektir. Bu, aynı zamanda üstün bir politikanın icrası içinde olmaktır. Güçlü örgütsel özelliği olanlar, güçlü politik uygulayıcılardır da. Çünkü, güçlerini ancak örgütsel çalışmalarıyla ölçebilir, ölçüp-biçebilirler; örgütün gücünü avucunda tutarlar. Örgüt ilişkileriyle güçlü olduğunu bilirler. Dolayısıyla bu konuda en az yanıldıkları; gerçek güçlerini bilirler.

Gücünü bilen ise, düşmana gücü oranında yaklaşır, halkına gücü oranında yaklaşır. Haklı temelde güçlü olduğunda, halk sana müthiş bağlanır. Düşmanın, örgütlü olduğunu sezdi mi, senden çekinir, yine dost senin ne kadar örgütlü olduğunu gördüğünde saygı duyar. Bütün bunlar, sınırsız gelişme imkanına sahip olmak demektir. Çizgimizin muhtevası, zengin bir ör-

“... Ulusal kurtuluş çizgisi; gerilla ordusunu oluşturmaktan tutalım kültür cephesini oluşturmaya, her türlü kitle örgütlülüğünü geliştirmekten tutalım en katı gizlilik koşullarında çalışacak birim çalışmasına kadar; diplomatik faaliyetten aşiretler arasındaki çalışmaya kadar; hepsine uygun biçimlerle karşılık vermemizi mümkün kılacak bir muhteva zenginliği sunmaktadır...”

kimse yenemez; başarısını da önleyemez.

Demek ki, önümüzdeki dönemin üzerine yürürken en çok konuşturmamız gereken, örgütsel özelliğimizdir. Partinin, en başta ilk çekirdek örgütlenmesinden ve onun yönetiminden tutalım, dalga dalga ulusal kurtuluşun bütün düzeylerine azami örgütlülüğü vermektir. Bileceğiz ki, yeme-içme ihtiyacının karşılanması bir örgüt işidir. Bileceğiz ki, canalıcı bir eylemin düzenlenmesi de, bir örgüt işidir. Hiç birisine örgütsüz yaklaşmayacağız. Sen herhangi birini yeme-içmeye gönderdiğinde bile, bunu, örgütsüz yaptığın anda düşmana çok ciddi açığı verdin demektir. Bir eylemin içinde yer alacak adamların sayısını bile az veya çok tayin etmemişsen, bir de eylemin gereklerine göre kişi seçimi yapamamışsan, başarısızlığı peşinen kabul eder bir durumdasın demektir. O halde kendini örgütlülüğe vereceksin. Sıradan bir ilişkiye yöneldiğinde; bu dosttur, bu fazla ayağa kalkacak veya örgüte mesele olacak birisi değildir sonucuna varsan bile, örgütsüz yaklaşmayacaksın, ciddiye almayacaksın, emeyeceksin. Yine buraya da örgüt özelliğini dayatacaksın. Bu eğer yeni bir genç adayımızsa, örgütümüzün büyük özelliklerini buna hemen açmaya gerek yok ne de olsa kendi kendine alışır deyip yaklaşmayacaksın, onu ciddiye almayacaksın. Örgüt kuralını, ona en iyi bir şekilde özümsetecek bir biçimde dayatacaksın; onu, bu temelde eğitime katacaksın; hele hele temel hayati toplantılarda kararlar mı alınıyor, buna en üst düzeyde bir yoğunlukla gireceksin. Kimlerle yapılmalı, nasıl yapılmalı, baştan sona kadar kendini etkili ve sorumlu tutacaksın. Sonuç almak için yapacaksın. Buna yine azami örgütlülüğü vereceksin. Biz, bütün bu hususlarda örgütselliği konuşturmakla, sonuç alabiliriz.

Gerçekten bütün gelişim ta-

“... Dolayısıyla, bütün sorumlu militanların soruna böylesine yüksek bir çözüm gücü vererek, kendilerinde bu çözümü sağlayarak, bütün görevlerine bu temelde yaklaşarak sorunları çözmeleri halinde, özlenen militan ölçülere ulaşacakları kesindir. Ve böyle militanlar vasıtasıyla yürütülen çalışmaların da başarısı kesindir...”

hışmaya kadar; hepsine uygun biçimlerle karşılık vermemizi mümkün kılacak bir muhteva zenginliği sunmaktadır. Bir siyasi hazinemiz vardır; bu zenginliğe göre biz kendimizi biçimlendirirsek, her yönüyle yaşanacak olan halk savaşımıdır ve böyle bir örgüt savaşımını hiç

rihimiz boyunca ve aynı zamanda halkımızın tarihinde, Partimiz tarihinde tekrar, ama bu sefer onurlu özgürlük temelinde yenilenerek, karşımıza çıkan bu büyük sorunu hayati tüm gelişmeleri kendisine bağlayan ve şimdi de önümüzdeki dönemin büyük hamlesinin tamamen kendisine

“... Ulusal kurtuluş çizgisi; gerilla ordusunu oluşturmaktan tutalım kültür cephesini oluşturmaya, her türlü kitle örgütlülüğünü geliştirmekten tutalım en katı gizlilik koşullarında çalışacak birim çalışmasına kadar;

diplomatik faaliyetten aşiretler arasındaki çalışmaya kadar; hepsine uygun biçimlerle karşılık vermemizi mümkün kılacak bir muhteva zenginliği sunmaktadır...”

“... Bütün Partililerimizin, şüphesiz, böylesine çözümlenici, sonuç alıcı bir örgütsel çalışmaya, onun bütün gelişkin özelliklerine ulaşmaya bütün güçlerini verecekleri ve sonuca gidecekleri, canı gönülden buna katılacakları açıktır...”

bağlı olduğu örgüt sorununu bu temellerde çözüme kavuşturursak döneme hakkını vermiş olacağız. Bütün çabalarımıza, cesaret ve fedakarlığımıza, layık olduğu değeri o zaman vermiş olacağız. Çok büyük bir faaliyetlilik içinde bulunan Parti çalışanlarımızın emeklerini en iyi bir biçimde değerlendirmiş olacağız. Çok acısını çektiğimiz kayıpları —özellikle anlamsız kayıpları— bertaraf etmiş olacağız. Ve yine ulaşabilecek, kurtarabilecek çok sayıda değerimizi zamanında ulaştırarak kurtarabileceğiz. Bütün bunları yaptığımızda göreceğiz ki, en hayati çözümlenme pratik uygulamada da sağlanmış olacaktır. Bunu yaşayan, kendini pratikte de tamamen böyle çözümlen ve uygulatan Partimiz, sağlam adımlarla zafere yürümektedir. İşte örgütsel çalışma, örgütsel çalışmanın Parti muhtevasına uygun biçimleniş bütün yönleriyle böyle sağlanıldığında, Partimizin böylesine bir yürüyüşü gerçekleşecektir.

Dolayısıyla, bütün sorumlu militanların soruna böylesine yüksek bir çözüm gücü vererek, kendilerinde bu çözümü sağlayarak, bütün görevlerine bu temelde yaklaşarak sorunları çözmeleri halinde, özlenen militan ölçülere ulaşacakları kesindir. Ve böyle militanlar vasıtasıyla yürütülen çalışmaların da başarısı kesindir. Açık ki, böyle militanlar olmak için Partimizin bütün geçmiş deneyiminden çıkardığımız dersler bizi zorluyor, güncel somut koşullar zorluyor ve bu, sorunun canalıcı halkası olarak çözüm bekliyor. Geleceğin daha şimdiden birçok bakımdan belirttileri ortaya çıkmış olan devrimci gelişmeyi hızlandıracak olaylar; savaşımızda bizi zorluyor. Özellikle geçmiş pratiğin en yakıcı dersi olan yanılılı ve eksik yaklaşımların acısını bertaraf etmenin, ancak, önümüzdeki dönemin pratiğine böyle yürümekle mümkün olacağı ortaya çıkıyor. Bütün Partililerimizin, şüphesiz, böylesine çözümlenici, sonuç alıcı bir örgütsel çalışmaya, onun bütün gelişkin özelliklerine ulaşmaya bütün güçlerini verecekleri ve sonuca gidecekleri, canı gönülden buna katılacakları açıktır.

“... Parti bağlarını oluşturmak tamamen örgüt olayına verdiğimiz önemden ileri gelmiştir. Örgütsel ilişkiyi ele alış, bütün dayanışma faaliyetimiz de insana değer verme ve insanı örgütsel ilişkiye çekmenin gereğine inandırma temelinde olmuştur...”

nemek, irade birliğini sağlamak, en zor koşullarda Parti bağlarını oluşturmak tamamen örgüt olayına verdiğimiz önemden ileri gelmiştir. Örgütsel ilişkiyi ele alış, bütün dayanışma faaliyetimizde insana değer verme ve insanı örgütsel ilişkiye çekmenin gereğine inandırma temelinde olmuştur. Bunun için en doğru sözü söyleme, en çekici davranışı gösterme —ki, bu kışkırtıcı sözlerle olmaz—, onun insanı ve hayati çıkarını öne çıkarma, bunu bitmez-tükenmez bir anlatımla sunma, sonuçlarını ona gösterme, onu adeta doğal bir örgüt gücü haline getirme, bunu bütün çalışmaların başına alma ve benzeri; işte bunlar ilişkinin gelişmesini sağlamıştır. PKK'deki güçlenmeyi ortaya çıkaran bu tutum olmuştur. Şüphesiz, diğer çalışmaların da, yararı ve katkısı vardır; ama, güçlenme esas olarak buraya dayanır. Çok sayıda eylem yaparsın, etkili de olur ama, eğer örgüt bağları kopuksa, o eylemin sahipleri bir gün gelir imha olur. Örgütsel ilişkiye dönüşmezse kesintiye uğrar; kesintiye uğrayınca da, kişi daralır ve tasfiye olur.

Bütün bu eylemler, bütün gösteriler, ilgiler eğer örgüt bağlarına dönüştürülmezse; başkaları kullanır, düşman kullanır, paramparça olmaya götürür. Dolayısıyla en ihmale gelmeyecek çalışma, kızgın bir savaş içinde de olsa, bu alandaki çalışmadır. Bu savaşımın kazanılması için, örgütsel bağların, alt-üst ilişkilerinin, demokratik-merkeziyetçiliğin her düzeyde sağlanması, kopuk halkaların anında takviye edilmesi, kurulması, çürük halka varsa koparılıp yenilenmesi şarttır. Kültür çalışmalarından tutalım, gerilla faaliyetlerimize kadar, gevşek kitle bağlarından tutalım merkez komite düzenlenmesini yapmaya kadar, sağlam örgüt ilişkileriyle donanmazsak, hepsi boşta kalır. Ne kadar çalışma yürütürseniz yürütün, kolayca tasfiyeye uğrayabilir. Bütün bunlardan çıkarılacak sonuç; bütün çalışmalarda ihmal edilmemesi gereken, tüm çalışmaların en başına alınması gereken şey, bu çalışma, bu eylem bu iş örgütlü müdür, değil midir? Yeterince örgütlenmiş midir? Bağlar yeterince kuvvetli midir?

sözçüklerinden başlayarak, ilgisini yoğunlaştırarak girecektir. Büyük eksiklikler içinde bulunulmaktadır. Birçok çabamızın bu nedenle boşa çıktığını da iyi biliyoruz. Çabamızın boşa gitmemesinin tedbiri bu özelliğimiz geliştirilerek alınabilir. Bu, defalarca uygulanmıştır. Militanın aldığı her görevinde başarısının esas ölçüsü, işlere örgütlü yaklaşımı ve örgütlenmeyi doğru dayatması olacaktır. Başka hiçbir ölçü aranmayacaktır. Bir çalışmaya örgütsel özellik verildiğinde bu mutlaka başarıyı getirecektir; ancak, bütün ilişkilere bu özellik kazandırıldığında bu mümkündür. İlişki bir emir biçiminde ya da resmi örgüt toplantıları biçiminde ele alınmamalıdır.

“... Örgütsel yaşamda kararlı olanlar, örgütsel yaşamı her şeye dayatanlar büyük direniş abidesidirler. Bütün umutlarını, hayallerini örgütsel potada yoğunlaştıranlar; bütün ilişkilerine; eş-dost, akraba, hatta düşmana yönelmesine bile örgüt ilişkilerine ne kazandırıp ve kaybettireceğini ölçüp biçerek yaklaşanlar kaya gibi sağlam adamlardır...”

Örgüt yaşamı, tamamen örgütsel yaşamdır. Bütün hal, hareket ve mimiklerden tutalım, en resmi otoriter tavra kadar; yemek başındaki sohbetlerden tutalım, hayati bir söylev vermeye kadar; hepsi örgütsel yaşamdır. Düşman, bugün en çok bu özelliğimize öfkeleniyor: “Hepsi birbirine benziyor, sanki bir makinadan çıkmış gibiler” diyor. Bu, bizim için iyi bir şeydir. Birbirine benzemek, bir makinadan çıkmış gibi olmanın intizamı içinde olmak örgütsel özelliğin gelişmesinin ifadesidir. Düşmanın korkusu bu nedenle boşuna değildir.

Eğer bugün PKK'lilik bir özellik olarak uluslararası ifadeye bile kavuşmuşsa, yine bu özellik sayesinde. Örgütsel yaşamda kararlı olanlar, örgütsel yaşamı her şeye dayatanlar büyük direniş abidesidirler. Bütün umutlarını, hayallerini örgütsel potada yoğunlaştıranlar; bütün ilişkilerine; eş-dost, akraba, hatta düşmana yönelmesine bile örgüt ilişkilerine ne kazandırıp ne kaybettireceğini ölçüp biç-

Bayan Mitterrand'ın gezisi ve Fransa'nın Kürt sorununa yaklaşımı

Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand'ın eşi Danielle Mitterrand, Nisan sonunda Türkiye ve Kürdistan'a bir gezi düzenledi. Gezinin esas amacı, Irak faşist Saddam rejiminin saldırılarından kaçarak Kuzey-Kürdistan'a sığınan halkımızın yerleştirildiği kampları yerinde görmektir. Bayan Mitterrand, Diyarbakır, Muş ve Kızıltepe'deki kampları ziyaret etti.

Fransa Özgürlükler Vakfı Başkanı olan Bayan Mitterrand, geziye bu vakıf adına geldiğini söyledi. Türkiye'nin içişlerine karışma gibi bir niyeti olmadığını belirten Bayan Mitterrand, insani nedenlerle gezi düzenlediğini açıkladı. Hatırlanacağı gibi, faşist Türk devleti de sırf insani nedenler dolayısıyla (!), Güney Kürdistan'daki halkımıza sınırı açtığını söylemişti. Daha sonra bu insani nedenlerin neler olduğunu gördük, yaşadık.

Evet, şimdi de bir başkası halkımıza sırf "insani nedenlerle" yaklaşıyor, yardım elini uzatıyor! Bu insani yaklaşımın altından nelerin çıkacağını da yakın bir zamanda hep birlikte göreceğiz.

Fransa devletinin öteden beri Kürdistan sorunu karşısında belli bir politika izlediği bilinmektedir. Özellikle de son dönemlerde Fransa, bilinen bu yaklaşımını daha da açığa vuruyor. Fransa, koşulları kendi yaklaşımını hayata geçirmek için uygun görüyor ve buna göre de girişimlerde bulunuyor.

Fransa'nın benzer bir rolü, I. Dünya Savaşı yıllarında ve hemen sonrasında oynamak istediğini de biliyoruz. I. Dünya Savaşı sonrasında Antep, Maraş ve Urfa gibi Kürdistan bölgelerini işgal eden Fransa, burada egemenlik kurmaya çalıştı. Yine aynı dönemlerde Fransa'nın mimarlığında Sevr antlaşmasının da imzalanması, bu devletin Kürt sorununa yaklaşımının temelini ele vermektedir.

Sevr antlaşmasıyla Kürdistan'a tanınan statü, kültürel-özerklikliktir. Bugün de Fransa yeniden Sevr günlerini getirmek ve sorunu kültürel-özerklikle çözmek istiyor. Fransa'nın bu yönlü çabaları yeni oluşmuş değil. Bunun hazırlığının daha uzun bir süreye dayandığını söyleyebiliriz. 12 Eylül askeri faşist darbesi ardından PKK'nin hazırlıklarını ülkeye taşıyarak devrimci mücadeleyi yükseltmeyi başarması, bu hazırlıkların su yüzüne çıkmasına yol açtı. Bugünse bu hazırlıkları uygulamak için açık girişimlerde bulunuluyor.

Fransa'nın Kürdistan sorununa yaklaşımını ele alırken, bunu emperyalizmin genel tavrından ayırmamak gerekir. Esasında Fransa da, İsveç ve Almanya gibi, Kürdistan sorunu karşısında özel görevler yüklenmiş bir devlet durumunda. Bunun bir sonucu olarak, Paris Kürt Enstitüsü'nü kurdurmuş, başına işbirlikçilerini geçirtmiştir. Kürt Enstitüsü'ne maddi ve manevi olarak yaptığı destekle, ayakta kalmasını sağlamıştır. Bu nedenle, Fransa'nın tutumunu değerlendirirken, bu gerçekleri göz önünde bulundurmak zorunludur. Aksi durumda "insani nedenlerin" altında ne tür insani nedenlerin bulunduğu da

anlaşılamaz.

Yine, Fransa Cumhurbaşkanı'nın eşinin ziyaretini de, bu kapsamda ele almak gerekir. Her ne kadar, Bayan Mitterrand Fransa Özgürlükler Vakfı adına gezi yaptığını açıklamışsa da az-çok politikayı bilenler, bunun Fransa devletinin tutumundan ayrılamayacağını da bilirler. Yani, bu gezi de Fransa'nın girişimlerinin bir parçasıdır. Fransa'nın Kürdistan politikasının ayrılmaz bir parçasıdır.

Bu ziyareti ve ardındaki gerçekleri kavramak bakımından, güncel politikalara da kısaca değinmekte yarar var. Emperyalizmin Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı son dönemlerde yoğun karşı saldırılar geliştirdiği bilinmektedir. İsveç, Almanya ve şimdi de Fransa ve ABD ağırlıklı oyunlarını oynamaktalar. Bu planlara İngiltere ve diğer emperyalist ülkeleri de dahil etmek gerekir.

Son yıllarda ağırlıklı olarak geliştirilmeye çalışılsa da söz konusu güçlerin Kürdistan sorununa yaklaşımlarının temelleri eskiye dayanmaktadır. I. Dünya Savaşı yıllarında Fransa'nın yanısıra İngiltere de Kürt sorununu kültürel-özerklik temelinde çözümlenmek için yoğun çaba sarfetti. İngiltere'nin, özellikle de Güney Kürdistan'daki ilkel-milliyetçi güçlerle daha sonraki yıllarda geliştirdiği ilişkiler de, bu çözüme ulaşmayı hedeflemiştir. ABD'ye, 1975 yenilgisi öncesinde Güney Kürdistan'daki ilkel-milliyetçi KDP önderliğiyle ilişkilerini geliştirmiş ve yenilginin hazırlayıcısı olmuştur.

Emperyalist çevrelerin Kürt sorununu tarihten silme çabaları beklenen sonucu vermeyince, meseleye yaklaşımları da inkarlıktan öte, kültürel-özerklikle kapatmaya yöneldi. İkel-milliyetçi önderlikle birlikte Kürdistan meselesini de hallettikleri yönünde umutlanan emperyalistler ve sömürgeciler, Kuzey Kürdistan'da PKK önderliğinde ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişmesiyle birlikte tüm planlarının bozulduğunu gördükçe, büyük bir komplo ve saldırı içerisine girmektedirler. PKK'nin bugün ülke içinde ve ülke dışında önemli gelişmeleri sağlaması, bu güçleri zaman geçirmeden komplo ve saldırılarını uygulamaya yöneltti.

Başlangıçta İsveç eliyle uygulamaya konulan saldırılar, Almanya ve diğer emperyalist ülkelerin ortaklığıyla daha geniş boyutlara varırdı. ABD PKK'yi terörist ilan ederek, "PKK'ye hayır, Kürt sorununa evet" yaklaşımını geliştirmeye başladı. Bu yaklaşımın temelindeyse PKK dışında Kürt sorununu ulusal-kültür özerkliğiyle çözmeye yatmaktadır.

ABD emperyalizminin söz konusu yaklaşımını, başta İngiltere olmak üzere Almanya, Fransa ve İsveç emperyalistleri de kabullenmeye başladılar. Bu güçler eliyle, halkımıza, emperyalist metropollerin tezgahlarında dokunan elbise, kültür özerkliği oluyor. Düne kadar tarih sahnesinden silmek için büyük bir çaba harcadıkları Kürt sorununa, bu emperyalist güçlerin böylesi bir yaklaşım geliştirmeleri, halkımızın bağımsızlığı ve özgürlüğü doğrul-

tusunda büyük gelişme sağladığı bir döneme denk düşüyor. Bu güçler, Kürt meselesinin tarihin müzesine havale edemeyeceklerini görünce bu kez kendi çıkarları temelinde bir çözümü sağlamak için olağanüstü çaba sarfediyorlar.

Yıllardır emperyalist metropollerde hazırladıkları uşaklarını peşpeşe piyasaya sürerek, bunları Kürt temsilcileri olarak lanse ediyorlar. Bunlara toplanmalar düzenliyor, konferanslar tertipletiyor, imza kampanyaları açtırıyorlar. Yine, işbirlikçi uşaklarına yeni örgütler kurduyor, birliklere yöneliyorlar, Tevger'in emperyalist metropollerde alelacele kurulması, emperyalizmin işbirlikçilerini hazırlama çabasının bir parçasıdır. Bunların yanısıra, Paris'te, Stockholm'de ve Bremen'de "Kürt konferansı" adıyla toplantılar düzenlenerek, işbirlikçi-uşaklar etrafında kurdukları özerklik planını uygulama hazırlıklarını yürütüyorlar.

Emperyalist güçlerin son dönemlerde yürüttükleri hazırlıkların önemli bir odağını da Fransa oluşturuyor. Esasında Fransa daha 12 Eylül askeri-faşist darbesi ardından belli bir rol yüklenmiştir. Ancak çeşitli nedenlerden dolayı politikasını açıktan oynamamış, daha sinsi bir yol izlemiştir. Kürt Enstitüsü adı altında bir oluşuma gittiği halde, bunun faaliyetlerini belirli bir süre kendi dışında oluşan gelişmeler olarak yansıtmaya çalışmıştır. Ancak her aklı başında kişi de çok iyi biliyor ki, Fransa bu adımı atmakla tarihsel Kürt oyununa yeniden başvurmayı hedeflemiştir. Geçtiğimiz yıl Fransa kartlarını açık oynamaya başladı. Enstitü'ye yüksek meblağda bir maddi yardım yaparak yeniden canlandırmaya çalıştı. Yine, bu Kürt Enstitüsü eliyle, çeşitli toplantıların yanısıra bir de konferans düzenletti. Benzer bir konferans da Paris'te Fransa Devriminin 200. yılını kutlama etkinlikleri çerçevesinde gerçekleştirilmek istiyor.

Fransa'nın bütün bu girişimlerinin altında yatan nedir? Herkes de biliyor ki, bu nedenle Bayan Mitterrand'ın açıkladığı gibi, "insani" nedenler değildir. Yıllardır zulüm altında olan ve ulusal kurtuluşu için mücadeleye geçen bir halka herhangi bir insani yardım yapmayan Fransa, nasıl oluyor da bugün bu nedeni ileri sürerek, harekete geçiyor? Bu yanıtı oldukça açık olan bir soru. Halkımıza gerçekten yardım etmek isteyenlere biz de canı gönülden katılı-

yoruz. Ama, emperyalizmin kölelik zincirlerini sırf "insani nedenlerle" halkımızın boynuna geçirmek isteyen girişimlere canı gönülden katılmıyoruz. Bu tür girişimler, bizim, büyük nefretimizi toplar.

Bize Halepçe'yi ve suçlularını kim unutturabilir? Birkaç işbirlikçinin, uşaklıklarını sürdürmek için yaptıkları girişimler bunu başarabilir mi? Elbetteki hayır! Kimlerdir Halepçe'nin suçluları? Kimlerdir halkımıza karşı öldürücü silahları sömürgeciler veren? Kimlerdir kimyasal gazın sorumluları? Evet, kimlerdir halkımıza bu vahşeti, katliamı, zulmü reva görenler?

Bazıları, bunları öyle kolay unutacağımızı, her zaman olduğu gibi halkımızı kendi çıkarlarına yeniden alet edebileceklerini sanıyorlar! Halkımızın eskisi gibi, emperyalizmin birkaç uşağı tarafından ulusal çıkarlarına karşı çıkarılması mümkün değildir. Bu gerçeğin

Bugün aynı Fransa'nın halkımıza kendisini şirin göstermek için, "insani" nedenlerle harekete geçtiğini görüyoruz! Arkadan halkımıza hançer saplayan Fransa, karşısına geçip, kuzu postuna gizlediği kanlı elini halkımıza, yeni katliamlara yol açmak için uzatıyor. Halkımızın boynuna emperyalizmin kölelik zincirlerini geçirerek, beyaz katliamı gerçekleştirmek istiyor.

Bayan Mitterrand'ın yaptığı gezi ve sonuçlarına baktığımızda da bu gerçeği görüyoruz. Türk Devletinin içişlerine karışma niyeti olmadığını söyleyen bayan, kamplardaki insanların sorunlarına ilgi gösterir gibi davranırken, Kuzey Kürdistan'daki halkımızı görmezden geldi. Kuzey Kürdistan'da uygulanan insanlık dışı uygulamalara karşı da Bayan Mitterrand'ın insani nedenlerle tavır alması gerekiyor muydu? TC'ye "içişlerinize karışmıyoruz" diyerek, Kuzey Kürdistan'daki halkımız üzerindeki uygulamalara onay vermiyor mu? Peki "insani nedenler" nerede kaldı? İnsan olmak, insan soyu üzerinde uygulanan her türlü katliama, işkenceye ve uygulamaya karşı çıkmayı gerektiriyor mu?

Bayan Mitterrand, Diyarbakır, Muş ve Kızıltepe kamplarını gezince, halkımızın hem kamplarda ve hem de dışarıda yaşadığı zulme tanık oldu; zulmün izlerini gözleriyle gördü. O halde, halkımıza hiçbir ardiyet taşımadan yardım etmek, bütün bu zulme karşı çıkmayı gerektirir. Ama, Bayan Mitterrand, gözlerini kapatarak zulmü görmediğini, TC'ye onay verdiğini içişlerine karışmayacağını söyleyerek dile getirdi.

Halkımız böylesi ikiyüzlü tavırla yeni karşılaşmıyor. Bunu tarihte yaşadığı acı tecrübelerden de biliyor. İkel-milliyetçiliğin ve işbirlikçi Kürt küçük-burjuvazisinin halkımıza emperyalizme peşkeş çekmesini kabul etmeyecektir. Bu uşakların, kamplarda esaret altında tutulan halkımızı TC'ye peşkeş çekmek için ancak onlara "yaşasın Türkiye, yaşasın Evren" sloganlarını attırdıklarını da halkımız unutmayacaktır. Aynı uşakların, bugün de kendi uşak yaşamları uğruna, halkımızı Fransız emperyalizmine peşkeş çekmek için, halkımıza attırdıkları "yaşasın Fransa, yaşasın Mitterrand" sloganlarını da halkımız lanetle anacaktır. Halkımızın katillerine ellerindeki, dişlerindeki kanlar daha kurumadan "yaşasın" naraları atanları, halkımız ihanete duyduğu öfkeyle hak ettiği sona uğrattı. Bu uşakların emperyalist metropollerde hazırlanarak halkımızın başına musallat olmalarına müsaade edilmeyecek ve gereken karşılık verilecektir.

Emperyalizmin ve işbirlikçi Kürt çevrelerin kültürel-özerklik oyununu halkımız PKK önderliğinde aşmasını bilecektir. Bu vesileyle, halkımızın bağımsızlığı ve özgürlüğünden yana olan gerçek demokratları halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesiyle dayanışmaya çağırıyoruz.

—Ya bağımsız Kürdistan ya ölüm!

—Kahrolsun emperyalizm ve her türden uşakları!

LTTE (Tamil Kurtuluş Kaplanları) Merkez Komite Üyesi Lawrence THILAKAR:

"Halkımızın özgürlüğünü ve saygınlığını kazanmak için savaş veriyoruz"

Tamillerin kendi kaderlerini tayin etme ve devletlerini kurma mücadelesi, Sri Lanka hükümetlerince yaklaşık 40 yıldır sürdürülen ve bugün Hindistan Hükümetinin de içinde yer aldığı, Tamil halkını imhaya hedefleyen şiddet ve kanlı baskıların bir sonucu olarak doğdu. Tamil halkının on yıllarca süren barışçıl ve demokratik politik mücadelesi vahşi askeri baskılarla karşılandı. Tamil ülkesi üzerindeki yoğun askeri hükümler, silahlı güçlerin dayanılmaz terörizmi, insanlık dışı katliamlar, toplu tutuklamalar ve zenginliklerin yoğunca tahrip edilmesi; bütün bu baskıcı metodlar Tamil halkının özgür yaşama arzusunu bastırmak, ona boyun eğdirmek ve adalet için meşru mücadelesini yoketmek için uygulamaya kondu. Devlet terörü ve soykırımın bu şekilde yaygınlaştırılması, birlikte yaşamayı dayanılmaz hale getirdi ve sonunda ezilen Tamil halkının ayrılma talebini doğurdu.

Bilinmektedir ki, çağımızda ulusal kurtuluş mücadeleleri tarihi önemde addedilmektedir. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, bugün uğruna birçok ulusal özgürlük mücadeleleri verilen en temel ilkedir. Bu, bir halkın zedelenmiş olan kendi politik kaderini belirleme hakkını koruma ilkesi, BM sözleşmesinde de yeralan, bir halkın politik bağımsızlık hakkını garanti altına alan uluslararası bir ilkedir. Tamil ulusal bağımsızlık mücadelesi, Tamil halkının kendi kaderini belirleme hakkı temeline dayanmaktadır.

Hindistan hükümetinin adadaki etnik çatışmaya bir son vermek için Jayawardene rejimi ile imzaladığı sözümona "barış" anlaşmasının üzerinden bir yılı aşkın süre geçti.

Hem Hindistan ve hem de Sri Lanka'nın anlaşmanın barış ve etnik uzlaşmayı getireceğine dair yaptıkları açıklamaya karşın, savaş Tamil anayurdunda hala şiddetlenerek sürüyor.

Tarihsel geçmişi

Seylan (şimdiki adı Sri Lanka) adasındaki Tamiller, kendi öz tarihleri, gelenekleri, dilleri ve ekonomik yaşamlarıyla kaynaşmış sosyal bir bütünlük oluşturarak kendilerini bir ulus olarak şekillendirmişlerdir. Ulusun yaygın adı Tamil Elam'dır. Tamiller, M.S. 6. yüzyılda Kuzey Hindistan'dan Sinhallerin gelişinden önceye dayanan Milattan önceki dönemlerden beri adada yaşamaktadırlar. On milyonluk nüfuslarıyla egemen ulus durumunda olan Sinhallar'ın ayrı bir dili, kültürü ve kendi tarihi vardır. Tarihi belgeler, adanın hem Tamil ve hem de Sinhal krallarınca yönetildiğini ortaya koyuyor. 13. yüzyıldan yabancı sömürgeciliğin yerleşmesine kadar Tamil Elam halkı kendi devlet yapısı olan yerleşik bir ulus olarak yaşadı ve kendi kraları tarafından yönetildi. Portekizliler 1619 yılında bölgeyi ilhak ettiler; ancak yine de Tamillerin geleneksel yurdunu ayrı bir halkın varlığı temelinde yönettiler. Ardından gelen Hollanda sömürgeciliği bölgesel ve ulusal otonomiye dokunmadı; ancak 1833'te alana giren İngiliz emperyalizmi, Tamil ve Sinhal kralarını birleşik bir devlet yapısına kavuşturarak bugünkü ulusal çelişkilerin temelini döşedi. İngiliz emperyalist yönetimindeki bir diğer önemli olay da, Güney Hindistan'dan bir milyon Tamillinin işçi olarak getirilip adaya yerleştirilmesi ile uygulamaya konan sömürücü plan-

tasyon ekonomisinin yaratılmasıydı. Tamil Elam ulusal yapısının dev işçi kitlesi, adanın zenginliklerini üreten kesim olmasına karşılık hala ırkçı baskının en kötü biçimine maruz bırakılmaktadır.

Ulusal baskının boyutları

Tamil ulusuna karşı Sinhallerin şoven baskısı 1948'de İngilizlerin devlet yönetimini Sinhalli yönetici azınlığa bırakmasından sonraki ulusal bağımsızlığın hemen ardından en çirkin biçimlerde kendisini ortaya koymaya başladı. Bu baskı ırkçı önyargının basit bir ifadesi değildi; fakat ulusal topluluğun gerekli temellerinin aşamalı ve sistematik imhasını hedefleyen iyi planlanmış bir soykırım planıydı. Bu nedenle, baskı, ulusal oluşumun değişik yapısal yönlerine; bir ulusun varoluş koşullarına, onun diline, eğitimine, kültürüne, ekonomisine ve topraklarına sürekli saldırarak çok yönlü bir hamleyi geliştirmeye çalıştı. Bu soykırım programının bir parçası olarak, devlet, Tamillerin yaşamı ve zenginliklerinin toplu yıkımına neden olan toplumsal saldırıları teşvik etti.

Bu soykırımcı baskının ilk büyük saldırısı, Sinhal yönetici sınıfının cezalandırmak istediği ve sınırsız politik güce sahip bulunan tek örgütlü proletarya olan Tamilli plantasyon işçilerine yöneltildi. Kötü bir üne sahip vatandaşlık yasalarını (1948 ve 1949 vatandaşlık kanunları) karara bağlamakla, Sri Lanka Hükümeti, bir milyon Tamilli plantasyon işçisini seçme ve seçilme hakkından yoksun bıraktı. Bu baskıcı yaptırım, bu insanları herhangi bir medeni ve temel insani hakkı olmayan, insanlıktan çıkarılmış ve vatansızlaştırılmış bir koluma düşürdü.

Tamillerin ulusal kimliğini ortadan kaldırmayı hedefleyen en kötü baskı biçimi, hemen "bağımsızlık"tan sonra başlayan ve 3 bin kilometrekarelik

Lanka Anlaşmasından bu yana, mülteci yerleştirme maskesi altında Sri Lanka Hükümeti aktif bir şekilde Tamil anayurdunda Sinhallilerin yerleştirilmesiyle hızlı ve yoğun bir koloni oluşturma hareketine girişmiştir.

Sinhal şovenizmi, Tamillerin dili, eğitimi ve görevleri alanlarına derinliğine nüfuz etti. Aşırı milliyetçilik ideolojisini had safhaya vardırıarak, Bandaranayake adada Sinhal dilini tek resmi dil ve Buda dinini devlet dini yapma vadleriyle 1956 yılında iktidara geldi. Parlametodaki ilk işi, bir yasayla (the Sinhala Only Act) Tamil dilinin eşitlik durumuna son vererek Sinhal dilini tek devlet dili haline getirmek oldu. Bu gayrimeşru yasanın felaket getiren sonuçları vardı. Tamilli memurları ya Sinhalce öğrenmeye ya da işi bırakmaya zorlandı. Bundan sonraki onlarca yıllık sürede kamu kuruluşlarında iş bulma imkanları pratikte Tamillere kapatılmış oldu. Tamiller, kamu sektöründe olduğu gibi, askeri kuruluşlarda da yetkili görevlerden adım adım uzaklaştırıldılar.

Eğitim, ırkçı saldırıların geniş Tamil gençlik nüfusunu yüksek öğrenim yapmaktan alıkoyduğu katı bir alandı. 1970 yılında, "standartlaştırma" adı verilen ve üniversite kayıtları için Tamillerden daha yüksek, Sinhallerden ise daha düşük puanlar isteyen ayrımcı bir seçme sistemi getirildi. Mevcut rejim, daha öncekilerden daha ayrımcı olan ve binlerce Tamilli öğrencinin kazanılmış yüksek öğrenim haklarını inkar ederek büyük bir işsiz genç ordusu yaratan yeni bir planı uygulamaya koydu.

Dil, eğitim ve iş alanlarına derinliğine işleyen ulusal baskı hamleleri Tamilce konuşan halkın ekonomik yaşamı üzerinde büyük etkiler yaptı. Otuz yıldan fazla bir süre tüm başarılı Sri Lanka hükümetleri Tamil alanlarını ulusal kalkınma projelerinin dışında tutmak için bilinçli

Tamil halkı kadın-erkek hep birlikte ulusal kurtuluş savaşında yerini alıyor.

Tamil Elam toprağını şimdiden yutmuş bulunan saldırgan sömürgecilerdir. Tamil topraklarının yüzbinlerce Sinhalli tarafından bu planlı işgali, Tamil ulusunun coğrafik varlığını yoketmeyi amaçlayan devlet tarafından desteklenmekte ve imkan sunulmaktadır. Hint-Sri

bir politika uyguladılar. Devlet tüm ekonomik yardımları Güney'e döker ve Sinhal ulusu yoğun kalkınma programlarından sevinç duyarken, Tamil ulusu istenmeyen bir sömürge gibi dışlandı ve en kötü biçimdeki ekonomik mahrumiyetten muzdarip olmaya terkedildi.

Tamil karşıtı saldırılar ve Tamil katliamı

Adada sürekli yaşanan Tamil karşıtı saldırılar, iki toplum arasındaki nefret duygularının kendiliğinden patlak vermesi şeklinde görülmemelidir. Tamilce konuşan halka karşı yöneltilen bütün büyük ırkçı saldırılar Sinhal rejimince büyük soykırım programının bir parçası olarak planlanmakta ve teşvik edilmektedir. Bu ırkçı saldırılara karşı, 1956, 1958, 1961, 1974, 1977, 1979, 1981 ve Temmuz 1983'te adada şiddetli anti-ırkçı isyanlar patlak verdi.

Bu katliamlarda aralarında kadın ve çocukların da bulunduğu binlerce Tamilli acımasızca katledildi, milyonlarca lira değerindeki Tamil zenginliği imha edildi ve yüzbinlerce Tamilli mülteci durumuna getirildi. Temmuz 1983'ten bu yana Tamillere yönelik soykırım saldırıları, silahlı güçlerin halkın fiziki imhasına direkt katıldığı ürkütücü boyutlara ulaşmıştır. Ordu, bir dizi planlı katliamla çok sayıda sivil öldürerek gerilla mücadelesine karşı bu toplu cezalandırma yöntemiyle karşılık vermektedir. Temmuz 1983'ten bu yana, yaklaşık 10 bin masum Tamilli sivil bu barbar askeri vahşet sonucu ortadan kaldırıldı.

Bu çok yönlü soykırımcı baskı Tamillerin varlığını tehdit etmektedir. Ulusal çelişkiyi kızdırmakta ve kendi kaderini tayin etme, politik bağımsızlık ve devlet olma mücadelesini tek seçenek olarak bırakmaktadır.

Federal otonomi için barışçıl kampanyalar

1956'daki "Yalnızca Sinhal Yasası" (The Sinhala Only Act)'nin uygulanması ardından Tamilli parlamenter önderlik Tamil ulusu için federal bir otonomi talebiyle kitlesele ajitasyon kampanyaları örgütledi. 1961'deki Satyagraha (barışçıl sabotaj) kampanyası Tamil özgürlük mücadelesi tarihinde büyük bir olaydı.

Bu kurallara uymama kampanyası, bütün bir halkın Sinhalli yöneticilerin baskıcı politikalarına karşı ortak küskünlüğünü sembolize eden ve yüzbinlerce Tamillinin katıldığı ulusal bir ayaklanmaya dönüştü. Birkaç ay içinde bu başarılı kurallara uymama kampanyası hükümetin başarısı üzerine alarma geçen baskıcı devlet mekanizması, hızlı tepki göstererek olağanüstü hal ilanına ve sokağa çıkma yasasına başvurdu ve askeri terörizmle barışçıl sabotajları (satyagraha) geçersiz kıldı. Bu saldırgan olmayan protestocuların yüzlerce ciddi yaralar aldı ve liderleri tutuklandı. Böylece, devlet terörizmi ezilenlerin barışçıl kampanyasını ezmeyi sonunda başardı; silahlı terör Tamillerin taleplerini bastırdı. Bu şiddetli baskının başarısı Sri Lanka devletini Tamillerin bütün demokratik-politik kampanyalarına karşı askeri terör uygulama konusunda cesaretlendirdi. Büyük

sayıda silahlı güç Tamil topraklarına aktarıldı ve sonunda Tamil halkı askeri kuşatma altına alındı.

Tamil halkının ulusal kurtuluş mücadelesi

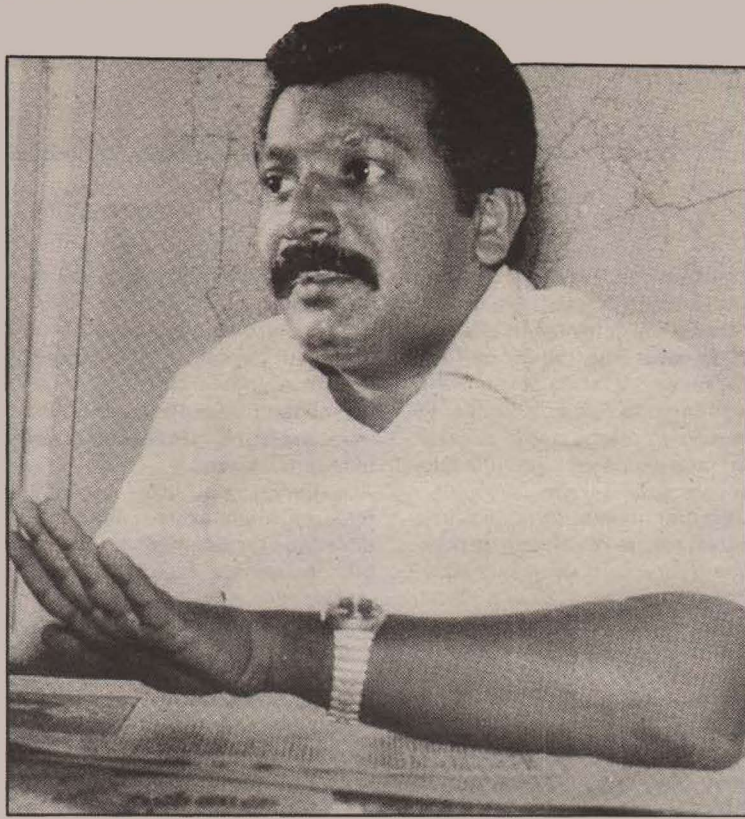
1972 yılında Sri Lanka Hükümetince kabul edilen yeni anayasa ulusal azınlıklara tanınmış olan temel hak ve ayrıcalıkları ortadan kaldırdı. Bu kara namı anayasa Tamillilerin siyasal yabancılaşmasının koşullarını hazırlayarak iki halk arasındaki derin bağı kopardı. Sürekli bir biçimde artan ulusal baskı ile karşılaşan, en temel demokratik ve politik insan haklarından bile yoksun kılınan Tamil milliyetçi partileri tek bir hareket yaratmaya yöneldiler (Tamil Birleşik Kurtuluş Cephesi) ve ulusal bağımsızlık sorununu ulusların kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesi ilkesi temelinde çözümlenmeye karar verdiler. 1977 genel seçimlerinde cephe halktan kendisine ulusal mücadeleyi Tamil ana yurdunda ulusal egemenlik kurma aşamasına sıçratmak için açıkça yetki vermesini istedi. Bu seçimler bir referandum karakterini aldı ve Tamilce konuşanlar ezici çoğunlukla ayrılma lehine oy verdiler. Böylece Tamil siyasal yaşamında yeni bir çağ başladı ve devrimci mücadele ulusal bağımsızlığın rehberi oldu.

Silahlı direniş ve Kaplanlar Hareketi

Ulusal bağımsızlık mücadelesi demokratik yığın ajitasyonunda başarısızlığa uğrayıp, barışçıl kampanyalar ile yığınları seferber etme gücünü tüketince silahlı direniş hareketi erken bir dönemde gündeme geldi. Silahlı direniş hareketi, halkımız için devrimci direniş mücadelesinden başka hiçbir seçenek kalmadığı ve vahşi devlet terörizmine karşı başka hiçbir direniş olasılığı kalmadığı zaman, savaşım biçimi olarak ortaya çıktı ve gelişti. Silahlı mücadele, bu açıdan dayanılmaz ulusal baskının bir tarihsel ürünü, ezilen halkımızın siyasal mücadelesinin genişlik kazanması, devamlı ilerleyişidir. Ulusal kurtuluş hareketimiz Tamil Elam'daki silahlı devrimci mücadelenin öncü gücü, ulusal mücadelenin silahlı öncüsüdür. Bizim kendi belirlememize göre, mücadelemizin özgül ve somut koşullarında silahlı devrimci mücadele stratejimiz yığınların yurtsever devrimci duyguları ile işçi sınıfının bilinci arasında bağ kurmakta ve böylece de sosyalist devrim ve ulusal bağımsızlık sürecini hızlandırmaktadır.

Kurtuluş hareketimizin silahlı mücadelesi en geniş Tamil halk yığınlarının desteğine dayanmakta ve bu yığınların Sri Lanka devletinin ağır baskı ve egemenliğinden kurtulma yönündeki derin özelemlerini, siyasal bağımsızlık özelemlerini dile getirmektedir. 10 yıl önce başlayıp düzenli olarak gelişen gerilla savaşımımız artık halkın ulusal kurtuluş mücadelesine dönüşmüştür.

Özgürlük mücadelemiz meşruluk kazanmıştır. Kurtuluş mücadelemiz bir adalet mücadelesidir. Halkımızın özgürlüğünü ve saygınlığını kazanmak için savaşım veriyoruz. Bu mücadelenin barışı getirmesi için savaşım veriyoruz.

LTTE örgütü lideri V. Pirabakaran

Hindistan'ın işgali Hindistan-Sri Lanka anlaşması

Trajik çelişki şuradadır ki, barış ve adalet getirmeyi vaadeden anlaşma sonucunda, ezilen Tamil halkı korkunç biçimde acı çekmeye devam etmektedir. Hindistan Barış Gücü (IPKF) Tamil Elam'ın öncü hareketi olan Tamil Elam Kurtuluş Kaplanları (LTTE)'nin kanına susamışçasına hareket edip bir işgal ordusu rolünü oynamaktadır. Hindistan hükümeti uluslararası diplomatik kuruluşlara gönderdiği açıklamalarda, bu anlaşmayı, bağımsız bir Tamil devleti hariç diğer tüm siyasal istemleri için gerçekleştirdiğini belirtmektedir. Oysa, şuna hemen dikkati çekmek isteriz ki, Hindistan tarafından öne sürülen bu yorum, gerçeği bilinçli olarak tersyüz etmektedir.

Devrimci bir kurtuluş hareketi olarak anti-emperyalist bir politika güdüyoruz ve en önemlisi de dış politikada Hint Okyanusunun bir barış bölgesi ve her türlü dış müdahalelerden arınmış bir bölge olmasını istiyoruz. İşte bu bağlamda LTTE savaşçıları bu yabancı işgal ordusuna karşı kahramanca ve amansız bir savaş vermektedirler.

LTTE Elam Tamilleri'nin özelemlerini simgelemektedir ve bu özgürlük hareketi bu soylu ülküleri feda etmeye hiç de hazır değildir. Hindistan, Tamillerin birleşik bir Sri Lanka yaratılması temelinde sınırlı birtakım ayrıcalıklar elde etmesinden yanadır. Hindistan bunun böyle olmasını kendi jeo-politik güvenliği ve bölgesel üstünlüğü için istemektedir. Bu politika ise, Hindistan hükümeti ile LTTE arasındaki anlaşmazlığın temelini oluşturmaktadır.

Hindistan bu felaketsiz savaşın sonuç alıcı stratejik hedefi olarak direniş hareketini tümüyle silahsızlandırmayı gördüğü için yüzeysel propaganda taktikleri ile uluslararası kamuoyunda Tamil bölgesinde seçimler gibi siyasal süreçlerin artık yerleşmeye başladığı imajını yaratmaya çalışmaktadır.

İşte bu koşullarda, bizim, uluslararası kamuoyunu Tamil halkının yığınsal savaşımı ile dayanışmaya ve destek olmaya çağırmaktan başka bir seçene-

ğimiz yoktur. Bizim mücadelemiz, ulusal baskıya karşı savaşımımız, devrimci güçlerin gerici güçlere karşı; emperyalist güçlere, yeni-sömürgeciğe, siyonizme ve ırkçılığa karşı uluslararası mücadelenin bütünleyici bir parçasıdır. Her ulusal kurtuluş hareketinin kendi tarihi özellikleri ve kendine has koşulları olmakla birlikte, bu savaşlar, insanlığın her türlü baskı ve sömürden kurtulma mücadelesinin bir parçasını oluştururlar. Bu bağlamda, Ta-

Sömürgeci Sri Lanka devletinin Tamil halkına yönelik soykırım politikası kadın-çocuk ayrımı yapılmaksızın tüm halkı hedeflemektedir.

mil Elam'ın ulusal mücadelesi dünya arenasındaki tüm özgürlük mücadeleleri ile aynı içeriği taşımaktadır.

LTTE, Elam halkının kutsal çıkarları için, heybetli Hindistan savaş aygıtına karşı savaş vermektedir ve bu gücü silip süpürmeye kararlıdır. Hindistan ordusu 10.10.1987'den beri 6000'den fazla Tamilli sivili öldürmüş, 800 Tamilli kadına te-

cavüz etmiş, Tamil ülkesinde milyonlarca rupi (Hint para birimi) değerinde zarara yol açmıştır.

Hindistan, Tamil ulusal sorununu Hindistan'daki ulusal azınlıklar sorununda olduğu gibi, "Özgür olmamak"tan daha kötü bir biçimde çözmeye çalışmaktadır. Hindistan'ın planlarına göre, "eyaletler meclisi" Tamil halkının Sinhal egemenliğine bağımlılığının temel taşı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu planın mimarlarına göre, eyaletler güçlerini gerçek iktidarı elinde tutan Sinhal Yönetim Başkanına devredeceklerdir. Şu andaki Kuzey-Doğu eyaletinin yöneticisi, emekli ordu yöneticisi Nalin Seneviratne'dir. Sri Lanka hükümeti Hindistan işgali altındaki doğu eyaletindeki referandumu açıkça sahtekarlığa ve hileye başvurarak yürütmüştür. Gerçek iktidar, Sinhal yönetimi tarafından atanan eyalet yöneticisinin elindedir. Başbakanın ve halk tarafından seçilen yürütme konseyinin yetkileri eyalet yöneticisinin yönetimine bağımlıdır. Eyalet meclisinin yetkileri son derece sınırlı olup, ancak pazar etkinlikleri, kooperatifler, hayvan yetiştiriciliği ve rehin komisyonculuğu gibi konularda yetkiye sahiptir. Oysa tüm bu yetkiler dahi Sinhal çoğunluklu merkezi parlamento tarafından yürürlükten kaldırılabilecektir. Eyalet meclisi, gerçekten Tamil bölgesinde devlet sömürgeciliğini devam ettirmekten ve bunu meşrulaştırmaktan başka bir işe yaramamaktadır. Üniversitelere kabul ve iş bulma-

yayılmacı politikası, Silkim, Butan, Nepal, Sri Lanka ve Maldiv adası gibi küçük devletler karşısında takındığı tavır ile çok açıktır. Güney Asya'da hiçbir devlet Hindistan'ın bu politikası karşısında özgürlüğü, saygınlığı ve güvenliği açısından tehlikenin dışında değildir. Bu bağlamda, Tamil Elam Kaplanları'nın savaşı Hindistan güçleri tümüyle geri çekilinceye ve Sri Lanka egemenliği sona erinceye kadar sürdürmektен başka bir seçeneği yoktur. Hindistan yayılmacılığı ve Sri Lanka şovenizmi her ne pahasına olursa olsun mağlup edilmelidir. Hindistan'ın, LTTE'yi imhayı ve Tamil halkına boyun eğdirmeyi amaçlayan, askeri stratejisi bozguna uğrayacaktır. LTTE askeri örgütü, bu heybetli orduyu, dünyanın dördüncü en büyük ordusu olan Hindistan ordusunu şiddetli ve gerekirse yıllarca sürececek bir savaşla bozguna uğratacaktır. Kurtuluş hareketinin bir dizi başarıları Hindistan hükümetine kararlılığımızı ve askeri güce boyun eğmeyeceğimizi göstermiştir. LTTE kadrolarının moral gücü ve disiplini ulusal kurtuluş ordusunun yenilmezliğinin güvenceleridir. Bu yüksek düzeydeki gerilla hareketi ve bu hareketin dayandığı halk gücü LTTE'yi yenilmez kılmaktadır.

Hindistan, Kurtuluş Kaplanları'nı silip süpürmeyi ve Tamil halkının başına işbirlikçileri geçirmeyi ummaktadır. Hindistan'ın gerçek amacı Tamil halkının ulusal bağımsızlık mücadelesini baskı altında ezmektir. Hindistan, Tamil halkını, terör kampanyaları ve iktidardaki işbirlikçi gruplar ve toplum karşıtı unsurlar eliyle zincirsiz köle durumuna getirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla Kuzey-Doğu eyaletlerinde askeri işgal altında seçim oyunları sahneye koymaktadır. Hindistan, eyalet meclislerinin gerçek bir güce sahip olmasını dahi istememektedir. Hindistan bu demokrasi ve seçimler maskesi ile gerçekte Tamil bölgesinde kendi egemenliğini kurmak istemektedir.

Sri Lanka hükümeti Hindistan'ın bu Tamil meclis kuruluş hamlesini ezme politikasına yardım ederek Hindistan'ın egemenliğini kurmada onunla suç ortağı olmaktadır. Sri Lanka hükümeti acınacak güçsüzlüğünün bilincinde olduğundan Ada üzerindeki kontrolünü Hindistan'ın hegemonyası altında kurmak istemektedir. LTTE büyük güçlüklerle rağmen ve gelecek konusunda açık bir görüşe sahip olarak Hindistan egemenliğine karşı Adadaki kahramanca direnen tek güçtür. Uluslararası dayanışma ve destek LTTE'nin Hindistan egemenliğine karşı bu mücadelesi için gereklidir.

Sinhal şovenizminin olağanüstü boyutlanması ve Janotha Vimukty Peremura (JVP)'nin aşırı milliyetçiliği açıkça bir kez daha göstermektedir ki, Adamızda iki halkın birlikte tek bir devlet olarak yaşaması mümkün değildir ve Tamil ulusunun bağımsızlığı soruna tek çözümdür.

Tamil Elam Kaplanları, ulusal ve anti-emperyalist savaşım veren Kürt halk yığınları da dahil olmak üzere tüm ilerici güçlerin zaferine kadar emperyalizm ve ajanlarına karşı savaşımını sürdürecektir.

Metelokên Kurdi

Bû çiroka ezimandina quling û rovi!

ÇAND • PİŞE • TORE — KÜLTÜR • SANAT • EDEBİYAT

SANAT ÜZERİNE

Materyalistler, insan iradeyle gerçekleşen olay ve olguları ele alırken doğal olarak toplumsal ve sınıfsal yönleriyle birlikte ele alıp bu temelde gerçeklerle yola çıkarlar.

Toplumsal yapının maddi koşulları, toplumun sınıfsal şekillenmesi ve sınıflar arası çelişki ve çatışmaların yaptığı etki ve yarattığı gelişmeleri gözönüne alırlar.

Yine, toplumsal yaşamda yer alan ve yaşam üzerinde önemli bir etki yapan SANATI ele alırken, sanat niçin yapılır; neden ihtiyaç duyulur; kime hizmet eder; sınıfla ilişkisi nedir vb. soruların izahı yapılmadan anlaşılabilir.

Bu temel perspektiflerden hareket ederek ben de, sanata ilişkin önceden edindiğim bilgileri, son olarak yaptığım kısa bir araştırma ile birleştirip, Berxwedan'ın Kültür-Sanat-Edebiyat sayfasında yayınlanan "Devrimci Mücadelede Sanat ve Edebiyat Etkinliği Üzerine" başlıklı konuya paralel olarak görüş ve düşüncelerimi kaleme aldım.

Kuşkusuz eksiklerim çok ve yanlışlarım olabilir. Buna rağmen konuyu ele alan değerli arkadaşların soylu çabalarına birazcık da olsa katkıda bulunabilmişsem mutlu olurum.

Kendim için söyleyeyim; şu ana kadar sanat ve edebiyat konusunu neredeyse unutmamış ve bir kenara bırakmamıştım. Değerli arkadaşların bu konuyu açmaları ilgi ve dikkatimi çekip, konu üzerinde araştırma yapmama ve konuyla tanışmama neden oldu.

Arkadaşların çalışmalarında başarılar dileyerek konuya geçmek istiyorum.

Bilindiği gibi, insan düşünen, üretim yapan sosyal bir varlıktır. Ancak insan düşünebildiği halde onbinlerce yıl doğanın verdikleriyle yetinerek yaşamını idame ettirmekle karşı karşıya kalmıştır. Uzun süren bu doğaya bağımlılık koşulları, giderek el ve beyinin yetkinleşmesinden sonradır ki, insanlar, üretim faaliyetlerine bilinçli olarak katılır. Artık insanlar doğanın kölesi olmaktan çıkıp, doğanın efendisi olmaya başlarlar. Yani artık doğanın kendilerine hazır verdikleriyle yetinmez, doğayı değiştirir. Ve kendi hizmetine sokabilme sürecine girerler.

Üretim faaliyetlerine bilinçli olarak katılan insanlar, üretimde tecrübe kazanıp, belli bir bilgi birikimine kavuşurlar. Bütün bunlar toplumsal olup, yapılan ortak üretim sonucu gerçekleşmiştir. Üretim ve sosyal ilişkiler sonucunda ortaya çıkan bilgi birikimi, insanın kültürünü oluşturur. Kültür, üretim güçlerinin gelişmişlik düzeyi ve bunun üzerinde şekillenen sosyal yaşama paralel olarak gelişir. Üretim güçleri geliştikçe kültürde de gelişme olmuş ve kuşaktan kuşağa aktararak günümüze kadar gelmiştir.

Sanat olayı bir üretim ve kültür olayıdır. Tarihsel materyalizm bakış açısıyla toplumların gelişimine bakıldığında (ki bu bilimseldir), sanatın toplumsal yaşamın bir parçası olduğu görülür. O halde, sanatın insanlık tarihi kadar eski olduğu gerçeği karşımıza çıkar.

İlkel komünal toplumda avcılık, hayvancılık ve tarım alanında çok ilkel tarzda da olsa üretim yapılır. Burada her ne kadar doğanın ağır baskıları ve üretim güçlerinde gerilik varsa da, sınıflar, sınıf baskısı ve üretim güçlerinin önünü tıkayıcı yapay (iradi) bir

etken yoktur. Üretim ve paylaşım ortak olup, yaratılan her değer tüm topluluğa hizmet içindir.

Geri ve ilkel maddi yaşamını iyileştirmek, daha yaşanılır kılmak için, insan, pratik faaliyetlerine çeşitli biçimler vererek maddi ve ruhsal duygularını, görsel ve duygusal yönden güzelleştirerek yansıtmıştır. Örneğin, ava gitmeden önce, totemleri etrafında yaptıkları dans ve ayinler, bir tempoda çıkarttıkları seslerle, avını hazırladıkları tuzağın üzerine sürmeleri ve bütün bunları resim olarak kaya duvarlarına çizmeleri bir sanat veya sanatın ilk çekirdeği olarak görülebilir.

İnsanlar maddi yaşamın olanakları içinde gelişir, güçlenir ve yoğunlaşır. Yani hiçbir insan, toplumsal yaşamın ne gerisinde üretim yapamaz düşünebilir, ne de ilerisinde. Ancak insan düşünen bir varlık olarak her zaman kötüyü, çirkini ve geriyi reddetmiş; iyiyi güzeli ve ileriyi arzulamıştır. İnsan, haksızlıklardan tiksindir, özgürlükten hoşlanır. Sanata yansıyan aslında, bu arzulanan yaşamın estetiğidir. Demek ki estetik, son çözümlemede, insanın dünyayı dönüştürme sürecinin yasalarını saptar. Estetiğin düşünsel yanı, maddi yanından ayrılamaz. Bunun bileşimi sonucu sanat olayı ortaya çıkar. Böylece sanat toplumsal yaşamla içiçe girip, yaşamın kopmaz bir parçası haline gelir. Toplumun yaşamı anlamlaştırır ve daha çekici bir tarza bürünür.

Sanatın gelişimi, toplumsal gelişmişliğe veya toplumsal gelişimin önünün açılmasına bağlı olarak olur. Önü tıkanan hiçbir olayın da geliştiği görülmemiştir. Ki hiçbir olumsuz koşul toplumsal ilerlemenin önünü kesip durduramaz. Ancak önüne ket vurabilir, gelişmesini geciktirebilir. Ama sonuçta mutlaka tıkanmada bir gedik açılır ve ilerleme başını alır gider. Örneğin, önüne baraj dikilen bir akarsuyu düşünelim; baraj akan suyu durdurur. Ama aynı zamanda da suyun birikimini sağlar. Biriken su bir gün ya aşar, ya barajı yıkar, ya da mutlaka bir yerden sızar ve giderek yatağını genişletir. İstendiği kadar barajın duvarı güçlendirilsin ve duvar yükseltsin bu böyledir. Tıpkı toplumsal olaylar gibi...

Toplumsal olaylarda da, istenildiği kadar gelişimin önü kapatılsın, vahşetin dozu artırılsın, mutlaka yeni ve ileri olan eski ve geriye galebe gelecektir.

İyiye, güzele ulaşılacak isteniyorsa (ki hiçbir insan isteyerek kötü yaşamı arzulamaz) tıkanan toplumsal gelişimin önünü açmak için bilinçli bir mücadele vermeli ve iradi bir birliği sağlamalıdır. Yani nasil olsa gelişme olacak deyip, yerinde oturarak devrimci bir anlayışa girilemez.

Gerçek olan şudur; amaca varılmak isteniyorsa pratik mücadeleye girilmelidir. Aksi takdirde "kiyamet kopar." "Kiyametini koptuğu" yerde kişi, sınıf ve toplum batır. Tarihte böylesi durumlara düşen, veya yurtlarından edilen birçok halka rastlanır.

Sınıflı toplumlarda ileriyi yönelik her türlü mücadele biçimi sınıfsaldır ve amaç, en iyi bir şekilde yaşamaktır. Ezilen sınıf için olduğu gibi, ezen sınıf için de böyledir. Sömürücü egemen sınıfın ne kadar obur olduğunu biliriz. Kazancı ne kadar çok olursa yine az bulur. Ortalıkta ne varsa hepsini ister. Her şey benimdir, herkes ba-

na çalışsın der. Türklerdeki; "Rab bana hep bana" deyimi burdan gelir. Herkesin ona çalışmasına gözü hâlen doymaz, Rab (allah) da bana çalışsın der. Yine de mutlu değildir, dünya da bana olsun der. Ve dünyayı kazanmak için savaşır. Konunun dışına çıktığım için okuyucudan özür dilerim.

Sınıflar ortaya çıktıktan sonra, sınıfsal çelişki ve çatışma da meydana gelir. Varolan çelişki ilk etapta cılız, zayıf gözükse de kendi içinde çok yönlü çelişkiyi barındırmaktadır. Ekonomiden siyasete, kültürden sanata kadar çok yönlü kavga başlar.

İlk sınıflı toplum olan köleci toplumda, köleciler servetlerini çoğaltmak için olmadık yol ve yöntemlere başvururlar. Ki bu toplumda kölenin kendisi bir üretim aracıdır, ve aynı zamanda sahibi için bir servettir.

Toplumun çoğunluğunu oluşturan köleler kendileri için ne bir ideoloji, ne bir politika, ne bir sanat ve ne de herhangi bir şey üretecek durumda değildir. Tüm direniş gözencikleri tıkanmış, bağımsız gelişmesinin önü engellenmiştir.

Atomuna kadar parçalanma ve sömürünün olduğu bir toplumda, üretim değerleri üzerinde, adil bir paylaşım söz edilemez. Hakça paylaşım olmayınca insanlar gönüllü ve severek üretim yapmaz. Ve giderek her türlü üretimde (sanat da buna dahildir) bir durgunluk başgösterir. Gelişimin olmadığı bir ortamda da kaos, bunalım ve her türden kişiliksiz insan tipleri şekillenir.

Böylesi bir ortamda yaşamaya mahkum edilen bir halktan, halk sanatı diye bir şey beklenemez. Çünkü bunalımın yaşandığı dönemler hakim sınıf (sömürücü) ideolojisinin egemen olduğu dönemlerdir ve bu arada bireycilik, ailecilik, kişisel düşmanlık, dağınıklık vb. durumlar sözkonusudur. Diğer yandan, sanat olayını toplumsal değerlerin estetik formasyona kavuşturulması olarak değerlendirecek olursak; bireyci düşüncenin hakim olduğu, bunalımlı bir ortamda, birakalım toplum için sanatla uğraşmayı, onun için düşünmek bile pek nadir olur. Burada birey daha çok beslenme, giyinme vs. günlük yaşamını sürdürmekle meşguldür. Yani sanatla uğraşacak ne zamanı var, ne imkanı var, ne de buna ortam müsaittir. Her şeyden önce sanatın gelişip serpilmesi için, asgari de olsa bir zeminin olması ve önünün açılmış olması gerekir. Bu konuda Parti Önderliğimizden yapacağımız bir alıntıyla konuya aydınlık getireceğiz.

"... Bizde devrimci faaliyet aynı zamanda devrimci sanatın da yaratılmasının zeminiydi. Devrimci faaliyetin gelişimi, devrimci sanatın doğuşunu garantiye alır... Onun ortamını oluşturur. Ve ortamı biraz da koruduğu için sanat ürünleri gelişir. Yani sanatla devrimci görevler arasındaki ilişki çok sıkıdır. Halk sanatı halkın dile gelmesidir. Halkın duyarsızlaşan etkinliklerinin tekrar duyarlı hale getirilmesidir. Göze-kulağa-düşünceye-ruha kavuşmasıdır da diyebiliriz..."

Görüldüğü gibi, maddi olarak, ruhsal olarak ve düşünsel olarak halkın tutunabileceği bir dalı, bağlanabileceği bir yerinin olması şarttır. Bu nedir? Bu vatandır. Bu onun vatanını sevmesi, bağlı olmasıdır. Gelişmeye açık bir yolunun olmasıdır. İşte ne zamanki ki-

şi veya halk, bu olgulara inanıp bağlandıysa, onu ruhta ve düşüncede yaşattıysa, o zaman atılacak her adım ve söylenecek her söz toplumsal olur. Dolayısıyla güzel ve sanatsal olur. Halk sanatında yurt sevgisi, toplum sevgisi kesinlikle temel alınır.

Bilindiği gibi, ilkel komünal toplumun sonlarında barbarlık dönemine girilir. Bu dönemde kabile, aşiret vb. topluluklar arasında yoğun çatışmalar, kavgalar ve birbirlerini köleleştirme dönemi yaşanır. Üretim güçlerinde durgunluk, toplumda kaos ve bunalım vardır.

Ne zaman ki bu bunalımlı dönem aşılırdıysa, halklaşmaya (yerleşik yaşama, köleci de olsa) geçilir.

Topluma egemen olan sömürücü güç, köle sahipleri iktidarını güçlendirip pekiştirmiş ve önemli oranda bir rahatlığa kavuşmuşlardır.

İşte sanat denen olay, gerçek anlamda bu dönemden itibaren başlar ve anlama kavuşur.

Sınıflı olan köleci toplumun ilk evrelerinde üretim güçlerinden gelişip serpilme durumu vardır. Ama her türlü gelişme, egemen gücün denetiminde ve ona hizmet temelinde gelişir.

Bu gelişmelerin bir parçası olan sanatta da gelişme olur. Sanat olayına yönelme düşüncesi tamamen köle sahiplerinin ürettiği düşüncelerdir. Buradaki amaç; iktidarlarını güçlendirmek, sınıf çıkarlarını uzun vadeli kılmasıdır. Ve böylelikle emekçi kesimlerin hayallerinde başka dünyalar yaratıp, kendilerini güvenceye almaktır.

Kral tanrılar, çok tanrılı din ideolojileri halkın yaşamına damgasını vurur. Geliştirilen sanat ve sanatsal çalışmalar bunlar tarafından kendi çıkarları için yapılır.

"Köleci toplumda bir avuç köle sahibi arasından da çıksalar, bireyler son derece önemli gelişmeler sağlarlar. Kendilerinden sonraki toplumun gelişiminde önemli roller oynamayacak olan üretim güçleri, devlet aygıtı, bilim ve sanatlar geliştirilir. Egemen sınıftan gelen bir avuç azınlık tüm bu işlerle uğraşır. Ancak toplumun maddi ve entellektüel üretimini egemenlik altına alan köle sahipleri sınıfı, ezilen sınıf ve tabakaların entellektüel gelişmelerine ket vurdu. Köleci toplum özellikle Yunanistan ve Roma'da doruğa çıkan görkemli sanat eserleri, astronomi, matematik, felsefe, hukuk vb. alanlarda üstün bir uygarlık yaratmasına rağmen, yine de başta köleler olmak üzere, ezilen sınıf ve tabakaların yeteneklerinin mezarlığıydı." (Kürdistan'da Kişilik Sorunu Devrimci Militanın Özellikleri ve Parti Yaşamı, sayfa:30)

Halkın maddi ve ruhsal durumu ise, hayal ettikleri, arzuladıkları dünyaya ulaşmak ve orada rahata kavuşmak istemi biçimindedir. Tanrı krala, heykel tanrılara tapmış; her türlü hizmeti ve ibadeti, saygı törenleri ve merasimleri yaparken aslında hayal ettiği ortama kavuşmak için yapmıştır. Hatta, hayal ettiği yaşamı sık sık folklor, müzik, resim gibi sanatsal nitelikli çalışmalarla dile getirerek ruhsal dünyasını renklendirmiştir.

Bütün bunlar ruhen de olsa, mevcut yaşamlarını biraz daha yaşanılır kılmayı sağlamak içindir. Fakat bir türlü hayal ettikleri cenneti bulamazlar. Hele hele ü-

retim ilişkilerinin giderek gerileştiği, insanların aslanlara parçalandığı, yaşamın çekilmez olduğu bir dönemde, her aşanda olduğu gibi sanat alanında da bir duraklama yaşanır. Ne zaman ki daha ileriyi temsil eden feodal bir sınıf ortaya çıkıp, gelişmenin önünü açma ve bu yönlü mücadeleye koyulduysa, işte o zaman sanatta da bir gelişmenin olduğunu görüyoruz.

Feodal beylerin öncülüğünde oluşan yeni düzen, feodal devlet biçiminde şekillenir. Burada da sanat ve her türlü üretim, devlet erkini ellerinde bulunduran, padişah, kral ve derebeylere hizmet temelinde gelişir. Mimari yönden mükemmel birer sanat eseri olan saraylar, şatolar, kilise ve camiler, sanat yönünden bugün bile göz kamaştırarak güzelliğindedir. Bütün bunların kimler için ve hangi amaçla kullanıldığı bilinir. Edebiyat, müzik ve folklor da önemli gelişmeler sağlar. Örneğin; İslamiyet ilk ortaya çıktığında, edebiyata ağırlık verilir. Köleciliğe karşı toplumsal birliği sağlamak için sanatsal çalışmalara yoğun bir ihtiyaç vardır. Özellikle edebiyattaki şiirsellik kölelerin duygularını okşamış ve kendilerine maddi olarak da eskiye oranla çok daha iyi bir yaşamı, bu dönem sağlamıştır.

Geliştirilen müzik ve folklor yine feodal beye hizmet temelinde gelişir. Örneğin; tarlada çalışırken koro halinde söylenen müzik, emeğin verimini arttırmada önemli bir rol oynamıştır. Yine müzikte dile gelen tüm sözler, hep ağayı methedici ve onun güçlü olduğunu gösteren anlamlarla doludur. Ama her şeye rağmen tüm bunlar her ne kadar emekçilerin maddi yaşamında köklü bir değişiklik yaratmıyorsa da, manevi yönden yaşamlarını renklendirmiş ruhen de olsa onların yaşama bağlanmalarını sağlamıştır.

Daha sonra üretim ilişkilerinin gerileşip üretim güçlerinin ilerlemesinin engellendiği feodal toplumun sonlarına doğru toplumda kaos ve bunalım doruğa çıkar. Avrupa feodalizminin koyu bir şekilde yaşadığı, halk adına söylenen tek bir sözün, atılan ufak bir adımın engizisyon mahkemelerinde acımasızca yargılandığı bilinir.

Artık üretim ilişkilerindeki gerilik, sanat vb. toplumsal dinamiklerde tıkanmalara yol açar. Ta ki toplumun bağrından yeni üretim ilişkileri filizlenene kadar bu böyle devam eder.

Yeni filizlenen üretim ilişkilerinin içinde sanatın tohumları ekilir. Ve ilk dönemlerde bilinen rönesans dönemi yaşanır.

Bu dönemde sanatta önemli gelişmeler katedilmiştir. Özellikle edebiyat, müzik ve folklor yanında tiyatro sanatı da bu dönemde sistemleştirilerek ileri düzeye vardırılmıştır.

Bütün bunlar yapılırken, yeni güçlenmekte olan burjuva sınıfının denetimi ve eliyle yapılmaktaydı. Feodalizmin ağır baskı koşullarından, koyu karanlık ortamından kurtulup, biraz daha özgür ve daha aydınlık bir ortama kavuşmak, doğal olarak emekçilerin de işine geliyordu. Bunun için emekçiler, kısmen de olsa özgür yaşamına, "burjuva sınıfının çıkarlarına bile olsa" estetik bir formasyon vererek, özellikle manevi alanda kendilerini mutlu kılmışlardır.

Kapitalizmin ilerici olduğu dö-

Devamı 19. sayfada

Sanat üzerine...

Baştarafı 18. sayfada

nemde birçok ünlü ressam, müzik ustaları; Viktor HUGO ve Balzac gibi ünlü edebiyatçıların ve sanatçıların yaşadığı bilinir.

Sınıflı toplumların sonuncusu olan kapitalist toplumda giderek sermaye birikimi sağlanır ve egemen sınıf olan burjuvazi, ilk dönemde ulusların yaratıcısı ve önderi durumundayken bu sefer halkların yok edilmesinde önder rolü üstlenir. Ve gerici, çağdışı bir konuma düşer. Ancak buna karşı oluşan ilerici çağdaş işçi sınıfı, kendi sınıf bilincine varmış, kendisi için mücadele ve kurtuluş yolunu bulmuştur.

İşçi sınıfının savaşımlı, nihai olarak sınıfsız, sömürsüz, her türlü kötülükten ve her türlü çirkinliklerden arınmış, tertemiz, güzel bir dünya yaratmak içindir. Onun için, yaptığı her hareket, verdiği her türlü mücadelenin özü ve biçimi böyle güzel bir dünyaya ulaşmak içindir. Dolayısıyla, özü böyle olan bir mücadelenin, sanatsal yönü de çok ileri düzeyde olur. Artık halkın tarihten beri arzuladığı ama bir türlü ulaşamayıp, hep hayalinde yaşadığı dünyaya varmanın yolu ve ortamı doğmuştur.

Bu dönemlerde işçi sınıfı önderliğinde dünyanın birçok yerinde halk savaşı verilmiş ve halk savaşının teorisi ve pratiği bir sanat haline getirilmiştir. Öyle bir sanat ki, her yanı özenle işlenir ve yaşamın kendisi sanatsal olur.

Üretim güçlerinin önünün sıyrılsız olarak açık olduğu, insan unsuruna verilen önemin hadsafhada olduğu ve her şeyin insanın mutluluğu için olduğu komünist toplumu, konunun fazla uzamaması için yazmaya gerek görmedim.

Biraz da Kürdistan toplumunda sanatın gelişimine bakmakta yarar vardır.

KÜRDİSTAN TOPLUMU

Köleciler Asur İmparatorluğunun

yıkılmasından sonra, Medler 60-70 yıl kadar bağımsız kaldığında, yaşamın çeşitli alanlarında nicel bir takım gelişmeler katetmişler. —Toplumlar tarihinde 60-70 yıl çok kısa bir zaman sürecidir.—

Perslerle girişilen savaşta yenilgiye uğrayan Medler ve daha sonra devamı olan Kürtler o zamandan bu yana sürekli yabancı güçlerin işgal ve istilasına maruz kalmışlardır.

Sırasıyla ele alacak olursak, Persler, Ermeniler, Helenler, Romalılar ve Bizanslılar gibi köleci devletler, daha sonra da Araplar ve Osmanlıların istila ve işgal olayları olmuştur. Adı geçen işgalci güçler Kürdistan zeminini kendileri için bir savaş alanı haline getirmişlerdir. Kürdistan'da onyıllarca aralıksız süren yabancı devletlerin birbirleriyle savaşları olmuş, Kürtlerin yarattığı tüm değerler talan ve yağma edilmiştir. Kürtler, düşmana köle olmaktan ve düşman çizmeleri altında çiğnenmekten dağlara çekilip doğa koşullarının her türlü zorluğuna rağmen yaşam kavgası verirler.

Arapların gelişi her ne kadar köleciliği tasfiye ediyorsa da, Kürtlerin 200 yıl kadar kopkoyu, karanlık bir ortamda yaşamasını da beraberinde getirmiştir.

Görülüyor ki, yaşamın çekilmez olduğu, yaratılacak herhangi bir değer her an viran olacağı kaosu bir ortamda, Kürtlerin sanat yönünden bir gelişme sağlamaları mümkün değil.

Ancak 11. ve 16. yüzyıllar arasında Kürdistan'a yönelik dışarıdan gelecek herhangi bir tehlike yoktur. Ve bu dönem Kürtler için bir rahatlama, bir gelişme dönemi olur. İşte bu dönemde üretimdeki gelişmeden tutalım da devlet örgütlenmesine kadar birçok alanda gelişmelere rastlanır. Sanatsal çalışmalara ağırlık verilir, egemen olan feodal beylerin çıkarına hizmet temelinde de olsa bu yönlü

bir faaliyetliliğe girilir.

Toplumsal gerçekliğimize baktığımızda, Kürtlerde yazı dilinin gelişmediği bilinir. Onun için Kürtlerde Kürt diliyle yazılmış yazılı edebiyata ve herhangi bir esere rastlanmaz. Daha çok sözlü edebiyata ağırlık verilmiştir. Sözlü edebiyatla dile getirilen hikaye, masal ve halk türkülleri, baştan başa feodal beyleri methedici temalarla doludur. Bugün bile klasik müziğini dinlediğimizde, söylenen her parçada, "Ağao tu ağayı, Tu mirê mirayî, tu mezinê heft gündayî..." (Ağasın sen ağasın, sen beylerin beyisin, sen yedi köyün büyüğün) türünden sözleri duymak mümkündür. Açık ki, işlenen, ağanın güçlülüğü ve büyüklüğüdür. Yine, anlatılan her masalda, bir yandan bir ağa kötü gösterilir, diğeryse iyi gösterilir.

Maddi olarak egemen gücün çıkarı doğrultusunda kullanılıyorsa da, köylü ve bundan haz duymuş; ruhsal olarak yaşama bağlanıp, ağanın himayesinde kendisini nispeten mutlu hissetmiştir.

Kürt toplumunun gelişme gösterdiği bu dönemde Fevîye Teyrani gibi halk ozanlarının, Ahmedî Xane gibi edebiyat alanında sanatsal değerler yaratan ozan ve edebiyatçıların yetiştiği bilinir. Bugünkü zengin folklorumuzun tarihi, Kürtlerin gelişme gösterdiği 11.-16. yüzyıllar arasındaki döneme dayanır. O günden buyana Kürtler, müzik ve folkloru sanatsal bir tarzda birleştirerek, estetik bir güzellik verip yaşamını renklendirmiştir.

Daha sonra Kürdistan'a yönelik Osmanlı saldırıları ve TC'nin sömürgeciliği, Kürtleri yine karanlığa boğmuştur. Yaratılan tüm değerler tahrip ve talan edilip; karanlıklarını asimile edilerek, toplumsal birleşmede rol alan tüm direnme öğelerini boğma ve yoketme başarısızdır. Bilindiği gibi, kültür-sanat gibi halkın toplumsal

değerlerinin birleştiği olgular, direnişin önemli bir halkasını oluşturur.

1970'lerin ortalarına gelindiğinde, Kürdistan ve Kürtlük adına hemen hemen hiçbir şeyin kalmadığını görürüz.

Bu tarihten itibaren Partimizin tohumlarının atıldığını ve her türlü tahripkarlığa karşı giderek gelişip mücadeleyi yükselttiğini biliyoruz. Mücadelenin gelişmesiyle birlikte sanatsal alandaki çalışmaların geliştiğini ve giderek önünün açılacağı bir ortam ve döneme hızla gireceğimizi şimdiden görmekte, kahin olmayı gerektirmez.

Artık geleneksel halk kültürü ile çağdaş sosyalist kültür giderek birleştirilip kaynaştırılmaktadır. Mücadele geliştikçe sanat ürünlerinin (müzik, folklor, edebiyat vb.) önü açılacaktır. Toplumsal birleştirici özelliği olan sanat ögesi, halkın benliğine-ruhuna kazındıkça ve özenle işlendiği zaman, ulusal bütünlük sağlar. Ve ulusal kurtuluş için —devrim için— düşmana karşı önemli bir silah olur. Devrimci mücadele sanatın önünü açar, ortamını hazırlar. Ortam hazırlandıkça, sanat gelişir ve mücadeleyi besler. Çünkü halk her alanda maddi zorluklardan kurtulmak, arzuladığı güzel yaşama kavuşmak için, tüm direnme öğelerini harekete geçirir. Yeter ki bunun yolu açılınsın. Parti Önderliğinin; "... Biz sanatın tanımını, halkın, maddi yaşam zorluklarından sıyrılmak ve onu ruhen yücelterek aşmak için gösterdiği etkinliktir biçiminde yaptık. Yani bizde sanat, maddi ve manevi yaşamın acımasızlığından sıyrılmak için özellikle bazı alanlarda yoğunlaşarak ruhta yüceleşmeyi ifade etmektedir..." şeklindeki sözleri bu gerçeğe parmak basmaktadır.

Çelik zincirlerle bağlanıp tutsak edilen emek, zincirlerinden boşandığı zaman, insanın başarı ve etkinliği gösteremeyeceği hiçbir şey yoktur. Partimizin on yıl ve özellikle Parti Önderliğimizin 15 yılı aşkın verdiği mücadelesiyle bugün halkımızın bağlı olduğu zincirler kırılmış ve halkımız birçok alanda, destansı mücadele biçimleriyle yaşama katılmaktadır.

Hasan

Komutan Mustafa ÖMÜRCAN...

Baştarafı 2. sayfada

ce kararlı giderken, yanılıya düşen yoldaşlarını eğitip aydınlatmada ise büyük bir duyarlılık ve çaba sergiliyordu.

Mustafa yoldaş, Antep, Maraş, Urfa, Adıyaman alanlarını kapsayacak mücadele alanına yönelmeden önce, bu alanları tüm yönleriyle bilince çıkarıp devrimci hedefler programına ulaşmak için grubuyla birlikte yoğun bir çaba içinde bulunuyordu. Bir yandan grubunun eğitimiyle uğraşıyor, diğer yandan da gidecekleri alanın özelliklerini araştırıp tartışıyor; mücadeleye nereden ve nasıl başlayacaklarının planlarını yapıyor ve ulaşacakları örgütsel hedefleri çizip eylem hedeflerini sapıyordu. Bu faaliyetler bütün grubu katıyor, alanı tanıyan grup dışından arkadaşların da fikirlerini alarak en zengin sonuçlara ulaşma çabası içinde bulunuyordu.

Mustafa ÖMÜRCAN yoldaş özellikle Pazarlık insanının mücadeleye çekilmesi üzerinde kafa yoruyor; düşmanın özel politikalarla yöneldiği bu alandaki politikalarının boşa çıkarılıp bu alanın ulusal kurtuluşu sağlama bir kalesi haline getirilmesi gerektiğini derinden hissediyordu. Şöyle konuşuyordu Mustafa yoldaş: "Geçmişte yurtseverliğe önemli oranda yabancılaşmış yaşandığı bu alanda 1981 yılında Besey A-

NUŞ, Battal EVSAN, Ahmet AT-LAN, Abbas DOLDUR, İsmet ÖMÜRCAN gibi devrimcilerin sergilediği direniş bir direniş geleneği yarattı. Bu geleneği geliştirmeli, yaşatmalıyız. Bu alana hakim kılnan edilgen, pasif, sorunlu, zayıf kişiliği parçalamalı; militan PKK'li tipi mutlakla yaratmalıyız. Bunun için ise, her şeyden önce kendimizden başlayıp güçlü birer örnek olmalıyız. Ancak böylelikle olumsuz, zayıf tiplerin bu alan kitesi üzerinde yarattığı tahribatlar bertaraf edilebilir ve kitleler direniş çizgisi etrafında örgütlenir. Ancak böylece düşmanın bu alanı Türkleştirme, ulusal kurtuluş mücadelemizden koparma planları boşa çıkarılabilir."

İşte Mustafa ÖMÜRCAN yoldaş mücadeleye böylesine yüce bir ruhla yaklaşıyor ve sahip çıkıyordu. Kürdistan'ın bağımsızlığı ve özgürlüğü için oynanması gereken rolü çok iyi bilince çıkarmış bulunuyor; buna layık olmanın kavgasını veriyordu. Biliyordu ki, O sadece bir şahıs değildir; şehitlerin direniş bayrağının taşıyıcısıdır. Ve bu bayrağı düşürmeden yükseltmenin yeni ellere ulaştırmanın sorumluluğunu taşımaktadır. Mustafa yoldaş 1987 Mayıs'ında, sorumluluğunu üstlendiği bir grup yoldaşıyla birlikte, Botan'ın türküsüne Maraş'ta, Adıyaman'da,

Antep'te, Urfa'da eşlik etmek için ülkeye yöneldi. Uzun bir yürüyüşün ardından nihayet mücadele alanlarına ulaşmışlardı. Ancak ihanet bir kez daha pusudaydı. Sömürgecilerin madalyalı övgüsüne mazhar olmuş, alçaklıkta sınırlanmayan faşist bir köyün sakinleri tarafından ihbar edildiler. 25 Mayıs 1987 günü sömürgeci güçlerle giriştikleri büyük bir çatışmada son mermilerine kadar savaşmış saatlerce direndikten sonra şehit düşüldüler. Son nefeslerinde yine direniş çağrı, yine Partiyeye ve halka bağlılık vardı. Mustafa yoldaş, beraberinde bulunan dört yoldaş ile birlikte Adıyaman topraklarını bir kez daha kanla sularken; geride kalanlara çağrısını tekrarlıyordu: "Düşmanın oyunlarını boşa çıkarın; ulusal kurtuluş ve bağımsızlık mücadelesi saflarında yerinizi alın; şehitlerin kanını yerde bırakmayın!"

Bu çağrı bize, size, hepimize! Şehitlerimizin çağrısına kulak verelim! Onları intikam yeminimiz yapalım! Düşmandan binlerce yıllık kölelik tarihimizin intikamını alalım! Onların dillerinde yarım kalan türküyü biz tamamlayalım; hep bir ağızdan haykıralım: Kanınız yerde kalmayacak! Adınız Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan'ın semalarında sonsuza dek yankılanacak!

Reheval

İddianame FAC savcılığına...

Baştarafı 10. sayfada

aynı ahlaksız araca sarılıyor. Türk faşizminden yalancı şahit alıyor. Aslında bu uygulamaya Gestapo yöntemi. Dimitrov (1933) davası bilinir. Gestapo bu konuda o kadar uzman ki, Yahudi kıyımında bile Yahudi alçaklar kullanılıyor...

Bir Nusret Aslan, bir Hasan Doğan kimdir? Hangisi PKK üyesi? Savcı ilkinin PKK-MK yedeği yapıyor. Anlaşılan bunlar yetmiyor, yalanlar ortaya çıkıyor, SÄPO'dan yenilerini devralıyor... Hem de yargılamama güvencesi vererek.

Bunlar da yetmiyor, piyonluğu siyasal maske altında yapanlar bulunuyor. Komkarlıklar gibi... Hangi PKK'li ya da aklı başında Kürdistan yurtseveri, Alman emperyalizminin mahkemesinde kendini halkının özgürlüğüne adayan insanlar aleyhine ifade —hem de yalan— verir. Ölüm pahasına da olsa asla. Ama bu alçaklar veriyor.

7— Bireysel suçlamalar bölünür. Bu bölümü açmayı bırakıyoruz. Zira sayfa olarak sığmaz. Tüm iddialara da malik değilim. Fakat çerçeve şu; ilk altı başlık altında sergilediğim mantık doruğa çıkarılıyor. Birçok örgüt kuruluyor; tümü

Partimizin insana kazandırdığı kişilik sanatsaldır. Kişinin düşüncesi ve ruhunun tertemiz olmasıdır. Zaten sanat, bir şeyin kaba-saba şeylerden arındırılıp, özünün biçimlendirilip güzelleştirilmesi olayıdır. Şehitlerimizin son nefeslerine kadar, Partiyeye ve Parti Önderliğine ne kadar bağlı olduklarını, bu konuda ruhlarının tertemiz katışıksız olduğunu biliyoruz. İşte bu ruhun yaratılması ve bu düşüncenin yaşamda maddeleşmesi, sanatın da kendisidir.

Bütün bunlar halkın yaşamını yaşar hale getirmesi içindir. Yani düşman halkın hangi değerini hangi alanda tahrip etmişse, halk da o sahada ona karşı savaşı geliştirir. Bütün bunlar bir savaştır. Halkın tüm yeteneklerinin bir noktada birleştirilip, en iyi, en güzel bir şekilde konuşturulmasının kendisi, gerçek anlamda sanatın kendisidir. Parti Önderliğinin; "... Sanat, halkın dile gelmesidir..." sözü konumuzu aydınlatmaktadır.

Bugün ülkemizde halk topyekün ayağa kalkmıştır. Ama, ayağa kalkıp tüm yeteneklerini harekete geçirmesinin ölü açılmıştır. Ve bu süreçte, sanat alanında büyük gelişmelerin olacağı açıktır. Tarih ve toplumbilim, bize bunu kanıtlamıştır. Daha şimdiden mücadelemizin sanat alanında hatırı sayılır derecede bir aşamaya vardığını kabul etmek lazım. Diyarbakır zindan direnişçiliği, en iyi bir şekilde nakşedilen bir sanattır. Zindanda edebiyat alanında da önemli ilerlemeler olduğu bilinir.

Yine Partimizin mücadele döneminde, folklor, müzik ve edebiyatta meydana gelen sanatsal etkinlikler önemli boyutlara varmıştır. Ayrıca yaratılan çağdaş halk sanatının yanında, birçok devrimci halk sanatçısı da yetişmiştir. Halk sanatını kendi vatanında, mücadelenin özgür ortamında ve daha güzel bir şekilde geliştirmek için yola çıkan; bu uğurda hayatını feda edecek kadar kararlı ve inançlı davranan ulusal kahraman ve gerçek halk sanatçısı SEFKAN yoldaşın mücadele ortamında yetiştiği bilinir.

Selahattin Çelik
18 Nisan 1989

Hilpişkîna me ya Biharê li bilindahiyên YEKÊ GULANÊ BI LIVBAZIYAN PÎROZ BÛ

Destpêk di rûpela dawî de bo niximandina pêşveçûnan ji tev di avê de çûn û nekarin tiştêki bikin.

Hilpişkîna me ya Biharê berdewam dike, ku li welat û derveyî welat posîdeyên mezin dabigirîne. Lédanên ku li yekitiyên artêşa dagirker, endamên hêzên taybetî û jêmayên parêzkarên gundan dikevin, dibin bîngeheke xurt ji bo civandina gelê Kurdistanê li dora têkoşîna me ya rizgariya netewî. Têkoşîna me ya bi xurtî pêşve diçe, bê bîngehiya wan îddiyên mêtîngeran ji yên weke, "Me wan xilas kir, tune kir" datîne pêşîya çavan. Nexasim di vê dema dawiyê de kargêriya şerê taybetî çirokên min, "Me wan xilas kir, tune kir, neman" li kêlekekê hiştiye. Kargêriya şerê taybetî êdî gelek baş dizane, ku zarok ji bi van çirokan xweş dikenin û derbas dibin. Baş dizane, ku êdî tu kes bawerî bi van gotinan naynin. Lewma niha dev jê berdane, ku van çirokan mina benîştê di devên xwe de bicun. Gihana koçbera ve pêşveçûnê jî, buyereke gelek pêwîst e, ku him û xurtiya têkoşîna me şani dike.

Li Dêrsimê derdorên Çîçekli êrişek çû ser karakolekê

Ji bona ku kargêriya şerê taybetî bikaribe pêşveçûna têkoşîna me ya rizgariya netewî rawestîne, serî dide çare û azîyên her cureyî. Êrdimeke welatê me, ku mêtînger bi dijwari li wir ji amadekariyên xwe birêve dibin, êrdîma Dêrsimê ye. Kargêriya şerê taybetî himêke leşkerî ya herî mezin û tûkûzbûyî, li vê êrdimê bi cih kiriye. Lê ji ber roja Yekê Gulanê, amadekariyên xwe dijwar û tundtir kir û serî da her çareyekê.

Kargêriya şerê taybetî, ku dizane hêzên me yên rizgariya netewî ji ber piroziyên Yekê Gulanê wê dest bi livbaziyan bikin, li dora saziyên taybetî, karakolan û baregehên leşkerî hejmara hêzên parastinê zêde kir. Bi vi awahi kargêriya şerê taybetî dixwest pêşîya livbaziyan bigire û hemû hazîriyên xwe li ser bîngeha rawestandina bizava hêzên me yên rizgariya netewî birêve bir.

Lê bili amadekariyên dijmin ên tund, yekitiyeye ARGK li gora naveroka cejna Yekê Gulanê lédaneke mezin li dijmin xist. Lédana li dijmin keti, li êrdimeke ku dijmin amadekariyên xwe kiribû, xwe şani kir. Roja Yekê Gulanê yekitiya ARGK avêt ser karakola Çîçekli ya li êrdîma Dêrsimê. Dijmin rasti hundabûnên mezin bû. Di vê êrişê de heft serbaz hatin kuştin û 10 jî bi xedari birindar ketin. Di encama êrişê de yekitiya ARGK bê hundabûn vegeheriya baregeha xwe.

Di demekê de ku dijmin tedbirên mezin ji xwe re birêve biribû, bi livbaziyeke çalak û jêhatî, êriş li dijî karakolê pêkhat. Ev rasti disa bû îspatek, ku hima leşkerî ya ARGK xweş xurt buye û pêşve ketiye.

Li Dêrsimê navçeya Zerenik du xaniyên gilikaran hatin şewitandin

Wekê tê zanin avahiya sixur, guhbel û gilikaran li pêşîya têkoşîna me ya rizgariya netewî çeper û diwarên mezin dirisene. Livbaziyên ku li dijî ve avahiye

tên pêkanin, ji bo ji holê rakirina van çeper û diwaran, pêşveçûnên pêwîst bi destê me ve anîne.

Dijmin bi şeweyeke berfireh giraniya xwe dide avahiya sixur û gilikaran, pêşemîn ji li êrdîma Dêrsimê kargêriya şerê taybetî ku nikare parêzkariya gundan pêşve bibe, serî da rêxistinîkirina avahiya sixur û gilikaran. Dijmin, li hinde deran ji xwe re hinde gilikaran peyda kiriye û destpêkiriye, ku van gilikaran li dijî têkoşîna me ya rizgariya netewî bikarbîne.

Gerillayên ARGK jî, ji bo pûçkirina vê leyistoka dijmin, dest bi xebatên bangeşî, razîkirinê û tirsandinê yên dorfireh kirin. Xebatên pêşmergeyên ARGK hikarî û posîdeyên berfireh derxistin rê û leyistokên dijmin ji xweş hatin şikandin. Di vê dawiyê de li navçeya Zerenikê pêşmergeyên ARGK du xaniyên sixur û gilikaran şewitandin û bi vi awahi bang li gilîkar û sixuran kirin. Herweha yekitiya ARGK bi ve livbaziya xwe careke din şani kir, ku bêbextî û welatfiroşî tu caran bê tewan naminin.

Pêtên livbaziyên rêz bi rêz li Dihê

Ji roja Yekê Gulanê pêve, li derdorên navçeya Dihê (Eruh) gelek livbazî li dût hev hatin pêkanin. Roja Yekê Gulanê pênc serbazên endamên hêzên taybetî û "üstegmen"ek, roja didoyê Gulanê serbazek, roja sîsiyê Gulanê serbazek, roja çarê Gulanê serbazek, roja heştê Gulanê serbazek, roja nehê Gulanê gelek serbaz hatin kuştin û gelek jî birindar ketin. Hejmara birindaran gelek bilind e. Di domana van livbaziyên berfireh de, du têkoşerên ARGK ên qehreman jî şehîd ketin.

Roja Yekê Gulanê gerillayên ARGK rîya Dihê û Beronî (Findîkê) jî bo çuyin û hatina tomoşîlan girtin. Hemû mekînan dihatin û diçûn rawestandî, li wan gerîyan û seh kirin. Kontrola kesbûnê jî birêve birin. Hejmara yekitiya ARGK li ser pêncî kesî bû. Gava yekitiya ARGK barikatan li ser rê dani, heft minibus û gelek mekîneyên din ji rawestand.

Piştî kontrola kesbûnê pêşmergeyan pênc endamên hêzên taybetî ji rêviyan cuda kirin. Pêşî wan girtin û tevli xwe birin. Di encama danîna barikatan û sekinandina mekîneyan de, komeke xilbe ji rêviyan kom bûbû. Yekitiya ARGK axiftîneke dorfireh ji bo rêviyan çêkir û agir berda çar minibusan. Piştî qedandina livbaziyê pêşmergeyan, her pênc endamên hêzên taybetî tevli xwe birin. Ev pênc kes bi şeweyeke berfireh hatin pirsyar kirin. Di dawiyê de derkete holê, ku tewanbar û gunehkarên mezin in. Lewma ji toleya (cezaya) ku maf kiribûn, girtin. Her pênc endamên hêzên taybetî, bi ber û gulleyan bi mirinê hatin ceza kirin.

Yekitiyên artêşa mêtînger, ku bi livbaziyeke paşê agahdar bûn, operasyoneke dorfireh anin ser êrdîma ku livbazi li wir pêkhatibû. Hêzên ARGK, li gelek daran mayin vegirtibûn. Gelek serbazên dijmin, ku li cihê operasyonê pêl mayinan kirin, mirin an jî birindar ketin. "Üstegmen" Omer Mavi, ku pêl mayinê kiribû û bi xedari birindar ketibû, paşê mir. Bi vi awahi di yek rojê de dijmin rasti lédan û hundabûnên rêz bi rêz bû.

Roja didoyê Gulanê yekitiyên artêşa dagirkerên Tirk operasyonên xwe berdewam kirin. Yekitiyên taybetî yên bi hezaran serbaz anin derdorên Dihê û Beronî. Li kêleka wan jî, hinde hêzên taybetî yên din ji tevli balafir û helikopteran dest bi operasyonên dijwar kirin. Komutanê parastina êrdimê yê li bajarê

Sêrtê Erdînc Tûre û Komutanê Alaya Cendirman Albay Temel Cingoz, serokatiya operasyonan kirin. Bili hemû keftülefîtan, mêtînger nekarin xwe jê xilas bikin, ku lédanên nuh negirin û nexwun.

Yekitiyên ARGK xef û kemin danin pêşîya yekitiyên artêşa dijmin ên derketibûn operasyonan. Hêzên dijmin ketin bin barana reşandina ber û gulleyên ji aliyê hêzên ARGK. Di encama şerê dijwar de serbazek hat kuştin û gelek jî birindar ketin.

Roja sîsiyê Gulanê şerêki duwemin derket. Di vi şerî de leşkerek mir gelek jî birindar ketin. Roja çarê Gulanê serbazek din jî ber mayinan mir û gulleyên ji Gulanê serbazek din jî hêzên mêtîngeran pêl mayinê kir. Herweha çendek jî bi xedari birindar ketin. Di navbera gundên Donerdever û Dadakli li navçeya Dihê gelek mayin hatibûn vedan. Ji ber ku serbazên artêşa mêtînger dût hev pêl mayinan kirin û gelek hatin kuştin, artêşa dagirker kete nava xof û tirsê. Her di wê rojê de, roja heştê Gulanê şerêki derket. Di şer de serbazek din hat kuştin. Ev şer li nêzîkî gundê Tûnekpînar navçeya Dihê çêbû û lédanên mezin li hêzên dijmin hatin xistin.

Livbaziyên xef û keminan ên ku li dijî yekitiyên dijmin hatin bikaranin, ruxîna di nava rêzên dijmin de lezandin. Tevli vê, mêtînger bi şeweyeke pêwîst delîva tevgerandin û livandina xwe ji hunda kirin.

Li derdorên navçeya Dihê şerêki mezin jî roja nehê Gulanê çêbû. Li gundê Akdîzgin qopaniya Beronî navçeya Dihê ev şer derket. Bili hima dijmin a mezin, di şerê derketî de, yekitiya ARGK xweş zani ku lédanên mezin li dijmin bixe. Lê heya niha nûçe û saloxên ronî li ser ve pozberiyê hin negihane me. Tê gotin ku hejmara kuştî û birindarên dijmin gelek bilind e. Di vi şerî de du şervanên ARGK ên bi nirx û heja jî şehîd ketine.

Li Çelê şeş cerdevan hatin bê çek kirin

Li derdorên Pinyaniş-Sêvê li navçeya Çelê şeş cerdevan (çete) hatin bê çek kirin. Yek ji cerdevanan, ku gunehên wî ronî derketin holê, bi mirinê hat ceza kirin. Ev cerdevan, tevli gelek operasyonên leşkerî bûbû û rê şani mêtîngeran dikira.

Cezakirina vi çeteyê ku li derdorê xebat ji bo pêşvebirina cerdevaniyê pêşve dikir, şahiyek li ba gelê me jî birêve bir. Gelê me disa bi çavê xwe dit, ku ew kesên çek li dijî birayên xwe hildigirin, tu caran nayin efu kirin û herdemê wê bersiya xwe bigirin. Ev buyer jî, ji bo ve rastiyeke bû nimûneyeke zelal û ronak.

Yekitiya ARGK dest dani ser çekên cerdevanên din. Herweha bala van cerdevanan jî kişand, ku li kêleka dijmin çek li dijî birayên xwe ranekin û dev ji vi karê xwe berdin. Piştî ku van kesan sozdan, ku disa nema alîkariya dijmin dikin, yekitiya ARGK jî wan disa berda.

Li Berwarî û Şîrnexê gelek kes xwe gihandin ARGK

Roja 26'ê Nisanê li gundê İkiçezce navçeya Şîrnexê bêbextekî ku cerdevani dikir, bi mirinê hat ceza kirin. Ev

cerdevanê ku ji demeke dirêj bû, bang li wî dihat kirin, ji ber ku dev ji kirinên xwe berneda, di dawiyê de giha bersiva xwe ya ku maf kiribû.

Li derdorên Şîrnexê û Berwarî, bi şeweyeke dorfireh, xortên Kurd xwe digihînin nav rêzên ARGK. Ev tevlibûnên nav rêzên ARGK li Şîrnexê û Berwarî, encameke ronî ne ji bo pêşveçûnên Hilpişkîna me ya Biharê.

Li Şîrnexê biqasî 10 xortên Kurd xwe gihandin ARGK. Di van rojên dawiyê de jî, ji gundê Erkent navçeya Berwarî sê xortên Kurd xwe gihandin hêzên şoreşê.

Ji êrdimên welatê me yên din jî, tevlibûnên nav rêzên ARGK berdewam dikin. Ciwanên Kurdistanê bi lez diherikin nav rêzên artêşa xwe ya netewî û cihên xwe di nava rêzên têkoşîna rizgariya netewî de digirin.

Roja pêncê Gulanê yekitiyeye ARGK çû gundê Sarîdallî navçeya Şîrnexê. Li vi gundi xortekî tevli rêzên xwe kir. Yekitiya ARGK her di ve livbaziyeke de civînekê jî bi armanca bangeşiyê jî bo gundiyan çêkir. Gundiyan gundê Sarîdallî piştigirî û dilxweşiyeye gelekî mezin şani kirin.

Êrişek li Cizîra Botan pêkhat

Roja nehê Gulanê êrişek çû ser malbateke sixur li navenda bajarê Cizîra Botan. Pêşmergeyan avêt ser xaniyê malbata nandoz û sixur. Ev malbata sixur, xebatên dorfireh kirina gemari û bê chlaqiyê jî birêve dibir. Lewma ev êriş li dijî ve malbata sixur, posîdeyên mezin dagerand û dilê gelê me jî xweş kir. Di encama vê êrişê de, sê kesên ku di xênî de bûn, bi xedari birindar ketin.

Li Hezexê cerdevanek bi xedarî birindar ket

Li gundê Barîmê navçeya Hezexê livbaziyeke li dijî cerdevanekî hat bikaranin. Livbazi li derveyî gundê çêbû û cerdevan tevli birayê xwe bi xedari birindar ket.

Bili hemû bangên ARGK, ev cerdevan karê xwe mîna karekî berdewamî pêşve dibir û dev ji welatfiroşiyê, bêbextiyê û ixanetê bernedida. Niha ji cezaya mirinê ku mafî kiriye xilas bû, lê heke vi karê xwe berdewam bike û dev ji serhişkiya xwe berneda, careke din wê bersiva xwe bi mirina xwe bigire. Ji ber ku di rewşeke wilo de, tu kes nikare wi ji mirinê xilas bike.

Li Qilaban mayinek li ser rê hat vedan

Li ser rîya gundê Ortabax navçeya Qilaban yekitiyeye ARGK mayin veda. Bi ve livbaziya vedana mayinan yekitiya ARGK, lédanên mezin li dijmin xist. Yekitiyeye dijmin ji ser mayinên ku yekitiya ARGK vedabû, derbas bû û mayinek peqî. Gelek mirî û birindarên jî yekitiya dijmin hene. Weke nûçeyên gihan me, eşkere dibe, ku hejmara hundabûnên dijmin pir bilind e.

Livbaziyeke li navenda Şîrnexê

Hêzên ARGK li navenda navçeya Şîrnexê narinçokekê (bombeyekê) avêtin mala sixurê bi navê İsmail Kuran, ku parêzkariyê dikir. Berî niha hêzên ARGK gelek caran bang li vi sixurî kiribûn, lê wi di karê cerdevaniya xwe de serhişki kir. Bi livbaziya ve dawiyê cara dawî bang li wi hat kirin, ku dev ji

bêbextî û ixanetê berde.

Ev livbazi bi armanca banga dawî hate birêve birin. Lê vi xayinî û hemû parêzkarên gundan xiste nava tirs û xofeke gelekî mezin. Ev bêbext bawer dikir, ku destê hêzên ARGK nagihîne wî, ji ber ku ew di navenda bajarê de rûdinişt. Lê bi livbaziya pêkhati carek din xweş hatin hişyar kirin, bi şeweya ku hêzên ARGK dikarin çî bikin. Weke nûçeyên gihan me, eşkere dibe, ku piştî ve livbaziyeke tirsê parêzkarên gundan gelek mezintir û kûrtir buye.

Êrişek çû ser gundê Ayvalik navçeya Elkê

Li gundê Ayvalik navçeya Elkê êrişek çû ser mala keyê (muxtare) gund û malên du kesên din, ku sixurî û ceştiyî bo dijminên dagirker dikiran.

Di ve livbaziyeke de xaniyên bêbextan bi tevayî hatin hilweşandin. Hêzên ARGK berî niha bang li wan welatfiroşan kiribûn, daku hevxeatkarîya dijmin nekin. Lê ev bêbext dev ji karên xwe yên gemar bernedan. Lewma êriş çû ser malên wan. Ev livbaziya li dijî van hersê celeşan, tirs û xof berda hinavên cerdevan û sixuran. Ji tirsê mirina xwe hemû bêbext û parêzkar ji kûraniyên dilên xwe ketin nava tivanca tirsê. Disa hat şani kirin, ku hêzên ARGK tu sixur û welatfiroş, bê bersiv û ceza nahêlin. ■

PÎROZIYÊN NEWROZÊ BI GIYANA BERXWEDÊ TIJÎ ŞAHÎ Û DILXWEŞÎ NE

Destpêk di rûpela dawî de

beşdarên gihandin baniyan. Axiftinên rêzani û konevani bi zimanên Tirkî û Almanî hatin çêkirin. Komeka govendê ya ku ji Almanîya Rojava bajarê Frankfurtê hatibû û du komên govendê ji Avusturya, yek a zarokan û yek a mezinan, leyistokên renga-reng leyistin. Naveroka şanoya pêşkêş buyi, li ser "Berî dirokê Newroz û bikaranîna Komara Tirk ên niha" bû. Beşdar bi bal şano temaşê kirin û gelek tiştê jin bûn. Helbest, dirûşme û axiftinên ajitasyonê yên ji aliyê **Hozan Şiyar** û zaroka heşt salî **Sebahat**, birê bernameyê yên xweş bûn. Şeva cejna Newrozê bi kilam û govenda "APO hate Hilwanê" dawî bû.

Stuttgart-Almanya Rojava: Şeva berxwedanê ya cejna Newrozê roja 25'ê Adarê li bajarê Stuttgartê piroz bû. Bi beşdarbûna bêhtirî 1500 kesan, pirozî gelek bi şahî derbas bû.

Bernameya piroziyê bi silava ji bo şehidan destpêkir. Bi bernamêyê taybetî maneya Newrozê hat hilimandin. Koma stranên a ji 30 kesan, xoşxaneyên şoreşgerî xwend. **Hozan Seyîdxan, Koma Jiyan, Hozan Şiyar, Koma Serkevîtin û Koma Berwedan** tevli birê mûzîkê yê bernamêyê bûn û gelek stranên xweş xwendin. Stran, şahiya beşdarên bilindtir kirin. Komeka govendî jî, ji bajarê Bonnê hatibû û govendên gelêrî pêşkêş kir. "Li ser maneya Newrozê bi sê zimanan axiftin çêbûn. Bili mesajên hatibûn şevê, du mesajên jî girtigehan ji hatin xwendin, ku **Dursun Ali Kûçûk** û **Îrfan Güler** jî girtigehên li Tirkîyê û Kurdistanê şiyandibûn. Mesajên herdu dilîyên şer bi bal hatin guhdari kirin û mesajê wan bo pîroz kirina cejna Newrozê, bûn bîngehekek ji bo şahî û dilxweşîya hemû beşdarên. Şadimaniya piroz kirina cejna Newrozê bi govenda "APO hate Hilwanê" giha dawîya xwe.

Den Haag-Hollanda: Roja 1'ê Nîsanê cejna Newrozê li bajarê Den Haag piroz bû. Bêhtirî 1600 kes beşdar bûbûn. Hinde derdoran gili li ser piroz kirina cejna Newrozê kiribûn û polisên Hollandî jî, bi hiceta vê giliyê welatperwerên Kurdistanê aciz kirin û serî dan pikolîyên babêti. Polîsan, bi hiceta "parastinê" demêke dirêj nehiştin, ku girsên gel derbasî eywana piroz kirinê bibin. Girsên gel jî li hemberê lîva polîsan dest bi dirûşman kirin û wan protesto kirin. Bili hemû xebatên derxistina zehmetîyan, cejna Newrozê bi şahî hate piroz kirin.

Bernameya şevê bi silava biranîna şehidan destpêkir. Wekê tê zanin roja 1'ê Gulanê, herweha sersaliya **Berxwedana Bagokê** ye. Li Den Haagê Newroz, di vê roja şersaliyê de hate piroz kirin. Bi vi awahî naveroka şadimaniya cejna Newrozê bêhtir dewlemend bûbû. Di şevê de rêhevalêkî, ku tevli Berxwedana Bagokê bûbû axiftinêk çêkir. Axiftina wî bersiva xwe bi çepikan û dirûşmeya "Bijî berxwedana me ya li Bagokê" girt.

Di birê çandî yê bernamêyê de pêşî koma stranên, xoşxaneyên şoreşgerî xwend. Paşê **Hozan Şiyar, Hozan Zinar, Hozan Seyîdxan, Hozana Zozan, Hozan Xemgin, Koma Zilan** û **Koma Berxwedan** stranên berxwedanê xwendin. Bi şanoyekê jî Newroz û têkoşîna şoreşgerî hatin zimên.

Ali Haydar Kaytan, Dursun Ali Kûçûk, Îrfan Güler, Yekitiya Rewşenbîrên Welatparêzên Kurdistan-YRWK, Yekitiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan-YXWK jî bajarê Bochumê Almanya Rojava û rêxistina bi navê EKİM, mesajên xwe gihandin şeva cejna Newrozê.

Şadimaniya Newrozê li Den Haagê jî destpêkê heya dawiyê bi şahî derbas bû û bi govenda "APO hate Hilwanê" dawî bû.

Hannover-Almanya Rojava: Şadimaniyêke piroz kirina cejna Newrozê jî li bajarê Hannoverê hatibû dirust kirin. Nêzîkî 2000 welatperwer û demokrat beşdarî şeva Newrozê bûbûn.

Şadimani gelek zinde û bi bizmîti çêbû. Ji sala par bêhtir, şadiyêke gelek mezin di şeva Newrozê de hebû. Bi vi awahî û xurtî piroz kirina cejna Newrozê, bû lédanke ku li derdorên dijimini keti.

Komên govendê jî gelek êrdimên Kurdistanê leyistokên folklorî pêşkêş kirin. Hozan û grubên mûzîkê stranên gelêrî yên şoreşgerî xwendin. Axiftinêke ramyarî bi sê zimanan çêbû û mane û pêwîstiya Newrozê, pêşveçûnên politîkî yên ve dawiyê di axiftinê de hatin nixrandin.

Dilxwazên Toplumsal Kurtuluş, Av. Dev-Genç û TKP-B mesajên piştigiriyê gihandin cejna Newrozê.

Cejna berxwedanê Newroz, tevli govenda "APO hate Hilwanê" bi şahî û serbilindî dawî bû.

Braunschweig-Almanya Rojava: Li vi bajarê Almanya Rojava yê piçûk ku nêzîkî bajarê Hannoverê ye, roja 7'ê Adarê cejna Newrozê bi şadimaniyêkê hat piroz kirin û bêhtirî 400 welatperwerên Kurdistanê û demokratên ji gelên din beşdar bûbûn. Gelek xwendevanên Filistinî û bêhtirî 50 demokratên Almanî bi armanca hevkarî û piştigiriyê hatibûn cejna Newrozê. Newroz bi giyanêke internasyonalîst û şahî piroz bû.

Hozanên xwecih ên welatparêzê helbest û stranên şoreşgerî û berxwedanê pêşkêş kirin. **Koma Amed** jî govendên Kurdî yên çê û xweş da temaşê kirin. Di şevê de, bi sê zimanan axiftinê konevani û rêzani jî çêbûn. Herçûqasî cara yekemî bû, ku li vi bajari Newroz dihat piroz kirin jî, cejna Newrozê bi şeweyêke xurt, serketî û çalakî derbas bû. Hemû beşdarên hatibûn şadimaniyê bi dilevîni û dilxweşî veşerîyan malên xwe. Bi lîva xwe şani kirin, ku wê bêriya şadimaniyên ve nolê bikin.

Atina-Yewnanistan: Roja 5'ê Adarê cejna Newrozê li paytextê Yewnanistanê bajarê Atina piroz bû. Nêzîkî 300 kesan, beşdarî şadimaniya cejna Newrozê bûbûn.

Bername bi koma stranên destpêkir, ku endamên komê tev bi cilên leşkerî bûn. Paşê **Koma Munzur** stranên berxwedanê xwend û şahî di nava beşdarên de gerand. Koma folklorî jî bi muman, ku agirê Newrozê tanin zimên, dest bi bernamêya xwe kir û govendên babêti pêşkêş kir. Stranên **Hozan Armanç** şahiya piroziyê mezintir û zêdetir kirin. Axiftina konevani û helbesta "Merheba Çiyayê Gabarê!" bersivên xwe bi çepik û dirûşman girtin.

Dilxwazên SVP, THKP-C (Acilçiler), TKP-B û Devrimci Kurtuluş jî, bi armanca hevkarîyê hatibûn şadimaniya cejna Newrozê. Mesajek jî, ji Partiya Komunista Yewnanistan a Hundurî giha cejna Newrozê, ku 20 endamên komîteya navendî yên ve partiyê imze kiribûn. Piştigirîya xwe ji bo Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanê anîbûn zimên. Bili van rêxistinên dost, ku hevkarîya xwe danin holê, herweha gelek abukat, serleşkerên teqawut bûne, mamhosta û mihendisên Yewnanî û gelek demokratên Yewnanî yên din jî tevli şadimaniya cejna Newrozê bûn. Bili kêmasiyên teknîkî, piroziya cejna Newrozê gelek bi şahî derbas bû.

Lozan-Swis: Di şadimaniya cejna Newrozê ya li bajarê Lozanê welatê Swis de Peymana Lozanê hat pirsyar kirin û mehkum kirin.

Cejna Newrozê li vi bajari roja 8'ê Nîsanî piroz bû û nêzîkî 4000 kes beşdarî şevê bûbûn. 4000 mirov bi yek dengî bangin, ku **Peymana Lozanê** napejirin, ku di sala 1923'an de bûbû

bîngeha bêhtir perçe kirina Kurdistanê. Di sala 1923'an de bi vê peymanê Kurdistan li ser maseyêke ameliyate hatibû razandin û perçe-perçe hatibû leva kirin. 4000 mirovî bi bangina xwe eşkere kirin, ku ev peyman ne mafdar û meşrûye. Ji ber vê yekê cejna berxwedanê, şadimaniya Newrozê ya li bajarê Lozanê xwediyê pêwîstiyêke mezin û buha bû. Nexasim bili hemû keftûlaftên polîsan, ev livbaziya girseyî nekari bê rawestandin.

Şeva berxwedanê Newroz, bi silava biranîna şehidan destpêkir. Komên stranên xoşxaneyên şoreşgerî xwendin. Komên folklorî, bi cilên xwe yên renga-reng gelek govendên netewî pêşkêş kirin. **Hozan Seyîdxan**, koma mûzîkê jî bajarê Zûrich, koma mûzîkê jî bajarê Basel, **Hozan Xelil Xemgin, Hozan Xemgin** û **Koma Sefkan** a ji 18 kesan stranên gelêrî yên berxwedanê xwendin û bersiva xwe bi çepikan û dirûşmeyên awazî girtin. Bi axiftina ramyarî pêwîstiya Newrozê û pêşveçûnên politîkî yên ve dawiyê hatin nixrandin û li ser Peymana Lozanê jî wusa hat gotin:

«Vê rojê li vê derê; belê li Lozanê, em mezinahî û bilindhiya Newroza xwe piroz dikin. Bi vê livbaziya xwe ya dirokî, em destur nadin ku li Lozanê dirok xwe disa veşerîne...

Sal 1923; jî ve eywana şadimaniya me kilometreyek dûr, di navenda Lozanê de, welatê me Kurdistan razandin ser maseya kuştin û tune kirinê. Hêzên imperyalîst welatê me di nava xwe de kirin çar perçe. Kurdistanê jî nexşeya cihanê rakirin. Peymana Lozanê bazareke qirkirinê bû, zîncereke koletiyê bû ku avêtin mejiyê gelê me û gelê me pê girêdan, şûrek bû ku kirin dilê gelê me de. Lozanê -vê peymanê- dirokê -ya- bi lanet û reş, mina barekî ev bû 66 sal in li ser piştî xwe hildigire.

Hêzên imperyalîst, jî bona ku sucên xwe yên li Lozanê yên li diji gelê me veşerînin, serî didin her babêtî komplo, provokasyon û êrişan li dijî heza pêşengî ya gelê Kurdistanê, Partiya Karakerên Kurdistanê. Daku dirûşmeyên me yên serxwebûn û azadiyê li vir neyin hildan, serî didin hemû leyistokan.

Belê, weke ku ew navenda fermana qirkirina gelê me dayî ne ev der be, weke ku kesên alikariya diktatoriyên faşîst û mêtîngerên dijimînen gelê me dikin ne ew bin, weke ku piştigirî diktatoriyên faşîst ên ku li welatê me Kurdistan çavên ciwan, kal, jin û zarokên me kor dikin û wan bi saxî didin ber agirî ne ew bin, dixwazin niha jî têkoşîna gelê me ya mafdar û bi heq terorîst şani bikin.

Em dipirsîn; kîne yên welatê me dihilweşînin, talan dikin û mirovên me qir dikin? Kîne yên gelê me yê jî 20 milyon mirovan inkar dikin? Kîne yên ku welatê me yê jî sedhezaran km² jî dirokê û jî nexşeya cihanê radikin?

Ew navendên terorîzmê yên ku jin û zarokan bê cudahî bi girseyî qir dikin, jî hela kî alikarî û piştigirî distinin, jî aliyê kî tîn şixulandin?

Pir eşkereye, ku ev navendên imperyalîst bi xwe ne...

Di şadimaniya piroz kirina cejna Newrozê li Lozanê de, dirûşmeyên ku 4000 mirovan bangin, di wê avahiya ku di sala 1923'an de biryara perçe kirina welatê me têde hatibû dayin, çingîni dan. Ev peyman bo perçe kirina welatê me, ku jî aliyê kuştwar û xwinxwaran hatibû imze kirin, hat mehkum kirin. Dengê dirûşman li diwarên wê avahiyê ketin û bajarê Lozanê hejandin. Êdî gelê Kurdistanê Newroza xwe li ser wê bîngehê piroz dike, ku hikmê dirokê yê ne mafdar napejirine û mehkum dike. Dirokê dî nîkare xwe veşerîne û gelê me jî bi tu rengan nema destura ve yekê dide.

Gelek emdamên rojname, televîzyon û weşanên din hatibûn eywana şadimaniya li Lozanê. Gava pirozî berdeyam

dikir, jî kanalê bi zimanê Frensi şadimani bi dirêjahi hat weşandin. Gelek rojname jî li ser şadimaniyê nûçe belav kirin.

Rêxistinên bi navên EKİM û Av. Dev-Genç mesajên xwe gihandin cejna Newrozê.

Şadimaniya piroz kirina cejna Newrozê, bi şeweyêke gelek şadi, bi leyistina govenda "APO hate Hilwanê" jî aliyê bi hezaran mirovan dawî bû. Govend bêhtirî niv-saetê berdeyam kir.

Bielefeld-Almanya Rojava: Roja 9'ê Adarê cejna Newrozê li bajarê Bielefeldê hat piroz kirin. Dora 1200 welatperwer beşdar bûbûn.

Bernameya şeva Newrozê bi silava biranîna şehidan destpêkir. Komên govendê yên ji bajarên Hannover, Celle û Frankfurtê leyistokên jî gelek êrdimên Kurdistanê yên babêti pêşkêş kirin. Ji aliyê koma stranên jî xoşxaneyên şoreşgerî hatin xwendin. Komên mûzîkê yên ji bajarên Münster, Frankfurt û Bielefeldê stranên şoreşgerî yên gelêrî xwendin. Bi şanoyekê jî jiyana malbateke welatperwer hate şani kirin. Hunermendeka ji welatê Şîlî bi stranên xwe hevkarîya xwe dani holê. **Koma Berxwedan** jî bi stranên berxwedanê şahiya beşdaran geşkir.

A. Haydar Kaytan, Av. Dev-Genç, TKP-B, EKİM, Hozan Zamani û gelek rêxistinên pêşverû yên jî gelek welatan mesajên xwe yên hevkarîyê gihandin cejna Newrozê. Hinde berpîrsiyarên rêxistinên pêşverû tevli cejnê bûbûn. Çar rojnameyên Almanî nûçe li ser şadimaniya cejna Newrozê belav kirin.

Piroziya Newrozê bi govend û kilama "APO hate Hilwanê" dawî bû.

Bili şadimaniyên li welatên li jorê me rêz kirine; li welatê **Saûdî Erebiyanê** jî li gelek bajarên, bi hezaran welatperwerên Kurdistanê cejna Newrozê, sembola yekitiyê û berxwedanê bi amade kirina şev û civinan piroz kirin. Bi piroz kirina cejna Newrozê girêdana xwe ya maddî û manevî bi têkoşîna rizgariya netewî re anin zimên.

Herweha li welatê **Avustralya** bajarê **Sidney** jî bi dirust kirina şadimaniyêke cejna Newrozê hat piroz kirin. Di şeva şadimaniyê de bi çend zimanan axiftinên ramyarî hatin çêkirin, li ser mane û pêwîstiya Newrozê hat rawestandin. Di şadimaniyê de birekî çandî jî hebû. Piroz kirina cejna Newrozê li Sidney, bi şahî bi ser ket.

Yekitiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan cejna Newrozê li Moskow piroz kir

Roja 18'ê Adarê piştî xebateke mezin û amadekariyên xurt, cejna Newrozê, ku buye sembola serhildanê û azadiyê li dijî hêzên serdest, li Yekitiya Sovyet bajarê Moskow hate piroz kirin.

Berî ku bernamêya şadimaniya Newrozê destpêbibe, eywan bi gelek dirûşmeyên şoreşgerî, wênayên şehidan û afixan hat xemilandin. Herweha maseyek jî bi pirtûk û belavokên Partiyê hat zin kirin. Di singê eywanê de ala ERNK û dirûşmeya "Bijî serxwebûn û azadiya Kurdistan!" hatin daleqandin.

Gelek mehvanên ji gelên Sovyetî, welatperwer û hunermendên Kurd hatibûn vexwendî kirin. Ji bo şevê xwarinên Kurdî jî hatibûn amade kirin. Du belavok jî, yek bi Erebi û yek ji bi Rusî li ser Newrozê hatin çap kirin. Bi sedan hatin belav kirin û jî bo gelek bajarên Sovyetê hatin şiyandin, da li wan bajarên jî bîn belav kirin.

Bernameya şevê bi du naverokan hatibû amade kirin. Bername bi helbestên şoreşgerî yên li ser şehidên Kurdis-

tanê û şehidên tevgera rizgarixwaz li cihanê destpêkir. Paşê axiftinên politîkî û disa helbest hatin pêşkêş kirin. Axiftin bi navê Yekitiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan-YXWK li Yekitiya Sovyet hat çêkirin. Axiftin bi kurtî l ser wan pirsan bû: Newroz û piroz kirina cejna Newrozê jî aliyê gelê Kurdistanê, bi gelemperî rewşa Kurdistanê û bi taybetî xebata şoreşgerî piştî 15'ê Tebaxê li bakurê Kurdistanê, diroka PKK û armancên PKK.

Li ser politikaya Yekitiya Sovyet li Rojhilata Navîn jî hat rawestîn û wusa hat gotin: "...Tu aşitî li Rojhilata Navîn nabe, heya ku pîrsa gelê Kurdistanê neyê verisandin û Kurdistan negihe serxwebûn û azadiya xwe." Axiftin bi dirûşmên şoreşgerî dawî bû.

Piştî axiftinê mesajek bi navê partiyên komunist li Rojhilata Navîn û yek jî bi navê Yekitiya Giştî ya Xwendevanên Filistinê hatin xwendin.

Bername bi birê çandî berdeyam kir. Gelek stranên şoreşgerî û berxwedanê hatin xwendin. Komeka mûzîkê jî, ji bajarê Leningradê hatibû û şeva Newrozê bi şahî xemiland. Gava bernamêya çandî berdeyam dikir, filmekî video jî dihat şani kirin. Film li ser jiyana pêşmergeyan bû. Serok APO di nava pêşmergeyan de diçû û dihat.

Şev bi xweşî bi ser ket û hemû mehvanên hatibûn şadimaniyê bi dilxweşî veşerîyan.

Piştî şevê bi çend rojan grubên sporê hatin dawet kirin. Grupa sporê "Kamonda Kurdistan" jî bo cejna Newrozê leyistokên futbolê di nava komên sporê de amade kiribû. 12 grubên sporê tevli leyistokan bûn. Berî ku leyistok destpêbikin, endamekî YXWK axiftinêke li ser Newrozê çêkir û paşê leyistok destpêkirin.

Li Yugoslavya cejna Newrozê piroz bû

Di vê salê de xwendevanên Kurd li Yugoslavya disa şadimaniyêke cejna Newrozê amade kirin û cejna xwe ya netewî bi dilekî germ û bi şahî piroz kirin. Şeva cejna Newrozê roja 29'ê Adarê çêbû. Xwendevanên Kurd bi axiftin, helbest û stranên şoreşgerî bernamêya xwe xemilandibûn. Bi dirûşmên berxwedanê yên ku mîna narinçokan di serê dijimînan de dipeqin, şadimaniya xwe zin û dewlemend kiribûn.

Gelek dilxwazên ERNK, xwendevanên Kurd ên niştîmanperwer û mehvanên biyani beşdarî şadimaniya cejna Newrozê bûbûn.

Şeva Newrozê bi silava ji bo şehidên Kurdistanê û cihanê destpêkir. Dûv re bi zimanê Kurdî axiftinêke Newrozê hat pêşkêş kirin. Di axiftinê de bi kurtî wusa hat gotin: Cejna Newrozê li ba gelê Kurdistanê simbola berxwedanê ye, ku agirê wê di her salê de jî nuh ve tê pêxistin; bi destê Kawayê hemdemî rêheval Mazlum DOĞAN cejna Newrozê gihaye maneya xwe ya nûjen û serdemî; xebata gelê Kurdistanê bi taybetî li bakura rojavayê Kurdistanê di bin ala PKK, ERNK û ARGK de bi lez pêş ve diçe û gelê me li dijî mêtîngerên Tirkên faşîst xwe li dora rêberên xwe kom dike.

Di şeva Newrozê de gelek poster û wênayên şehidên Kurdistanê hatin daleqandin û belav kirin. Helbest û stranên şoreşgerî li ser têkoşîna Partiyê û şehidan hatin xwendin. Hinek weşanên Partiyê hatin belav kirin.

Herweha belavokeke bi sê zimanan jî, Yugoslavî, Kurdî û Erebi, hate belav kirin. Rojekê piştî şeva Newrozê jî civinek hate çêkirin. Di civinê de li ser pêwîstiya damezirandina saxekî YXWK (Yekitiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan) hat axiftin.

BERXWEDANA DI GIRTÎGEHÊN ALMANYA ROJAVA DE Û LIVBAZIYÊN HEVKARIYÊ LI EWRUPA

Destpêk di ripela dawî de

Împeryalizma Ewropî jî, mîna dagirkeriya Tirkî ketiyê nava gevzîna hundar kirina Kurdistanê û derxistina wê jî destê xwe û wê roj bi roj bêhtir bigewize jî. Di koletiya hezar salan de, gelê Kurdistanê tehnî serxwebûn û azadiya xwe buye û lewma niha digihe welatê xwe û wê bigihe jî.

Gelê Kurdistanê xwediyê wê biryarê ye, ku bigihe serfiraziya xwe. Li Kurdistanê û li hemû deverên cihanê bê tirs dengê xwe bilind dike dibêje:

An welatekî serbixwê û azad an jî mirin!..

Piştî ku Kurdên politîkî yên li Almanya Rojava girtine dest bi greva xwebirçîhiştinê kirin, karker û xebatkarên li Ewropa jî dest bi liv û bizavê kirin. Her wê dirûşmê hildan û serî dan livbaziyan. Livbaziyan hevkarîyê yên karker û xebatkarên welatparêz, ku li gelek bajarên Ewropa pêkanine, li jê in:

Frankfurt-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nisanê 30 welatperwerên Kurd li pêşiya parlametoya Hessenê xwepêşdanek çêkirin. Berpirsiyarên parlamentoyê sozdan, ku wê di civîna xwe ya 13'ê Nisanê de, daxwazan binin zimên. Ji aliyê din şiyandin pey polisan û polisan kotrola kesbûnê kirin. Paşê welatperweran jî pêşiya avahiya parlamentoyê dîr kirin.

Rojnameyên bi navên Rhein-Main Zeitung, Wiesbadener Tageblatt û Mainz Kurier hatin cihê buyerê û agahî jî welatperweran standin.

Her bi vê armancê, roja 19'ê Nisanê jî nêzîkî 40 welatperwerên Kurd avahiya DGB (Yekîtiya Sandikatan Almanî) vegirtin. Berpirsiyar daxwazan pejirandin û daxweyanîyê amade kirin û jî bo weşanan şiyandin. Daxweyanîyê ku wê di civîna xwe ya 13'ê Nisanê de, daxwazan binin zimên. Ji aliyê din şiyandin pey polisan û polisan kotrola kesbûnê kirin. Paşê welatperweran jî pêşiya avahiya parlamentoyê dîr kirin.

Rojnameyên bi navên Rhein-Main Zeitung, Wiesbadener Tageblatt û Mainz Kurier hatin cihê buyerê û agahî jî welatperweran standin.

Her bi vê armancê, roja 19'ê Nisanê jî nêzîkî 40 welatperwerên Kurd avahiya DGB (Yekîtiya Sandikatan Almanî) vegirtin. Berpirsiyar daxwazan pejirandin û daxweyanîyê amade kirin û jî bo weşanan şiyandin. Daxweyanîyê ku wê di civîna xwe ya 13'ê Nisanê de, daxwazan binin zimên. Ji aliyê din şiyandin pey polisan û polisan kotrola kesbûnê kirin. Paşê welatperweran jî pêşiya avahiya parlamentoyê dîr kirin.

Rojnameyên bi navên Rhein-Main Zeitung, Wiesbadener Tageblatt û Mainz Kurier hatin cihê buyerê û agahî jî welatperweran standin.

Her bi vê armancê, roja 19'ê Nisanê jî nêzîkî 40 welatperwerên Kurd avahiya DGB (Yekîtiya Sandikatan Almanî) vegirtin. Berpirsiyar daxwazan pejirandin û daxweyanîyê amade kirin û jî bo weşanan şiyandin. Daxweyanîyê ku wê di civîna xwe ya 13'ê Nisanê de, daxwazan binin zimên. Ji aliyê din şiyandin pey polisan û polisan kotrola kesbûnê kirin. Paşê welatperweran jî pêşiya avahiya parlamentoyê dîr kirin.

Rojnameyên bi navên Rhein-Main Zeitung, Wiesbadener Tageblatt û Mainz Kurier hatin cihê buyerê û agahî jî welatperweran standin.

Her bi vê armancê, roja 19'ê Nisanê jî nêzîkî 40 welatperwerên Kurd avahiya DGB (Yekîtiya Sandikatan Almanî) vegirtin. Berpirsiyar daxwazan pejirandin û daxweyanîyê amade kirin û jî bo weşanan şiyandin. Daxweyanîyê ku wê di civîna xwe ya 13'ê Nisanê de, daxwazan binin zimên. Ji aliyê din şiyandin pey polisan û polisan kotrola kesbûnê kirin. Paşê welatperweran jî pêşiya avahiya parlamentoyê dîr kirin.

dan, ku wê jî nêzîkî 40 welatperwerên Kurd avahiya DGB (Yekîtiya Sandikatan Almanî) vegirtin. Berpirsiyar daxwazan pejirandin û daxweyanîyê amade kirin û jî bo weşanan şiyandin. Daxweyanîyê ku wê di civîna xwe ya 13'ê Nisanê de, daxwazan binin zimên. Ji aliyê din şiyandin pey polisan û polisan kotrola kesbûnê kirin. Paşê welatperweran jî pêşiya avahiya parlamentoyê dîr kirin.

Ajansa DPA û rojnameya Bild hatin cihê buyerê û haydari standin.

Berlîna Rojava - Almanya Rojava: Roja 4'ê Nisanê 20 piştigirtên ERNK buroya AL (Listeya Alternatîf) vegirtin. Berpirsiyarên AL liveka nebaş şanî kirin. Lê disa jî daxwazên welatperweran gihandin van sazî û rojnameyan: Balyozxaneyê Nikaragua, DPA, AP, Tagesspiegel, Radio 100, SFB, Springer, TAZ, Volksblatt, Der Spiegel, Tip, ZDF, Rias, Freizeit, Frankfurter Allgemeine, Frankfurter Rundschau, Süd-Deutsche Zeitung, Stern, Milliyet, Hürriyet û Tercüman. Livbazi 4 saetan doma.

Celle-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nisanê 50 dilxwazên ERNK avahiya DGB vegirtin. Livbazi giha armancên xwe. Rojnameyêke bajarê Cellê li ser livbaziye nûçe belav kir.

Hannover-Almanya Rojava: 50 piştigirtên ERNK avahiya DGB jî bo sê saetan vegirtin. Li cihê livbaziye belavok hatin belav kirin. Panqart hatin vekirin û xoşxaneyên şoreşgerî hatin xwendin. Serokê DGB-Hannover Heinz H. Witte hevditinekê bi welatperweran re çêkir. Di encama hevditinê de armanc hatin pejirandin. Ev livbazi roja 19'ê Nisanê hatibû çêkirin.

Koln-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nisanê 70 dilxwazên ERNK buroya CDU (Partiya Fillehên Demokrat) vegirtin. Li ser daxwaza welatperweran ajansa DPA û rojnameya Kölner Stadtanzeiger hatin cihê livbaziye û haydari girtin. Birê Tirkî yê radyoya WDR di nûçeyên êvarî de cih da livbaziye.

Roja 19'ê Nisanê 60 dilxwazên ERNK buroya Yekîtiya Abukatan vegirtin. Berpirsiyar di destpêkê de rewşeka nebaş danin holê û tehditên xwe eşkere kirin. Hinde welatperwer zincir avêtin dest û lingên xwe. Ji ber liva bi biryar a welatperweran, berpirsiyar neçar man, ku daxwazan bi cih binin. Di encamê de hemû weşanên li bajarê Kolnê hatin cihê buyerê û daxweyanîyê birin. Ji bo weşanên li derveyê bajêr jî bi telefaksê daxweyanî hatin şiyandin. Livbazi bi şeweyêke baş bi ser ket.

Li kêleka hemû weşanên bajêr radyoya WDR-Birê Tirkî, radyoya Hollanda-Birê Tirkî livbazi weşandin.

Karlsruhe-Almanya Rojava: Roja 19'ê Nisanê abukatên Kurdên politîkî yên li Almanya rojava girti ne, civînekê bo rojnameyan çêkirin. Di domana civînê de 40 dilxwazên ERNK buroya Weşanên BNN vegirtin. Du berpirsiyarên welatperweran bi berpirsiyarên buroyê re peyivîn û armancan jî wan re eşkere kirin. Daxwaz hatin pejirandin. Berpirsiyarên BNN sozdan, ku jî bo

ditina girtiyan wê desturê jî berpirsiyar bixwazîn. Livbazi 2 saetan berde-wam kir û bi ser ket.

Abukatan di civîna xwe de hinde daxweyanî li ser pirsê çêkirin. Der Spiegel, Stern, Baseler Zeitung û pênc nûçegihandkarên rojnameyan hatibûn civîna abukatan.

Bonn-Almanya Rojava: Roja 4'ê Nisanê 60 welatparêzên Kurdistanê buroya AI (Amnesty International) vegirtin. Berpirsiyarên AI pirsê gihandin navendê xwe yê li bajarê London welatê Îngiltere. Ji bo 7'ê mehê soza hevditinekê dan. Lê roja hevditînê liveka gelek nebaş danin holê.

Roja 19'ê Nisanê jî 30 welatperwer buroya Yekîtiya Abukatan vegirtin. Berpirsiyar liveka nebaş li hemberê daxwazên welatperweran danin. Ji bo pejirandina daxwazan gotin, ku nikarin berpirsiyarî bigirin ser xwe. Gava welatperwer li ber xwe dan, wêça şiyandin dîw polisan. Polisan pikolî û tehditên xwe eşkere kirin. Di dawiyê de welatperwer jî avahiye derketin û bi riyên din, daxwazên xwe gihandin weşanan.

ji bo 20 saziyên weşanî hatin şiyandin. 4 rojname hatin cihê livbaziye û wêne kişandin.

Paris-Frense: Roja 3'ê Nisanê 60 dilxwazên ERNK xwestin buroya ajansa DPA vebigirin. Berpirsiyarên DPA deriyan venekirin. Welatperwer, li pêşiya avahiye panqart vekirin û daxwazên xwe dan bihîstandin. Levbaziye, paşê qulibandinê rêveçûnekê û deng li awira giştî kirin. Di domana rêveçûnê de bi hezaran belavokên bi Frensi hatin belavkirin.

Her bi vê armancê roja 19'ê Nisanê 70 dilxwazên ERNK li pêşiya buroya navendiya AFP (Ajansa Nûçeyên Frensi), rê jî bo trafikê (çuyin û hatina tomoşilan) jî bo sê saetan girtin. Rê bi zincîran hat girtin û trafik bi tevayî rawesti. Hinde welatperwer jî xwe bi zincîran girêdabûn. Di domana livbaziye de panqart hatin vekirin û belavok hatin belav kirin. Livbazi, bala bi hezaran mirovan kişand ser xwe. Gelek saziyên weşanan û endamên televizyonan livbazi şopandin. Gava polis xwest bi zorê dawî bi livbaziye bine, mirovên Frensi yên li derdorê "yuh" jî bo polisan bangin. Ji ber êrişê polisan şer jî derket. Polisek û welatperwerê bi sivikî birindar ketin. Pênc welatperwer jî ji aliyê polisan hatin girtin. Rojê paşê disa hatin berdan.

Ajansa AFP livbaziye bi hemû saziyên weşanî yên cihanê da bihîstandin. Hemû radyoyên Frensi armancên livbaziye di nûçeyên xwe de çend caran dan belav kirin.

Stockholm-Swêd: Roja 4'ê Nisanê 30 dilxwazên ERNK buroya Lufthansa (Riyên Asmanî yên Almanya Rojava) vegirtin. Daxwazên welatperweran hatin pejirandin. Bi teleksê jî bo hikumeta Almanya Rojava re hatin şiyandin. Welatperwer bi hinde endamên weşanan re hevditîn jî çêkirin û bi belavkirina belavokên bi Kurdî û Swêdi armancên xwe dan bihîstandin.

Liege-Belçika: Roja 4'ê Nisanê 30 dilxwazên ERNK avahiya balyozxaneyê (konsolosiyê) Almanya Rojava vegirtin. Daxwazên welatperweran hatin bi cih anin.

Televizyona RTBF û çend rojnameyên Belçikî armancên livbaziye weşandin û livbazi dan bihîstandin. Livbazi 2 saetan berde-wam kir û bi ser ket.

Wien (Viyana)-Avusturya: Roja 4'ê Nisanê 18 dilxwazên ERNK buroya Lufthansa vegirtin. Daxwazên welatperweran hatin pejirandin. Armancên livbaziye bi teleksê jî bo serekwezîrê Almanya Rojava Helmut Kohl hatin şiyandin. Di domana livbaziye de belavok jî hatin belav kirin.

Endamên weşanan û nûçegihandkarên televizyonan hatin cihê buyerê û haydari standin. Televizyona Avusturya

filmeka livbaziye kişand. Rojnameyên Volksstimme û Kroner nûçe li ser livbaziye belav kirin.

Her bi vê armancê roja 13'ê Nisanê jî 23 zarokên Kurdan ORF (Radyo û televizyona Avusturya) vegirtin. Livbazi bi şahî û nîzami derbas bû û bala gelek mirovan kişand ser xwe.

Livbazi saetek û niv doma. Televizyona Avusturya livbazi kişand filmê. Dora saet 17.00'an di bernameya "Mini-Zib" de livbaziye weşand. Livbazi bi çalaki bi ser ket.

Den Haag-Hollanda: Roja 4'ê Nisanê 40 welatparêzên Kurdistanê li pêşiya avahiya balyozxaneyê Almanya Rojava xwepêşdanekê çêkirin. Welatperweran komiteyêke berpirsiyar jî xwe re saz kirin û hevditinekê bi berpirsiyarên balyozxaneyê re çêkirin. Di nava daxwazên welatperweran de avakirina komiteyêke jî hebû, ku ev komite here Almanya Rojava û rewşa girtiyan jî nêzîk we bişopine. Welatperwer derfetên vê yekê jî berpirsiyar xwestin. Hemû daxwaz hatin pejirandin û jî bo hikumeta Almanya Rojava re hatin şiyandin. Piştî du rojan konsolosê Almanî telefoni welatperweran kir û wusa got, "Ez bi berpirsiyarên re peyivim. Ez hin bûm, ku rewşa girtiyan baş e. Lê niha delîvê min e, ku komite di demeka kin de bikaribe here Almanya Rojava."

Livbazi bi şeweyêke jêhati bi ser ket.

Strasbourg-Frense: Roja 11'ê Nisanê 15 dilxwazên ERNK avahiya buroya Lufthansa vegirtin. Daxwazên welatperweran hatin bi cih anin. Armancên livbaziye bi teleksê jî bo Weziriyeta Karên Hundurî ya Almanya Rojava hat şiyandin. Di domana livbaziye de gelek belavok hatin belavkirin. Du nûçegihandkar hatin cihê buyerê û haydari li ser armancên livbaziye standin.

Karker û xebatkarên Kurd ên welatperwer, di eynî rojan de, bi vî awahî xwe li gelek bajarên Ewropî tevgerandin û livbaziyan protestoyê hildan.

Di encamê de, bala awira gelemperî xweş li ser pirsê hat kişandin û gelek hevkarî û şeweyên piştigirtinê xwe şanî kirin. Welatperwerên Kurd li Ewropa dengê xwe bi xurtî hildan û deng li saziyên weşanan kirin. Bi rîya weşanan dan xweya kirin, ku tu kes û tu hêz nikarin tekoşîna serxwebûn û azadiya Kurdistanê rawestînin, ji ber ku ev doz, dozeke herî mafdar û dadiye. Herweha bangin, ku pêşengê gelê Kurdistanê PKK, hêzeke mafdar û dadiye. Ev livbaziyan dorfireh ên welatparêzên Kurdistanê li Ewropa, şanî kirin, ku hêzên împeryalist ne xwediyê wê hîme û qudrêtê ne, ku karibin tekoşîna rizgariya netewî ya mafdar û dadi pirsyar bikin û gunehkar şanî bikin.

Li Almanya Rojava bajarê Stuttgartê operasyona polisan

Li bajarê Stuttgartê polisên Almanya Rojava şeva 18'ê Nisanê êrişê komeleya demokratîk a girseyî ya welatparêzên Kurdistanê kirin û hemû deriyan şikê-nandin. Ketin hundurê komelê û bi huri her deran seh kirin. Dest danin ser materyalên komelê yên nivîsî. Hiceta şanî kirin jî ev bû: Di komelê de çek, esrar, heroyîn û h. h. h.

Bili komelê, xaniyên hinde welatparêzan jî li Stuttgartê bûn hedefên operasyonê bê destur ên polisan. Deriyên xaniyan jî hatin şikê-nandin. Polisan di domana gerîna xwe de, tiştên malan û gelek tiştên şexsî jî hevdu belavkirin û giştan pekdandin derdorên xwe, avêtin rastê. Bili van bikaranînan dij-demokratîkî yên li dijî welatperweran, herweha polisan welatperweran tehdit jî kirin. Polisên Almanya Rojava di dema

operasyonên xwe digotin, "Hun piştigiriya Ali Haydar Kaytan dikin, hun hevkarîya wî dikin" û bi wî awahî dixwestin, welatparêzan bitirsînin. Ji welatperweran dixwestin, ku tevgera piştigiriye bilind nekin.

Ev liva dewleta Almanya Rojava ya li dijî welatparêzên Kurdistanê, wan idiyên sexte bi tevayî derewkar derdixine. Ev dewleta împeryalist, ku dibêje, "Em ne li dijî gelê Kurdistanê û tekoşîna wî geli ne" dest diavêje sextekariyên herî mezin û bi bikaranînan xwe yên bê maf û dij-demokratîkî, çiqasî dike tegezariyê hevqasî jî rûçikê xwe yê rast şanî dike. Împeryalizma Almanya Rojava çî bike bila bike, wê nekaribe gelê Kurdistanê jî PKK qutbike û ew armancan jî bo tenê hiştina PKK, wê bi fiyasko dawî bibe.

BIJÎ YEK GULAN, CEJNA KARKER Û XEBATKARAN

Destpêk di rûpela dawî de

dixwazê wê cejnê qedexê bike. Li hemberê wê daxwazê jî karker naxwazin min berê bê deng biminin. Girsên gel dixwazên mafên xwe yê dadi û zagonî di karvaniyê de bibinin û bijin.

Baş tê zanin, ku polisên faşist berî Yekê Gulanê bi gelek rojan, amadekariyê jî bo qirkirinê birêve dibiran. Polisan bi armanca kuştinê reşandin ser livbazikaran, ev jî rûçikê polisan ê rast ronahi dîke. Polisên faşist jî serî heya bini, jî bo qirkirinekê xwe amade kiribûn. Ji ber ku livbazîkar hişyar xwe tevgerandin û li hemberê polisan xwe parastin, qirkirinekê mezintir rawestandin.

Piroz kirina Yekê Gulanê di qadan de hoyên pêşveçûna tevgera şoreşger û demokrat a Tirkîyê, mezintir dîke. Bili hemû tehditan karker, xwendevan û mirovên pêşveçûyî jî bo mafên demokratîkî û sendîkatî, xebata xwe ya xurt dilezînin. Roja Yekê Gulanê derdikevin qadan û wê xebata xwe berdewam dikin. Ev gişt şanî me dikin, ku ew tirs girsan hêdi-hêdi xweş dişikê û perçê

dibe. Girsên gel êdî wê rewşa pasifikasyonê napejirin, ku cuntaya faşist jî salan vir ve bi qirkirin, pikolîyan û hingavtînan serdest kiribû. Karker û xwendevan bi têkoşîna xwe, berdewamkirina wê rewşê radiwestînin.

Pêşveçûna tevgera girseyî bi wê nolê, cesareta jî bo piroz kirina cejna Yekê Gulanê ku jî salan vir ve qedexê bû, pêşveçûnê herî pêwîst in. Di pêşveçûnê de posîdeyên serrast (direkt) ên têkoşîna rizgariya netewî hene, ku li Kurdistanê di bin pêşengîya PKK de tê bilind kirin. Herweha karkerên Kurd ên ku tevli çîna karkerên Tirkîyê derdikevin qadên Yekê Gulanê, jî bo pêşveçûna tevgera şoreşgerî li Tirkîyê, alîkariya karvani datînin holê. Bi vî awahî têkoşîna, ku PKK bilind dîke, di pêşveçûna tevgera şoreşgerî li Tirkîyê de, rist û roleka bîngêhin dileyize. Panqartên di rêveçûna Yekê Gulanê de hatin hildan û dirûşmeyên hatin bangin, nimûneyên berçavî ne jî bo wê alîkarî û hevkarîyê.

Bangeki Marks û Lenin heye dibêje,

“Karkerên hemû welatan û gelên bindest xwe bikin yek!” Roja Yekê Gulanê proletaryayên Tirkîyê û Kurdistanê bi bersîveka xwedî-naverok, bi dirûşmeyên hevpare bersîva wê bangê di qadan de dan. Roja yekîti, hevkarî û têkoşîna çîna karkeran bi şeweyekê li wê gîyanê lihevhati, carek din hat piroz kirin. Ev serpêhatin di biryariya şoreşgeran de, ku meşîyan qada Yekê Gulanê û sohriya xwina hati rijandin de, hat berdewam kirin.

Çîna karkerên Kurdistanê û Tirkîyê, ku xwe gîhandina yekîtiya têkoşîneke wê nolê, wê li hemberê faşîzma 12'ê Elûnê têkoşîna xwe bilind bikin û wê rojê Yekê Gulanê yê azad biafirînin.

LI TIRKIYÊ YEKÊ GULANÊ

Piştî ku Yekê Gulanê jî hêla Înternasyonalîzma Duwemîn nola rojêki navnetewan hat pejirandin pêve, roja Yekê Gulanê xwe xîst rojenîna çîna karkerên Tirkîyê jî. Weke çîna karkerên hemû cihanê, çîna karkerên Tirkîyê jî dest bi xebatê kir, ku Yekê Gulanê piroz bike.

Cejna Yekê Gulanê pêşemîn car li Tirkîyê, di dema Împaratoriya Osmani de hat piroz kirin. Civînen Yekê Gulanê pêşemîn car li bajarê Selanîk (niha li Yewnanîstanê) hatin amade kirin. Lê ev pirozî, jî komên teng derbas nedibûn û nedigihan piroziyêke girseyî. Herçiqasî hingê bajarê Selanîk tevli axa Împaratoriya Osmani jî bû, di rastîniyê de tevli tixûbên Balkanê bû. Ji ber wê yekê piroziyên cejna Yekê Gulanê di wê demê de, bi tîkiliya komên piçûk tenê diman.

Piroziyên Yekê Gulanê yê pêşemîn, ku mirov bibêje bi şeweyekê baş derbas bûn û bo çîna karkerên Tirkîyê pêwîstiyêke mezin danin holê, di sala 1920'an de li bajarê Stanbolê çêbûn. Di salên 1921, 1922 û 1923'an de cejna Yekê Gulanê, bi xebatên Firkaya Sosyalîst a Tirkîyê hat piroz kirin. Karkerên Tirkîyê tevli xoşxaneyî (marşa) Înternasyonal cejna Yekê Gulanê piroz kirin. Rêxistinên bi navên Îttîhada Beynel-

mîle a Karkeran, Firkaya Sosyal Demokrat, Firkaya Sosyal Demokrat a Ermenîyan û Firkaya Karkeran û Sosyalîst a Tirkîyê û hinde yekîtiyên destkaran (esnafan) jî tevli piroziyên Yekê Gulanê bûn.

Di sala 1924'ê de bi hiceta, ku berpirsiyarên Firkaya Sosyalîst a Karker û Gundîyan, belavokeka Yekê Gulanê belav kiribûn, hatin girtin. Cejna Yekê Gulanê bi xebatên Yekîtiya Umûmî ya Ameleyan hat piroz kirin. Ji wê salê pêve gelek zehmetî û diwar li pêşîya piroz kirina cejna Yekê Gulanê hatin avakirin û risandin. Cemiyeta Tealî ya Ameleyan, ku di sala 1924'ê de hatibû damezirandin, jî bo piroz kirina Yekê Gulanê, di sala 1925'an de hinde xwe-pêşdan amade kir. Miduriyeta polisan şiyand pey berpirsiyarên komelê û jî wan re gotin, ku destur bo piroziyê nîne. Di salên paşê de pikolî bi dijwarî berdewam kirin. Piroziya cejna Yekê Gulanê li Tirkîyê ya dawî, di sala 1927'ê de çêbû.

Di wê salê de, di meha cotmehê de, dewlet dest dani ser defter û dokumanên Cemiyeta Tealî ya Ameleyan. Ji wê mêjuyê pêve êdî gelek kêr mirov dibîne, ku cejna Yekê Gulanê li Tirkîyê hatiye piroz kirin. Herçiqasî hinde pi-

rozî paşê jî çêbûne, ev ne hevqasî giring derbas bûne. Piştî gelek salan piroziya girseyî ya mezintir, di sala 1976'ê de çêbû. Yanê piştî 49 salan cara yekemîn di sala 1976'ê de cejna Yekê Gulanê bi şeweyekê girseyî piroz bû.

Piroziya Yekê Gulanê di sala 1977'ê de, nola Yekê Gulana Xwînî derbasî dirokê bû. Di sala 1977'ê de karkeran xwe di qada Yekê Gulanê de kom kirin. Polisan êrişeke çêkdari anîn ser karkeran. Di encama êrişê de nêzîkî 40 karker hatin kuştin. Bi sedan karker birindar ketin û bi sedan jî hatin girtin. Yek Gulana 1978'ê jî bi girseyî hat piroz kirin.

Di sala 1979'ê de piroziyên Yekê Gulanê jî aliyê girêdana awarte (idareya orfî) hatin qedexê kirin. Lê disa jî li gelek deran xwepêşdan û livbazi çêbûn. Piştî ku cuntaya 12'ê Elûnê ya faşîst dest dani ser rejîmê, piroziyên Yekê Gulanê jî bi tevayî hatin qedexê kirin. Ji roja 12'ê Elûnê heya niha cara yekemîn wê salê, cejna Yekê Gulanê hat piroz kirin. Wê salê jî cejna Yekê Gulanê hatibû qedexê kirin. Lê disa jî roja Yekê Gulanê cejn bi girseyî hat piroz kirin. Pêşemîn li bajarê Stabolê bi hezaran karker û xwendevan derketin qadên bajarî, jî bo piroz kirina cejna Yekê Gulanê.

ÇIYE YEKÊ GULANÊ?

“Heke em bîn darvekirin ne jî ber ku em kuştwar in, jî ber ku em sosyalîst in emê bîn darvekirin.” Ev gotin jî devê pêşengên karkeran derketine, ku jî ber roja Yekê Gulanê li bajarê Şikago li Emerîka hatine darvekirin. Albert Parsons, August Spies, Adolf Fischer û George Engel roja 11'ê Mijdarê 1887'ê hatin darvekirin. Berî ku celload benî derbasê seriyên wan bike, van gotinên li jor jî devên xwe derxistin.

Roja Yekê Gulanê sala 1886'ê karkerên bajarê Şikago jî bo daxwaza “di rojê de heşt saet kar” derketin qadan. Karker dixwestin, ku hoyên jiyane bîn baş kirin. Di wan salan de ger li Emerîka û ger jî li Ewropa, hoyên jiyana karkeran gelek ne baş bûn. Karker di rojê de 15 saetan dixebitîn. Ji bo vî karê xwe jî gelek hindik dirav (pere) digirtin. Hoyên xebatê pir ne baş bûn. Birçibûn jiyana karkeran kiribû nava rewşekê, ku êdî nedikari bî debar kirin. Karker, jî bo kinkirina saetên xebatê, başkirina hoyên xebatê û daxwaza zêdekirina diravan dest bi livbaziyan tûnd û berfireh kirin.

Xwepêşdan û livbaziyan karkeran, ku li Emerîka bi daxwaza “di rojê de heşt saet kar” destpêkiribûn, pêşveçûneke mezin derxistin holê. Roja Yekê Gulanê bi hezaran karker xwepêşdanekê dirust kirin. Polisan êriş anîn ser xwepêşdanê. Polisan bi çêk û narinçokan (bombeyan) êrişî karkeran kirin. Ber û gulleyan barandin ser karkeran. Bi yek carê hemû kolan û zîkakên bajarê Şikago rasti liv û tevgerê mezin bûn. Karker, jin û zarok man di bin barana ber û gulleyan de. Kolanên Şikago bi xwina karkeran sor û rengin bûn.

Ev buyer di sala 1986'ê de çêbû. Ev buyer êrişeke xwintirîn û dijwartirîn bû, ku burjuwazî biribû ser karkeran. Burjuwazî jî bo rawestandina tevgera karkeran, ku roj bi roj bilindtir dibû, serî dida êrişên wê nolê. Êrişî bi xwînî, ku roja Yekê Gulanê li bajarê Şikago bikarhatibû, êrişeke herî hovtirîn û dijwartirîn bû.

Burjuwazî tenê bi reşandina ser karkeran di kolanan de tîr nebû. Pêşengên karkeran jî da girtin. Pênc pêşengên karkeran Albert Parsons, August Spies, Adolf Fischer, George Engel û Louis Lingg her di wê rojê de hatin girtin. Cezaya darvekirinê ya li dijî çar pêşengên karkeran roja 11'ê Mijdarê sala 1887'ê hat bi cih anîn. Louis Lingg di hucrê de hat kuştin. Ruyê wî bi dinamitan perçê kirin û wusa kuştin.

Burjuwaziya Emerîka jî alîkî xwina karkeran da rijandin, jî aliyê din jî pêşengên karkeran da kuştin û bi vî awahî karkeran bî pêşeng hişt. Piştî Yekê Gulana Xwînî, terora li dijî karkeran nesekîni. Teror gihişt koçberên xwe yê bilindtir û gelek bi hovi. Lê teviya proletaryayê cihanê xwedî li daxwaza çîna karkerên Emerîka ya jî bo “di rojê de heşt saet kar” derket û hevkarîya xwe bi xurtî bilind kir. Li hemberê êrişên burjuwazî him li Emerîka û him jî di navnetewan de hevkarîya tevgera karkeran bilind bû.

Federasyona Karkeran li Emerîka di sala 1888'ê de civînek çêkir. Biryar girt, ku heya “di rojê de heşt saet kar” neyê pejirandin, di roja Yekê Gulana her salê de greveke karberdanê ya gelemperî (gişteyî) bî çêkirin. Rêxistinên karkeran ên li Almanyaya, Belçîka, Frensê û Îngiltere jî xwe tevli wê biryarê kirin. Di Kongreya Yekemîn a Înternasyonal Duwemîn de, ku xwe li bajarê Parisê welatê Frensê civandibû, biryar hat dayin, ku mêjuya Yekê Gulanê ya sala 1890'ê bibe rojêke xwepêşdanê navnetewan. Ev Biryar hat pejirandin. Bi wê biryara Înternasyonal Duwemîn xwepêşdanê gelek mezin û bi şahî hatin dirust kirin. Ji ber gelek xurt derbasbûna Yekê Gulanê, Înternasyonal Duwemîn di Konreya xwe ya Duwemîn de, di sala 1891'ê de biryar girt, ku Yekê Gulanê hersalê nola cejnêkê bî piroz kirin. Piştî wê biryarê Yekê Gulanê, hersalê mina roja yekîti, hevkarî û têkoşîne hat piroz kirin û bû serpêhatinek jî bo çîna karkeran.

Hersalê gelek zehmetî hatin birêve birin û ketin pêşîya piroziyên Yekê Gulanê. Teverga çîna karkerên cihanê di encama têkoşîna li hemberê burjuwazî de giha derfeta piroz kirina Yekê Gulanê bi şeweyekê berfireh. Niha li 116 welatên cihanê Yekê Gulanê bi şeweyekê fermî tî piroz kirin. Lê li Tirkîyê û Kurdistanê, ku di bin hikmê cuntaya faşîst a 12'ê Elûnê de ne, piroz kirina Yekê Gulanê qedexeye. Kesên xwestin Yekê Gulanê piroz bikin, rasti êrişên polisan bûn. Polisan êriş anîn ser karkeran û qirkirinekê bikaranîn. Piroz kirina Yekê Gulanê bi azadî, tenê bi serfiraziya têkoşîna şoreşgerî bi derfet û mimkin e.

LI KURDISTANÊ YEKÊ GULANÊ

Destpêka piroziyên Yekê Gulanê bi naveroka xwe li Kurdistanê û destpêka xwepêşdanên Yekê Gulanê li Kurdistanê, xwe dirêjî rojên avêtina bîngêhin damezirandina Partiya me PKK dikin. Piroziyên Yekê Gulanê li Kurdistanê yê pêşemîn bi civin û xwepêşdanên ciwanên xwendevan û birên karkeran çêbûn.

Piştî ku PKK bû Partiyekê girseyî, taybetiyên girseyî yê piroziyên Yekê Gulanê jî pêşve çûn. Di salên 1978, 1979 û 1980'an de Yekê Gulanê bi civînen berfireh, xwepêşdanên girseyî, livbaziyan çêkdari û belavkirina belavokan hat piroz kirin. Têkoşîna me ya

rizgariya netewî cara dawî di sala 1980'ê de berî, ku cuntaya faşîst bî serkar, bi şeweyekê girseyî Yekê Gulanê piroz kiribû.

Piştî 12'ê Elûnê Partiya me PKK Yekê Gulanê, bi şeweya jî derveyî welat veşerîna ser axa welat, bilindkirina hilpişkîna vergerîna welat, piroz kir. Di sala 1982'ê de roja Yekê Gulanê, Sekreterê Gelemperîya PKK rêheval Abdullah Ocalan konferansêkê çêkir. Di konferansê de hedefên jî bo jî nuh ve bilindkirina berxwedanê li Kurdistanê, carek din ronahî kir. Konferans, carek din perspektîfên berê xwe daniya welat,

ronahî û zelal kir.

Bi destpêka Hilpişkîna 15'ê Tebaxê di sala 1984'ê de li Kurdistanê Yekê Gulanê, bi şeweya bilindkirina têkoşîna rizgariya netewî li dijî dagirkerîya Tirk a faşîst, tî piroz kirin. Livbaziyan dorfireh ên roja Yekê Gulanê di sala 1989'ê de, ku li Kurdistanê birêve ketin, bo giyana têkoşîna Yekê Gulanê di şexsiyeta çîna karkerên Kurdistanê de, bûn nûneriyeka rivind û pêşketî. Di têkoşîna afirandin û avakirina Kurdistaneka serbixwe û azad de cejna Yekê Gulanê jî, bi hilpişkînen domanên nuh wê bi berdewami bî piroz kirin. ■

Êriş çûn ser şoreşgerên dîlî yên ku di girtîgeha Nazîllî de greva xwebirçîhiştinê bilind kiribûn

- Polis, cendirme û gardiyanan êriş birin ser koxuşên girtîyan. Dîliyên şer dan ber lêdanê.
- Girtîyên şoreşger ji bersiva êrişê dan. Di encamê de 27 şoreşgerên dîlî birindar ketin.

Mêtingerên Tirk ên faşîst, xwestin di girtîgeha Nazîllî de, disa "Fermana Yekê Tebaxê" bikarbinin. Ji ber vê yekê tevli girtîyên endamên PKK, hemû girtîyên şoreşger dest bi grevê xwebirçîhiştinê kirin. Greva xwebirçîhiştinê ji hêla 33 dîliyên şoreşger hat rakirin. Berpirsiyarên girtîgehê rast û rast bi fermana wezirîyetê, êriş birin ser şoreşgerên di berxwedana xwebirçîhiştinê de bûn.

Girtîyên şoreşger ji bo van daxwazên li jêr dest bi berxwedanê kiribûn:

- Serbestkirina rojnameyan, kovaran û weşanên din, ku ji aliyê mehkemê hatine qedexê kirin.
- Dayîna destûra anîna xwarinê ji derveyî girtîgehê.
- Dayîna destûrê ji bo hevdiyanê di nava koxuşan de.
- Serbestkirina radyo û teypan di hemû koxuşan de.
- Rakirina politikaya izolasyonê (tecrîtê) ya li ser koxuşa jinan.
- Dayîna destûrê ji bo pijandina xwarinê di mitbexê de.
- Dayîna destûrê ji bo girtîyan, daku di hemû demên hevdiyanê de bikarbin bi merivên xwe yê ji rêza sêwemîn ji biaxîfîn.
- Dayîna destûrê ji bo girtîyan, daku karibin ihtiyacên xwe ji kantînê bikirin.
- Vegerandina hemû tiştên girtîyan ên ku berî niha dest li ser wan hatibû

danin.

- Serbestkirina ocaxên pijandinê di nava koxuşan de.

- Dawî anîna bi cezayên ji ber greva xwebirçîhiştinê tîn dayin.

Piştî ku greva xwebirçîhiştinê dest-pêkirî, berpirsiyarên girtîgehê ji dest bi hazîriyên xwe kirin, da êriş bibin ser girtîyan. Heya roja 26'ê Nisanê, girtî hevdiyan bi berpirsiyarên girtîgehê re çekirin, daku daxwaz bîn pejiwandin. Lê berpirsiyarên girtîgehê hin di dest-pêkê de bîngeha lihevhatinekê ji holê rakirin. Ji alîki amadekariyên xwe kirin, da êriş bibin ser koxuşan, ji aliyê din ji xebitîn ku girtîyên şoreşger bitirsînin.

Ji ber ku girtîyên şoreşger ketibûn bin tehdîta êrişêke tazî, di koxuşên xwe de barikatan ji bo parastina xwe danin. Deriyên ji piştê ve bi ranzayên xwe asê kirin û xwestin êrişan bi vi rengî rawestînin. Berpirsiyarên xwinxwar û çavsor, cendirman û polîsan êrişî girtîyên şoreşger kirin. Bombayên hêstîrên çavan, jop û dar hatin bikaranîn. 27 girtî birindar ketin. Dîliyên şoreşger ji bi armanca parastina xwe, li hemberê wan rabûn. Di encamê de berxwedanê de 18 polis û cendirmeyên mêtingerên ji birindar ketin. Berpirsiyarên girtîgehê paşê, bê ku girtîyan şani bijijkan (doxtoran) bikin, wan xistin hucreyan.

Rejîma faşîst bi polis û cendirmên xwe êrişî girtîyan dîke û bersiva da-

xwazên mirovî yê dîliyên şoreşger bi vi awahî dîde. Eşkereye ku rejîma faşîst, wusa dixwaze bikaranîna xwe yê derî-mirovahi mafdar şani bike. Sawciyê Nazîllî Ûnal Şeref Mollaoxlu, da-xweyanîyek çekir û xwest vê êrişî nîzm weke ku mafê wan be, şani bike. Wusa got: "Tiştên ku girtî dixwazin, bi Fermana Yekê Tebaxê hatine qedexê kirin. Ev der ne cihê bazarê ye. Em ne saziya wezirîyeta adaletê ne. Çi di fermanê de hatibe nivîsandin, em wê bi cih tinin." Bi van gotînan xwe Mollaoxlu eşkere dîke, ku dixwazin bikaranîna xwe bi şeweyê berdehîyê serdest bikin.

Berpirsiyarên girtîgehê, bi êrişî xwe ya li dijî dîliyan ji tîr nebûn. Weke ku şoreşger ji buyaran berpirsiyar bin, daweyek li dijî wan vekirin. Berpirsiyarên girtîgehê 27 girtîyan kirin di hucran de, ji ber "rabûna li hemberê memurên berpirsiyar" daweyêke nuh li dijî girtîyan dan destpêkirin. Herweha mafê hevdiyanê ji hat rakirin. Destur nedan, ku girtî merivên xwe bibînin. Bîyar hatîye girtin, ku roja cejnê ji destur nebe ji bo hevdiyanê. Ev buyarên ve dawîyê nimûneyên wusa ne, ku ruçikê rast ê rejîma faşîst xweş ronahî dîkin. Bangeşî û qir-qîrên demokrasîyê yê tîr hildan, disa derkete holê, ku tenê bi dev in. Pir eşkere zelal bû, ka demokrasîyê çawa dixwazin bikin taybetîya xwe.

Di daweya PKK a koma Cizîra Botan de 14 kes hatin berdan

Roja 20. Nisanê 1989'ê daweya PKK a koma Cizîra Botan li bajarê Amedê destpêkir. Giştî bi hev re 23 welatperwer ji ve daweyê tîr pirsyar kirin.

Ji ber sedema xwendina şaxên weşanî yê PKK, alîkariya û piştgiriya PKK, mêtinger van welatperweran derxistin pêşîya dadgehên xwe. Pirsyarî roja 20'ê Nisanê li pêşîya dadgehê destpêkir. Di roja yekemîn de birara berdana 13 kesan hat dayin. Piştî ve biryarê, hejmara welatperwerên ku di koma Cizîra Botan de tîr pirsyar kirin, dakete 7 kesan.

Bi destpêka sala nuh, tîkoşîna me ya rizgariya netewî li Cizîra Botan û derdorên Cizîra Botan pêşveçûneke mezin şani kiribû. Ji bo rawestandina ve pêşveçûnê dagirker, berê xwe dabûn girsên gel û dest bi girtînan dorfireh kiribûn. Bi sedan mirovên me ji lêdan û higavtînan hatin derbas kirin. Piştî tirsandinê,

piraniya mirovên hatibûn girtin, disa hatibûn berdan. Kesên mabûn, ji ber tewanên nola xwendina weşanên PKK û belavkirina wan, alîkari û hevkarîya PKK wan dabûn nehkemê. Bi vi awahî mêtînger dixwestin rawestînin, da tîkoşîna me ya rizgariya netewî xwe negihîne girsên gel û nebe tevgerêke girseyî.

Li hemberê van êrişên mêtingerên, welatparêzên Kurdistan liveka bi biryarî danin holê û êrişên wan di avê de birin.

Di ve daweya dawîyê de ji, welatparêz biryara xwe bi ronahî danin holê û doza xwe ya bi rûmet bi mîrani parastin.

Navê welatperwerên ku roja 20'ê Nisanê hatine berdan, ev in: Nurettin Bingol, M. Selim Manak, Sehime Seyhan, Mustafa Çetin, Şükrü Demirtaş, İsmail Aslan, Abdullah Aydın, Abdullah Tekes, Süleyman Tekes, Şexmus Aydoxan, Sabri Oner, Tahir Aktürk, Halil Akgül û Bedrettin Akgül.

RÊVEÇÛNEK LI STANBOLÊ

Bîqasî 200 xwendevanên Zanîngeha Stanbolê, ji bo protestokirina politikaya pikolî û mişxetîkirinê ya li dijî gelê Kurdistanê û bikaranînê faşîst, rêveçûnekê dirust kirin. Ev livbaziya roja 21'ê Nisanê çêbû. Xwendevanên ku panqartên piştgiriya tîkoşîna serxwebûn û azadiya Kurdistanê hildabûn, di domana rêveçûna xwe de dirûşme bangin û li ser diwaran gelek dirûşme nivîsandin. Hevkarîya tîkoşîna gelê Kurdistanê bili hemû êrişên faşîst bi xurtî bilind dibe.

Bireke Geliya (Kehniya) Kasaban hat vekirin HOVÎTIYA MÊTINGERÊN TIRK RONAHÎ BÛ

Roja 23'ê Nisanê hinde kolandin di Geliya Kasaban de çêbûn, ku ev der, weke zîbilxaneyê belediya bajarê Sêrtê tî bikaranîn. Di encamê de çar cesed hatin peyda kirin. Heya niha nehatiye daxweyanî kirin, ku ev cesedên ki ne. Lê li şûna ve, sawciyê bajarê Sêrtê daxweyanîkir, êdî xebata kolandinê wê bê sekinandin.

Piştî ku di rojnameyan de hat belav kirin, cesedên militan û tîkoşerên PKK ên di şer de û bi îşkencê tîr kuştin, diavêjin Geliya Kasaban, dagirkerên hov neçar man, ku destur bidin xebatên kolane û gerina li pey cesedên di vir de. Dagirkerên hov pêşî daxweyanî kirin, ku tu cesed li vir nehate avêtin. Xwestin rastiyan bin av bikin û iddiayan derew şani bikin. Paşê waliyê êrdîmê pejiwand, ku çar cesedan avêtine Geliya Kasaban û cesedên çar şervanên di zîbilxaneyê belediya bajarê Sêrtê de ne.

Di encamê protestoyên awîra gelemperî yê diwar de, dagirkerên Tirk ên faşîst neçar man, ku Geliya Kasaban vekin û kolandinan bidin destpêkirin.

Lê ji aliyê din ji gelek keferat dikarin ji bo weşartin û niximandina suc û gunehên xwe. Berî xebatên kolandinê dest-pêbikin, waliyê êrdîmê mecbur ma, ku daxweyanî bike, sê cesed ji Geliya Kasaban berî hingê hatine derxistin. Lê mêtinger bi van kirinên xwe ji neman, xwestin xebatên kolandinê dereng bi-hêlin, da buyar di demê de bê ji bir kirin.

Bili hemû keftûlaftên ji bo weşartin û niximandina buyarê û bili ku roja cejna 23'ê Nisanê destur dan xebatên kolandinê ji, disa ji dagirkerên Tirk ê faşîst nekarîna hovîtiya xwe biniximandin û dîzi bi-hêlin. Di kolandinên pêşemîn de çar cesed hatin derxistin. Sawciyê Sêrtê nekari veşêre, ku cesed hatine peyda kirin. Bi fermanêke ku ji banî ve ji wî re hati, daxweyanî kir, ku kolandin û gerin nema berdehîyê dîkin. Bi vi awahî mêtinger dixwazin rawestînin, da bêhtir cesed ji Geliya Kasaban kifş û eşkere nebin.

Li birekî piçûk ji Geliya Kasaban kolandin çêbûn û çar cesed hatin peyda

kirin. Tenê ev buyar hovîtiya mêtingerî ispat dîke û zêdeye ji. Ji ber ku mêtinger baş dizanin, heke kolandin berdehîyê bikin gelek cesedên din ji wê bîn peyda kirin, destur nedan ku li tevî Geliya Kasaban kolandin çêbibin.

Ronahîbûna ve hovîtiya derî-mirovahi rast û rast bi destê mêtingerên faşîst bi xwe, nimûneyêke zelal e, ji bo hovîtiya dijminên me. Xwe-rizgarîkirina ji van dijminên hov û barbar, ku pîsiya mirovan bi mirovan didin xwarinê, ku şehîdên şoreşa Kurdistanê diavêjin zîbilxaneyan, iro buye delamet û vatîniyêke bi lez û bez. Dirok tu caran nebuye şahid ji bo bîceza mayîna û hiştîna bikaranîna wusa hov. Pirsîna hisaba ji rêjîmeke minî ya mêtingerên Tirk ên faşîst, ku xwedîyê bikaranîna derî-serdemiye, tenê bi bilindkirina tîkoşîna bi derfet û mimkin e. Kesên ku cesedên me diavêjin zîbilxanan, kesên ku pîsiya mirovan bi mirovên me didin xwarinê, wê nekarîna xwe ji hêrs û gira me ya şoreşgerî xilas bikin. Bila ev wusa bî zanin.

Hevkariya ERNK ji bo Serokê Dewleta Nikaragua Daniel Ortega li Parîsê

Serokê Dewleta Nikaragua Daniel Ortega li bajare Parîsê welatê Frense, bû vexwendiyê Komela Hevkariya Nikaragua.

D. Ortega di eywaneke li Parîsê de, ji bo girseki mirovan a xilbe, axiftinekê çekir. Ev civin roja 23'ê Nisanê çêbû. Piştî axiftîna xwe Serokê Dewleta Nikaragua Daniel Ortega ji guhdaran xwest, ku bi devki pirsên xwe pêşkêş bikin.

Di nava kesên pirs ji D. Ortega kirin de, welatparêzekî Kurdistanê ji hebû. Kurdê welatperwer pêşî manifestoya PKK - Riya Şoreşa Kurdistanê ya bi Frensi û kovara bi navê Dossier du Kurdistan a Frensi da D. Ortega û paşê van pirsan ji D. Ortega kir:

"Serokê birêz rêheval Daniel Ortega,

ez dixwazim du pirsan ji te bikim.

Pirsa yekemîn; Kurdistan di nava çar dewletên dagirker û hêzên imperyalist de ve rojê hatiye perçe kirin, ku welatekî xwedîyê 25 milyon mirovan e. Gelê Kurdistanê, di bin rêberîya rêxistinên xwe PKK, ERNK û ARGK de li dijî faşîzm, imperyalîzm û dagirkerîyê ji bo serxwebûn û azadiyê tîkoşîneke çekdari bilind dîke. Şerê xwe yê ji bo rizgariya netewî bi vi awahî bilind dîke. Hinde derdor dixwazin bi gelemperî hemû tîkoşînan serxwebûnê û bi taybetî ji Tîkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanê bi terorîzmê bi nav bikin. Li ser vê yekê tu çî dibêji?

Pirsa duwemîn; sala par hêzên faşîst û dagirker, bi alîkariya dewletên imperyalist çekên kimi li dijî gelê Kurdistanê bikaranîn. Di koçbera pêşkêşîyê ji bo serxwebûn û azadiyê Emerîka Latîni de, guman heye ku hêzên imperyalist çekên kimi bikarbin? Heke hebe, tu çawa li tevgera hevkarîya navnetewan li dijî ve yekê dinê û ve tevgerê dinirxîni?"

Nûçeyên ku bi derengi gihane rojnameya me

Xwendevanên Kurd li Moskow bi mîtingekê yek-saliya qirkirina li Helebçe protesto kirin

Roja 16'ê Adarê welatparêzên Kurdistan li bajarê Moskow xwe civandin. Li pêşîya malbendekê (înstîtukeyê) dest bi mîtingekê kirin. Hinde xwendevanên biyani ji tevli mîtingê bûn. Axiftinek li ser Helebçe û rewşa Kurdistanê bi navê xwendevanên Kurd çêbû. Paşê bi navê partiyên komunist li Rohîlata Navîn, endamekî Partiya Komunista Libnanê axiftinekê pêşkêş kir û piştgiriya xebatê gelê Kurdistanê diyar kir. Bi navê xwendevanên Afrika ji axiftinekê çêbû. Di ve axiftîna de wusa hat gotin, "...Diktator û faşîst li ve cihanê pir in, lê tiştê bi serê gelê Kurd hatiye yek çarîye. Di ve sedsala bîstan de faşîstên hov, çekên kimi li dijî zarok, pir û kalên Kurdan bikartînin."

Paşê helbestek li ser biranîna şehîdên Helebçe hat xwendin. Gava axiftin çêdibûn, herweha filmekî video ji li ser qirkirina Helebçe dihat şani kirin. Welatperwerek ji, ji bo kesên film temaşê dikiran, bi Rusî qise dikir.

Gelek wêneyên şehîdan û dirûşme ji

Serokê Dewleta Nikaragua Daniel Ortega ve bersivê da:

"Li cihanê gelek rezervên çekên kimi hene. Berî hertîştî, divê çekîrîna van çekan bî qedexê kirin. Hemû gelên cihanê, divê di ve pîrsê de, yekîtiya livbaziyeke hevpare deynin holê.

Lêkirîna navê terorîzmê bo tîkoşînan serxwebûna netewî, ne tiştêke nuh e. Ev azîneyêke bangeşîyê ye, ku hêzên paşverû serî didîne. Weke hun dizanin, ve salê wê sersaliya Şoreşa Frensi ya 200'an bî pîroz kirin. Lê ev şoreş ji aliyê hinekan, minîa tevgera terorîzmê ya diwartîr dihat navdan. Bi van gotînan xwe ez dixwazim ve bibêjim: Li ku derê tîkoşîneke şoreşgerî hebe, li wir êrişî dij-şoreşê ji heye. Her şoreşek tevli xwe dij-şoreşê ji tîne. Ji ber ve yekê, şoreşên serxwebûna netewî, tîkoşînan serxwebûna netewan ku li dijî imperyalîzmê û dagirkerîyê ji aliyê gelan tîr bilind kirin, bi terorîzmê tîr navdan. Lê ev tîkoşînan mafdar û şoreşger in."

Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan-ERNK ji, ve mesaja jêr gihand Serokê Dewleta Nikaragua Daniel Ortega, ku hevkarîya bi gelê Nikaragua re tîr zimên:

"Rêheval Ortega,

berî hertîştî bi navê Eniya Rizgariya Netewa Kurdistanê, ku di bin pêşengîya PKK de, ji bo azadi û serxwebûna Kurdistanê tîkoşîneke çekdari li dijî imperyalîzmê û dagirkerîyê bilind dîke, destur bide me, ku em di şexsiyeta te de, silavên şoreşgerî yê gelê Kurdistanê bigihînin çîna Karkerên Nikaragua û gelê Nikaragua yê qehreman, ku diktatoriya Somoza ruxandîye. Tîkoşîna gelê Nikaragua ya li dijî imperyalîzmê, birekî tîkoşîna gelê Kurdistanê ye, ku ji bo serxwebûn û azadiyê bilind dîke."

hatibûn hildan. Yek bi Erebi û yek ji bi Rusî, du belavok ji hatibûn amade kirin û hatin belav kirin. Belavok ji aliyê Yekîtiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan-YXWK amade bûbû û 23 rêxistinên xwendevanan û konevani imze kiribûn. Belavok li cihê mîtingê, di nava xwendevan de li gelek zanîngê û malbendan û di nava bajarê Moskow de hatin belav kirin. Herweha li hemû bajarên Yekîtiya Sovyet, ku xwendevanên Kurd li wir hene, belavok hatin belav kirin.

Belavokên bi Rusî ji hêla YXWK ji bo hinde rêxistinên Sovyetî ji hatin şiyandin, weke: Komîteya Navendî ya Partiya Komunista Sovyetîstanê, Komîteya Navendî ya Komsemolê Lenîni, berpirsiyarên beşê politikî di televizyon û rojnameyên Bovîn, Seyf-Almulukov û rojnameyên weke Prawda, İzvestiya, Komsomolskaja Prawda, Argumenti, Fakti, Riya Teze û beşê Kurdi di Înstîtuoya Rohîlat de li Moskow.

Di yek-saliya qirkirina Helebçe de livbaziyan protestoyê

Wien (Viyana)-Avusturya: Li bajarê Wien 400 dilxwazên ERNK rêveçûnek çekirin û qirkirina Helebçe protesto kirin.

Lindau-Almanya Rojava: Li bajarê Lindau dora 50 dilxwazên ERNK rêveçûneke protesto dirust kirin. Piştî rêveçûnê grevê xwebirçîhiştinê hat çekirin. 14 welatperwer tevli greva xwebirçîhiştinê bûn. Cara yekemîn bû, ku li derdorên bajarê Lindau livbaziyan ve

nolê çêbûn. Levbazi bala gelek mirovan kişandin ser xwe.

Frankfurt-Almanya Rojava: Li bajarê Frankfurtê rêveçûnek û mîtingek hatin dirust kirin. Dora 300 kesan beşdarî rêveçûn û mîtingê bûn. Qirkirîna li Helebçe hat protesto kirin. Dilxwazên ERNK, TKP-B, Toplumsal Kurtuluş, TKP/ML-Hareketi û TSK beşdarî rêveçûn û mîtingê bûn.

Li Almanya Rojava bajarê Bremenê civinek li ser "PERSPEKTÎFÊN BERXWEDANA KURDAN"

Roja 16.3.1989'ê li bajarê Bremen Almanya Rojava di bin navê "Perspektîfên Berxwedana Kurdan" de civineke agahdariyê çêbû. Civin, li ser merhela Têkoşina Rizgariya Netewa Kurdistanê û êrişên Almanya Rojava li diji vê tîkoşinê bû.

Ji SPD (Partiya Sosyal Demokrat) A. Stole, mebusê Die Grünen (Partiya Keskan) Paul Tiefenbach, Dr. Jochen Zenker, keşe Hans-Günter Sanders û berpirsiyarê Komîteya Penahberan Thomas Pörschke bang ji bo vê civinê kiribûn û hemû rêxistin û sazîyên Kurdan dawet kiribûn.

Berî niha hinde Alman bi çavêki ne baş li PKK dinihêrin, lê paşê tevli heyetekê di meha Çilê 1989'ê de çûn Kurdistanê û gava veşeriyên bawerîya xwe ji guhartin. Piştî ku ji Kurdistanê veşeriyên, li bajarê Bremenê civinekê çêkirin û ditinên xwe bi vê nolê anin zimên: "Me heya niha PKK xelet û şaş fahmkiribû. Lê niha em baş dizanin, ku li Kurdistanê gel piştigirîya PKK dike. Ji niha û pêve em dixwazin bi şeweyeke baş xwe li pêşberê PKK biveşerînin."

Bilî Komîteya Kurdistanê û Feyka Kurdistan, rêxistinên bi navên KKDK û Hêviya Gel ji tevli civina "Perspektî-

fên Berxwedana Kurdan" bûbûn. KOMKAR ji hatibû dawet kirin, lê wan gotinan nola hicetekê şani kir û nehat civinê: "Dem ji bo civinên vê nolê hin zû ye." Rêxistina bi navê EKİM ji tevli civinê bû û ditinên xwe da xweya kirin.

Tev bi hev re nêzîki 60 kesên beşdarî civinê bûbûn, ku di nava wan de gelek profesor, doxtor, mebus û rojnamevan ji hebûn. Berpirsiyarên Komîteya Kurdistanê û Feyka Kurdistan li ser pirsên jêrin rawestî: Dîroka û rewşa niha ya hêzên burjuwaziya piçûk û reformîst ku bi navê Kurdistanê derketine rê, dijminahiya van hêzan li diji tîkoşina rizgariya netewî bi rewşa xwe ya iroyîn û diroki, pêşveçûna tîkoşina rizgariya netewî li ser bîngehekî şoresgerî piştî derketina PKK, bikaranînen şerê taybetî yê Komara Tirk û lîva dij-demokrati û dijminahiya Almanya Federal. Ev pirs tev, bi nimûneyan hatin ronahi kirin û şirove kirin.

Abukatê Kurdî politikî Selahattin Erdem, ku li bajarê Hamburgê di girtigehê de ye, tevli civinê bûbû. Abukat H. Eberhard Schultz di civinê de axiftinekê çêkir. Got, ku daweya Kurdên politikî yê di girtigehê de, "di dîroka Almanya de daweya mezintirîn e" û li

ser hoyên girtiyên, beşdarên agahdar kir. Herweha bang li Almanan kir, ku ji bo berdana Kurdên welatperwer, hevkarîya xwe deynin holê, ji ber ku ev şertekî demokrat bûnê ye.

Almanên ku heya niha pêwendiyên wan bi KOMKARê re hebûn û tevli civinê bûbûn, di axiftinên xwe de lîva KOMKARê ya li diji tîkoşina rizgariya netewî û PKK rexne kirin. Herweha piştigirîya xwe ji bo tîkoşina rizgariya netewî anin zimên.

Di civinê de li ser pîrsa "otonomiya çandî" ji hat rawestandî, ku ji aliyê imperyalîzmê li diji serxwebûnê tê pêşniyar kirin û dixwazin bidin pejirandin. Di encamê de biryariya gelê Kurdistanê li ser rîya serxwebûnê û piştigirîya gelê Kurdistanê ya xurt ji bo PKK, hatin zimên û ev ditin bûn serdestê axiftinan.

Di dawîya civinê de daxwaza çêkirina civinê vê nolê hat diyar kirin. Herweha hat xwestin, ku giring e li hemberê xebatên Almanya Rojava yê li diji Têkoşina Rizgariya Netewa Kurdistanê û welatparêzên girtî, deng bê bilind kirin. Ji bo berdana Kurdên politikî yê girtî ji daxweyariyê nivîsî ji civinê derket.

Rojnameya TAZ bi firehi li ser civinê nûçe belav kir.

Di kongreya AKAT de pîrsa Kurdistanê

Roja 16.4.1989'ê, rêxistina bi navê AKAT (rêxistîneka li diji işkencan) kongreya xwe çêkir û rêxistin Komîteyên Kurdistanê ji vexwendîya komcivîna xwe kiribû. Ji ber ku benda kongreyê ya yekemîn pîrsa Kurdistanê bû, ji destpêka komcivînê heya dawiyê axiftin li ser Kurdistanê çêbûn. Berpirsiyarê Rêxistina Efkirinê (Amnesty International) yê li bajarê Bern ji, tevli komcivînê bûbû. Di komcivînê de hinde îstatîstîk hatin xwendin û li ser vê bîngehê li ser birindarkirina mafên mirovan ji aliyê mêtîngerîya Tirkên faşîst ve axiftin çêbûn. Herweha bikaranînen derî-mirovahi yê li ser gelê Kurdistanê ji aliyê dagirkerên Tirk hatin pişange kirin û protestoyek hate bilind kirin.

Di Komcivînê de serekê AKAT Jean de Haas ji bi dirêjahi li ser tîkoşina rizgariya netewî li Kurdistanê rawesti û rewşa gelê Kurdistanê şirove kir. Herweha mafdariya tîkoşina gelê Kurdistanê bi axiftinekê anî zimên. Di komcivînê de axiftin li ser rewşa penahberên li Swis ên ji Kurdistanê ji çêbûn û ev biryarên li jêr hatin dayin:

1-Rawestandîna ji welat derxistina penahberên ji Kurdistanê tî, ji aliyê polis û berpirsiyarên Swisî,

2-Alikariyêka aktifî û ji hemû aliyan ve ji bo penahberên ji Kurdistanê yê li Swisê,

3-Pêkanîna pêwendî û girêdanên bi gelek rêxistinên re ji bo li hemberê kirinên berpirsiyarên Swisî bê rawestandî û pişange kirina bikaranînen wan.

Berpirsiyarê Komîteyên Kurdistanê ji di komcivîna AKAT de axiftinekê çêkir. Li ser koçbera pêşveçûnê tîkoşina rizgariya netewî rawesti. Rewşa gelê Kurdistanê, rewşa girtigehan û pêşveçûnê politikî yê vê dawiyê yê li Kurdistanê anî zimên. Beşdarên di komcivînê de, li ser van pîrsan ronahi û agahdar kir. Beşdar, bi bal guhdariya berpirsiyarê Komîteyên Kurdistanê kirin. Herweha li ser rewşa Kurdên ramyarî yê ku li Almanya Rojava girtine, axiftin çêbûn. Hevkariyêk ji bo wan di komcivînê de xwe diyar kir. AKAT û AI, herdu rêxistin ji gotin, ku wê li ser vê pîrsê ji bisekinin û bi şeweyeka aktifî piştigirîya girtiyên bikin.

Komîteyên Kurdistanê bi şeweyeka surprîzi komeka govendî ji anibûn komcivîna AKAT. Bi yek carê beşdar û mēhvānēn di civinê de, komeka govendî ya bi cilēn Kurdî yēn netewî ditin. Koma govendî ji aliyê hemû beşdarên hat pîroz kirin û heya dawiyê beşdarên bi kutana çepîkan govendê geştir kirin. Di dawiyê de hozanekî Kurd bi stranēn Kurdî bernamēya çandî qedand.

ERNK tevli şeva hevkarîya SWAPO bû

Roja 22'ê Nisanê 1989'ê belediya Montreuil li bajarê Parisê welatê Frense û hinde rêxistinên din, şeveke hevkarîya bo SWAPO (Yekîtiya Gelēn Afrika Başûr) dirust kirin. ERNK ji hatibû dawet kirin.

Di bernamēya şeva herkarîyê de hunermendê Kurd ê welatparēz Hozan Tirēj kilama Helebçe xwend. Koma Serhed ji govendēn gelēri yēn Kurdis-tanē pêşkēş kir û bala hemû mēhvānan kişand ser xwe.

Bi navê ERNK mesajêke hevkarîyê giha şevê.

Berpirsiyarîya SWAPO li Ewropa ji ber hevkarîya politikî û çandî, spasiya xwe ji bo ERNK pêşkēş kir.

Li bajarê Sidney welatê Avustralya dilxwazên ERNK tevli rêveçûna aşitiyê bûn

Li bajarê Sidney rêveçûnek hat dirust kirin û daxwaza aşitiyê hat hildan Gelek derdor, kes û rêxistin tevli rêveçûna aşitiyê bûbûn. Dilxwazên ERNK ên li Sidney ji tevli rêveçûnê bûn.

Welatparêzên Kurdistanê di bin ala ERNK de meşîyan. Bi nizama xwe ya bizmîti û panqartên xwe, welatparêzên Kurdistanê bala gelek kesan kişandin ser xwe.

Gava televîzyona Avustralya nûçeyā rêveçûna aşitiyê weşandî, welatparêzên Kurdistanê tevli ala ERNK şanî kir. Herweha rojnameyêke pêwîstîrîn a Avustralya, wēneyêke welatparêzên Kurdis-tanē di rêveçûna aşitiyê de, tevli nûçeyā rêveçûnê çapkirî û ji bo welatparêzên Kurdistanê gotina, "Serxwebûnxwazên Kurdistanê" bikarani.

Li bajarê Hamburg welatê Almanya Rojava rêveçûneke li hemberê dijminahiya biyaniyan çêbû

Roja 1'ê Nisanê 1989'ê rêxistinên bi navên SPD, Die Grünen, DGB û Fillehên Aşitîxwaz rêveçûneke protestoyê dirust kirin. Bi vê rêveçûnê hêzên rast û dijminahiya biyaniyan hatin protesto kirin.

Rêveçûn li eyaleta Schleswig-Holstein, 130 km dūr ji bajarê Hamburgê, li navçeyā Heide çêbû. Li dora 250 kesên beşdarî civinê bûbûn. Li navçeyā Heide cara yekemîn bû, ku rêveçûneke bi vê nolê dihat çêkirin. Rêveçûn gelek baş derbas bû.

Dostên Gelê Kurd ji bajarê Hamburgê û hinde dilxwazên ERNK ji, tevli civinê bûn û agahî li ser Têkoşina Rizgariya Netewa Kurdistanê belav kirin.

Televîzyon, radyo û weşanên Swis: "Li bajarê Basel, Kurdan rengînî tevli rêveçûna aşitiyê kirin"

Gava televîzyon, radyo û weşanên Swis nûçeyā rêveçûna aşitiyê belav kirin, vê gotinê bikaranîn: "Li bajarê Basel, Kurdan rengînî tevli rêveçûna aşitiyê kirin."

Rêveçûn roja 27'ê Adarê 1989'ê çêbû. Li dora 3000 kesên beşdarî rêveçûna li Basêlê bûbûn. Ji van 500 kes dilxwazên ERNK bûn. Dilxwazên ERNK di domana rêveçûnê de belavokeke bi imza Rêxistina ERNK li Swis belav kirin, ku bi vê sernivîsê destpêdikir: "Gelê Kurdistanê di şerê serxwebûnê û azadiyê de aşitiya cihanê diparêze!"

Rêveçûn, bi hatina Almanan ji tixûbê bajarê Lorach ji Almanya Rojava tevli kevokên aşitiyê, destpêkir. Dilxwazên ERNK flamayên yekîtiyên karker, jin û ciwanên Kurdistanê û postera Sekretêrê Gelemperîya PKK rêheval Abdullah Ocalan bilind kiribûn. Herweha alên ERNK ji di nava rêzên rêveçûnê de pêldidan. Koma folklorê ya HUNERKOMê ji, di destpêka rêveçûnê heya dawiyê, govendên Kurdî yê çê û şerîn pêşkêş kir û bi vî awahî rengînî tevli rêveçûnê kir. Dilxwazên ERNK panqarteke bi nivîsa, "Aşitiya li Rohhilata Navin ji Kurdistaneke serbixwe, demokrat û yekbûyî derbas dibe" bi zimanê Almanî amade kiribûn. Ev panqart bala gelek kesan kişand ser xwe. Rêzên dilxwazên ERNK bi panqartên li diji dagirkerîya Tirkên faşîst, pikolîyên imperyalîzma Almanya Rojava yê li diji Kurdên welatparêz û politikî, û li diji qirkirina li Helebçe hatibûn xemilandin.

Rêveçûn paşê bi mîtingekê berdewam kir. Bi navê ERNK axiftinek hat çêkirin. Govendên Kurdî hatin pêşkêş kirin. Kesên li wir, demeke dirêj li çepîkan xistin. Komîteya Amadekirina Rêveçûnê, ji ber tîkilîbûna ERNK bi şeweyêke welê xurt, spasiya xwe ji bo ERNK diyar kir.

Di vê rêveçûnê de disa hat ditin, ku gelê Kurdistanê bi tîkoşina xwe ya ji bo serxwebûnê û azadiyê, aşitiya cihanê diparêze û tevgera ji bo vê daxwazê xurt dike. Gelê me ne di xeyalan de azadî û aşiti dixwaze û diparêze, bi alîkarî û hevkarîyên di karvaniyê de, rast û rast vê aşitiyê bi xebatên xwe bi cih tîne û pêş ve dibe.

Di civîna Amnesty International a li Îtalya bajarê Roma de BIKARANÎNÊN KOMARA TIRK HATIN PÎŞANGE KIRIN

Rêxistina Efkirinê (Amnesty International-AI) roja 19'ê Nisanê 1989 li paytextê Îtalya bajarê Romayê civineke agahdariyê bi nave, "Cihê Tirkiyê di mafên mirovan de li Ewropa" çêkir. Komîteya Kurdistanê ji, ji bo civinê hatibû dawet kirin.

Di civinê de hat gotin, ku cihê Tirkiyê li Ewropa nin e, ji ber ku guh nade mafê mirovan, hebûna gelê Kurd inkar dike û bi politikā û barbarîyêke vê nolê giring e nekarîbe bibe endamê Civaka Ewropî. Herweha li ser hat axiftin, ji ber çî Tirkiyê bilî vê politikāya û barbarîya xwe dixwaze bibe endamê Civaka Ewropî û sedemên vê yekê hatin hürkolandin. Di civinê de Komara Tirk bi dijarî hat pişange kirin. Bang li hemû kes, sazî û rêxistinên demokratîkî hat kirin, da bikaranînen Komara Tirk protesto bikin. Li ser pîrsa hoyên jiyânê û berxwedana di girtigehên li Kurdistanê û Tirkiyê de ji axiftin çêbûn û beşdar bi firehî hatin agahdar kirin. Ew bawerîya ku dibêje, "Li Tirkiyê demokrasi heye" bi dijarî hat mehkum kirin.

Li kêleka AI, ku civinê dirust kiribû, hemû kesên hatibûn civinê li ser rûçikê

rast ê Komara Tirk peyivîn û bi şeweyêke eşkere dijîbûna xwe danin holê.

Berpirsiyarê Komîteya Kurdistanê ji di civinê de axiftinekê çêkir û beşdarên li ser tîkoşina rizgariya netewî û pêşveçûnê vê dawiyê ronahi kir. Hemû bikaranînen derî mirovahi yê mêtîngerîya Tirkên faşîst pişange kir, ku ev li diji Têkoşina Rizgariya Netewa Kurdistanê û gelê Kurdistanê tî birêve birin.

Paşê Profesor Martina Eduardo dest bi peyvandinê kir. Ew ji li ser hinde îstatîstîkan rawesti û rewşê şirove kir. Got, ku bi vê rewşa xwe divê Tirkiyê nekarîbe bibe endamê Civaka Ewropî, berî hertiştî şert e, ku Tirkiyê li hemberê mafên mirovan bi hîrmet be, hemû bikaranînen derî-mirovahi yê li ser gelê Kurd rake. Profesor M. Eduardo herweha got, divê hemû alîkarîyên bo dewleta Tirk bî birîn û ev dewlet bê protesto û pişange kirin.

Rojnamevanekî bi navê Marco Guidi, ku gelek caran çuye Kurdistanê, Tirkiyê û Efganistanê, di civinê de bi hinde nimûneyan barbarîya karbîdestîya Tirk a faşîst anî zimên û got, ku ew ji mîna Profesor M. Eduardo difikire. Herweha eşkere kir, ku Têkoşina Riz-

gariya Newtewa Kurdistanê, tîkoşîneka mafdar û dadî ye.

Sê berpirsiyarên balyozxaneyā Tirkan bi çêkên xwe tevli civinê bûbûn. Ev ji gelek ne bi dilê beşdarên bû. Ji serî heya dawiyê guhdariya civinê kirin û gelek tiştan ji xwe re nivîsandin. Balyozxaneyā Tirkan ji nivîsekê li ser, "Mafên Tirkan li Bulgarîstanê" şîyandibû civinê. Dixwest, ku di civinê de li ser vê pîrsê ji axiftin çêbibin. Berpirsiyarên civinê nivîs şanî beşdarên kirin û gotin, ku ev pîrs pîrseke gelekî tali ye. Berpirsiyarê AI got, ku berî vê pîrsê gelek pîrsên pêwîst hene, ku giring e bî verîsandin. Di encamê de li ser vê yekê axiftin çênebûn.

Civin, bi şeweyêke gelek baş derbas bû. Gelek kesan bawerîyên xwe yê pozîtîf danin holê. Beşdar gişt, bi çavêki pak li pîrsa Kurdistanê dinihêrin.

Di encama civinê de, dawîya qampanya civandîna imzayan li diji bikaranînen dewleta Tirk û bo protesto kirina vê dewletê, hat eşkere kirin. Ev qampanya berî civinê bi 15 rojan destpêkiribû. Beşdar gihan wê encamê, ku qampanya ristekî baş leyistîye û bi ser ketîye.

<p style="text-align: center;">BANG JI BO BELAVKARÊN Û XWENDEKARÊN BERXWEDANÊ</p> <p>Ji bona ku rojnameya me Berxwedan bigihe bêhtir mirovan û zûtir bigihe destê xwendekaran, em dest bi Qampanya Abonetiyê dikin. Belavkarên Berxwedanê, ji ber pîrsên mîna gihandinê hinde zehmetî li pêşîya me hene, da rojnameya me zûtir bigihe destê xwendekaran. Welatperwerên rojnameyê dereng digirin bikin abone! Ji bona rojnameya me bigihe mirovên nuh xebatên naskirina rojnameyê pêşve bibin! Xwendekarên Berxwedanê, heke ji bo bi dest xistina rojnameya me zehmetî li pêşîya we hebin, bibin abone!</p> <p>Ji bo zêdekirina hejmara xwendekarên Berxwedanê bi rengî aktifî tevli xebatên nasdana Berxwedanê û zêdekirina aboneyan bibin! Berxwedanê bixwînin, bidin xwendin, dengê me gurtir bidin bihistandin û bigihînin bêhtir mirovan!</p>	<p style="text-align: center;">FÎŞÊ ABONETIYÊ BO ROJNAMEYA BERXWEDAN</p> <p>Nav, Paşnav:</p> <p>Navnîşan :</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; border: none;"> <p>Bo 6 mehān</p> <p>Hundurê Almanya: DM 30 ☐</p> <p>Derveyi Almanya: DM 35 ☐</p> </td> <td style="width: 50%; border: none;"> <p>Bo 1 salê</p> <p>Hundurê Almanya: DM 60 ☐</p> <p>Derveyi Almanya: DM 70 ☐</p> </td> </tr> </table> <p>Kontoya abonetiye BfG.-Bonn Konto No: 1205242100 BLZ: 3801011</p> <p>Navnîşana rojnameyê c/o Feyka-Kurdistan Postfach 15 31 5300 Bonn 1 / BRD</p> <p>● Vê fişê dagirin û tevli makbuza razandina diravên (pereyên) abonetiye bişînin navnîşana rojnameyê.</p>	<p>Bo 6 mehān</p> <p>Hundurê Almanya: DM 30 ☐</p> <p>Derveyi Almanya: DM 35 ☐</p>	<p>Bo 1 salê</p> <p>Hundurê Almanya: DM 60 ☐</p> <p>Derveyi Almanya: DM 70 ☐</p>
<p>Bo 6 mehān</p> <p>Hundurê Almanya: DM 30 ☐</p> <p>Derveyi Almanya: DM 35 ☐</p>	<p>Bo 1 salê</p> <p>Hundurê Almanya: DM 60 ☐</p> <p>Derveyi Almanya: DM 70 ☐</p>		

Şoreşgerî, bi dileki nive-niv nabe. Mirovê, ku hemû hebûnên xwe nede kar û xebatê, nikare bibe xwediyê rolekî dirokî. Mayîna di navbera şoreşê û berjewendên taybetî de, mirovî di bin barên giran de dihêle û dike xwediyê gunehên giran. Karê ku iroj tê xwestin, ji bo bi milyonan mirovan e. Lewra, mirovê ku xwe şoreşger bibîne, biqasî muyekê, nikare jiyana xwe ya şexsî li ber çavan bigire. Berî her tiştî, girînge herdemê di rêzên pêşemîn ên gelê xwe de goridaniyê, dilêrî û dilsoziya xwe şani bike.

Gotinên me li jorê kirine, di hemû deman de tîr bilind kirin, lê belê di nava karvaniyê de, mirovên rengareng der tîr. Eşkerê nabin xwediyê soza xwe. Mirovên nivdîl û tîrsonêk jî, di dawiyê de dikevin nava gola geniyê de. Di nava herî û qirêjîya "ez"îtiyê de noqî dibin û hêdi-hêdi, di peyvajokê de, di navbera wan û dijmin de pîrek ava dibe. Rêzani û felsefeya dagirkeran dipejirînin.

Dema rejîma faşîst a 12'ê Êlûnê dest danî ser dewletê, hîna Cano li Almanya Rojava bajarê Bonnê, xwendina lise ne qedandibû. Pir bi germî digot:

"Faşîzm bi xwîn, kuştin û talanê hatiye. Tenê bi xebateka xurt û yekbûyî dikare ji ortê bê rakirin. Gereke mirov li peydakirina zorekî şoreşger bigere, ku karibe vê koteka kevneperest li erdê bixe."

Bi ramaneka weha germ, Cano, hemû nivîsên şoreşê dixwend. Hêrsa dili wî bilind dibû. Car-caran mîna brûskan agir ji çavên wî dibarî. Dema diroka agir ji çavên wî dibarî. Dema diroka agir ji çavên wî dibarî. Dema diroka agir ji çavên wî dibarî.

"Tolehildan, tolehildan, tolehildan!..."

Qerînen zindana Amedê û bizmarên (mixên) di binê lîngan de dikutan, mîna tîrjêrên roja sivîk, bi lez û bez ji diwarên serzemin derbas dibûn û ferman didan hemû kesan:

"...Bese ev bê dengî, niv-nevokî û tîrsonekî. Hemû delîvên xwe bi aktîfî bixin kar, şer bikin, şer bikin û şer bikin!..."

Çavên Cano, li ser jiyana Ewropayê hêdi-hêdi vedibûn. Tîmên wî ji sala bîst derbas dibû. Diploma lise stand. Xwe nivîsand zanîngehê (üniversîtê) û di nav birê abukatan de cih girt. Lê welatê Cano tim di bala wî de bû. Belê dema rewşê dida ber çavên xwe, gêj dibû. Welat perçe-perçe, di bin destê dijminan de bû. Gelek hêz û tevger xwe ji welat dîr kiribûn. Mîna hêzên Ewropayê dihatin xweya kirin. Komîteya rêxistinîna karê penahberan a li Bonnê, baş dizani konevaniya dewletê bixe kar. Rêzaniya împeryalizmê dihat birêve birin. Mirovên welatparêz û şoreşger dikîşandin nava xwe, xwedî li wan derdiketin û dîv re di karxanan û sazîyên xwe de, mejiyên wan sar dikiran û bi nanê ziki wan teslim digirtin. Ma ne bi sedan sekreterên giştî, endamên komîteyên navendî û hunermend niha bûbûn xwediyên çayxanan? Diçûn barr û diskotekan. Be tevayî sinç û rewanê Ewropayê wergirtibûn. Gotinên weke, "Malbata me berê Kurd bû" dikiran. Ji keçên Almanî yê çav hişî û bejin bilind bûbûn xwediyên çend zarokan. Bi pasportên di berikên xwe de, xwe gelek payebilind diditan, mîna tîralên Musilê li ber piyên împeryalizmê hestiyar dîalîsan

Peyayên dewleta Almanya bi Cano re ketibûn tîkîliyê. Nêrina wî reş û tarî dikirin. Bi ramanên mîna, "Her tiştî ji bo welat nabe, gereke mirov hinekî li mala xwe ji binêre. Xwarin û vexwarin, kêf û şahî bi serê xwe ne, doza welatî jî bi serê xwe ye." Herçiqasî ku Cano li ber xwe dida jî, lê tim di hundurê wî de, rengê du mirovan hebû. Bi vi rengî jiyana xwe berdewam dikir. Di mejiyê wî de, her carê ramanek dadiket û yek radibû:

- Bi rasti doza welat gelek zehmet e. Kurdên belengaz, bê kes û xwedî, wê çawa li hemberê balafirên NATO yê F-15, F-16 şer bikin? Kes nabije, ha ji we re vê çekê! Ha ji we re vê alikariyê! Xweyaye, dinya tunekirina Kurdan da-ye ber çavê xwe.

- Ji ber çî ev welatên Ewropayê, vê jiyane bo me pêktînin? Bi rasti, dixwa-

zin rayê di hundurê me de, ku dixwaze vegere welat, qut bikin. Îroj bi hemû şeweyan bangeşî dikin, daku Ewropa mîna bihuştê şani bikin. Armanca wan eve, ku mirovên me li vir girê bidin û keda wan a erzan bimijînin. Gotinên mîna partî, şer, şoreş, enî û artêşê jî serê mirovên me derxinin. Li şûna van, jehra xwe belav bikin:

"Porzera minê lewendê
Awir berda dil kederê
Aştî, evin û seyranê
Dilana me li vê biharê
Paris, London, Stockholmê
Ma tê herî ku derê?..."

Başê!.. Ma gotineka pêşiyar ne heye, dibêje, "Siwarên xelkê tim peya ne." Lewra, ez dibêjim xelasiya me tenê bi xurtkirina yekîtiya konevani û leşkerî ya gel ve girêdayî ye.

- Eger ez biryara çuyîna welatî bi xurtî bidim, dibe ku heya saleka din jiyana min biqede. Ax, ax!.. Ez hîn bi xortaniya xwe şa ne bûme!..

- Ev çî jiyana bê şeref e, ku mirov xwedî li xwina hevalên xwe dernekeve.

Derdorên min vala bûne. Gelek hevalên min şehîd bûne. Gelek niha li serê çiyar, di nava rêzên artêşê de ne. Şerê serxwebûn û azadiyê dikin. Gereke ez biryara xwe xurt bikim û pêş ve herim.

- Ez dikarim xwe mîna mirovekî siyasi bidim xweya kirin, an jî ez bibim welatparêzek bes e. Mirov hevqasî serhişk be jî, ne baş e.

- Dirokê lanet û nîfrîn li vi rihê han barandîye. Siyaset, pratîk û şer jî hev cuda nabin. Ji bo mirovekî mîna min, kêliyeka vehesandîne jî nabe. Ez dikarim bi sed rengan li hemberê dijmin şer bikim.

- Yaho mesela welat, hemû girêdanên civakî qut dike. Mal, malbat, sohbet û şewqa çavên dilevanan, dilxwaza min Maria wê bi ku derê ve herin? Ez dikarim bi dev xwe şoreşger diyar bikim, lê belê gotin û kar divê bi hev re bimeşin. Ax, ax!..

- Başê! Sibê ezê çawa li çavên bav û dayika xwe binêrim? Ezê çawa bikevim rubarên dayikên şehîdan? Gunehên zarokan çîye, ku bi hezaran kilometre ji welatê bav û kalan bêne hebûnê? Ji bo çî li dora Banê Xanê û Kevirê Duçîlokê zarên me dilan û bazdanê nekin?

Hewêl Fengî

- Na, erê! Ne, erê, erê! Ne, ne nerê!..

Herçiqasî Cano di xwendina abukatiyê de pêş ve diçû, bêhtir diket nava tevli-heviyeka ramani ya mezin. Car-caran çavên xwe didan hev, diket nava baxê jiyana malbatê de:

"Başê! Em piştî dawetê bi çend rojan derkevin motelêkê li ser ava Rheinê, çend rojan li vir derbas bikin, paşê emê herin beravên Danimarka, heftêyekê xweş bi-buhurînin... Gereke ez vi xaniyê xwe biguhurînim, bikevim xaniyekê ku park û gola avê (sauna) tede hebe. Bi rasti, wilo bê Mercedes jî derbas nabe..."

Demeka kin derbas dibû, bawîşkên xewê dihatin Cano. Serê xwe radikir, gurmênî jî diwar tanî. Heyho Canoyê me li ku ye?... Çend-sed Mark'ên ji dewletê digire çî dikin. Bi zorê zikê xwe tîr nan dike. Porzera wî Maria Timreş li ku ye? Pire-daya wî ya bi şorba-nîskê û mehirê mezin buye, wê çawa silav bike "Fräulein" Timreş? Hemû bircên di xewnên xwe de çêdikirin, sibê zû jî hev diketin. Kelehên xewnê dihatin xwar.

Sal derbas bûn, hevalên Cano yê berê Ahmed, Hesen û Weysi di şoreşa Kur-

distanê de şehîd bûn. Vê carê agirê dilê wî xurt dibû. Nikaribû çavên xwe veke, li pêşiya wan xwe guneh-barekî mezin didit. Lê belê bi tevayî, ew sistiya di hundurê xwe de, ne dizivirand hêzeka xurt. Hemû hebûnên xwe nedida welat. Gavek li pêş û yek li paş, tim dem derbas dikir. Her demê xwe nêzîkî cihên sohbet, mijûlî û xweşiyê dikir. Ji pêşketinê mîna jî pencên şeran bireve, direviya.

Şerê li Kurdistanê, ji gelek asteng û keleman derbas dibû. Gel ji hişyar bûbû. Be can û dil li hemberê dijmin radibû. Cano jî vi şerî, dilêrî û mîrani girt. Tîrsa dilê xwe ya berê derbas kir. Jiyana berê, bi nîfrîneka mezin da ber çavên xwe. Her kalekê, bi gelek rexneyên kûr derbas kir. Di vê dawiyê de, li komelê weha got:

"Çîye xilasiya şexsî? Mirov tenê, li welatê xwe û jî bo welatê xwe mezin dibe. Her kêliyeka me li vir, ziyaneka gelek mezin e. Em hin xort in. Cihê me yê rast, çiyayên Kurdistanê ne. Ez niha haziriya xwe dikim, ezê vegevirîn kehiya jiyana gelê me. Welatê bav û kalan... Qirêjî û gemariya Ewropayê, pîroz be ji wan kesan re, ku vê jiyane jî xwe re rizgari dibînin..."

Ji welat niha nûçe tîr. Cano, her rojê kulmên giran li dijmin dixê. Buye servaneke dilsoz û bi biryareka xurt. Ji vi çiyayî derbas dibe wî çiyayê Kurdistanê... Lêdan li ser lêdanê, li dijminê dagirker dixê...

"Welatparêziya" hinde kesan li Ewropa

Gotina "welatparêzî", gotineka pir bi nîrx û rûmet e. Lê disa jî em li Ewropa jî bo gelek kesan, di cih de an ne di cih de, dibêjin "welatparêzên", "niştîmanperwerên" Kurd.

Misto jî welatparêzeke û li bajarê Almanya Rojava niha dimîne. Bangeşî jî bo Kurd û Kurdistanê dike. Lê Mistoyê me pir bi tîfîr û fort e. Ji xwe bawer e, ku militaneke, zilamekî navendî yê bilind e di rêxistinê de.

Ev bû deh sal in, Misto hatiye Almanya û penahber e. Jina wî û zarokên wî jî li ba wî ne. Misto jî li gora xwe dixwaze, ku Kurdistan rizgar bibe û rojekê bi dilxweşî vegere gündê xwe û li Kurdistanê kar û xebata xwe bike. Misto, di dilê xwe de, kesî li ser xwe napejirîne. Ne heval û ne jî çî partî...

Roj bi roj Misto digere. Bangeşî bo Kurd û Kurdistanê dike. Pir kêfa Misto tî, ji ber ku malên Kurdan ên ku diçe ba wan, hîrmeta wî dikin. Carnan Misto jî xwe re dibêje:

"Binêre li van kesan lo, pir ji min ditirsîn, ez goriyê..."

Misto di bangeşîya xwe de, tîne zimên, ku şerê çekdarî li Kurdistanê pêş ve diçe. Ji ber vê yekê jî dibêje, ku "xortên Kurdistanê di vî li Kurdistanê biminin, nerevin dewletên Ewropa." Lê belê Misto bi xwe, nêzîkî panzdeh merivên xwe yê xort, aniye Ewropa. Lê disa jî heya niha Misto tiştek ji xwe fahmnekirîye. Xwe jî aliyê konevani ve, negihîstandîye. Baş nîzane çîye pîrsa Kurdistanê.

Lê hema Misto bi karkeran, xortan, xwendekaran û rewşenbîran re radibe û rûdine. Bi wan re xweş diaxife. Rastî Misto, bi axafên xwe yê li ser Kurdistanê gelek xwendevan û rewşenbîr jî li şûn xwe dihêle. Lê jî aliyê din jî, gelek kes hene Misto rind nasdikin, tînazên xwe li wî dikin, Misto jî, jî bîni li ber xwe nakeve.

Gava Misto tî mala xwe, ru-dîne, qerînê li jina xwe dike, daku nan, xwarin an çay amade bike. Wusa dibêje jina xwe:

"Zû, zû nan çêke! Ez mirim, min pir xebat kiriyê!"

Jina wî Dilistan jî bersiva wî dide: "Heyla stuyê te şikestî! Ma tu jî serê çiyar hatî, ma te çend dijmin kuştî?"

Carnan Misto zarokên xwe, dost û hevalên xwe li dora xwe komdike û dibêje:

"Min iroj xwendekarekî Kurd û doxtorekî Almanî ruswa kiriyê. Min wan dit, ku li çayxanekê rûniştî ne û nola bê şerman dikenin. Ez çûm ser maseya wan. Min ne got wan, roj baş jî! Min got wan, aferî hunê wusa Kurdistanê bîstînin. Ma fedî û şerm li ba we nine! Hun tev rezil in, bê şeref in! Heqê we, her yek fişekeke, lê belê ew fişek jî ji we re heyfe."

Gelek heval diçûn ba Misto. Bi wî re diaxifin û kêmasiyên wî dibêjin wî. Lê belê Misto, bi her kesî re nadê û nastîne. Yek, heke ne militaneke mezin be an jî berpirsiyarek be, dibêje hevalên din, "belê wusaye!", lê disa weke xwe dike.

Misto dibêje xwe:

"Yaho, li van hevalên xort ên ku nuh ji welat hatine binêre. Hin rojek e, ji dayika xwe çêbûne, tîr ba min. Min li Kurdistanê mû ji maran dikir. Ez çî mîrî ser xwe re nabînim. Dê vêca li van hevalan binêre lo! Sê meh çûne fêrbûnê, belkî jî nîzanin navên xwe binivîsinin, tîr ba min û şîretan li min dikin. Bi Xwedê, heke ew wusa bikin, ez wê raporekê binivîsinim û bişeyinim, daku duayan jî dayika xwe re bikin."

Eşîra Misto jî pir mezin e.

Misto rojnameyan dibe malan û bangeşiyê dike. Lê belê Misto zû xwe jî bir dike û carnan li ser pîrsên gundiyan ên feodali dipeyive. Gava Misto li ser eşîran diaxife, dem û zeman jî bir dike. Mala lê rûniştî jî, şaş û gêj dike. Misto, carnan bi xwe dikene û jî xwe re dibêje, "ez profesore eşîran bi xwe me".

Rojekê Misto çû malekî Kurd, ku endamên malê tev xwendevan in. Misto jî wan pîrskir, ka çî dikin. Yekî got ez muhendîs im, yekî got ez doxtor im, yekî got ez diçim zanîngehê... Wan jî jî Misto pîrskir, ku çî dike. Misto jî got, ez jî dixwinim. Got, ez

fakulteya "nanxwarê cil qetin" dixwinim. Ji ber ku endamên malê rind Kurdî nedizanin, gotin wî pir baş e ku tu dixwinî. Dîv re Misto jî wê malê derket. Kenekî wusa dikir, nedîtî. Simbêlên xwe badida û di dilê xwe de digot: "min derbeyeka wusa li wan da, ji kuştinê mezintir..."

Misto çî kesekî Kurd bidita navek li wan dikir. Ji yê Mîrdîne re digot, "tori-mori", yê Sêrte re, "xalti-malti komircî", yê Efrîne re, "suri-muri" ûhw...

Di xwina Misto de şoreşgerî, feodalî, koletî û kapitalîstî tevlihev bûne. Lê disa jî rexna mezin jî jina wî tî. Jina wî Dilistan buye bela serê wî. Weke dikatatorekê ye û bîstûçar seetan diaxife. Bi pîrani, her rojê wusa dibêje Misto:

"Te xweli li serê xwe kiro! Milyonên gundiyan te tevan çêbûne. Erebeyên wan hene. Her tiştê wan heye. Mistokê min jî buye Kurd!" Weke me gotî, heke Dilistan dest bi axifîne bike, rawestîn û westan tuneye. Dilistan dibêje:

"Xwedê bike, ku tomofilek pêl te bike! Ev Kurd bûne bela serê me. Her roj tîr mala me, nahêlin serê me kêliyêkê bivêhese. Van Kurdan rîya xwe di me de ditîne, çîma naçin ba wan dewlemendan û axayên Kurdan? Ew jî wek wan in! Tev hevalên hev in!"

Misto pir hêrs dibe, radibin hev. Misto bi lez jî malê derdikeve, ku hebekî bêhna xwe derîne. Disa diçe civata Kurdan. Disa Misto dest bi axifîne dîke û dibêje:

"Kesê ku mala xwe neyîne rê, mala xwe neke welatparêz, ew ne rast e. Binêrine min, ez bi dil û can bi welatê xwe re me. Zarokên xwe tevan goriyê Kurdistanê dikim..."

Lê belê, gava ku heval tîr mala Misto, gotinên xwe yê di civatan de bi lez jî bir dike.

Heval tîr ba Misto, tomofilek jî dixwazin. Misto dibêje, erebeyaya min xirabe ye. Heval dibêjinê, zarokên xwe bine komelê, ji bona ku zîmanê Kurdî hin bibin, serpêhatinên xwe hunda nekin. Misto dibêje, zarok diçin dibistanê, heke bûn doxtor an muhendîs hingê wê jî bo Kurdistanê xebateka mezin bikin. Ji aliyê din ve,

Misto di dilê xwe de dibêje:

"Mala Xwedê ava! Ez vê rojê jî, ji destê wan xilasbûm! Hema zarokên min bikevin destê hevalan û bir û baweriyên welatî hin bibin, êdî nema wek min dikin û nema rojê deh seetan ji min re kar dikin. Wê herin serê çiyar û xwe bidin kuştinê, tiştê beredayî!"

Misto wusa dibêje û berdewam dike:

"Eşîra min, gundiyan min, der û dorên min wê bibêjin Misto dîr buye. Vê Almanya xweş, zikê me tîji, goştê mirîşkan! Merivên min wê bibêjin Misto tîr buye, ser xwe ve çuye. Ez nikarim herim civatekê, ez nikarim serê xwe li ber xwe rakim, di nav civatê de."

Misto sakoyekî leşkerî jî li xwe dike, weke militanan, weke peşmergeyan. Guhên wî tim li ber radyonan e. Rojnameyan dixwinê. Civin û şevan bernade. Di civînan de radibe ser xwe û wê axifîna ku berpirsiyarê civinê dike, mîna teypekê tîne zimên.

Gelek welatparêz û heval, li ser rewşa Misto hêrs dibin. Gelek di dilê xwe de dibêjin, "heqê Misto, mirov wî berî dijmin..."

Zarokên Misto bi Kurdî napeyivin. Tev bi Almanî diaxifin. Misto jî, bi zarokên xwe re be zîmanê Almanî, lê tev şaş, diaxife. Zarokan hîni dirûşman kiriyê, dibêjin, "Biji!..." Navê zarokên xwe jî daniye Gulistan, Mîrxas, Welat, Mervan. Lê zarokên Misto, tiştek li ser Kurdistanê nîzanin.

Rastî çîroka Misto pir dirêje. Her kesek, dikare çîroka Misto, weke ditina xwe bibêje. Ji ber ku di nav me de pir Mistoyên "welatparêz" hene. Em gelek Mistoyan nas dikin. Kîne Misto! Misto heval, cîran, meriv, gundi û birayên me ne. Misto bav û apên me ne. Heke em baş bifikirin, em wê bîbinin gelek jî me, gelek "welatparêzên hêja" em tev Misto ne.

Kurdeki welatperwer
ji Almanya Rojava
Ş...

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeka niştîman ku gelek împaratorî nekarîne vebigirin

B Ê D L Î S

- II -

Navenda bajarê Bêdlîsê

AVAHIYA SIRUŞTÎ YA ÊRDIMA BÊDLÎSÊ

Êrdima Bêdlîsê dimîne li ser rîya transit, ku kêşorên Asya û Ewropa bi hev girê dide. Çiyayên Torosê yên ku bireka wan ji Êrdima Bêdlîsê derbas dibe, li vê Êrdimê tenê ji ciheki rê didin. Ev jî newaleka gelek kûr e. 1452 metran bilind ji vê newalê, bajarê Bêdlîsê li ser plato-yeka bilind hatiye ava kirin. Ev derdor, li bakurê rojavayê Kurdistanê, derdoreki xwediyê gelek çiyayên asê ye û hawirdor çiyager e; bi çiyayên kemiliye. Ji ber vê rewşa erdnigari, ev derdor di dirokê de ji bo gelek împaratoriyan buye Êrdimeka leşkerî, nola baregehên leşkerî hatiye bikaranîn. Ji ber ve yekê ji me sernivîs dani, "Êrdimeka niştîman ku gelek împaratoriyan nekarîne vebigirin." Rasti ji gelek împaratorî, wusa bi hesanî nekarîne vê Êrdima me zept bikin.

Weke me gotî, bajarê Bêdlîsê li raserî newalekê hatiye avakirin. Ev newal navê xwe ji bajêr girtiye û bi navê **Newala Bêdlîsê** tê nasîn. Rubarê ku ji nivê newalê diherike, şaxekî **Çemê Botanê** ye. **Keleha Bêdlîsê** jî li ser girekî hatiye avakirin, ku li jorê newalê dimîne û ev gir ji hakimê newalê ye ji aliyê ditina kûranîyên newalê jî vê derê.

Êrdima Bêdlîsê ji aliyê rojhilatê Zîreya Wanê, ji aliyê başûrê Êrdima Mûşê û ji aliyê bakurê Êrdima Agirî (Ararat) hatiye zivirandin. Birekî Zîreya Wanê, girêdayî Êrdima Bêdlîsê ye. Rewşa erdnigari wusaye: Ji axa Bêdlîsê ji sedî 71 çiyayî ye, ji sedî 16 plato-yî ye, ji sedî 10 deştî ye û ji sedî 3 jî zozanî ye.

Tenê li ser ji sedî 17 jî hemû axa Êrdima Bêdlîsê, çinandîni (ziraet) çêdibe.

Bilindahiya çiyayê bi giştî bêhtirî 2000 metran e. Çiyayê bilindtir li Êrdimê Çiyayê Sipanê (Çiyayê Sipanê Xelatê) ye. Çiyayê Sipanê herweha, piştî Çiyayê Agirî (Ararat) çiyayê bilindtirine ji hemû çiyayên li bakurê Kurdistanê û di nava tixûbên Tirkiyê de. Ev çiyayê jî aliyê bilindahiyê duwemin e, bi giştî 4055 metran bilind e. Çiyayê Sipanê, çiyayê volkanîkî ye. Ji lavên avî, kevîrên sunger û xweliyê çêbuye. Aliyê çiyê yê başûr, bi xweliyê jî rengê boz ê vekirî û kevîrên sungerî hatiye niximandin. Lê li aliyê bakur gelek teht, zinar û lat hene. Kendal û qontarên çiyê bi şeweyeka dik, kaşên ber bi jêr ve meylî ne. Li kendal û dêmnan newalên gelek kûr hene û bi hezaran şikeft di wan newalan de hene. Bandevê çiyê, piştî bilindahiya ji 3600 metran pêve, herdemê bi berfê niximiye. Herweha li ser bandevê çiyê, tebeqeke qeşayê heye, ku di navbera 3400 û 4055 metran de dimîne. Li jorê bandevê çiyê jî, goleki kraterî heye, ku biqasî 400 metran fireh û dirêj e.

Piştî Çiyayê Sipanê, çiyayê dawemîn bilindtir li Êrdima Bêdlîsê, Çiyayê Nemrudê e. Nemrud, xwediyê rewşekiye, ku gelek turist ber xwe ve dikişîne. Çiyayê Nemrud, li bakurê bajarê Bêdlîsê bilind dibe û ev çiya jî, çiyayê volkanîkî sekinîne. Çiyayê Nemrud, çiyayê xake-rast e. Cihê bilindtir, 2935 metran bilind e. Beri niha, di dirokê de bi nêzikahî ev çiya ji biqasî Çiyayê Sipanê bilind bû. Ji ber peqîna volkanan û guhar-

tinên din ên siruştî, Çiyayê Nemrudê gihaye bilindahiya niha û bilindahî kêmîtir buye. Li ser bandevê Çiyayê Nemrudê, korteke (çaleke) biqasî 40 m² heye. Ev çal, **Gola Nemrudê** ye.

Çiyayê bilind ê sêwemin li Êrdima Bêdlîsê, Çiyayê Ziyaretê ye. Li bakurê bajarê Bêdlîsê û rojavayê Çiyayê Sipanê dimîne. Bi şeweyeke rast, ji çiyayên rêzî çêbuye û dirêj dibe. Cihê bilindtir ê çiyê, 2542 metran bilind e.

Li ser Êrdima Bêdlîsê, bili van çiyayên, du rêzên çiyayên din jî hene. Rêzek jî van berdeyên Çiyayên **Torosa Başûr** in û bilindahiya wan ji 2000 metran bêhtir e. Bilindahiya van çiyayên, ji aliyê rojava ber bi rojhilatê ve kêmîtir dibe. Rêza yekemîn jî van çiyayên çêbuye: Çiyayê **Girê-Kevirê-Sohr** (2603 metran bilind e), Çiyayê **Girê-Kevirê-Reş** (2609 metran bilind e) û Çiyayê **Girê-Xan**. Çiyayên rêza duwemin, bi navê Çiyayên **Kawuş-Şahab** ten nas kirin. Ji vê rêzê çiyayê bilindtir, Çiyayê **Sînî** ye. Çiyayê Sînî 2730 metran bilind e.

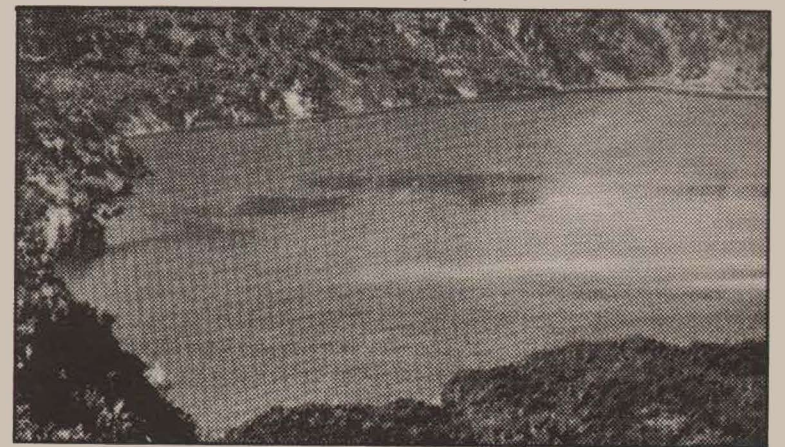
Ji ber ku li Êrdima Bêdlîsê gelek çiya hene, hejmara deştan hindêk e û xebata li ser deştan ji gelek pêş ve ne çuye. Deştên pêwisttirin, **Xakerasta Rahvanê** û **Dešta Xelatê** ne. Bili van **Dešta Arin** û **Dešta Elcewaz** jî hene, lê ev herdu deşt, ji xake-rastên piçûk çêbûne.

Zozan û platoyên li Êrdima Bêdlîsê li dêmnan, kendal û qontarên çiyayên dimînin. Bilindahiya van zozan û platoyan 200 heya 300 metran ji Zîreya Wanê bilindtir e.

Li Êrdima Bêdlîsê çem û rubarên pêwist nîn in. Çem û rubarên mezintir **Çemê Garzanê** û **Çemê Bêd-**

lîsê ne. Ev herdu çem, ava xwe ji kehnîyên li nêzikî Zîreya Wanê digirin. Ji banyên çiyayên ber bi jêr ve diherikin, ji newalan derbas dibin û derdikevin derveyî tixûbên Êrdima Bêdlîsê. Bili van **Çemê Gozel**, **Rubarê Axqiz**, **Rubarê Oranzî** û **Rubarê Avareş** hene. Rubarê Avareş jî bakurê bajarê Bêdlîsê ve tê.

Gola pêwisttirin li ser axa Êrdima Bêdlîsê **Zîreya Wanê** ye, ku birê wê yê mezin li ser axa Êrdima Wanê dimîne. Aliyê rojava yê Zîreya Wanê, ku di salê de bi hezaran turist tîrîn wir, dimîne li ser axa Êrdima Bêdlîsê. Lê ev gola mezin, tenê bi navê Zîreya Wanê tê nas kirin. Li aliyê bakurê rojavayê Êrdima Bêdlîsê **Gola Nazik** heye, ku biqasî 30 km² fireh e. Gola Nazik, 1870 metran ji deryayê bilind e. Aliyên başûr û başûrê rojhilat ên Gola Nazik raste-ax in. Aliyên din tev dik in û bi gelek teht û latan hatine niximandin. Gola Nazik bi ava berfê û kehnîyên li derdorê tîji dibe. Biqasî 50 metran kûr e. Di vê golê de gelek masî hene û masivani tê kirin. Li bakurê bajarê Bêdlîsê û li gelek nêzikî Zîreya Wanê goleke bi navê **Gola Arin** heye. Firehiya Gola Arinê biqasî 13,5 km² mezin e. Ava Gola Arin pênc metran ji ava Zîreya Wanê bilind e. Ava vê golê bi soda ye. Li ser Êrdima Bêdlîsê, li başûrê Çiyayê Sipanê jî, **Gola Aygir** heye. Firehiya vê golê biqasî 3,5 km² ye. Ava vê golê, ji bini ve dikele

Gola Nemrud li ser Çiyayê Nemrudê

û şêrîn e. Li derdorên golê gelek çit û çitîk (qamiş) hene. Li vir masivani jî tê kirin. Li Êrdima Bêdlîsê herweha **Gola Nemrudê** jî heye. Gola Nemrudê, gola kraterî ya mezintirîn e, ji hemû golên kraterî yên li bakurê Kurdistanê û yên li Tirkiyê. Biqasî 10 km² mezin e. 2400 metran ji deryayê bilind e. Li ser Çiyayê Nemrudê yê di nava çalaki biqasî 40 km² de dimîne. Gola Nemrudê di birekî vê çalê de, mina niv-heyvekê (niv-mangayekê) ye. Bi ava berfê û kehnîyan tîji dibe. Ava Gola Nemrudê ji şêrîn e.

Êrdima Bêdlîsê jî aliyê kehnî û bujenên (resorsên) bin erdî, yanê

dewlemendiyên bin erdî, ne gelek zengin e. Rezervên madena pêwisttirin di navbera navçeyên Elcewaz û Tûxê (Tatwan) de dimînin. Li vê derdorê **Perlit** tê derxistin. Li navçeya Xizanê jî kehnîyeka madena **Kilê** heye, lê ev kehnî piçûk e. Li ser axa bajarê Bêdlîsê, ji nava tixûbên navendê bajêr, **Krom**, **Fosfat** û **Kükürt** tê derxistin. Herweha kehnîyên **Ava madenê** û **Germ-avan** jî li vir hene. Li navçeya Xelatê **Kevirên Sunger** û li navçeyên Xizan û **Mirtaxê** (Motki) jî **Hesin** heye. Ji ber pîrbûna xweliya volkanîkî li Êrdima Bêdlîsê, li hemû navçe û derdorên Êrdimê kehnîyên **Ava Madenê** hene.

Li Êrdima Bêdlîsê, bi nêzikahî 500 mirov di rojê de, feyde ji ava madenê, ava vexwarinê û germ-avan ên li Êrdimê digirin. Kechnî û germ-avên pêwisttirin ev in: **Goroy-mak**, **Germav**, **Elemdar**, **Komûralti**, **Dexirmen**, **Kûçûr**, **Ava Tehl** li Yam, **Germava Çiyayê Nemrud** û **Ava Madenê** ya bi navê **Mar-Vejin**. Bili van, hinde germav û avên vexwarinê yên din jî hene. Germiya van giştan ne weke hev e. Ji bo derxistina van avan gelek sazi ji hatine damezirandin.

Klima Êrdima Bêdlîsê beji û erdî ye. Weke li gelek Êrdimên Kurdistanê, zivistan sar, havîn jî germ û zuwa derbas dibin. Li navenda Êrdima Bêdlîsê, piveka germiyê di salê de nêzikî 10 derecan e. Bi gelemperî di mehên zivistan û biharan de dibare, mehên havînê jî germ û zuwa derbas dibin. Li navenda bajarê Bêdlîsê piveka baranê biqasî 975,7 e. Lê li derdorên din ev hejmar bilindtir e. Di navenda Êrdimê de bi piranî ba ji aliyê bakurê rojava lêdide. Disa bi piranî du cure ba lêdide. Lê ji aliyên bakur û bakurê rojava jî du cure ba, ji aliyên başûr û başûrê rojava jî du cure ba lêdidin.

Rewşa hişinahiya li Êrdima Bêdlîsê, li gora taybetiyên demsalan diguhure. Li hinde deran bi şeweyeke kêm daristan û dewî hene. Piraniya darên van daristanan, da-

rên beru (mazi) ne. Bili van hinde darên din û hinde darên fêkiyan jî hene. Li cihên avî û keviyên newalên kûr babêtên daran zêdetir in. Darên pêwist darên zergûzan, çinar, spindar û gûzan in.

Ji bo nêçirê, Êrdima Bêdlîsê, Êrdimeka dewlemend û baş e. Nêçira gelek heywan, çûk û çivikan tê kirin. Nêçira kevroşkan (kerguh), guran, hirçan, xinziran (beraz), kewan, werdekan, qijakan û çûka toy tê kirin. Li derdorên Sarikonak û Reşadiyê jî car-caran nêçira pez-kuvî û bizinên kuvî tê kirin. Li hinde golan jî masivaniya masiyên ava şêrîn tê kirin.

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Hilpişkîna me ya Biharê li bilindahiyên YEKÊ GULANÊ BI LIVBAZIYAN PÎROZ BÛ

- Li êrdima Dêrsimê navçeyên Çiçeklî û Zerenik (Ovacik), li êrdima Sêrtê navçeyên Dih û Şirnexê, li erdimê Çolamergê navçeyên Çel, Qilaban û Êlkê, li êrdima Mêrdînê navçeya Hezexê livbaziyan dorfireh birêve ketin.

Şerê me yê rizgariya netewî, domana biharê bi livbaziyan berfireh li paş dihele. Li welatê me, ku niha rojên domana biharê yê dawî tenê jiyan kirin, zêdebûna hejmara livbaziyan xwe gihand bandevên bilind. Herçiqasî dewleta Tirk a dagirker sunsureke jidandî bikartine û naxwaze ku awira gelemperî haydari pêşveçûnan bibe ji, disa ji hinde livbazi ketin nava rûpelên weşanan û

belav bûn. Tenê livbaziyan ku xwe hilimandine rûpelên weşanan, bi şeweyê ronak û zelal hilweşîna dagirkeran, radixin pêşya çawan û rewşa wan bi me didin nasin. Tenê ev livbazi ji me re bes in, ku em bizanibin rewşê mêtîngêran buye rewşekî çawan. Nûçeyên agahiyên gihane ber destên me, teviya livbaziyan nahilimînin. Lê disa ji bes in, da ku em xweş bizanibin, bi kîjan

mezînahî û dijwariyê Hilpişkîna me ya Biharê li welatê me pêşve dikeve û çî dibe.

Ber bi bilindahiyên ve çuyina livbaziyan domana biharê, dagirkerên Tirk xistiye nava panik û tirseke gelek kûr. Rojnameyên mêtîngêran ji, bi çend nimûneyan ve tirsê eşkere kirin, lew ji ber bê neçariyê edî nizanin çawa bikin. Rojnameya Hürriyet a roja 12'ê Gulanê, bilançoyêke 12 rojî weşand û careke din bala dewletê kişand ser pêşveçûnên li Kurdistanê. Rojnameyên burjuwazi yê din ji, ji ber tengezariya li hemberê pêşveçûnan, li dijî têkoşîna me ya rizgariya netewî dest bi qampanyeye reşkirinê û derewan kirine.

Dagirker, ji bo veşartî hiştina pêşveçûnên Hilpişkîna me ya Biharê, ketin nava keferateke mezîna. Li kêleka weşan û rojnameyan, yekitiyên şerê taybetî ji tevgerandin û xwestin wusa pêşveçûnên domana biharê rawestînin. Lê gava ditin, ku nikarin biserkevin, serî dan bikaranîna sansûreke hişk û dijwar. Bi vî jî armancê dikin, ku koçbera pêşveçûnan ronahî nebe û neyê zanin çî niha li Kurdistanê dibe. Lê belê ev keferatên ji

Dûmahik di rûpela 20'an de

BERXWEDANA DI GIRTÎGEHÊN ALMANYA ROJAVA DE Û LIVBAZIYÊN HEVKARIYÊ LI EWRUPA

- Greva xwebirçîhiştinê ya Kurdên politikî yê şoreşger berdewam dike.
- Ali Haydar Kaytan, ku roja 20'ê Adarê dest bi greva xwebirçîhiştinê kiribû, nexweş ket û wî rakirin nexweşxaneyê.

Gelê Kurdistanê destur nade tu hêz û kesî, ku dengê wê bibirrin. Li derveyî welatê xwe ji, li gelek welatan ku li wir welatparêzên Kurdistanê hene, ji bo armancên serxwebûn û azadiya xwe li ber xwe dide. Li pêşya tu pikolîyan û daxwazên xwespariyê serê xwe naçemîne. Li ser bîngeha dirûşmeya, "An niştîmaneka serbixwe û azad an ji mirin" dengê xwe bilind dike û perdeyên bédengiyê diçirine. Şanî teviya cihanê dike, ku bindestî û bendewariyê napejirine. Bang û qêrinên xwe yê bi vî armancê digihîne hemû deverên cihanê. Qehreman û lehengên ku ji bo Kurdistanê serbixwe serî hildane û li ber xwe didin, him û quwwet didin gelê me. Têkoşerên ku li çîyan, deştan, bajarên û di zindanan dagirker û imperyalîstan de ji bo jiyaneke azad seriyên xwe ji mirinê re datînin, rê şanî gelê me dikin. Gelê me, li dora pêşeng û berpirsiyarê xwe yê mafdar PKK, xwe dicivîne û rêzên xwe dijdine. Li ser rîya rizgariyê ya veşartî jî re nin e, dibêje. "An Kurdistan bi seranserî wê bigihe serxwebûn û azadiyê an ji bila di nava xwelîya dirokê de hunda bibe û biçê."

Li dijî xebatên imperyalîstan, pêşimîn ji imperyalîzma Almanya Rojava, ku dixwazin rîya diçe serxwebûna Kurdistanê bervajî bikin, li dijî komplo, provokasyon û bikaranînan wan ên dij-demokrati, roja 20'ê Adarê, Ali Haydar Kaytan dest bi greva xwebirçîhiştinê ya demdirêj kir. Piştî wî, roja 10'ê Nisanê Hasan Hayri Güler, Selahattin Çelik, İbrahim Kadah, Selman Aslan û di vî dawiyê de ji Selahattin Erdem, Yasemin Gedik û Erol Kedik dest bi greva xwebirçîhiştinê kirin.

Feyka Kurdistan li ser vî buyerê belavokêk ani der û bi firehî da belav kirin. Li ser banga Feyka Kurdistan li

gelek bajarên Ewropa bi hezaran welatperwerên Kurdistanê xwe tevgerandin û bi armanca hevkarî û piştigiriya greva xwebirçîhiştinê, bi armanca protesto kirina bikaranînan dij-demokrati û derî huquqî yê imperyalîzma Almanya Rojava, dest bi livbaziyan nola vegirtin, xwepêşdan û hew. kirin.

Di hejmara rojnameya Berxwedanê ya 15'ê Nisanê de, me daxwazên greva xwebirçîhiştinê belav kiribûn. Nûçeyên gihane rojnameya me, ku bili wan, ev daxwazên li jêr ji bûne armancên berxwedanê.

- Hevdiştinê li kêleka hevûdu û ne ji piştî caman.

- Dayîna hemû pirtûk û materyalên li ser huquqê.

- Ji bo amadekirina parastîneke hevpare, dayîna derfeta pêwendîyan û hevdiştina di nava girtiyan de.

- Rakirina bikaranînan izalasyonê (tecritê).

- Li gora benda 129a ne-pirsyar-kirina girtiyan.

İmperyalîzma Almanya Rojava ji bo

pirsyar-kirina Têkoşîna Rizgariya Netewî Kurdistanê di şexsiyeta PKK de, dest bi daweyeka derî-huquqî û dij-demokrati kiriyê. Di vî daweyê de, dikeve nava zehmetiyên dijwar û nizane çawa xwe bilivîne. Armanca imperyalîzma Almanya Rojava ji bo teslim girtina Kurdên politikî yê di girtigehan de hebû. Lê, rasti berxwedana wan a dijwar bû. Li derveyî girtigehan ji, bi xebatên babêti dengê welatparweran bi xurtî rabû û bi vî awahî awira gelemperî ji hat hişyar kirin. Niha ji ber van buyeran imperyalîzma Almanya Rojava ketiyê nava tengezariyê de û keli bi keli bêhtir tê pişange (teşîr) kirin. Sedema ku heya niha nekariyê dest bi mehkeman bike û daweyê her dereng dihele ji, ji ber vî tengezariya dijwar e. Bi vî awahî imperyalîzma Almanya Rojava ji mîna dewleta Swêd li hemberê PKK dikeve nava herîya pişange bûnê de û dike û nake nikare biserkeve. Keli bi keli nêzîkî wê gola heriyê dibe û di dawiyê de wê di nava wê heriyê de, ew jî wê bixeniqe.

Dûmahik di rûpela 22'an de

PÎROZIYÊN NEWROZÊ BI GIYANA BERXWEDÊ TIJÎ ŞAHÎ Û DILXWEŞÎ NE

Şadimaniyên berxwedanê yê cejna Newrozê bi şahî û dilxweşî berdewam dikin. Bi hejmareke gelek bilind, bi hezaran welatparêzên Kurdistanê û beşdarên din, tevli şadimaniyên Newrozê, şevên yekiti, serhildan û berxwedanê bûn û dibin. Weke ku nûçegihandkarên rojnameya me Berxwedan dan bihîstandin, piroziyên cejna Newrozê berdewam dikin û bi şahî û dilevîniya girseyî derbas dibin. Nûçeyên li ser şadimaniyên cejna Newrozê yê ku gihane rojnameya me li jêr in:

Wien (Viyana)-Avusturya: Newroz roja 12'ê Adarê 1989'ê li bajarê Wien hat piroz kirin. Dora 600 kesi beşdarî şeva piroz kirina cejna Newrozê bûn. Şadimani biqasî heft saetan berdewam kir.

Bernameya şevê bi silava biranîna şehîdan Kurdistanê û şoreşên cihanê destpêkir. Programa yekemîn ji govendên xortan hatibû amade kirin. Govend tevli skêçan hat pêşkêş kirin, ku maneya Newrozê tanîn zimên. Bername bi folklorê zarokan berdewam kir. **Hozan Cuma û Hozana Suzan** stranên netewî û şoreşgerî xwendin. Di axiftinêke ramyarî de li ser maneya Newrozê ya rojenin (aktuel) hat sekinandin. Bi filmeke video hinde bir ji qirkirina Helebçê hatin şanî kirin. Bi armanca hevkarîyê du hunermendên Avusturyayî û hermendekî Filistinî tevli programê bûn û stranên pêşverû xwendin. Zarokekî heft salî bi navê Yusuf, helbest di şevê de xwend û bi yekcarê tofana çepikan eywan dagirt. Yusuf helbesta xwe bi Kurdî xwend û beşdar tev, gelekî dilxweş bûn. **Koma Jiyan**, ku ji welatê Almanya Rojava bajarê Stuttgartê hatibû, bi stranên xwe yê berxwedanî, rengînî tevli şadimaniyê kir. Naveroka şanoya hati pêşkêş kirin, li ser buyerên li gundê Cibirê bajarê Cizira Botan bû. Şano gelek bi dilê beşdarên bû. Di dawiyê de ji bajarê Wien **Koma Şoreş** stran û kilamên xwe xwend. **Koma Şoreş**, herweha mûzîka govenda "APO hate Hilwanê" jî lêxist.

Nêzîkî 40 mehvanên Avusturyayî ji beşdarî şadimaniyê bûbûn. Televizyona Avusturya ORF teviya şadimaniyê kişand filmê û programekê amade kir.

Roja 15'ê Nisanî ji şeveke piroz kirina cejna Newrozê li Avusturya çebû. Nêzîkî 700 kesan, beşdarî vî şeva duwemin bûn. Li kêleka hinde asêgirekên teknîkî, şadimani disa ji gelek bi şahî û bizmîti derbas bû.

Ev şev ji bi silava biranîna şehîdan destpêkir. **Koma Şoreş, Hozan Xemgin, Hozana Zozan û Hozan Yusuf** bi stranên xwe yê berxwedanê, şahîya

Dûmahik di rûpela 21'an de

BIJÎ YEK GULAN CEJNA KARKER Û XEBATKARAN

- Roja Yekê Gulanê li bajarê Stanbolê bi hezaran şoreşger, welatperwer û mirovên pêşverû meşîyan Meydana Yekê Gulanê. Polisan ber û gulle reşandin ser wan. Yek hat kuştin, 15 bi xedari birindar ketin. Di rêveçûnê de bi rengên ala netewî ya Kurdan panqartek hatibû hildan, ku li ser "Bijî Yek Gulan" hatibû nivisandin. Bi Kurdî dirûşmeyên piştigiriya têkoşîna rizgariya netewî, ku li Kurdistanê pêşve diçe, hatin bangin.

Roja Yekê Gulanê gelek xwepêşdan çebûn û bi hezaran şoreşger, pêşverû û welatparêz beşdarî van xwepêşdanan bûn. Polisan reşand ser kesên dimeşin; ber û gulle barandin ser wan. Mirovekî pêşverû hat kuştin û 50 kes jî birindar bûn. Rejîma leşkerî ya faşîst berî Yekê Gulanê da xweya kirin, ku piroz kirina Yekê Gulanê qedexeye û heke hinek bixwazin piroz bikin, wê bîna rawestandin. Bi vî awahî xwest ji devê berpirsiyarên rejîma leşkerî yê bilindtir, tirs û xofê belav bike û armancên xwe serdest bike. Berî Yekê Gulanê bi gelek rojan baş dihat zanin, ku wê êrişeke welê ya xîzî birêve bikeve. Serdestên Tirk di sala 1977'ê de ji roja Yekê Gulanê 40 karkeran kuştibûn û ku wê qirkirinê nuh birêve bibin tişteki zelal bû. Bili hemû tehdîtan rejîma faşîst şoreşgeran biryariya xwe qulibandin piroz kirina Yekê Gulanê.

Roja Yekê Gulanê bi hezaran mirov xwestin biherikin Meydana Yekê Gulanê. Bi hezaran polis êrişî wan kirin. Gava polisan dit, ku livbazîkar bi biryarî dixwazin bimeşin, êrişên xwe dijiwartir kirin. Polisan dest avêtin çekan û mirovan kirin hedefên berên xwe. Polisan rast û rast nişan digirt. Mirovekî pêşverû hat kuştin.

Polisên Tirk ên faşîst herçiqasî baş dizanin, ku ev mirov gişt bê çek bûn ji, berên xwe barandin ser wan. Rojname û weşanên Tirkan ji zû xwe gihandin hewara polisan. Rojnameya Tercûman sernivîsa "Zixtkirina Kurdan" bikaranî. Bi vî awahî xwest armanca polisan a rast bide veşartî û livbazîkaran mîna gunehkarên resen bin, bide şanî kirin. Cejna Yekê Gulanê li 116 welatên cihanê bi şeweyeke fermî (resmî) tê piroz kirin. Lê rejîma Tirk a faşîst

Dûmahik di rûpela 23'an de